

Itä-Suomen katsaus 2010

Itä-Suomen katsaus

Tiedustelut – Förfrågningar:

Sirkku Hiltunen (08) 535 1422

Leena Jäntti (08) 535 1412

tilastokeskus.fi/aluekatsaus

tilastokeskus.fi/alueonline

aluepalvelu@tilastokeskus.fi

Kannen kuvat – Pärmbild: Futureimagebank

Kannen suunnittelu – Pärmpianering: Leena Jäntti ja Irene Koumolou

ISSN 1239-7466

ISBN 978-952-244-237-6

© 2010 Tilastokeskus – Statistikcentralen

Tietoja lainattaessa lähteenä on mainittava Tilastokeskus.

Uppgiften får lånas med uppgivande av Statistikcentralen som källa.

Multiprint, Oulu – Uleåborg 2010

Alkusanat

Itä-Suomen katsaus 2010 on kokoomajulkaisu, joka tarjoaa visuaalisessa muodossa aluetietoa Itä-Suomesta, sen kunnista ja maakunnista sekä niiden välisistä eroista.

Itä-Suomen katsauksen tarkastelualueena ovat neljä maakuntaa: Etelä-Savo, Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala ja Kainuu.

Katsauksessa tarkastellaan 16 aihealueen keskeisiä indikaattoreita havainnollisina tilastokuvioina. Teemakarttojen ja diagrammien pohjana ovat viimeisimmät käytettävissä olevat tilastotiedot, aihepiiristä riippuen vuosilta 2007–2010.

Julkaisun tietolähteinä on käytetty Tilastokeskuksen tuottamien tilastojen lisäksi mm. työ- ja elinkeinoministeriön työttömyystilastoja sekä Energiateollisuus ry:n julkaisemia energiatilastoja.

Vastaavalla tietosisällöllä ja esitystavalla tuotetaan myös Pohjois-Suomen, Etelä-Suomen ja Länsi-Suomen katsaukset. Aluekatsaussarjan koko maata käsitteleviä julkaisuja ovat Seutukunta- ja maakuntakatsaus sekä Kuntakatsaus.

Katsausten sisältämä materiaali on tilattavissa AlueOnline-verkkopalvelusta (tilastokeskus.fi/alueonline), jossa kaikki tilastokuviot ovat värillisiä PowerPoint-esityksiä.

Julkaisun toimittamiseen ovat osallistuneet tietopalvelusuunnittelijat Sirkku Hiltunen, Niina Jaako ja Leena Jäntti sekä korkeakouluharjoittelija Ulla Palmgren.

Tilastokeskuksessa toukokuussa 2010

Förord

Översikten Östra Finland 2010 är en samlingspublikation med regionala uppgifter i visuell form. Uppgifterna gäller Östra Finland, dess kommuner och landskap samt skillnader mellan dem.

Översikten över Östra Finland omfattar Södra Savolax, Norra Savolax, Norra Karelen och Kajanaland.

I översikten granskas 16 av de viktigaste indikatorerna inom ämnesområdet i form av åskådliga statistiska diagram. Underlag för temakartorna och diagrammen är de senaste tillgängliga statistiska uppgifterna för åren 2007–2010, beroende på ämnesområde.

Utöver Statistikcentralens statistik har bl.a. arbets- och näringsministeriets arbetslöshetsstatistik och Energiindustri rf:s energistatistik använts som datakälla för publikationen.

Översiktarna över Norra Finland, Södra Finland och Västra Finland produceras med ett liknande informationsinnehåll och presentationsätt som översikten över Östra Finland. I serien Aluekatsaukset (ung. Regionala översikter) ingår också publikationer med uppgifter om hela landet: Översikt över ekonomiska regioner och landskap samt Kommunöversikt.

Alla materialet i översikter kan beställa också via webbtjänsten AlueOnline (på finska, tilastokeskus.fi/alueonline). I webbtjänsten finns separata statistikfigurerna i PowerPoint i färg.

Publikationen har redigerats av Sirkku Hiltunen, Niina Jaako och Leena Jäntti samt högskolepraktikant Ulla Palmgren.

Statistikcentralen i maj 2010

Heli Mikkeli
Tietopalvelujohtaja
Direktör, informationstjänst

Esko Syrjäkari
Aluepäällikkö
Regionchef

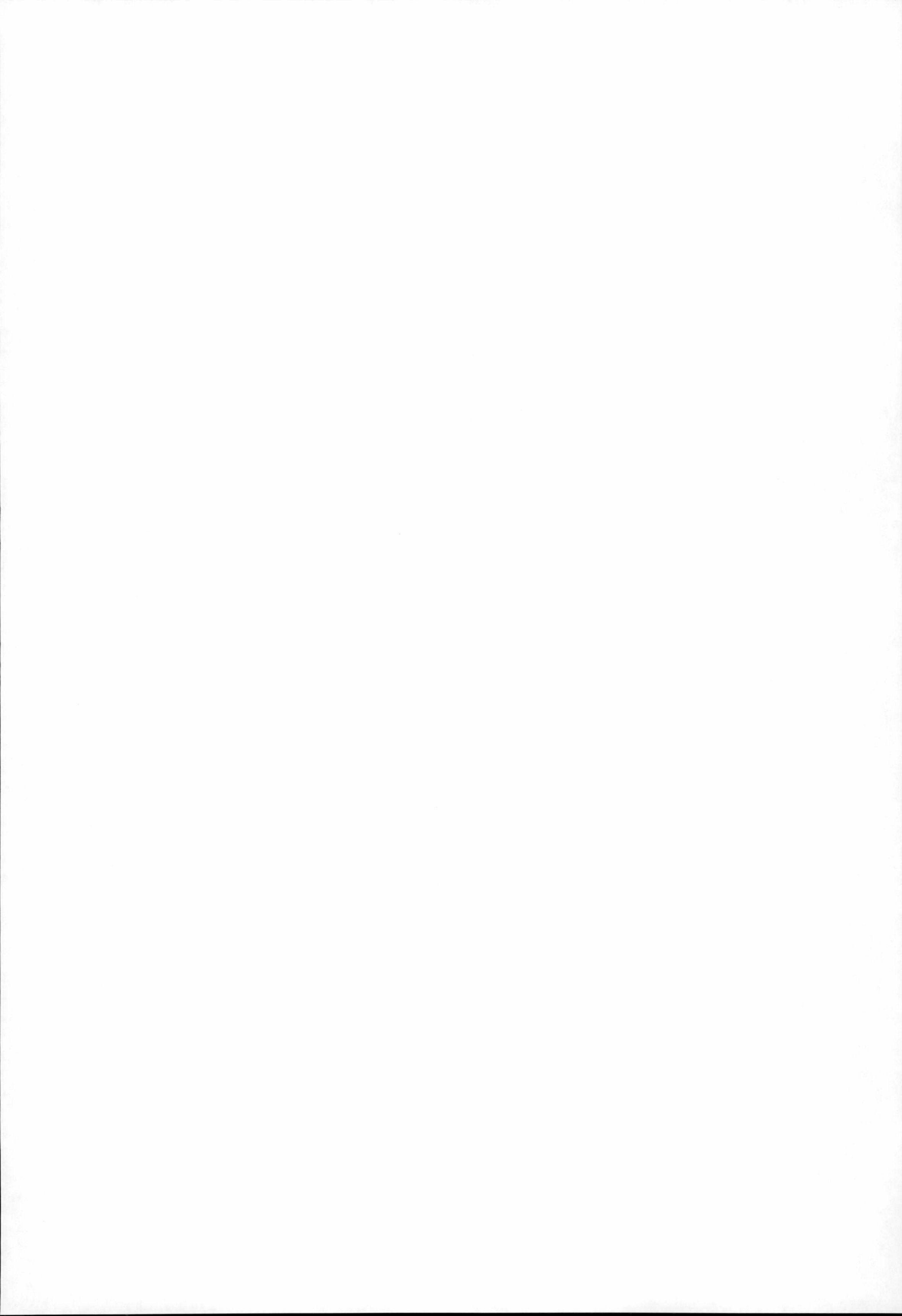

SISÄLLYSLUETTELO

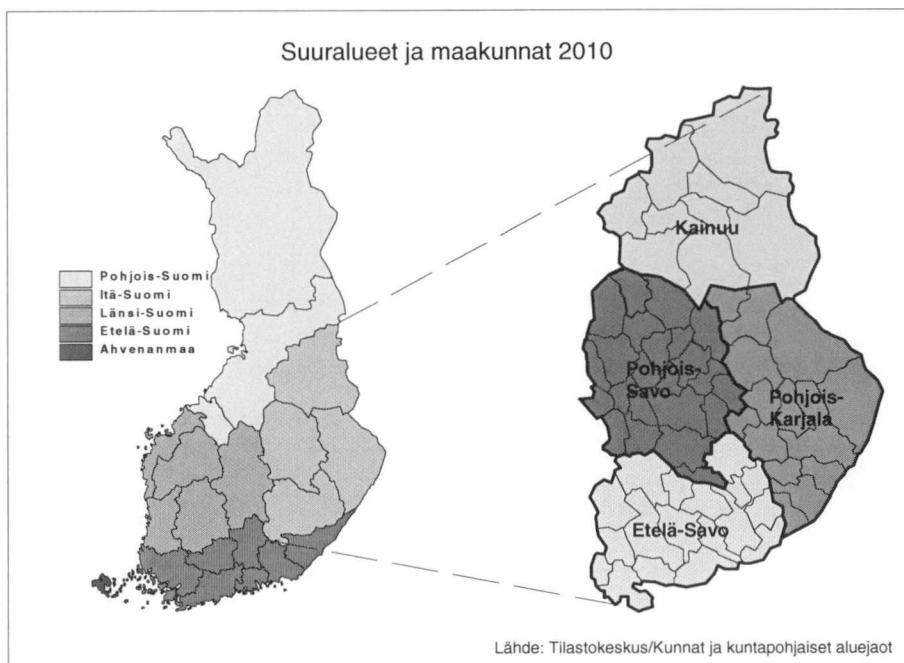
SIVU

Alkusanat.....	3
Itä-Suomi.....	7
Väestö	11
Väestörakenne.....	20
Väestöennuste.....	28
Asuminen ja rakentaminen.....	34
Asuntokunnat ja asuminen	34
Kesämökkit	38
Rakentaminen.....	40
Energia.....	42
Kansantalous	44
Koulutus	48
Kunnallistalous	53
Liikenne ja matkailu.....	61
Liikenne.....	61
Majoitustoiminta.....	63
Maa-, metsä- ja kalatalous	67
Palvelut.....	71
Sosiaaliturva.....	74
Teollisuus	81
Tulot	86
Työmarkkinat.....	89
Työllisyys	89
Työttömyys.....	95
Ympäristö	99
Yritykset ja toimipaikat	103
Aloittaneet ja lopettaneet yritykset	109
Konkurssit	111
Aluehallintovirastot	113
Kuvaluettelo.	119
Käytetyt tietolähteet ja aluemuutokset	121
Liitteet	

Itä-Suomi

Tässä katsauksessa Itä-Suomella tarkoitetaan aluetta, joka käsittää *Itä-Suomen suuralueen* eli Etelä-Savon, Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Kainuun maakunnat. Katsauksen tarkastelualueella sijaitsee 63 kuntaa.

Kuva 1.1. Suuralueet ja maakunnat 2010.

Kunnat

Vuoden 2010 alussa Suomessa toteutui neljä kuntaliitosta, ja ne koskivat yhteensä 10 kuntaa. Kuntien määrä väheni kuudella, joten vuonna 2010 Suomessa on 342 kuntaa. Suurin kuntaliitos tapahtui Itä-Uudellamaalla, jossa neljä kuntaa liittyi Loviisan kaupungiksi. Keski-Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntaraja muuttui Himangan kunnan liittyessä Keski-Pohjanmaalta Kalajoen kaupunkiin Pohjois-Pohjanmaalle.

Suomussalmi on pinta-alaltaan Itä-Suomen suurin kunta. Pienin on Enonkoski. Asukasluvultaan suurin on Kuopio (92 626 as.) ja pienin Ristijärvi (1 521 as.). Kaupunkeja Itä-Suomessa on 17.

Taajama-asteella mitataan taajamissa asuvien henkilöiden osuutta alueen koko väestöstä. Taajamaksi määritellään kaikki vähintään 200 asukkaan rakennusryhmät, joissa rakennusten välinen etäisyys ei yleensä ole 200 metriä suurempi. Nykyään on käytössä vuoden 2005 taajamarajaus, jonka mukaan taajama-aste oli 84,4 % vuonna 2009.

Seutukunnat

Seutukunnat ovat kahden tai useamman kunnan muodostamia kuntaryhmiä. Poikkeuksena tästä on Maarianhaminan kaupunki, joka muodostaa oman seutukuntansa. Seutukuntien muodostamisen kriteerinä on käytetty kuntien välistä yhteistyötä ja työssäkäyntiä. Sisäasiainministeriö on määritellyt seutukunnat aluepoliittisen tukialuejaon perusalueiksi. Seutukuntien määrä

väheni vuoden 2010 alussa 71:een, kun Heinolan seutukuntaan kuuluneet kunnat liittyivät Lahden seutukuntaan.

Itä-Suomen alueella seutukuntia on 13, joista Pohjois-Savossa sijaitsee 5, Etelä-Savossa sekä Pohjois-Karjalassa 3 ja Kainuussa 2. Kuntien lukumäärä alueen seutukunnissa vaihtelee Varkauden seutukunnan kahdesta Ylä-Savon seutukunnan kahdeksaan kuntaan.

Lisää aluetietoa Suomen seutukunnista ja niiden välisistä eroista on koottu vuosittain ilmestyvään *Seutukunta- ja maakuntakatsaus* -julkaisuun.

Maakunnat

Etelä-Savon maakunnassa on 17 kuntaa, joista väkimäärältään suurin on Mikkeli ja pienin Enonkoski. Yhteensä maakunnassa asui vuoden 2009 lopussa 155 568 henkeä. Alueen maapinta-ala on 13 983 km² ja väestötiheys 11,1 asukasta neliökilometrillä. Kaupunkeja Etelä-Savossa on kolme: Mikkeli, Savonlinna ja Pieksämäki.

Pohjois-Savon maakunta on Itä-Suomen väkirikkain. Vuoden 2009 lopussa siellä asui 248 182 henkeä. Alueen 23 kunnasta seitsemän on kaupunkeja, ja niistä asukasluvultaan suurin on maakuntakeskus Kuopio. Vähiten asukkaita on Tervossa. Maapinta-alaa maakunnalla on 16 770 km², joten väestötiheys on 14,8 asukasta neliökilometriä kohti.

Pohjois-Karjalan maakuntaan kuuluu 14 kuntaa, joissa asukkaita vuoden 2009 lopussa oli yhteensä 165 962. Väkirikkain kunta on Joensuu, joka on yksi alueen viidestä kaupungista. Asukasluvultaan pienimpiä kuntia ovat Rääkkylä, Kesälahti ja Valtimo. Pohjois-Karjalan maapinta-ala on 17 763 km² ja asukkaita siellä on 9,3 henkilöä neliökilometriä kohti.

Kainuun maakunnan yhdeksästä kunnasta Kajaani on väkiluvultaan suurin ja Ristijärvi pienin. Kajaanin lisäksi Kuhmo on kuntamuodoltaan kaupunki. Maakunnassa asui vuoden 2009 lopussa 82 634 henkilöä. Pinta-ala on 21 504 km² ja väestötiheys 3,8 asukasta neliökilometrillä.

NUTS-luokitus ja suuralueet

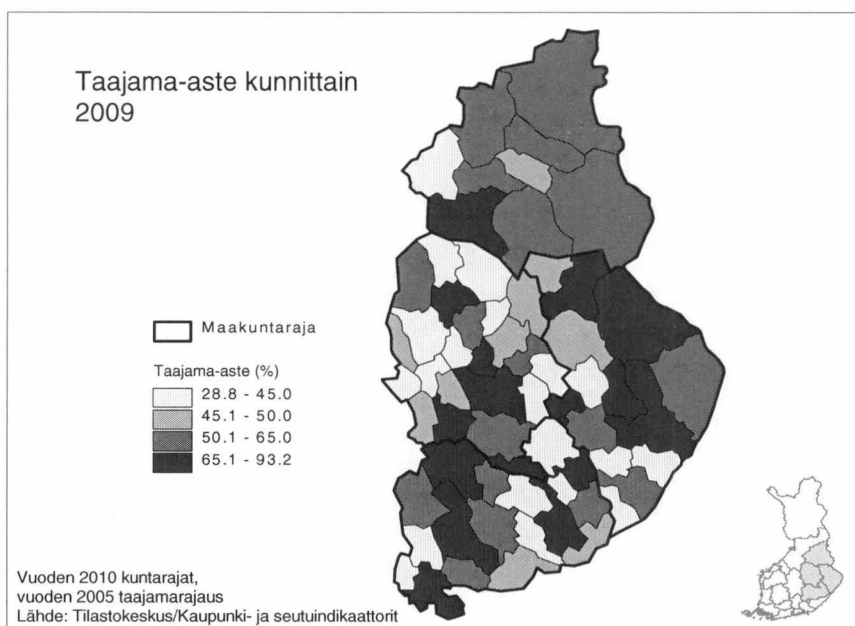
NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statistics) on kolmitasoinen hierarkkinen alueluokitusjärjestelmä, jota käytetään Euroopan unionin jäsenvaltioissa. Tämän luokituksen mukaan Suomi on jaettu ylimmällä NUTS 1-tasolla Manner-Suomeen ja Ahvenanmaahan. Suuralueet, joita Suomessa on viisi, muodostavat NUTS 2-tason ja 20 maakuntaa NUTS 3-tason. Lisäksi seutukunnat ja kunnat muodostavat omat kansalliset alue-tasonsa (NUTS 4 ja NUTS 5). Tämän katsauksen maakunnat muodostavat Itä-Suomen suuralueen.

Itä-Suomen kunnat ja maakunnat 2010

Lähde: Tilastokeskus/Kunnat ja kuntapohjaiset aluejaot

Kuva 1.2. Itä-Suomen kunnat ja maakunnat 2010.

Kuva 1.3. Taajama-aste kunnittain 2009.

Kuva 1.4. Seutukunnat Itä-Suomessa 2010.

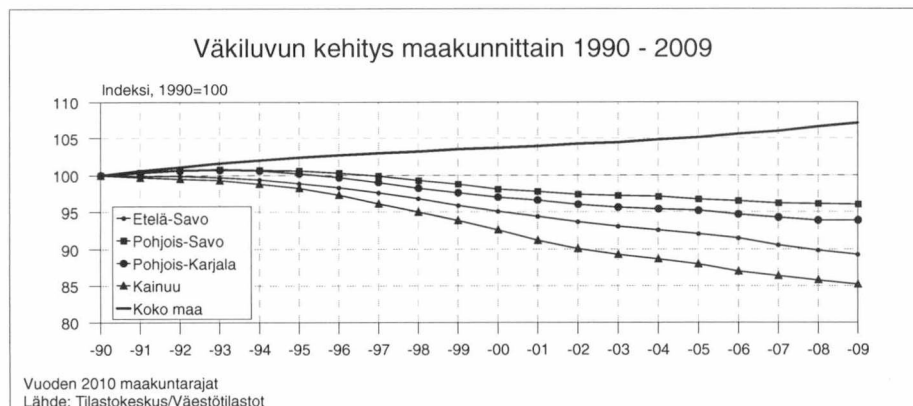

Väestö

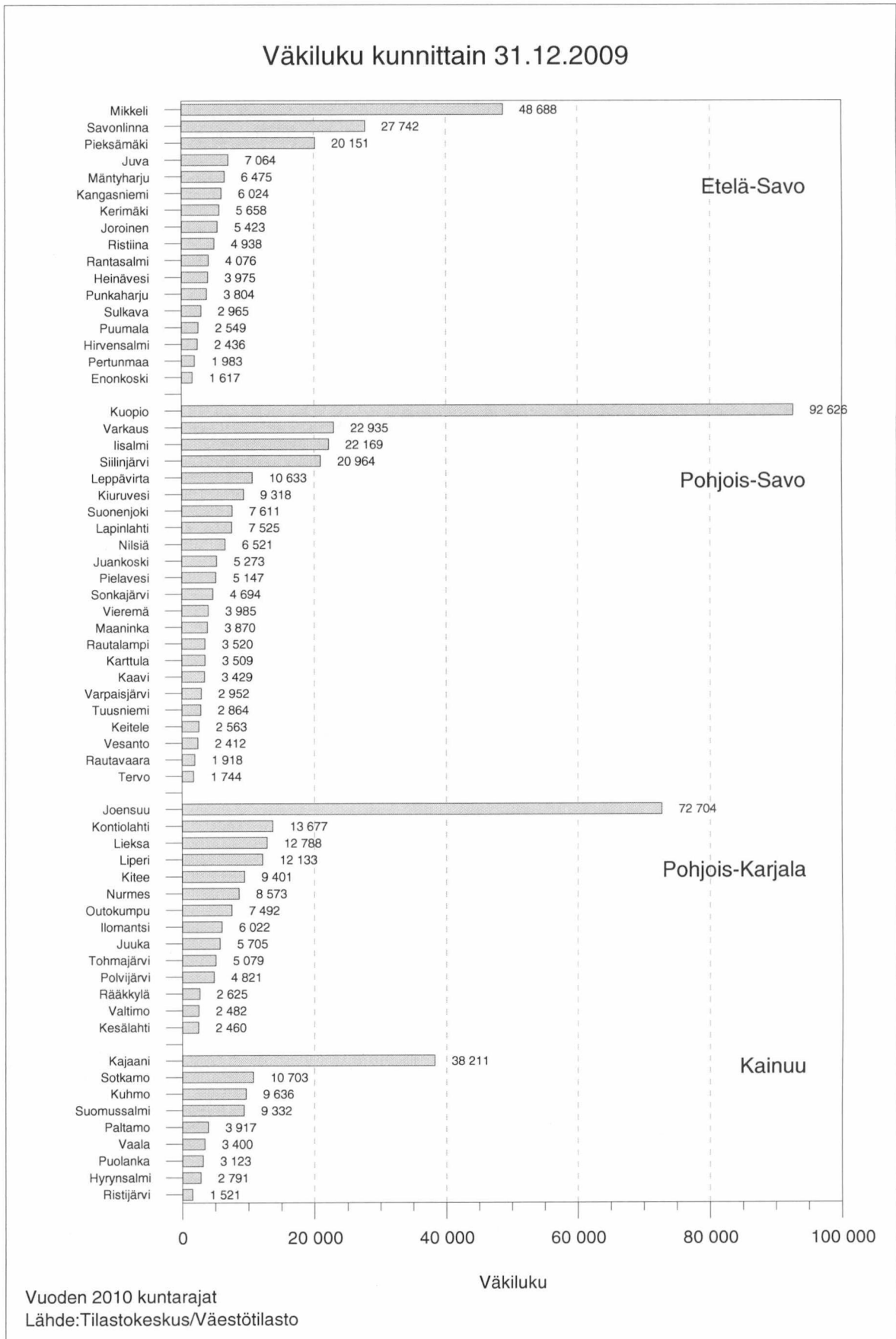
Väestöllä tarkoitetaan tietyllä alueella vakinaisesti asuvaa väestöä. Ne henkilöt, joilla väestötietojärjestelmän mukaan on kotipaikka Suomessa vuoden viimeisenä päivänä, kuuluvat väestöön kansalaisuudestaan riippumatta, samoin ne Suomen kansalaiset, jotka asuvat tilapäisesti ulkomailla. Väestöä tarkastellaan myös *keskiväkiluvulla*, joka on kahden peräkkäisen vuoden väkilukujen keskiarvo. Keskiväkilukua käytetään laskettaessa erilaisia väestöllisiä tunnuslukuja. Vuoden 2009 lopussa Suomen väkiluku oli 5 351 427 henkilöä ja keskiväkiluku oli 5 338 870,5 henkilöä.

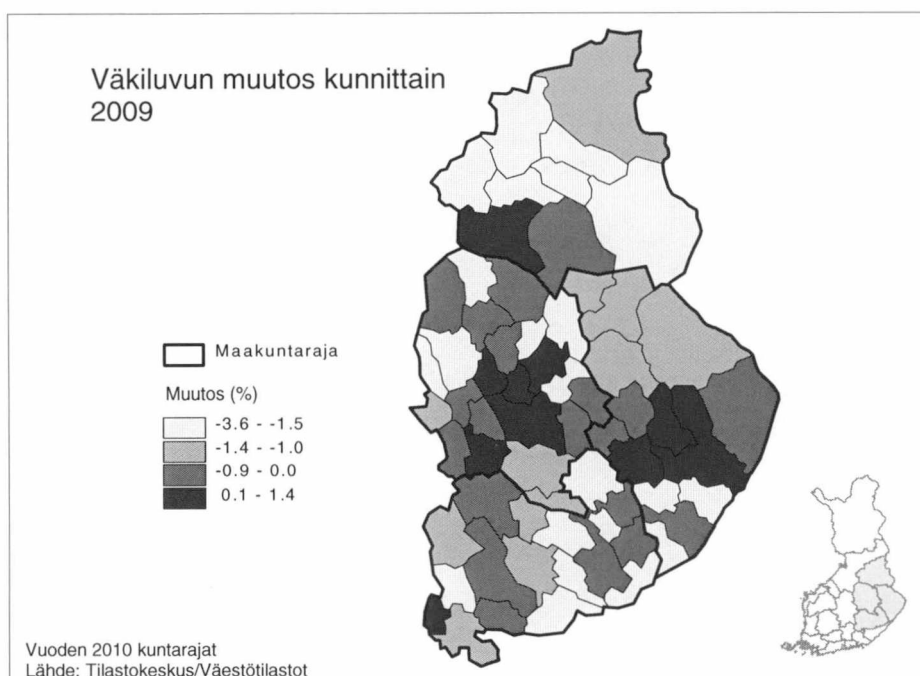
Kuva 2.1. Väkiluku Suomessa 1850–2009.

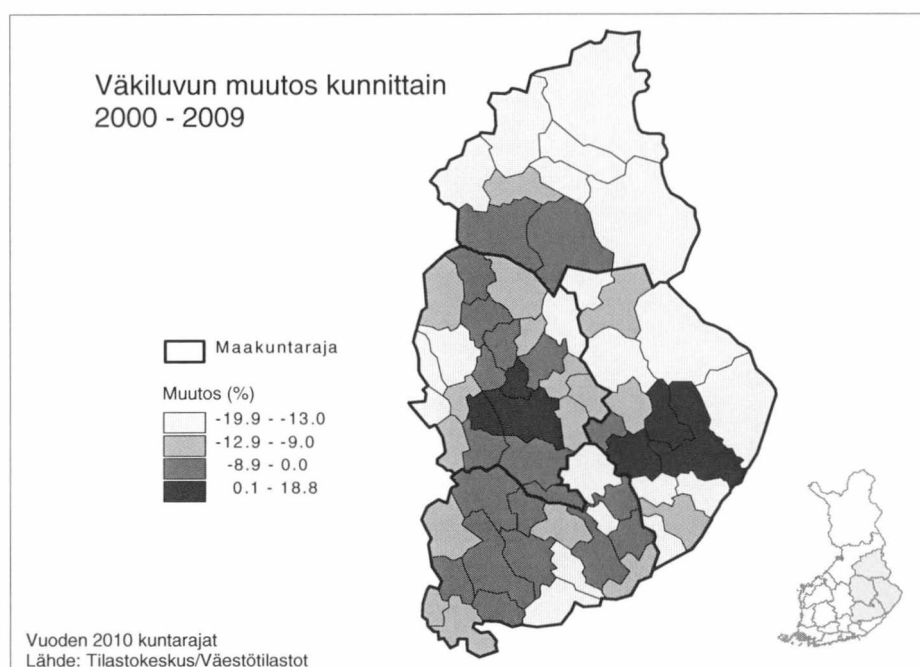
Kuva 2.2. Väkiluvun kehitys maakunnittain 1990–2009 (1990=100).

Kuva 2.3. Väkiluku kunnittain 31.12.2009.

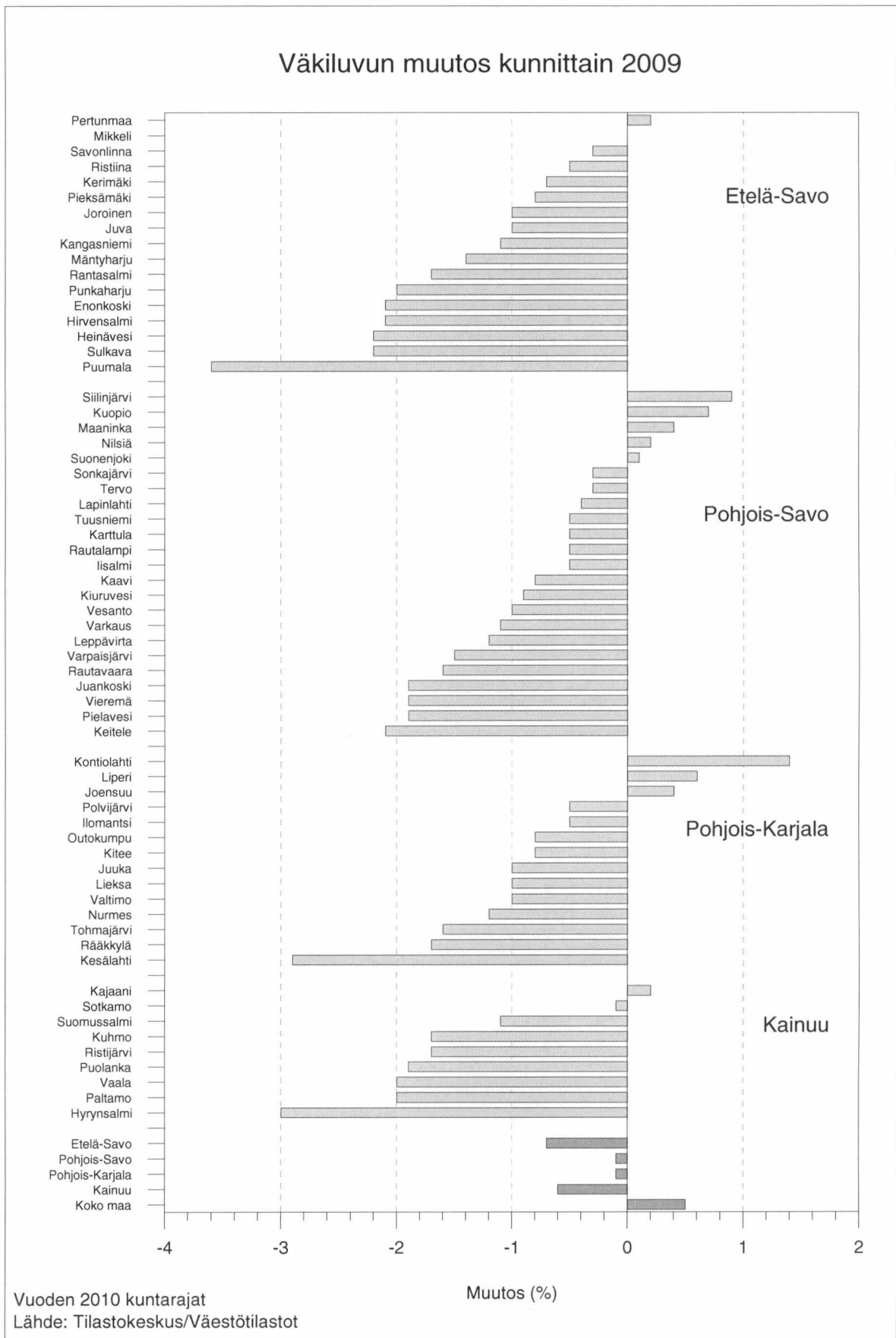
Kuva 2.4. Väkiluvun muutos kunnittain 2009.

Kuva 2.5. Väkiluvun muutos kunnittain 2000–2009.

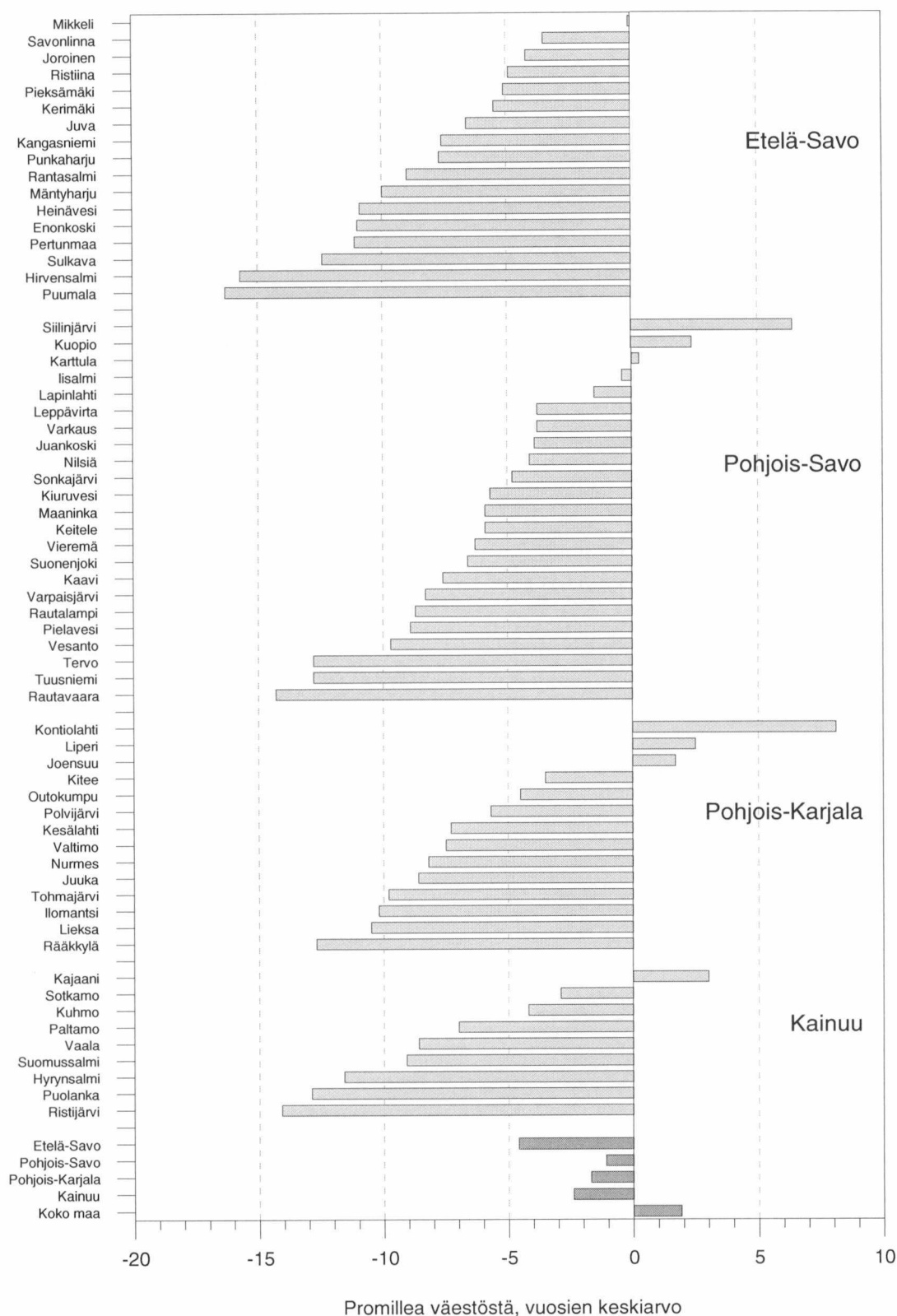
Väkiluvun muutos on väestönlisäys huomioituna väkiluvun rekisterikorjauksella. Koko maan väkiluvun muutos oli 0,5 % vuonna 2009. Tuolloin väkimäärä kasvoi 141 kunnassa. Vuodesta 2000 väkimäärä on kasvanut 3,3 % koko maassa. *Väestönlisäys* saadaan koko maan tasolla selville laskemalla yhteen syntyneiden enemmitys ja nettomaahanmuutto. Alueellisesti tarkasteltuna väestönlisäyksessä huomioidaan myös kuntien välinen nettomuutto.

Kuva 2.6. Väkiluvun muutos kunnittain 2009.

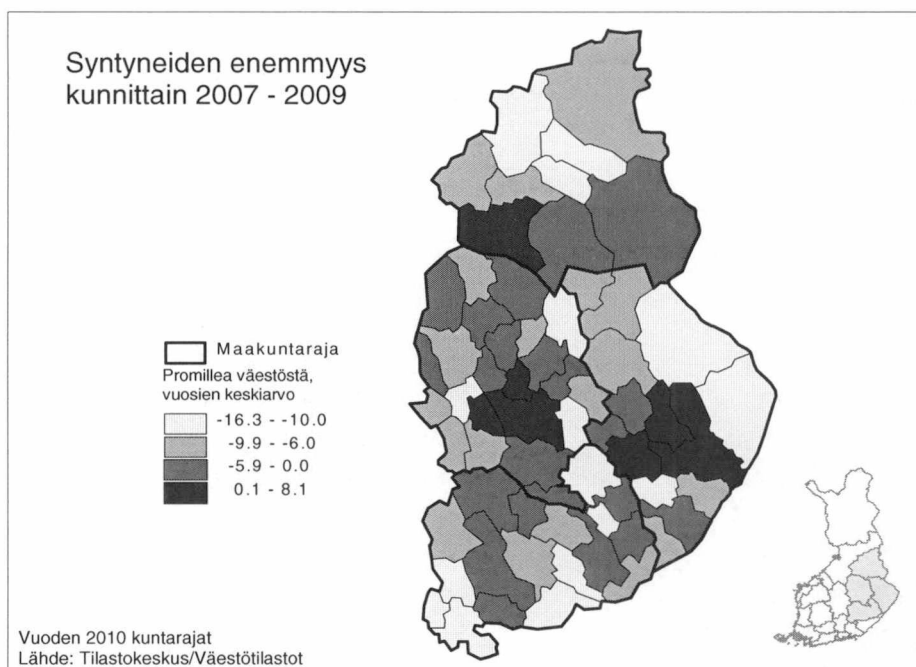
Syntyneiden enemmitys kunnittain 2007 - 2009

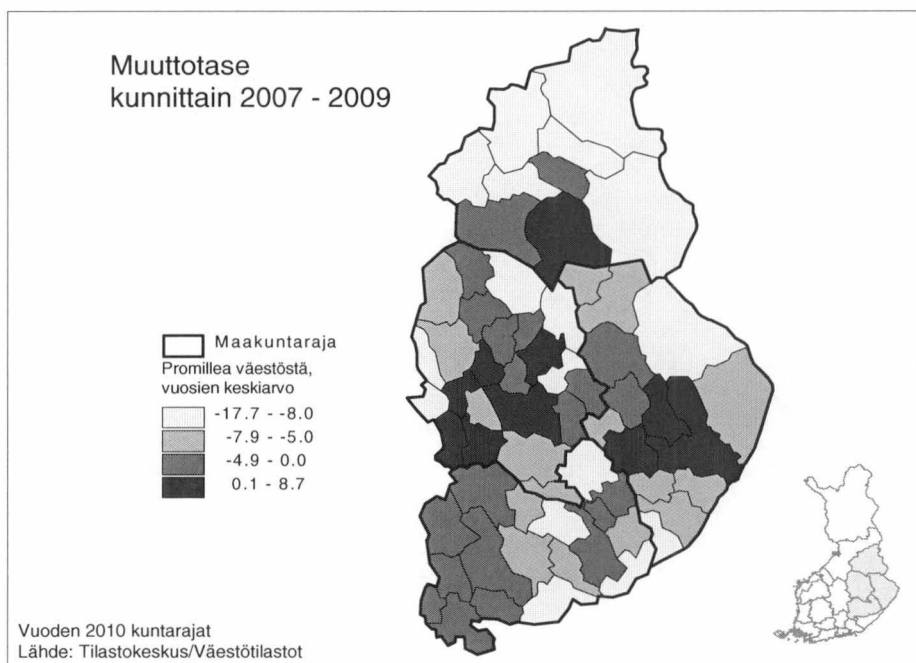
Vuoden 2010 kuntarajat

Lähde: Tilastokeskus/Väestötillastot

Kuva 2.7. Syntyneiden enemmitys kunnittain 2007–2009.

Kuva 2.8. Syntyneiden enemmitys kunnittain 2007–2009.

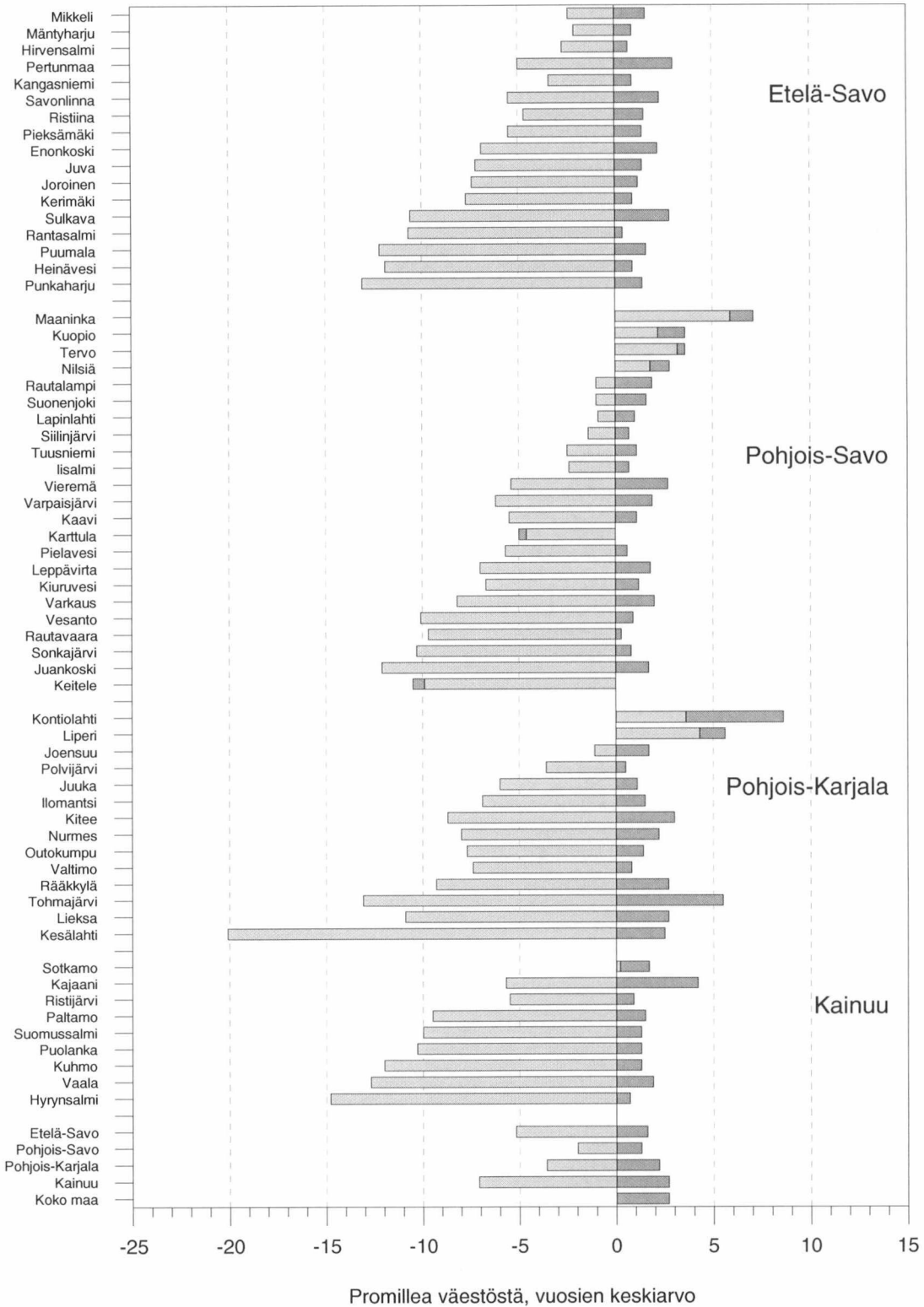

Kuva 2.9. Muuttotase kunnittain 2007–2009.

Syntyneiden enemmitys eli luonnollinen väestönlisäys on elävänä syntyneiden ja kuolleiden määrän erotus. Väkilukutilastoissa otetaan huomioon elävänä syntyneet lapset, joiden äiti asuu synnytyksen ajankohtana vakinaisesti Suomessa. Vuonna 2009 syntyneiden enemmitys oli koko maassa 10 547 henkilöä, eli elävänä syntyneitä oli tämän verran enemmän kuin kuolleita.

Muuttotaseessa on huomioitu kuntien väliset muutot sekä nettosiirtolaisuus, jotka suhteutetaan keskiväkilukuun ja ilmoitetaan promilleina. Muuttotase oli vuonna 2009 koko maassa 2,7 promillea.

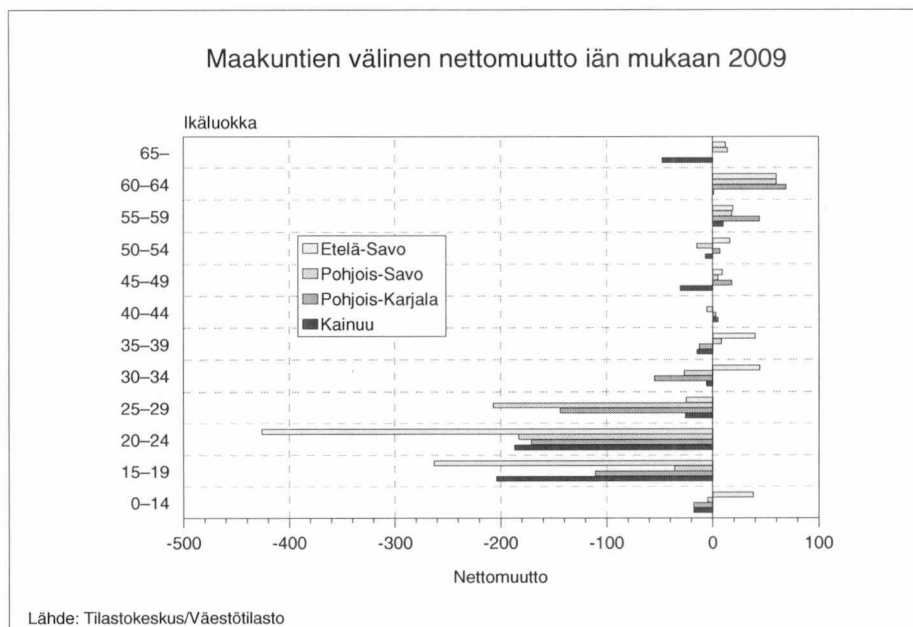
Muutot kunnittain 2007 - 2009

Vuoden 2010 kuntarajat

Lähde: Tilastokeskus/Väestötilastot

Kuva 2.10. Muutot kunnittain 2007–2009.

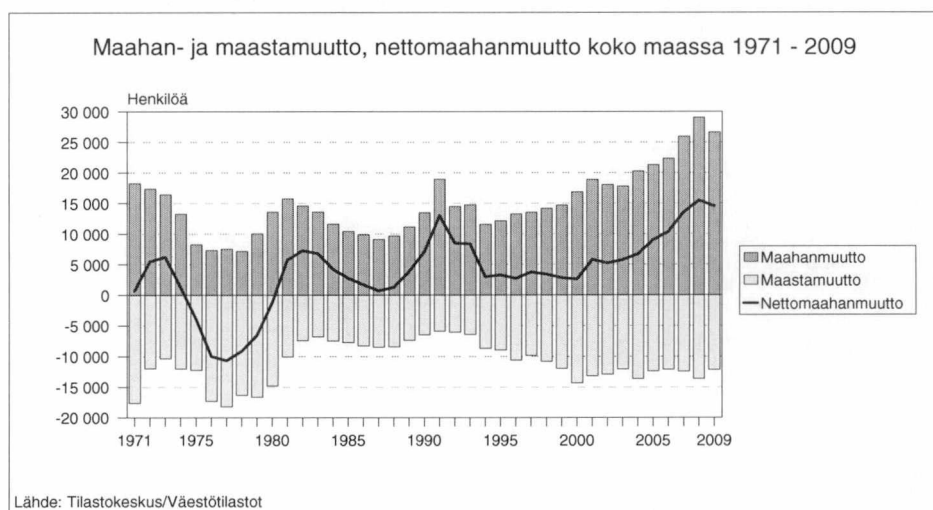

Kuva 2.11. Maakuntien välinen nettomuutto iän mukaan 2009.

Kuntien välisen muuton tilastointi perustuu maistraateille toimitettuihin muuttoilmoituksiin. Vuonna 2009 koko maassa kuntien välinen muutto oli yli 264 000.

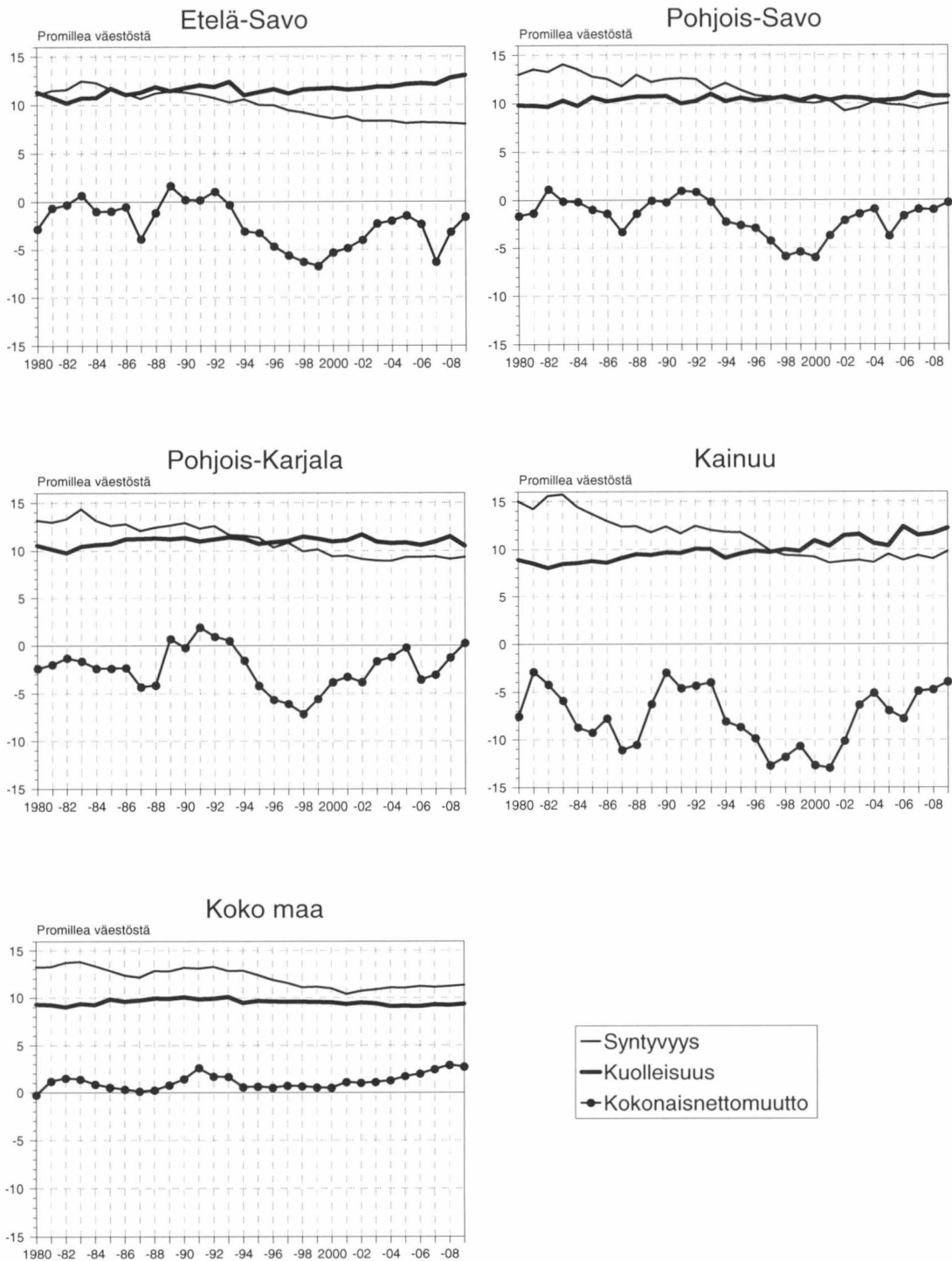
Maakunnasta toiseen tapahtui 122 000 muutttoa samana vuonna. Koko maan tasolla maakuntarajan ylittävissä muutoissa 40 % muuttajista oli iältään 15–24-vuotiaita.

Maahanmuuttajaksi lasketaan henkilö, joka aikoo oleskella tai on oleskellut Suomessa yhtämittaisesti yli vuoden. *Maastamuuttaneeksi* katsotaan henkilö, joka muuttaa ulkomaille asumaan yhtä vuotta pitemmäksi ajaksi. Pohjoismaisen sopimuksen mukaisesti tilapäistä oleskelua, joka kestää alle kuusi kuukautta ei pidetä muuttona. *Nettomaahanmuutto* eli nettosiirtolaisuus on maahanmuuton ja maastamuuton erotus. Nettomaahanmuutto on ollut koko maassa positiivinen viimeiset kolme vuosikymmentä.

Kuva 2.12. Maahan- ja maastamuutto, nettomaahanmuutto koko maassa 1971–2009.

Väestönmuutokset maakunnittain 1980 - 2009

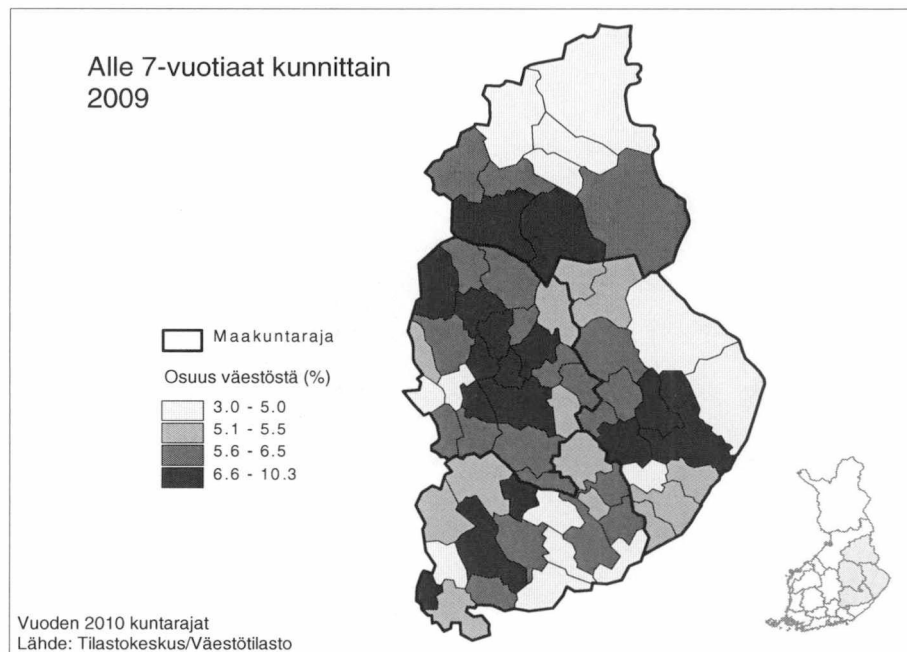

Lähde: Tilastokeskus/Väestötilastot

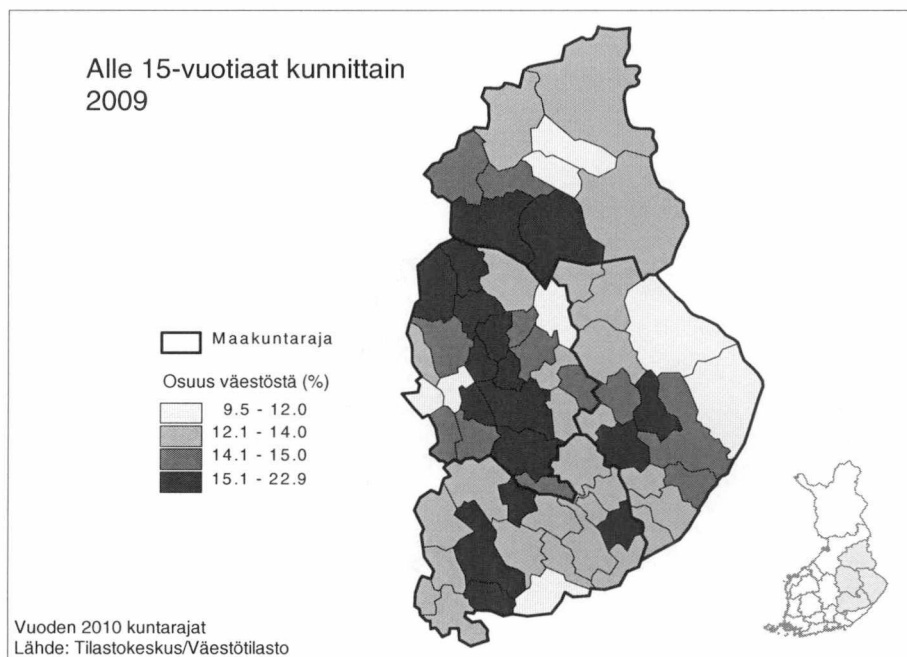
Kuva 2.13. Väestönmuutokset maakunnittain 1980–2009.

Väestörakenne

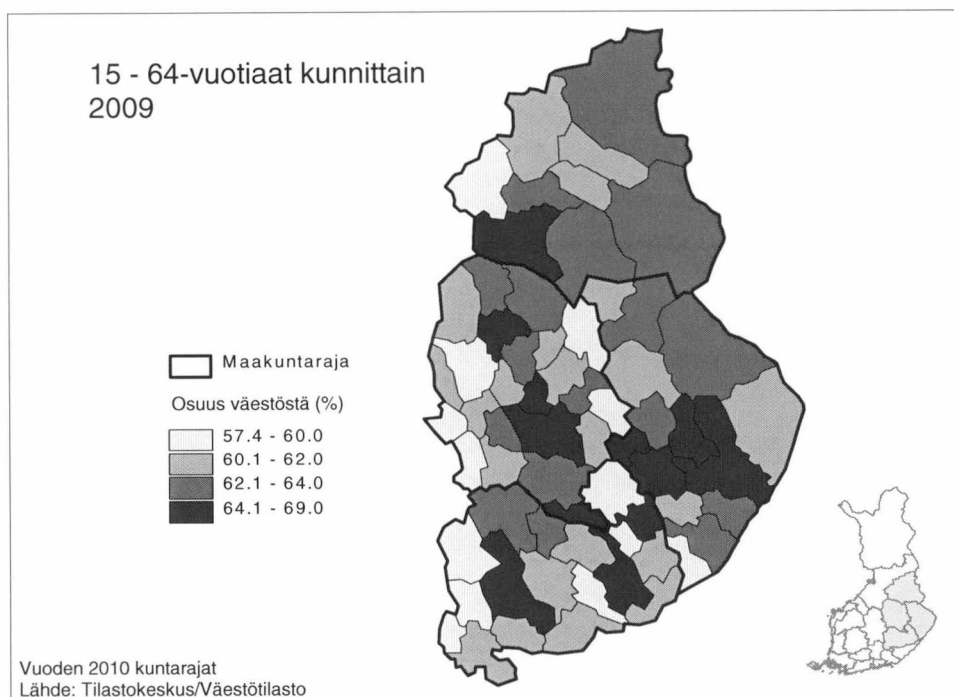
Ikä tarkoittaa henkilön ikää kokonaisina vuosina vuoden viimeisenä päivänä. Vuoden 2009 lopussa suurimman 5-vuotisikäryhmän muodostivat 60–64-vuotiaat. Tämän ikäryhmän osuus koko väestöstä oli 7,4 %. Alle 15-vuotiaiden osuus koko väestöstä oli 16,6 % ja yli 64-vuotiaiden hieman enemmän, 17 %. Työikäisten (15–64-vuotiaiden) osuus oli siten 66,4 %. Alle 7-vuotiaita oli 7,7 % väestöstä.

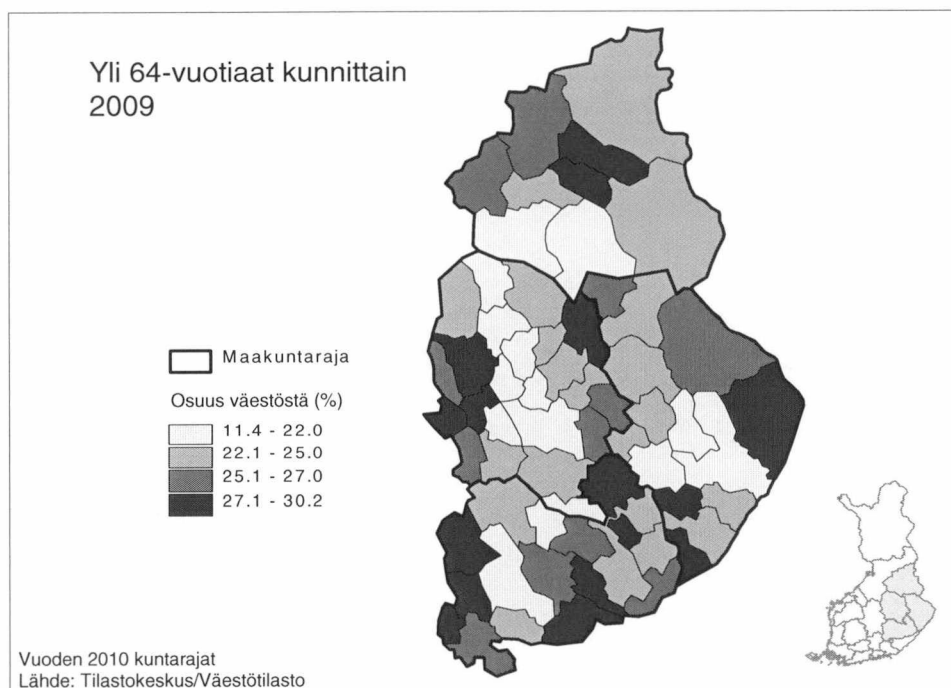
Kuva 2.14. Alle 7-vuotiaat kunnittain 2009.

Kuva 2.15. Alle 15-vuotiaat kunnittain 2009.

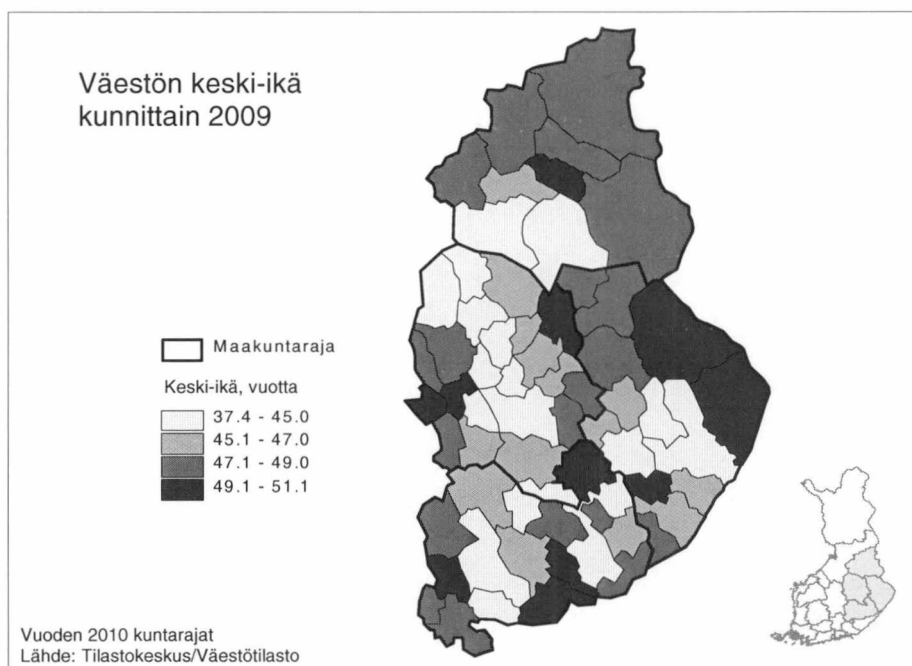

Kuva 2.16. 15–64-vuotiaat kunnittain 2009.

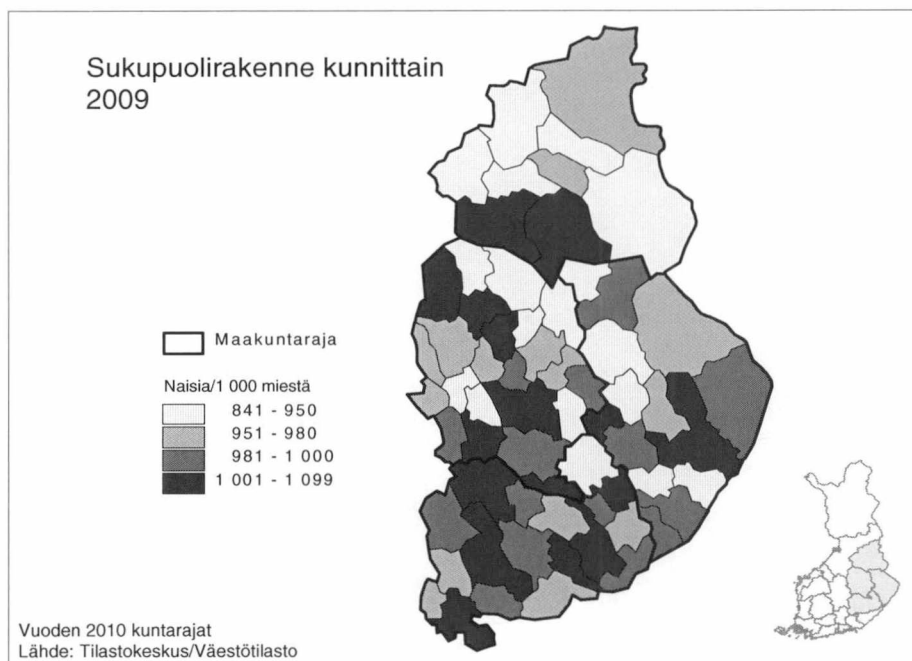

Kuva 2.17. Yli 64-vuotiaat kunnittain 2009.

Kuva 2.18. Väestön keski-ikä kunnittain 2009.

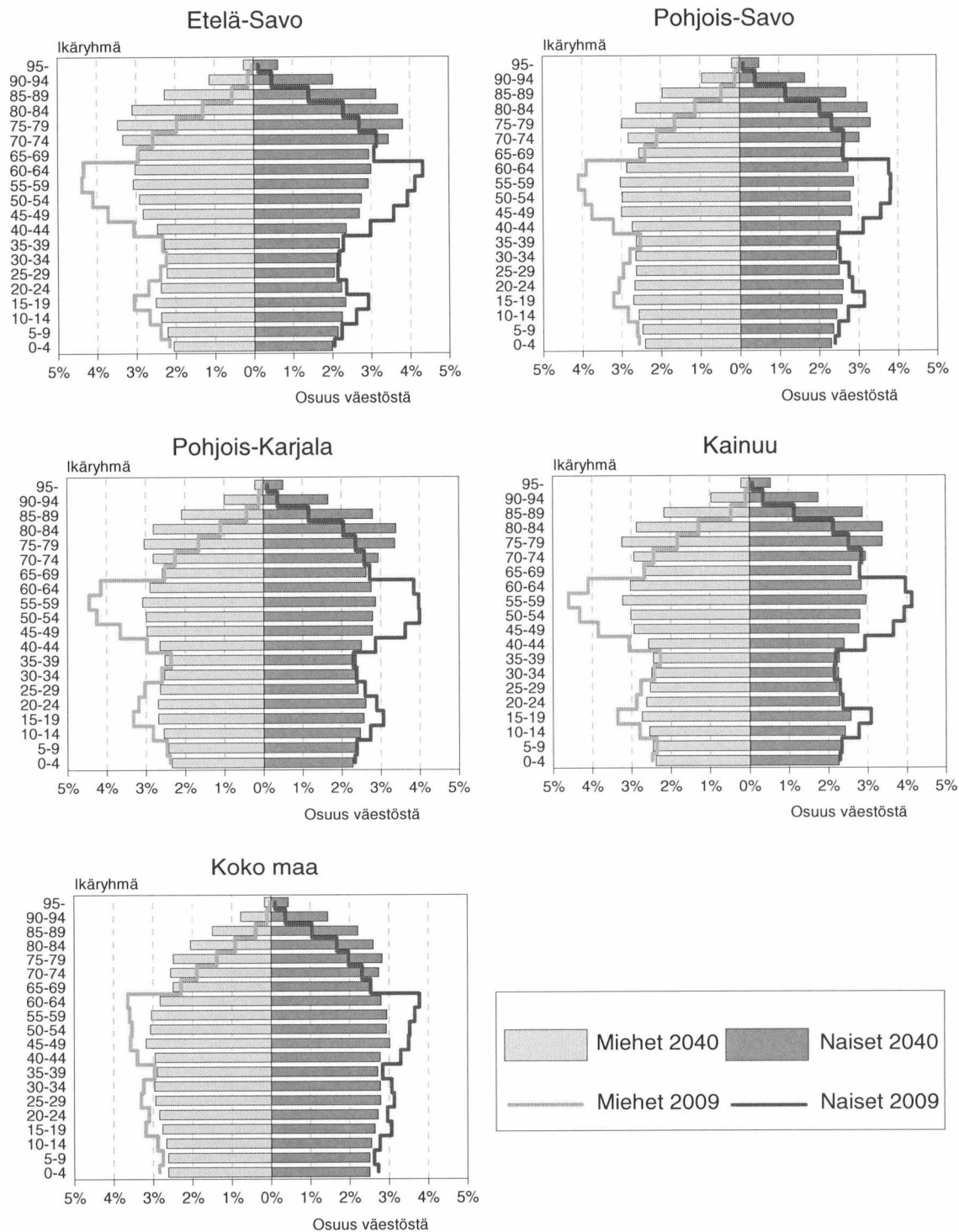

Kuva 2.19. Sukupuolirakenne kunnittain 2009.

Väestön keski-ikä saadaan laskemalla vuoden viimeisenä päivänä kaikkien henkilöiden iät, jonka jälkeen summa jaetaan näiden henkilöiden määrällä. Vuonna 2009 väestön keski-ikä oli koko maassa 41,3 vuotta.

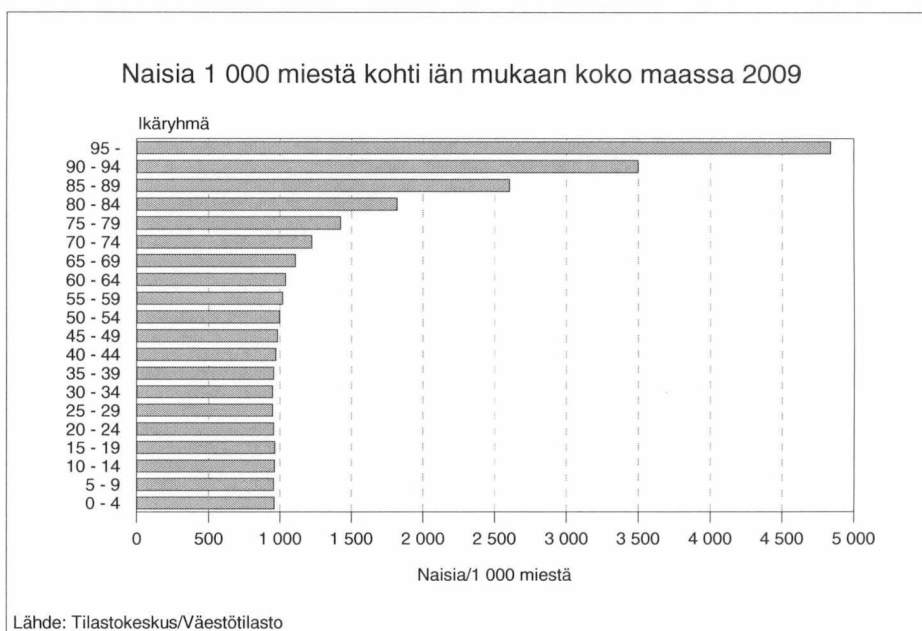
Suomessa asui vuoden 2009 lopussa 2 625 067 miestä ja 2 726 360 naista. Miesten osuus oli siten 49,1 % ja naisten osuus 50,9 %. Keskimäärin tuhatta miestä kohti oli 1 039 naista. Vanhimmissa ikäryhmissä naisenemmys on huomattavan suuri. Kaikissa alle 55-vuotiaiden ikäryhmissä taas on miesemmys.

Väestöennusteen ikä- ja sukupuolirakenne maakunnittain 2040 ja toteutunut väestö 2009

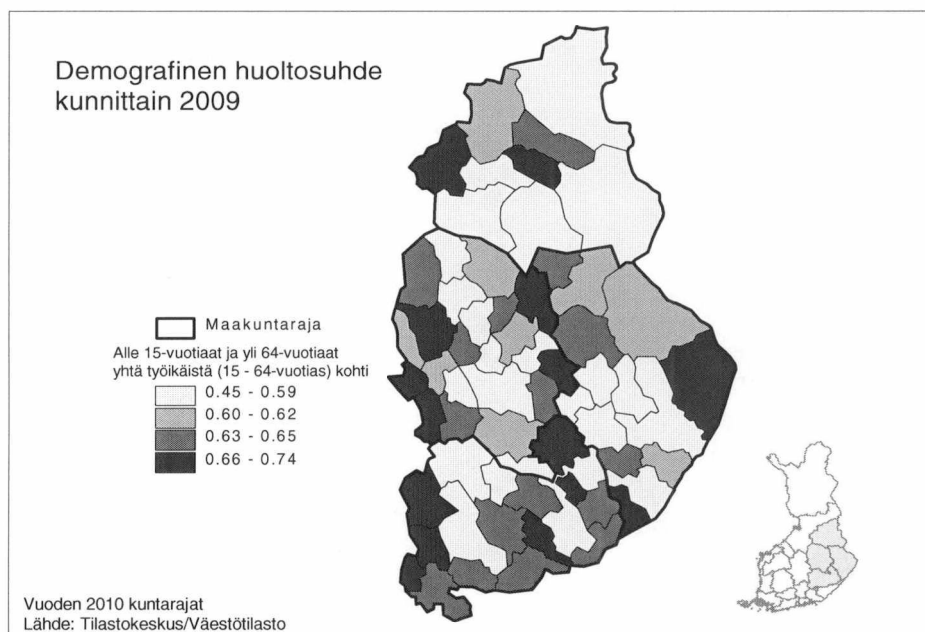

Lähde: Tilastokeskus/Väestötilasto, Väestöennuste 2009

Kuva 2.20. Väestöennusteen ikä- ja sukupuolirakenne maakunnittain 2040 ja toteutunut väestö 2009.

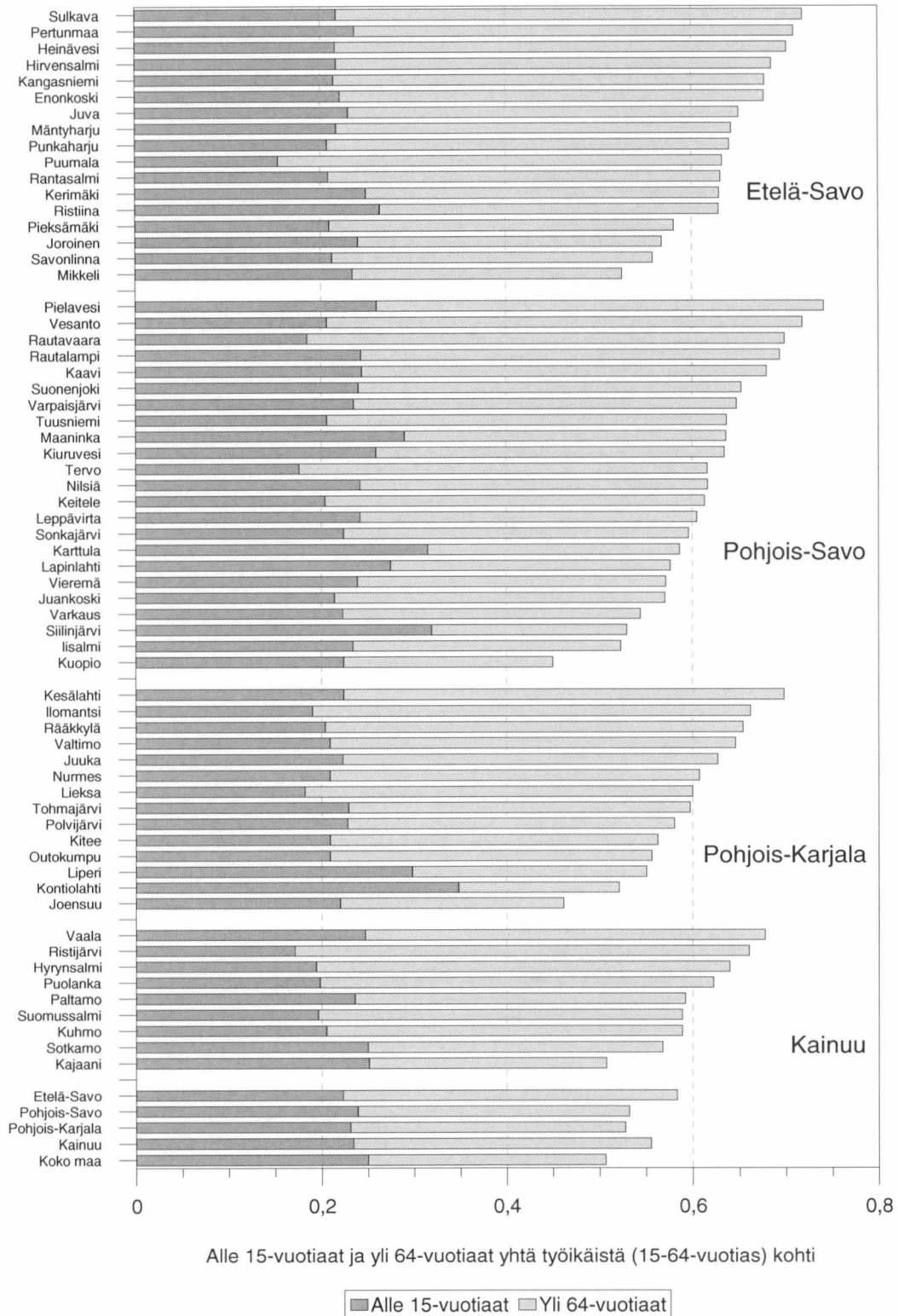
Kuva 2.21. Naisia 1 000 miestä kohti iän mukaan koko maassa 2009.

Kuva 2.22. Demografinen huoltosuhde kunnittain 2009.

Demografinen huoltosuhde eli väestöllinen huoltosuhde ilmentää alle 15- ja yli 64-vuotiaiden määrää yhtä työkäistä kohden. Työkäisiksi lasketaan 15–64-vuotiaat. Demografinen huoltosuhde oli vuonna 2009 koko maassa 0,51. Huoltosuhde oli tarkastelujakson alhaisin 1980-luvun alkupuolella. Vuonna 2009 laaditun väestöennusteen mukaan demografinen huoltosuhde nousee 0,79:ään vuoteen 2060 mennessä (kuva 2.28.).

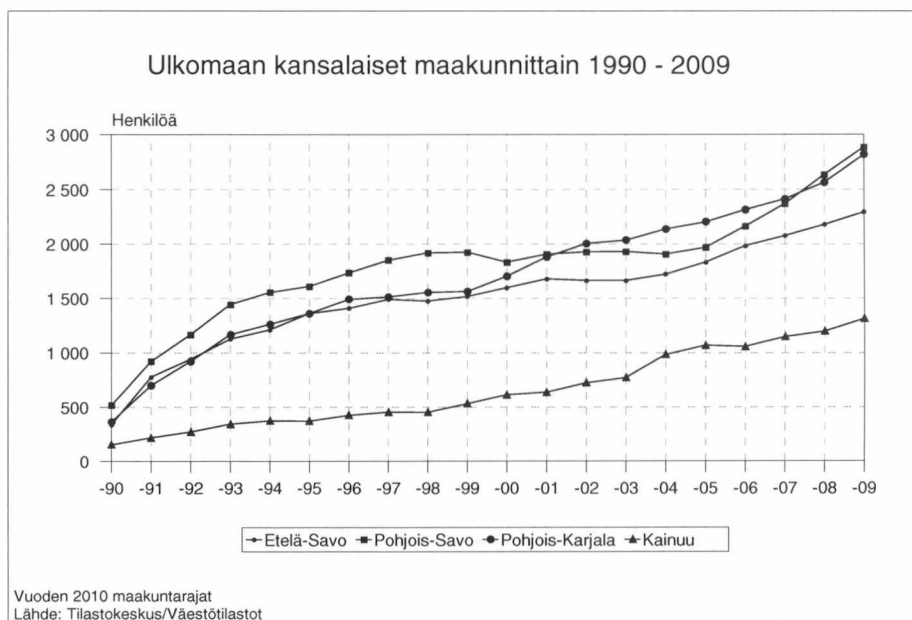
Demografinen huoltosuhte kunnittain 2009

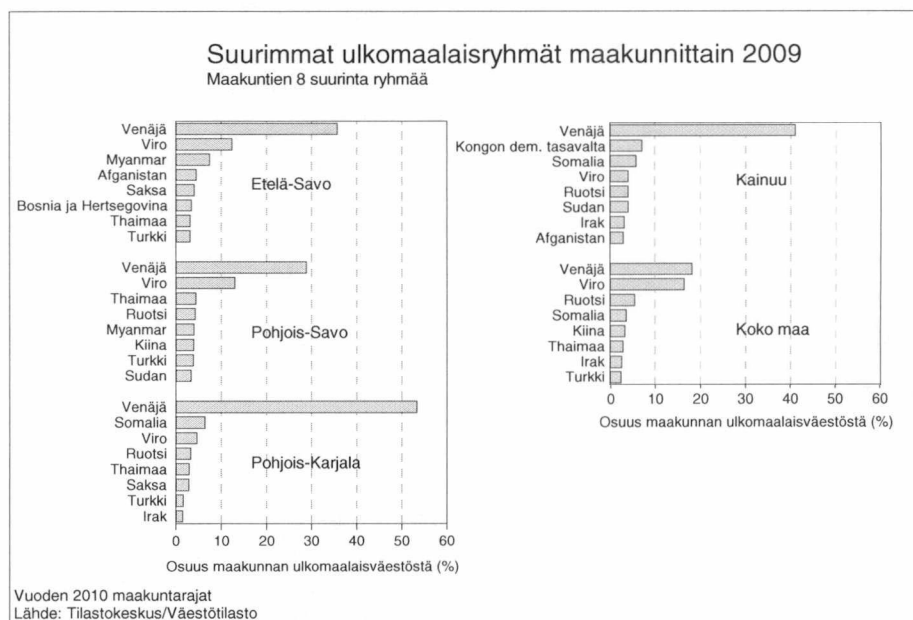
Vuoden 2010 kuntarajat

Lähde: Tilastokeskus/Väestötillasto

Kuva 2.23. Demografinen huoltosuhte kunnittain 2009.

Kuva 2.24. Ulkomaan kansalaiset maakunnittain 1990–2009.

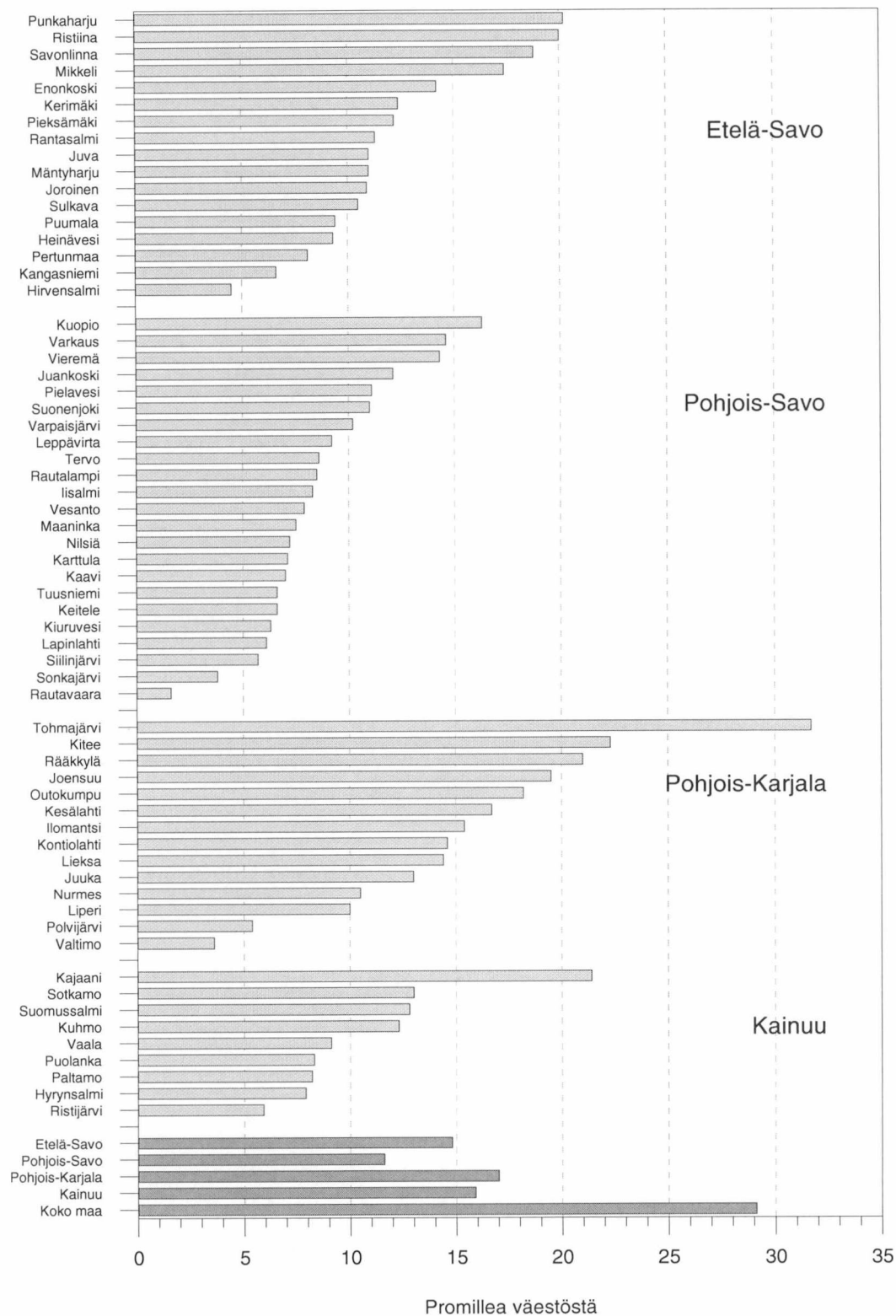

Kuva 2.25. Suurimmat ulkomaalaisryhmät maakunnittain 2009.

Kansalaisuudella tarkoitetaan jonkin maan kansalaisena olemista. Yleensä kansalaisuus saadaan syntyessä, mutta se voidaan vaihtaa muutettaessa toiseen maahan asumaan. Henkilöllä voi olla myös useamman maan kansalaisuus. Jos henkilöllä on kahden maan kansalaisuus, joista toinen on Suomen, hän on tilastoissa Suomen kansalainen.

Vuonna 2009 Suomen kansalaisia oli 97,1 % koko väestöstä. Muiden maiden kansalaisia oli vuoden 2009 lopussa 155 705, ja heidän määränsä kasvoi vuoden aikana 12 449 henkilöllä. Suurimmat ulkomaalaisten ryhmät olivat Venäjän (28 210 henkeä), Viron (25 510 henkeä), Ruotsin (8 506 henkeä) ja Somalian (5 570 henkeä) kansalaiset.

Ulkomaan kansalaiset kunnittain 2009

Vuoden 2010 kuntarajat

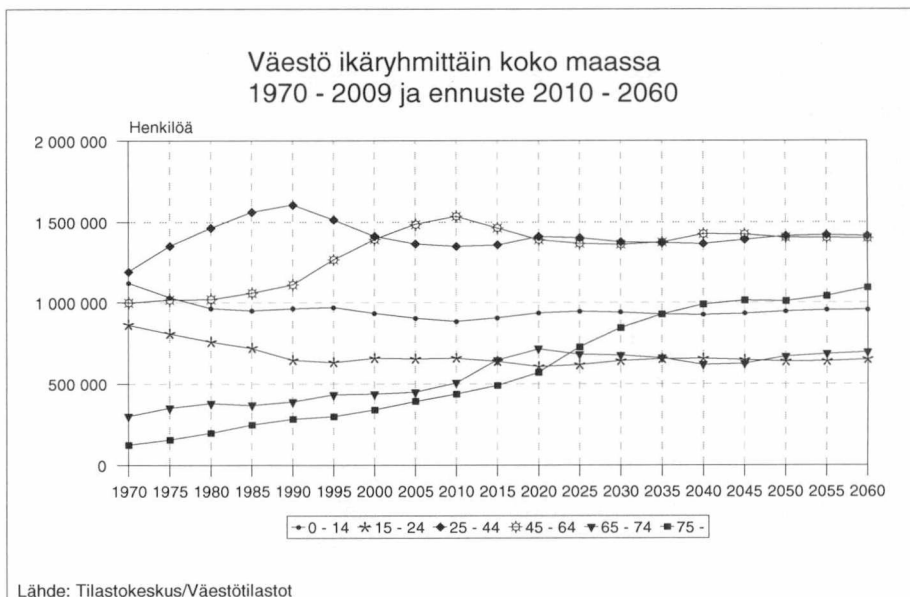
Lähde: Tilastokeskus/Väestötieto

Kuva 2.26. Ulkomaan kansalaiset kunnittain 2009.

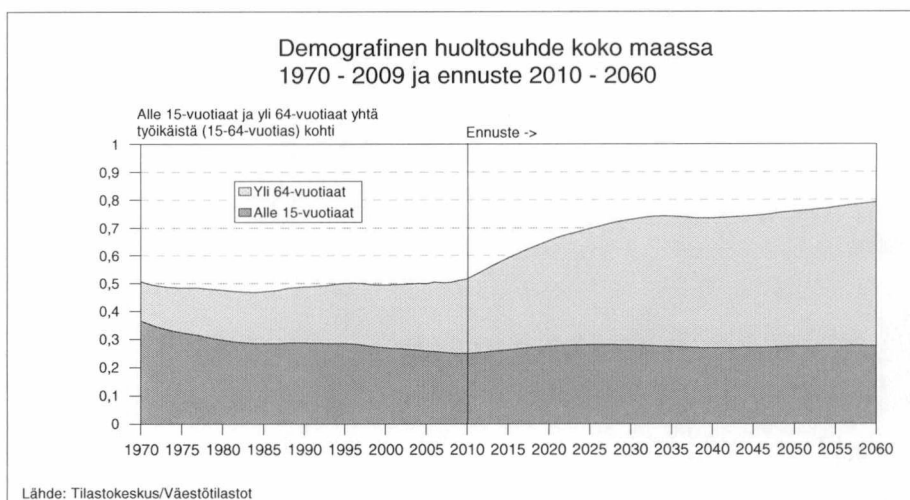
Väestöennuste

Tilastokeskuksen vuonna 2009 julkaistu väestöennuste on laadittu koko maan osalta vuoteen 2060 ja alueittain vuoteen 2040 asti. Väestöennusteessa oletetaan, että syntyvyys ja kuolevuus sekä muuttotase jatkuvat edellisten vuosien kaltaisena.

Ennusteiden lähtökohtana on vuoden 2008 toteutunut väestömäärä. Yli 65-vuotiaiden osuuden väestöstä arvioidaan nousevan nykyisestä 17 prosentista 27 prosenttiin vuoteen 2040 mennessä. Työikäisten (15–64-vuotiaiden) määrä alkaa vähentyä vuonna 2010, jolloin sotien jälkeiset suuret ikäluokat siirtyvät eläkeikään. Työikäisten osuus väestöstä pienenee nykyisestä 66 prosentista 58 prosenttiin vuoteen 2040 mennessä.

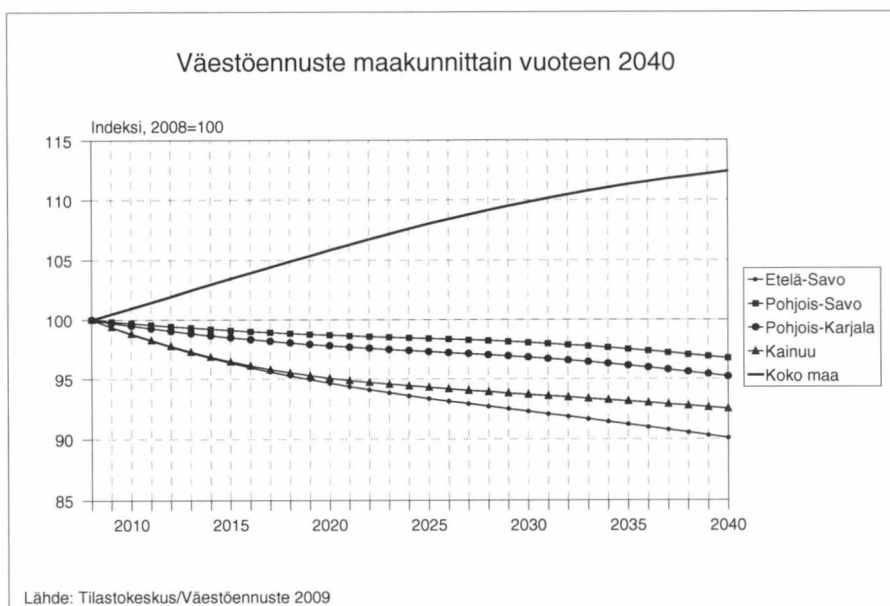

Kuva 2.27. Väestö ikäryhmittäin koko maassa 1970–2009 ja ennuste 2010–2060.

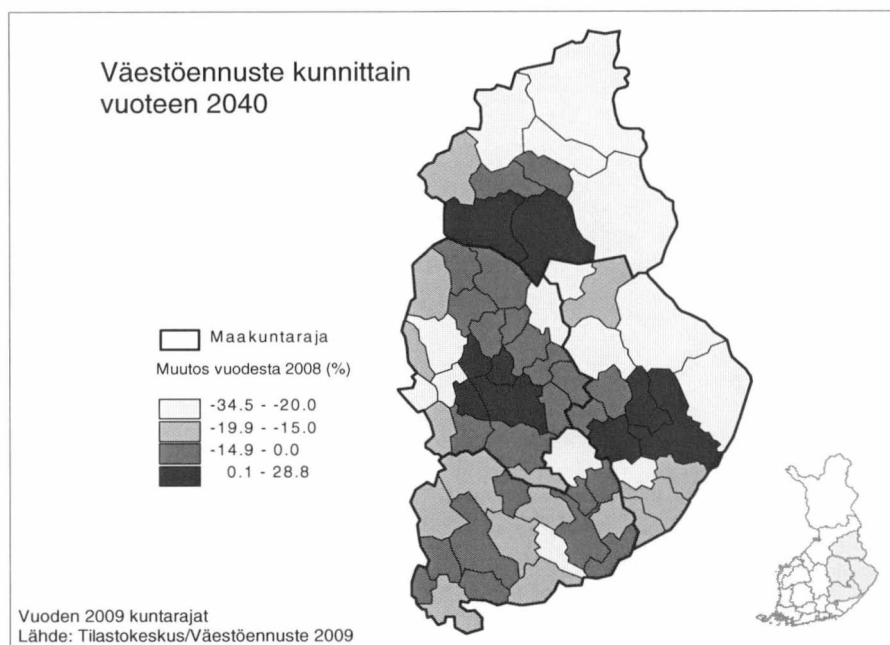

Kuva 2.28. Demografinen huoltosuhte koko maassa 1970–2009 ja ennuste 2010–2060.

Kuva 2.29. Väestöennuste maakunnittain vuoteen 2040.

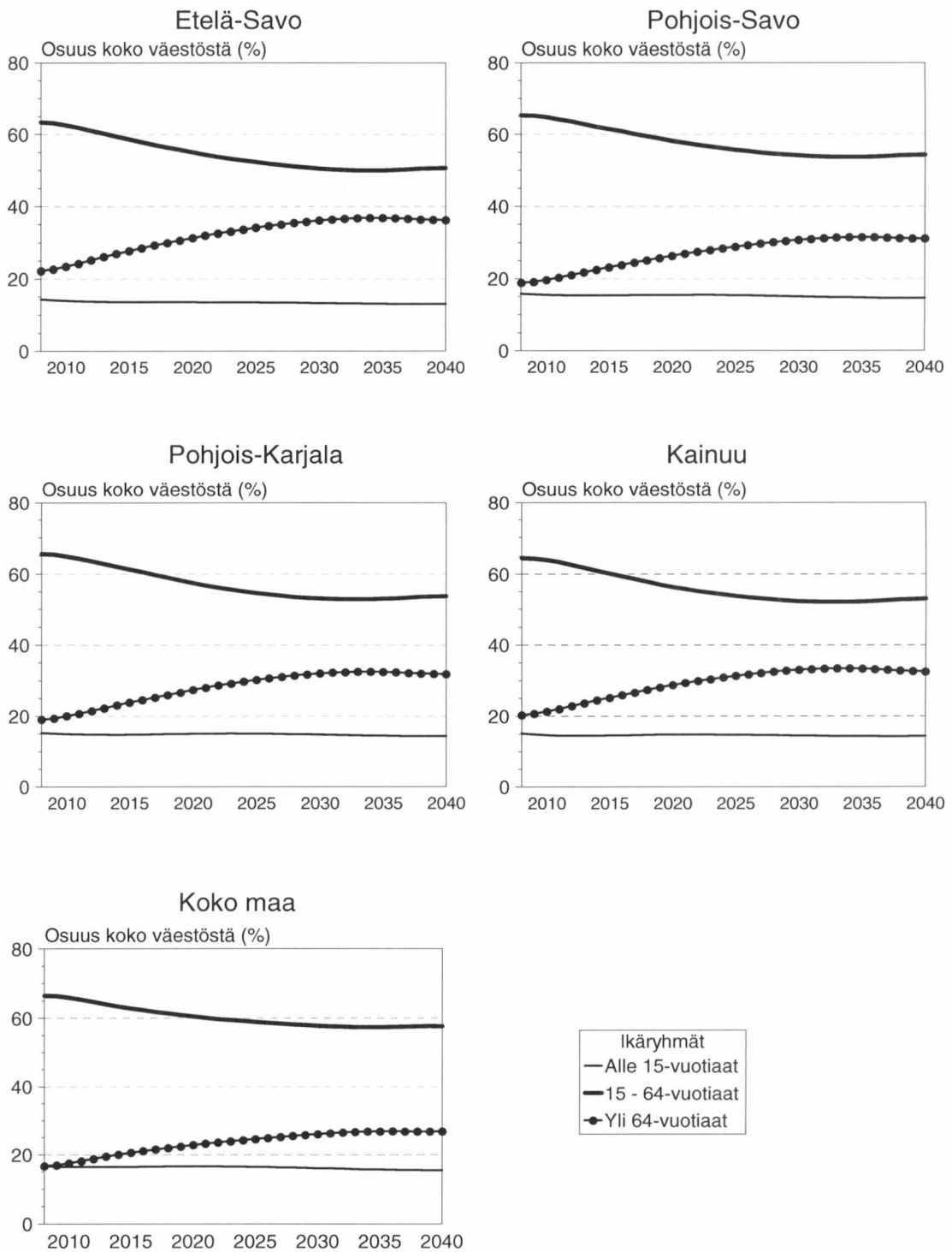

Kuva 2.30. Väestöennuste kunnittain vuoteen 2040.

Tilastokeskuksen väestöennusteet perustuvat havaintoihin syntyvyyden, kuolevuuden ja muuttoliikkeen menneestä kehityksestä. Niitä laadittaessa ei oteta huomioon taloudellisten, sosiaalisten eikä muiden yhteiskunta- tai aluepoliittisten päätösten vaikutuksia tulevaan väestönkehitykseen. Laskelmat ilmaisevat lähinnä sen, mihin kehitys johtaa, jos se jatkuu nykyisen kaltaisena. Niitä ei siis tule tulkita vääjäämättä toteutuvana kehityksenä.

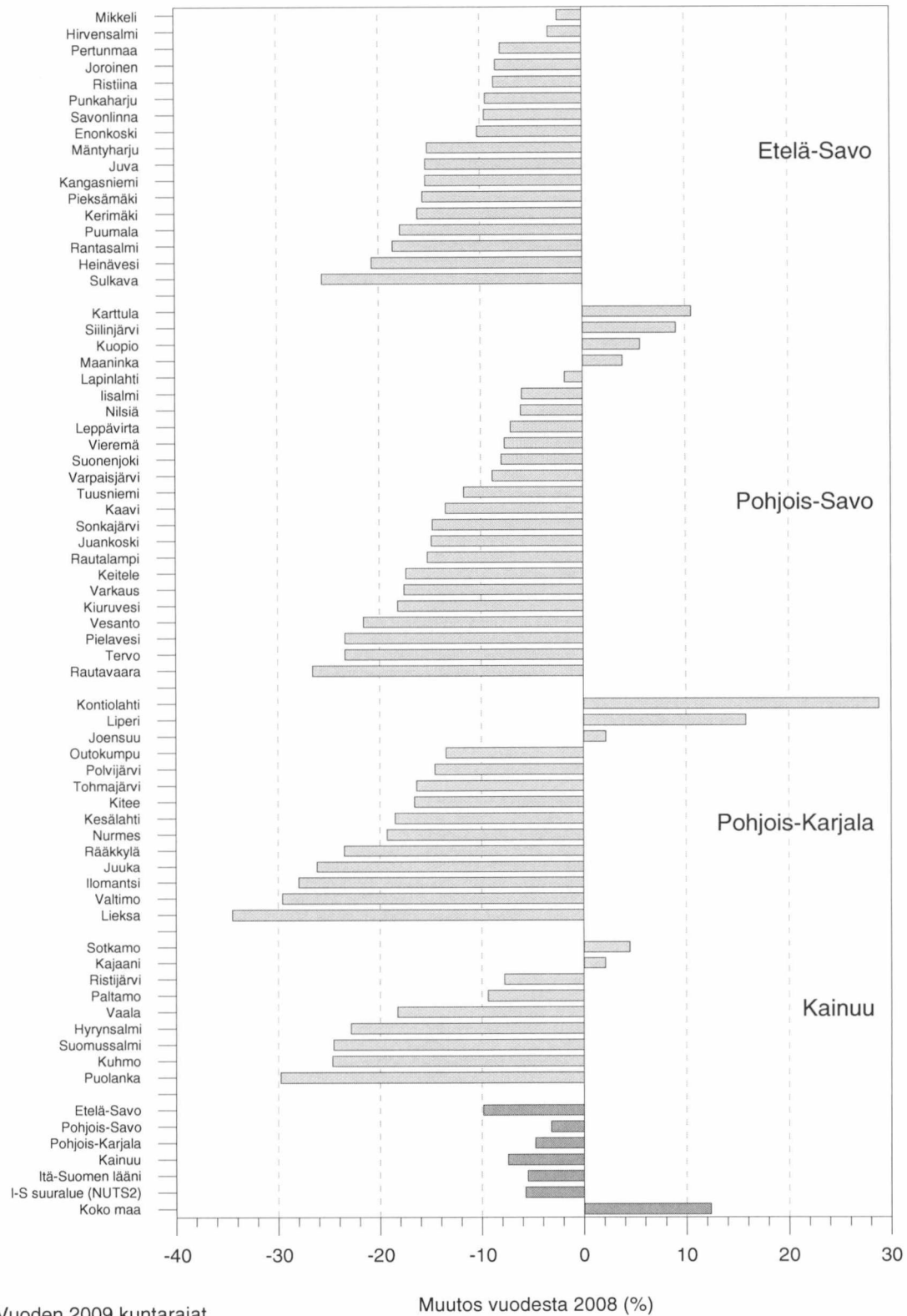
Väestöennuste ikäryhmittäin maakunnittain vuoteen 2040

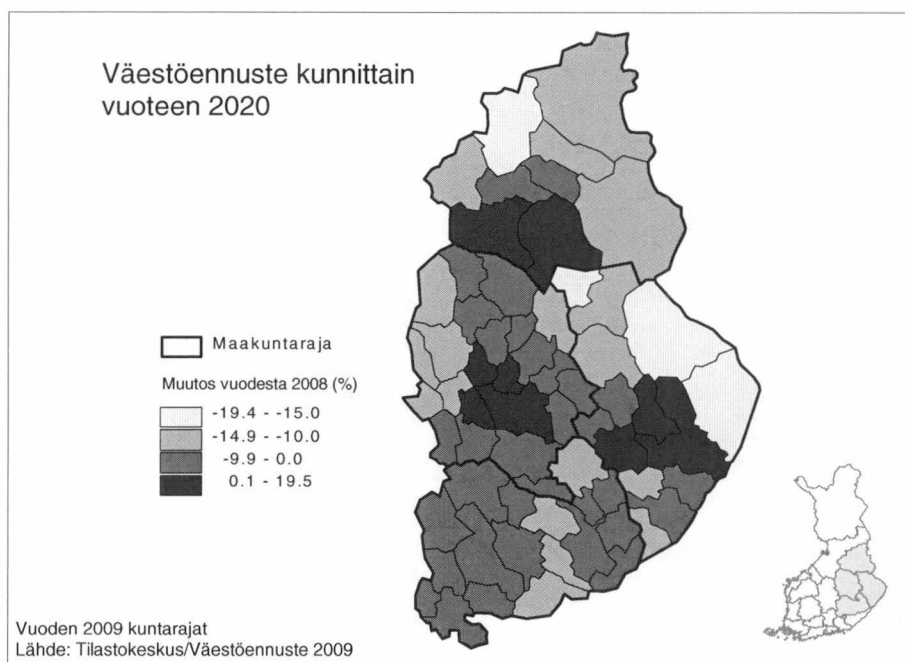
Lähde: Tilastokeskus/Väestöennuste 2009

Kuva 2.31. Väestöennuste ikäryhmittäin maakunnittain vuoteen 2040.

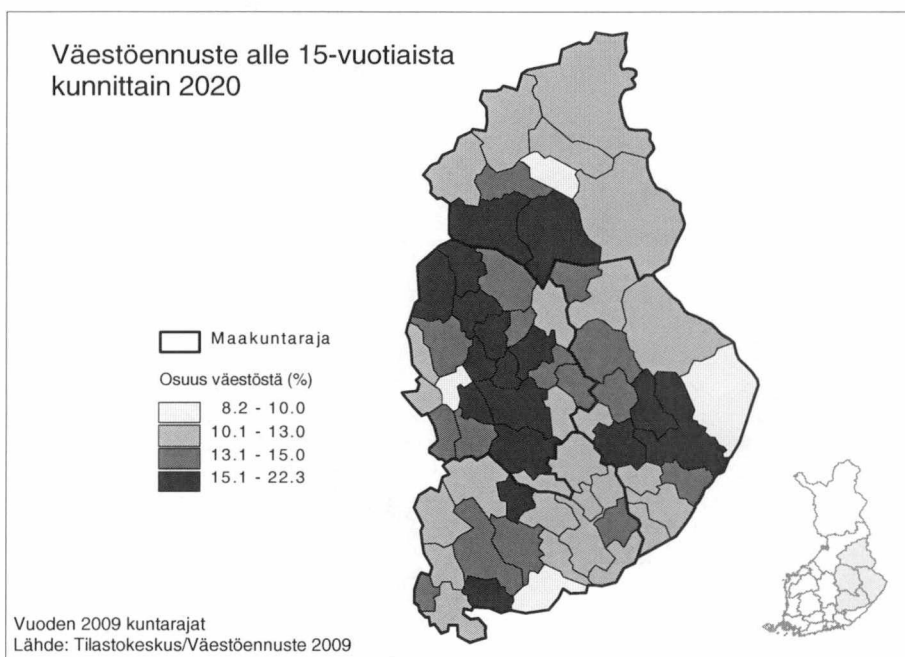
Väestöennuste kunnittain vuoteen 2040

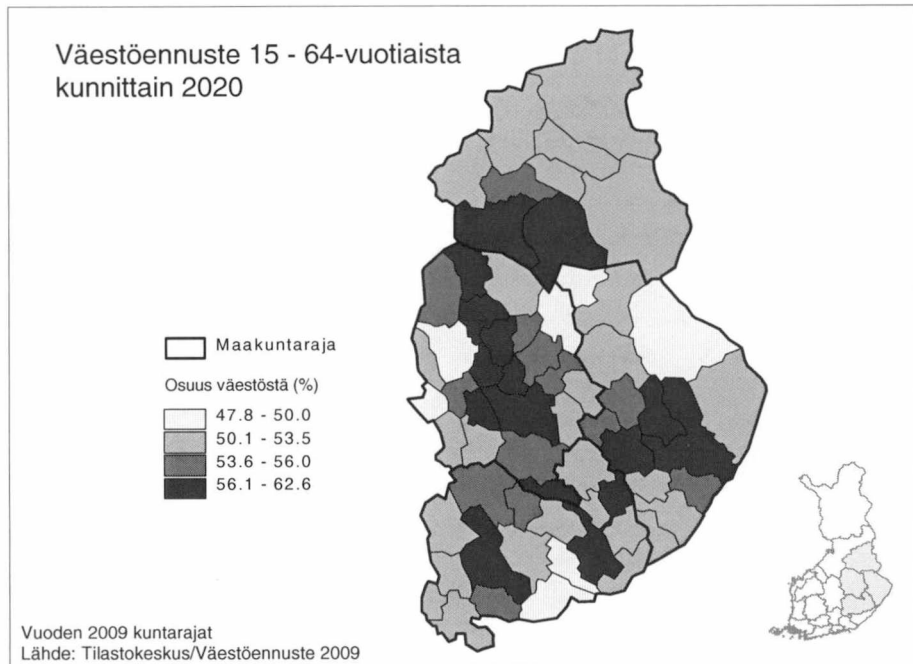
Kuva 2.32. Väestöennuste kunnittain vuoteen 2040.

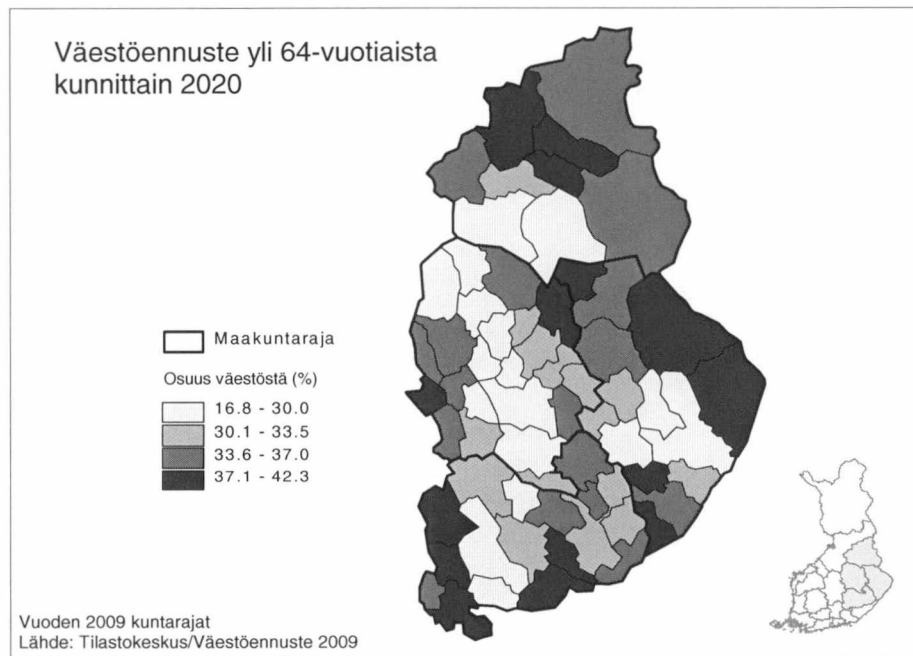
Kuva 2.33. Väestöennuste kunnittain vuoteen 2020.

Kuva 2.34. Väestöennuste alle 15-vuotiaista kunnittain 2020.

Kuva 2.35. Väestöennuste 15–64-vuotiaista kunnittain 2020.

Kuva 2.36. Väestöennuste yli 64-vuotiaista kunnittain 2020.

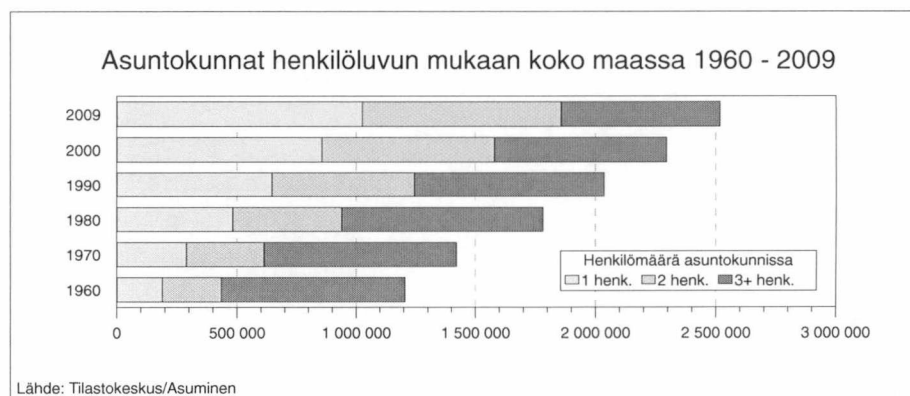
Asuminen ja rakentaminen

Asuntokunnat ja asuminen

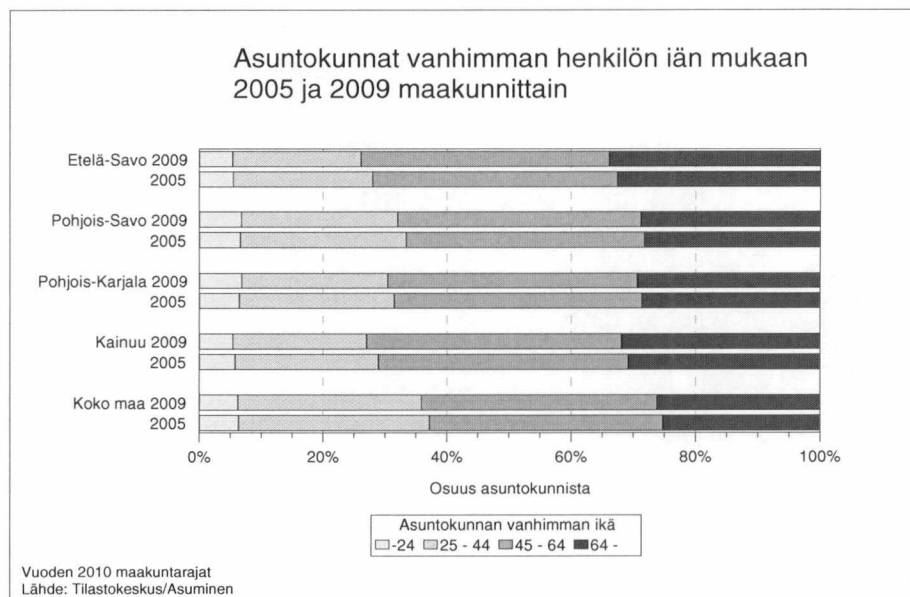
Suomessa oli vuoden 2009 lopussa 2,5 miljoonaa asuntokuntaa, joista suurin osa oli yhden tai kahden henkilön asuntokuntia (74 %). Vuodesta 1960 yhden tai kahden henkilön asuntokuntien osuus on yli kaksinkertaistunut.

Asuntokuntien keskikoko oli 2,1 henkilöä vuonna 2009. Asuntokunnan vanhin henkilö oli täyttänyt 65 vuotta joka neljännessä asuntokunnassa samana vuonna. Vuonna 2008 vakituisesti asutuista asunnoista 66 % oli omistus-asuntoja ja 31 % vuokra-asuntoja.

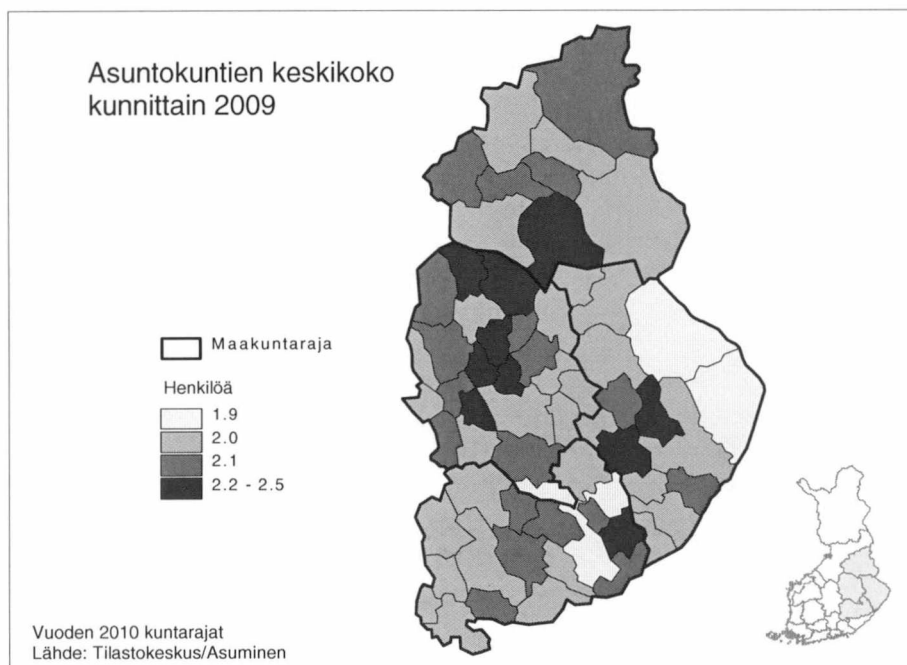
Vuonna 2009 asui ahtaasti 227 800 asuntokuntaa, eli 9,0 % kaikista asuntokunnista. Ahtaasti asuminen määritellään tässä julkaisussa normi 4:n mukaan. Normi 4: enemmän kuin yksi henkilö huonetta kohti, kun keittiötä ei lasketa huonelukuun.

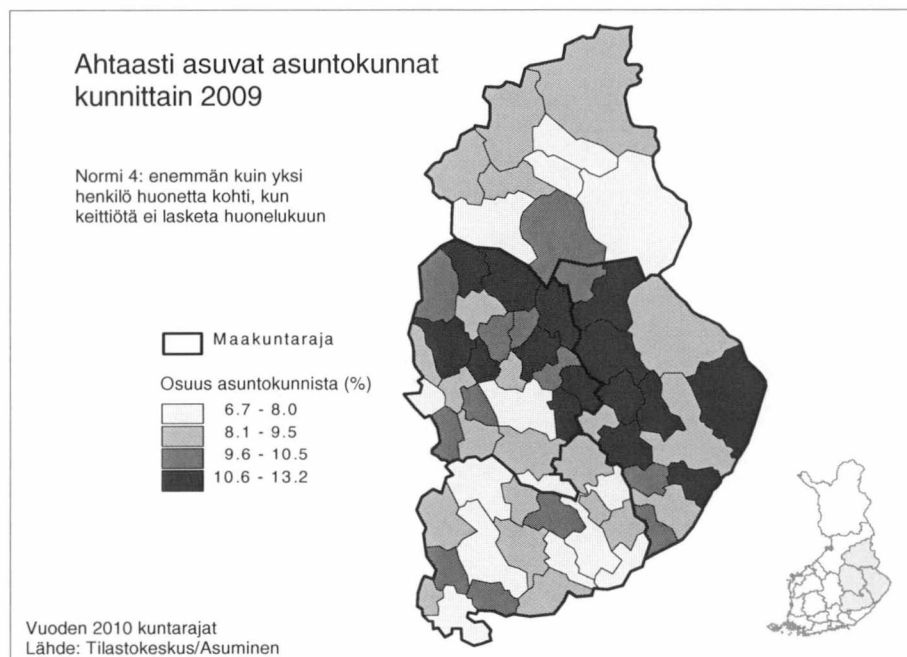
Kuva 3.1. Asuntokunnat henkilöluvun mukaan koko maassa 1960–2009.

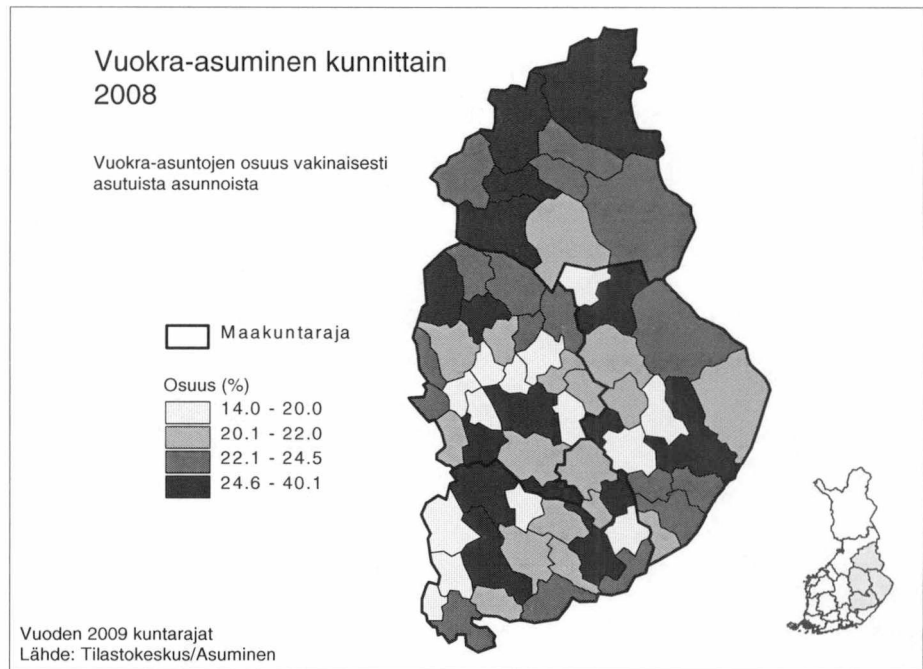
Kuva 3.2. Asuntokunnat vanhimman henkilön iän mukaan 2005 ja 2009 maakunnittain.

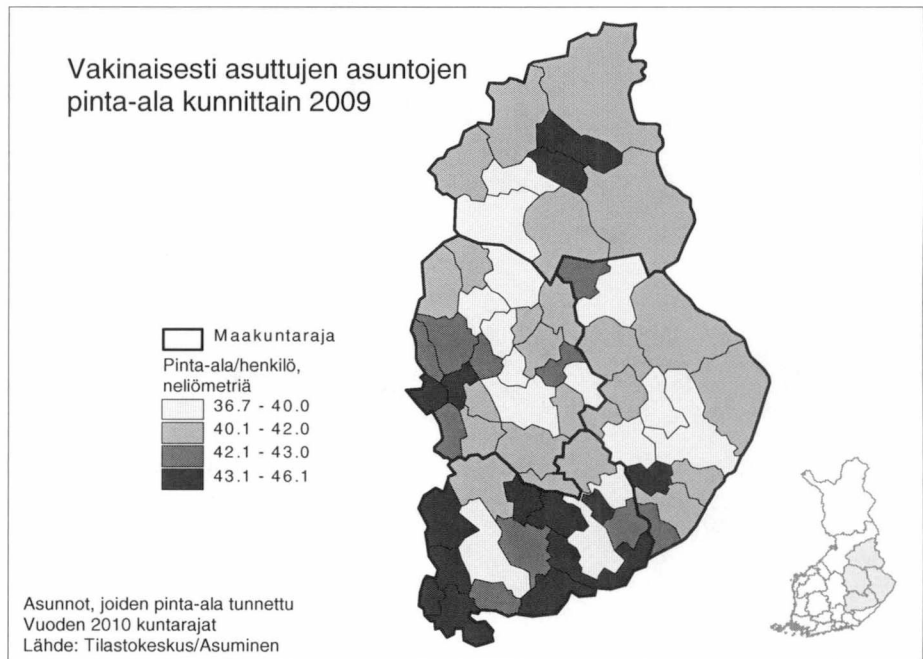
Kuva 3.3. Asuntokuntien keskikoko kunnittain 2009.

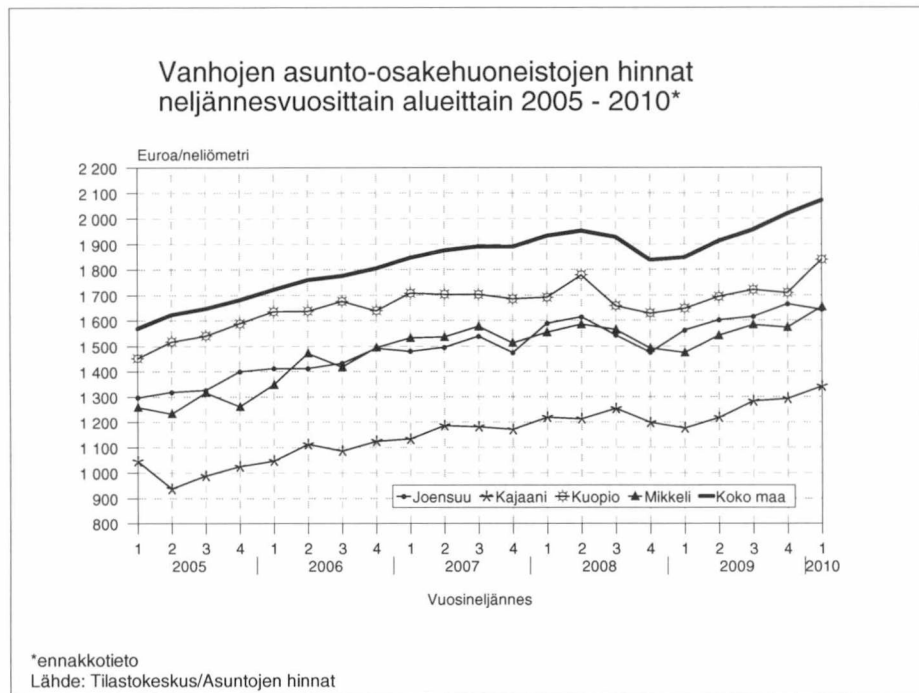
Kuva 3.4. Ahtaasti asuvat asutokunnat kunnittain 2009.

Kuva 3.5. Vuokra-asuminen kunnittain 2008.

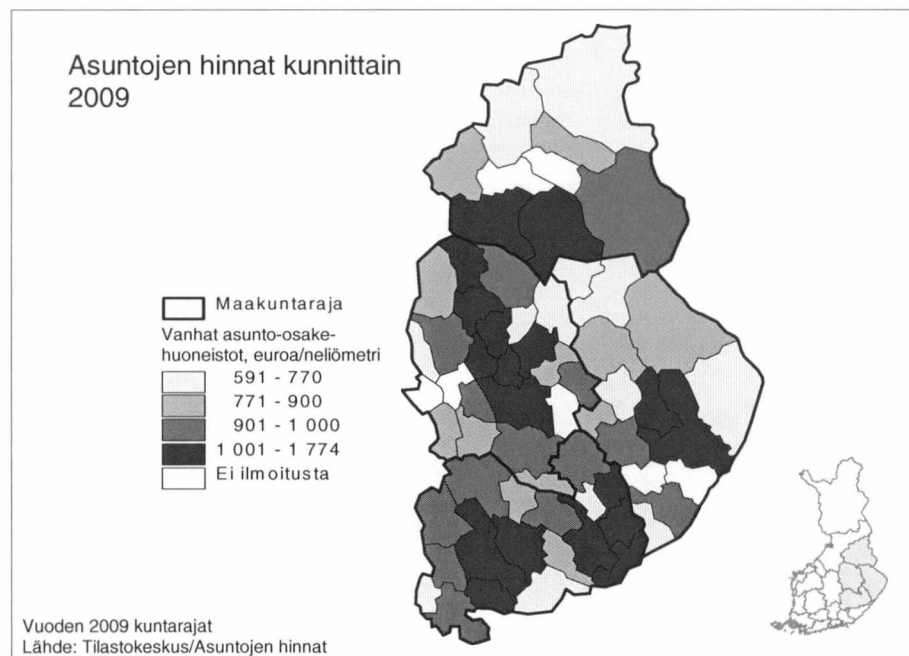
Kuva 3.6. Vakinaisesti asuttujen asuntojen pinta-ala kunnittain 2009.

Kuva 3.7. Vanhojen asunto-osakehuoneistojen hinnat neljännesvuosittain alueittain 2005–2010.

Asuntojen neliöhinnat laskivat vuoden 2008 lopussa, mutta lähtivät uudelleen nousuun 2009 vuoden alkupuolella. Vuoden 2010 ensimmäisellä neljänneksellä vanhojen asunto-osakehuoneistojen neliöhinta oli koko maassa keskimäärin 2 071 euroa/neliometri. Vuotta aiemmin neliöhinta oli ollut 222 euroa halvempi.

Vuonna 2009 vanhojen asunto-osakehuoneistojen neliöhinta oli koko maassa keskimäärin hieman yli 1 900 euroa. Jos tarkastellaan asuntojen hintatasoa ilman pääkaupunkiseutua, keskimääräiset neliöhinnat olivat 1 500 euroa.

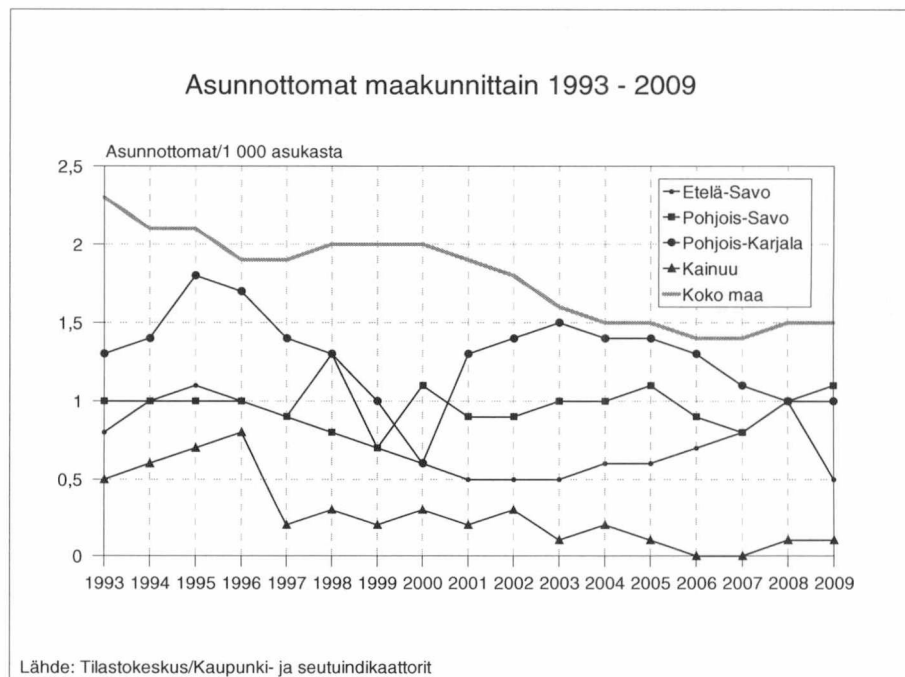

Kuva 3.8. Asuntojen hinnat kunnittain 2009.

Asunnottomat

Asunnottomiin tilastoidaan ulkona, erilaisissa tilapäissuojissa ja yömajoissa olevat sekä erilaisissa laitoksissa asunnon puutteen vuoksi asustavat ja myös vapautuvat vangit, joilla ei ole asuntoa tiedossa. Tilapäisesti tuttavien ja sukulaisten luona asustavat ja kiertelevät luetaan myös asunnottomiksi. Vuonna 2009 asunnottomiksi tilastoitiin 1,5 henkilöä 1 000 asukasta kohti.

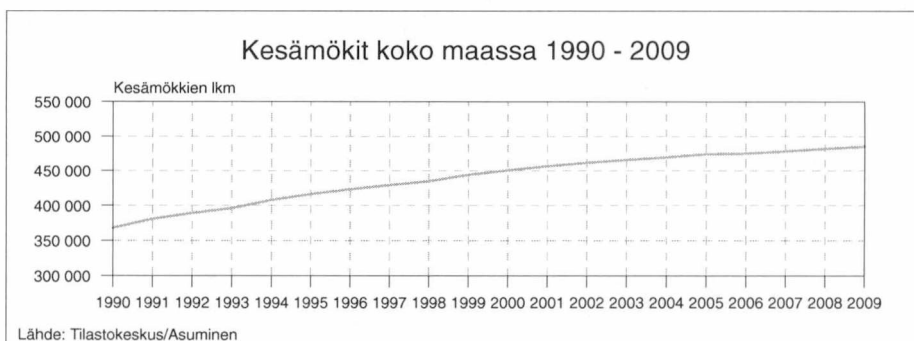

Kuva 3.9. Asunnottomat maakunnittain 1993–2009.

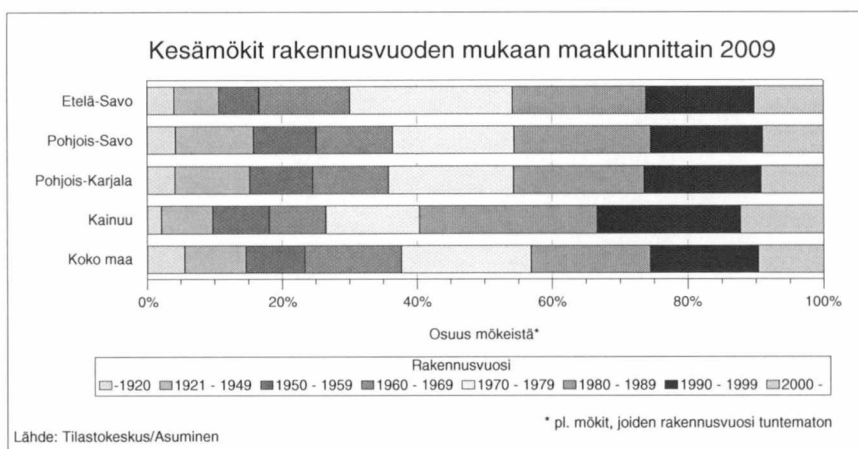
Kesämökkit

Kesämökkitilastossa on *vapaa-ajan asuinrakennukseksi* määritelty kaikki ne rakennukset, joiden käyttötarkoitus oli vuoden lopussa vapaa-ajan asuinrakennus tai joita ko. ajankohtana käytettiin loma-asumiseen. Kesämökeiksi ei ole luettu vakinaisessa asuinkäytössä olevia vapaa-ajan asuntoja. Myöskään majoitustoimintaa harjoittavien liikeyritysten vuokrattavia lomamökkejä ei ole luettu kesämökkitilastoon, vaan ne tilastoidaan rakennuskannan majoitusliikerakennuksiin.

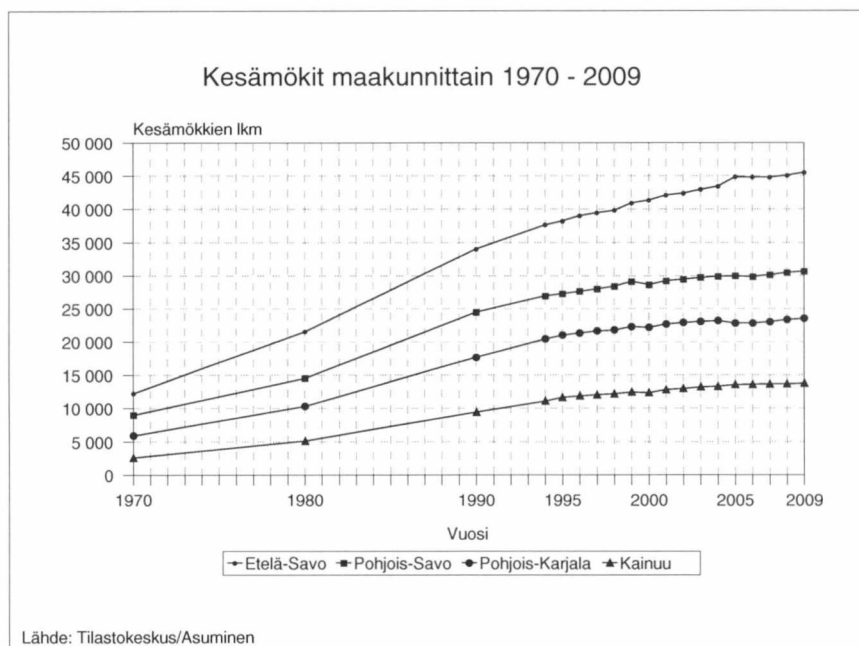
Vuoden 2009 lopussa kesämökkejä tilastoitiin koko maassa 485 118 kappaletta. Vuodesta 1990 kesämökkien määrä on kasvanut lähes 118 000 mökillä.

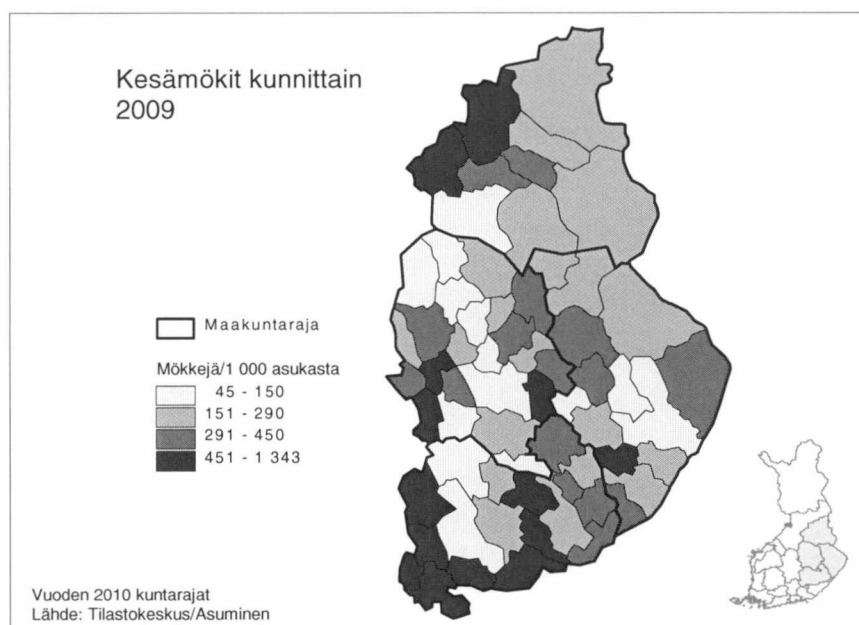
Kuva 3.10. Kesämökkit koko maassa 1990–2009.

Kuva 3.11. Kesämökkit rakennusvuoden mukaan maakunnittain 2009.

Kuva 3.12. Kesämökkit maakunnittain 1970–2009.

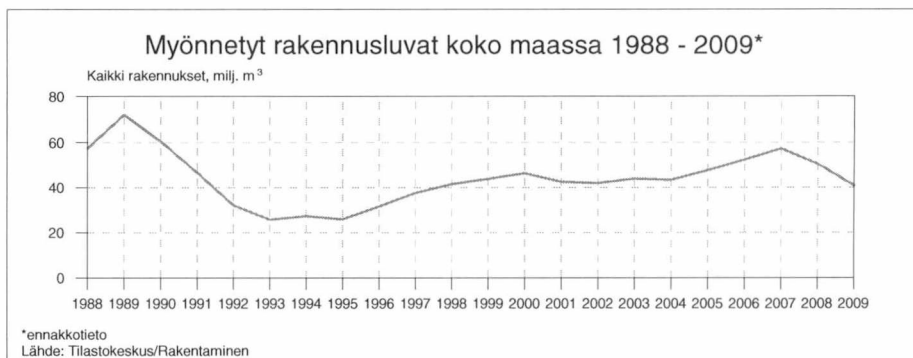
Kuva 3.13. Kesämökkit kunnittain 2009.

Rakentaminen

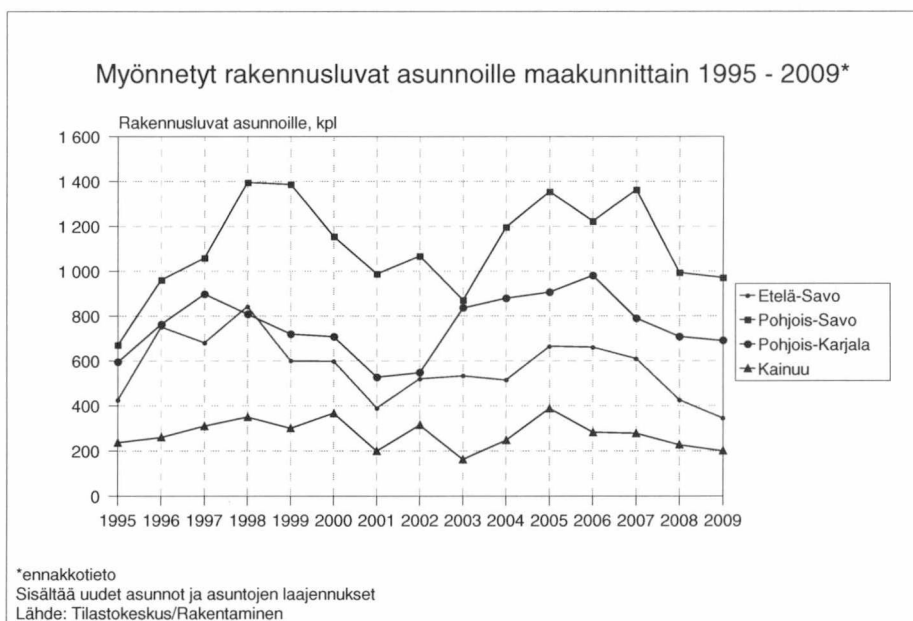
Rakennus- ja asuntotuotantotilastot kuvaavat rakennusluvanvaraisen rakennustoiminnan määrää. Rakennuksen käyttötarkoitus määräytyy sen mukaan, mihin suurinta osaa rakennuksen kerrosalasta käytetään. *Myönnettyjen rakennuslupien* tilasto perustuu kuntien rakennusvalvontaviranomaisten kuukausittain myöntämiin rakennuslupiin. Tilasto sisältää sekä uudet talonrakennukset että rakennusten laajennukset, mutta ei sisällä rakennusten korjauksia.

Vuoden 2009 ennakkollisen tiedon mukaan rakennuslupia kaikille rakennuksille myönnettiin koko maassa 41 miljoonaa kuutiometriä, mikä on 19 % vähemmän kuin vuotta aiemmin. Asuntotuotannon rakennuslupien määrä kuitenkin kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna, rakennusluvan sai noin 27 400 uutta asuntoa, mikä on 400 asuntoa enemmän kuin vuonna 2008.

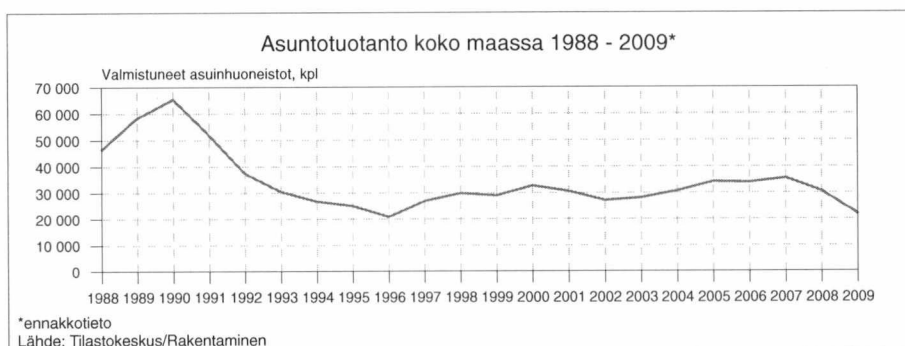
Asuntotuotanto laski 1990-luvun alkuvuosina. Tarkastelujakson voimakkain asuntotuotannon vuosi oli 1990, jolloin koko maassa valmistui 65 400 asuntoa. 2000-luvulla asuinhuoneistoja on valmistunut vuosittain keskimäärin alle puolet tästä. Vuonna 2009 (ennakkotieto) koko maassa valmistui noin 22 000 asuntoa, mikä on 28 % vähemmän kuin vuotta aiemmin.

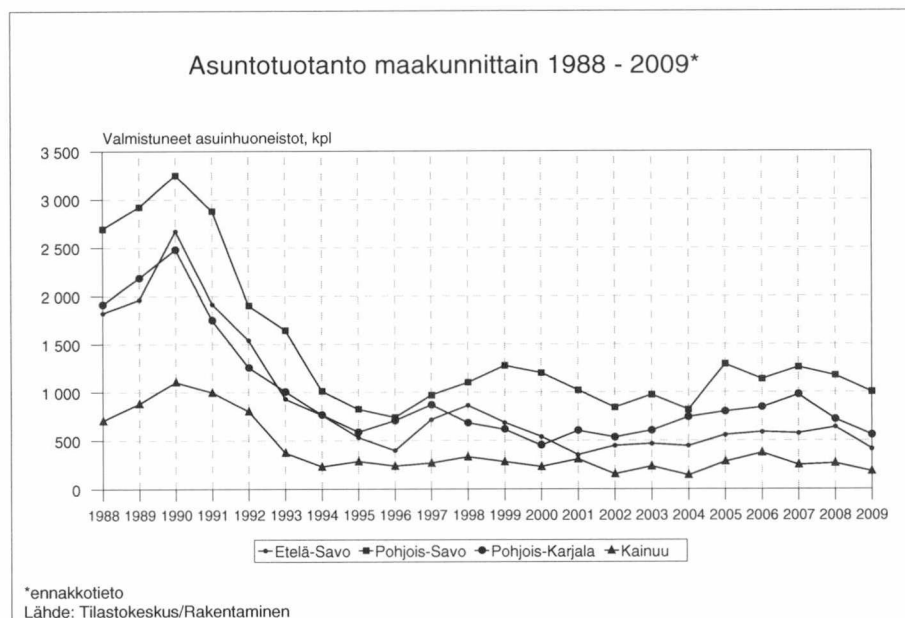
Kuva 3.14. Myönnettyt rakennusluvut koko maassa 1988–2009.

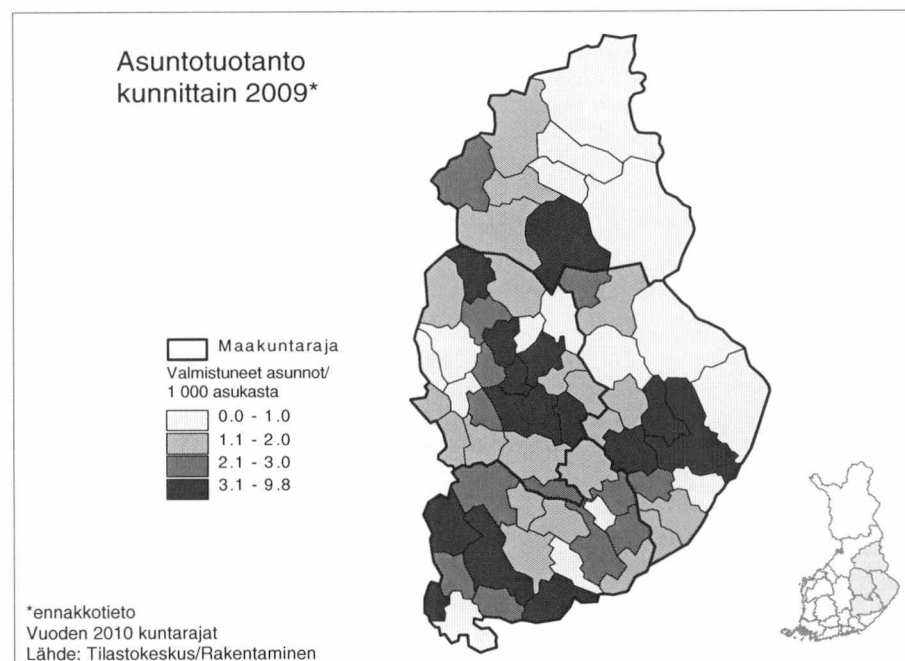
Kuva 3.15. Myönnettyt rakennusluvut asunnoille maakunnittain 1995–2009.

Kuva 3.16. Asuntotuotanto koko maassa 1988–2009.

Kuva 3.17. Asuntotuotanto maakunnittain 1988–2009.

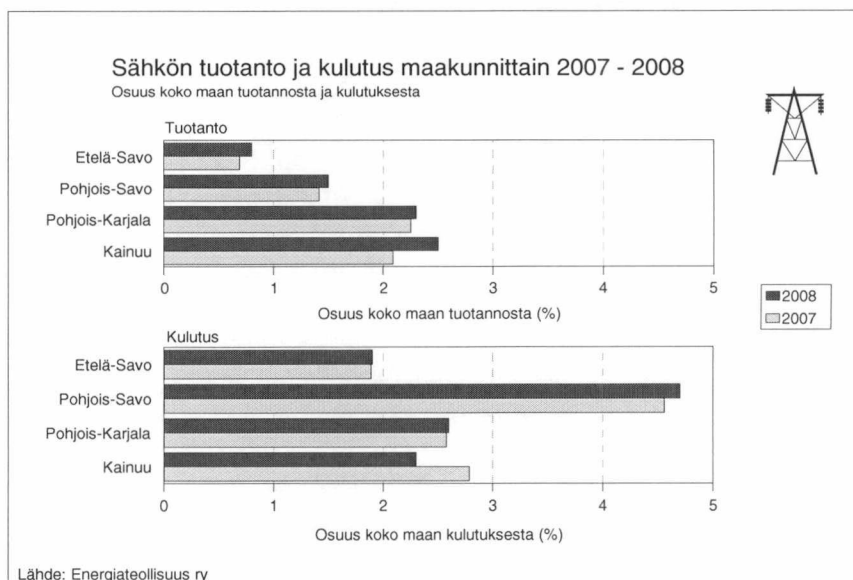
Kuva 3.18. Asuntotuotanto kunnittain 2009.

Energia

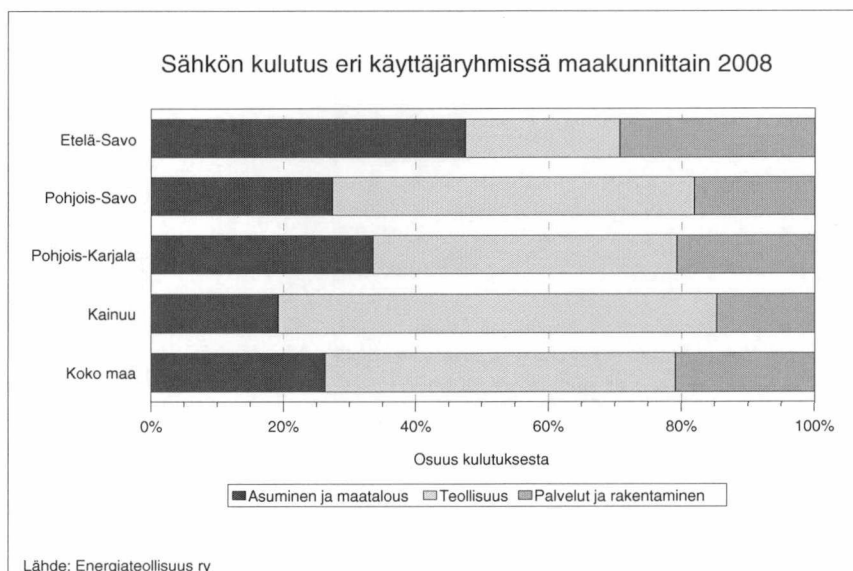
Sähköä tuotettiin vuonna 2008 Suomessa 74 500 GWh, ja sähkön kokonaiskulutus oli 87 200 GWh. Suurimman käyttäjäryhmän teollisuuden osuus sähkön kulutuksesta oli 52,7 %. Asuminen ja maatalous kuluttivat sähköä 26,3 %, palvelut ja rakentaminen 21 %.

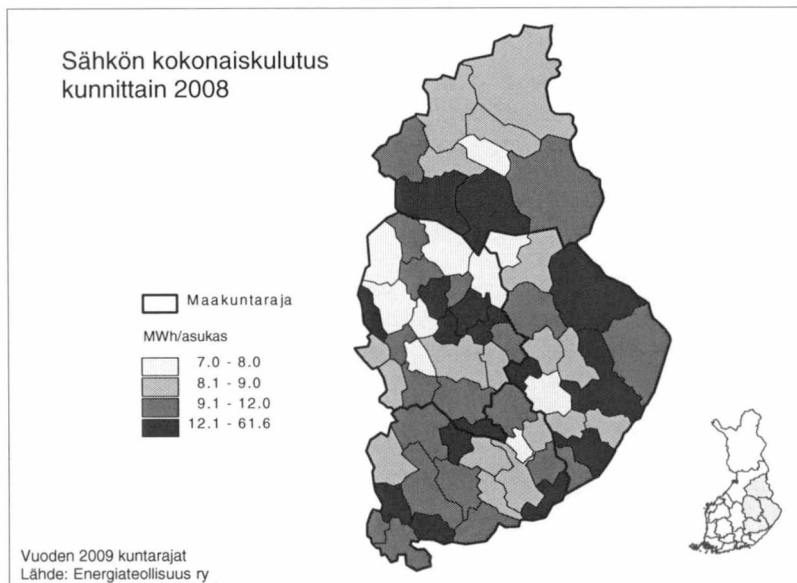
Kuva 4.1. Sähkön tuotanto ja kulutus koko maassa 1970–2008.

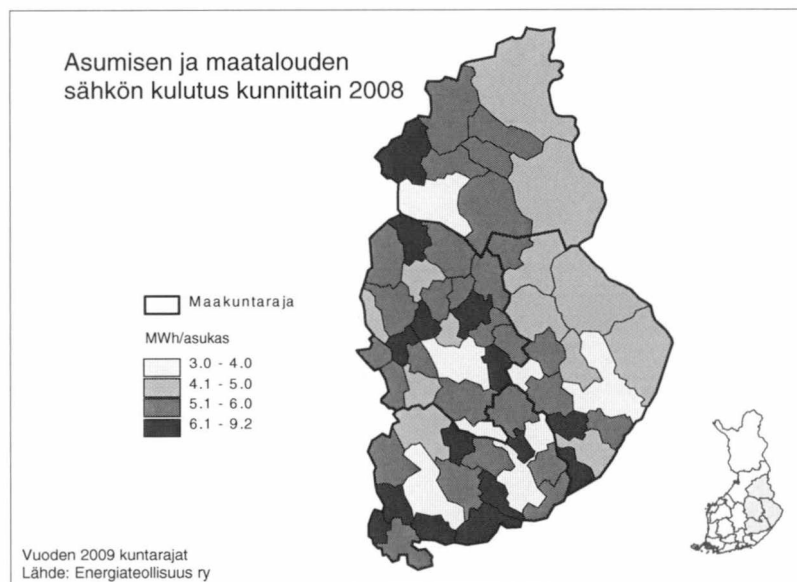
Kuva 4.2. Sähkön tuotanto ja kulutus maakunnittain 2007–2008.

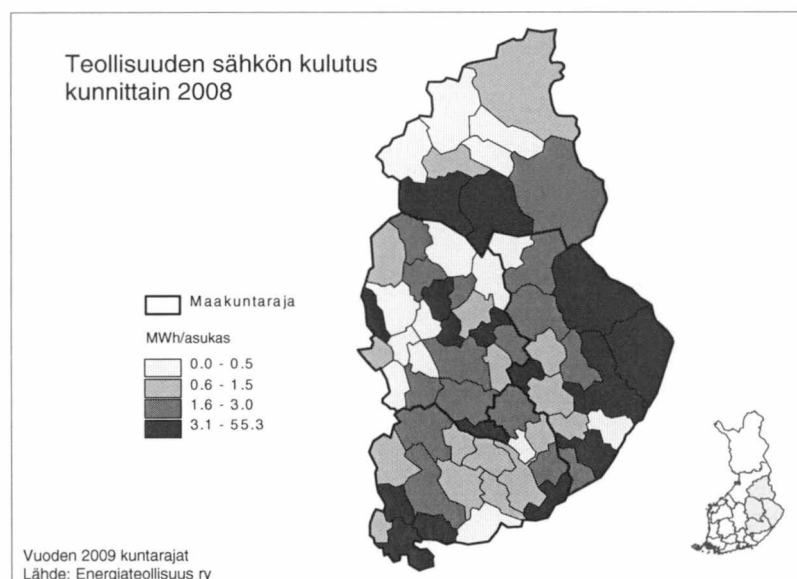
Kuva 4.3. Sähkön kulutus eri käyttäjäryhmissä maakunnittain 2008.

Kuva 4.4. Sähkön kokonaiskulutus kunnittain 2008.

Kuva 4.5. Asumisen ja maatalouden sähkön kulutus 2008.

Kuva 4.6. Teollisuuden sähkön kulutus kunnittain 2008.

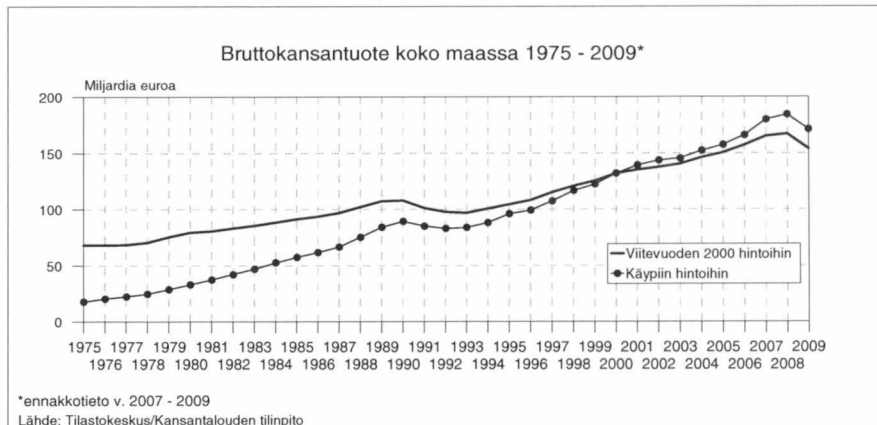
Kansantalous

Kansantalouden tilinpito on tilastojärjestelmä, joka kuvaa Suomen kansantaloutta kokonaisvaltaisesti ja yksityiskohtaisesti. Se perustuu Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmään EKT95:een, joka noudattaa maailmanlaajuisista kansantalouden tilinpidon suositusta SNA93 (System of National Accounts). Aluetilinpito on kansantalouden tilinpidon alueellinen tarkennus, jonka tietoja on saatavilla seutukunnittain, maakunnittain ja suuralueittain sekä tarvittaessa muilla kuntapohjaisilla aluejaoilla.

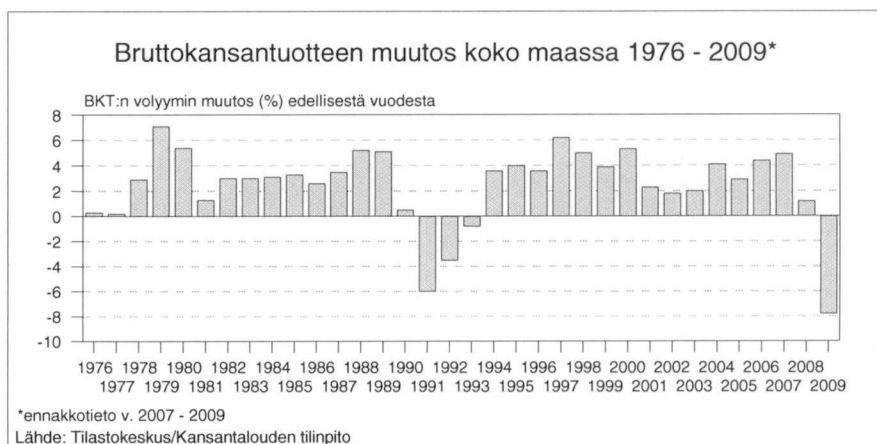
Aluetilinpidon tietoja käytetään alueellisten viranomaisten päätöksenteon ja seurannan apuna. Kotimaisessa päätöksenteossa maakuntien liitot toimivat aluekehittämisviranomaisina, jolloin maakuntatason merkitys korostuu. Euroopan Unionissa suuraluetao on tärkeä aluepolitiikassa, sillä rakennerahastojen tukikelpoisuus määritellään suuralueittain lasketun alueellisen bruttokansantuotteen perusteella.

Tuotannon kokonaisvaltaisin mittari on bruttokansantuote (BKT). BKT markkinahintaan on kotimaisten tuotantoyksiköiden tuotantotoiminnan lopputulos, ja tuotannon muutos edellisestä vuodesta on BKT:n muutos. BKT:n arvon eli tuotannon suuruuden mukaan lasketaan kansainvälisissä vertailuissa käytetty tieto, bruttokansantuote asukasta kohti.

Bruttokansantuote oli 171 miljardia euroa vuoden 2009 ennakkotietojen mukaan ja sen volyyymi supistui edellisestä vuodesta 7,8 %. Tuotannon romahdus yksittäisenä vuonna oli suurin vuosien 1917 ja 1918 jälkeen.

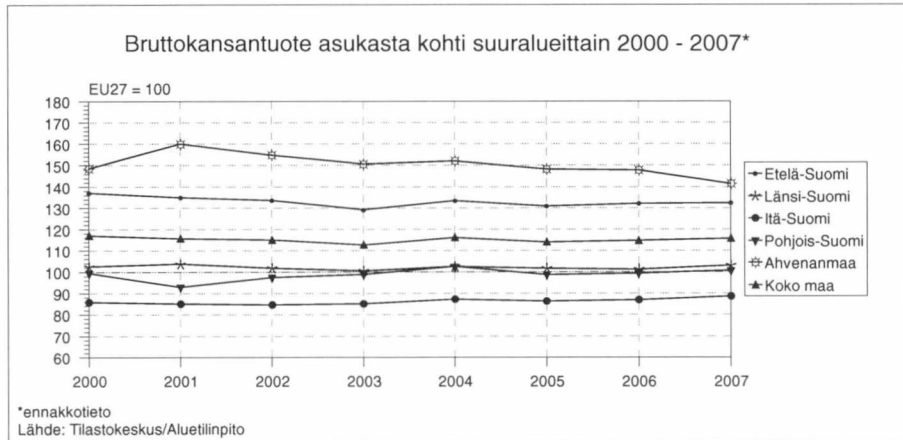

Kuva 5.1. Bruttokansantuote koko maassa 1975–2009.

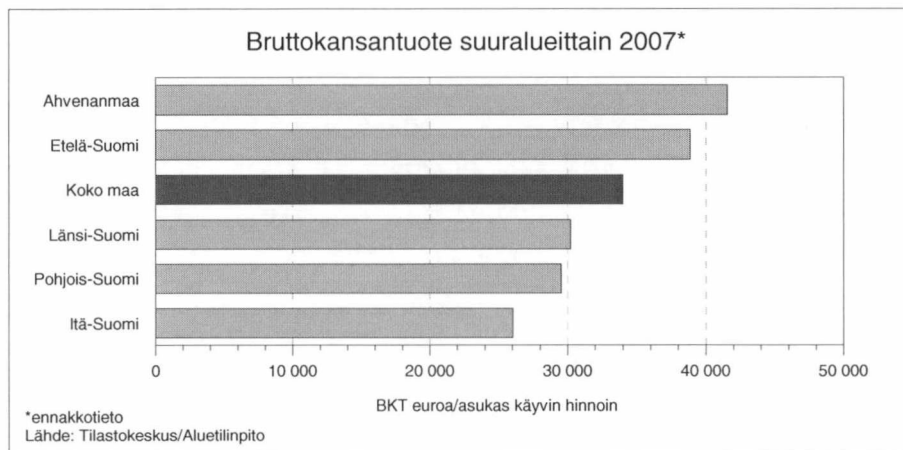

Kuva 5.2. Bruttokansantuotteen muutos koko maassa 1976–2009.

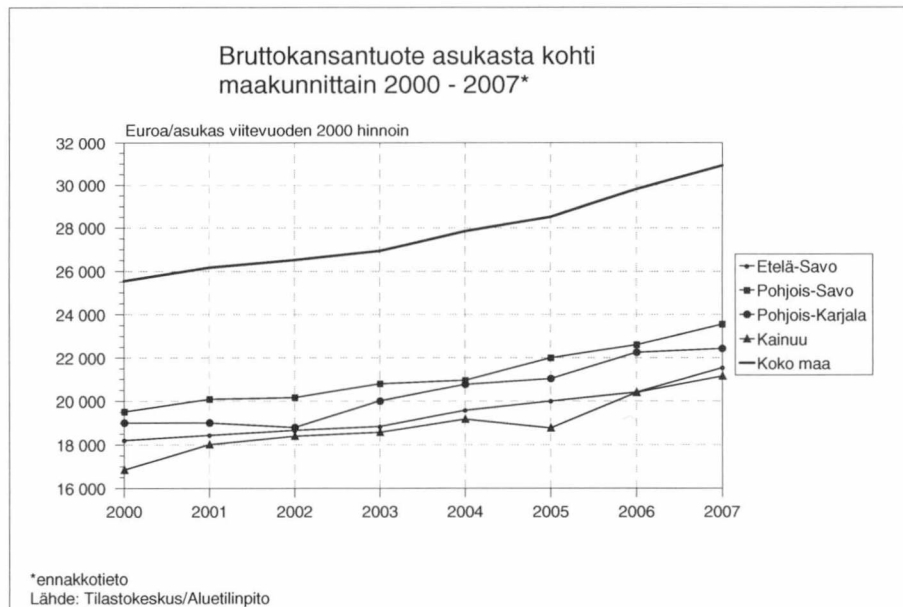
Suuralueittain tarkasteltuna bruttokansantuote asukasta kohti oli Ahvenanmaalla ja Etelä-Suomessa yli koko maan keskiarvon vuonna 2007 (ennakkotieto). Nämä suuralueet ylittivät myös reilusti EU27:n keskimääräisen tason. Tässä tarkastelussa koko maa sai vuonna 2007 (ennakkotieto) arvon 115,8. Itä-Suomen suuralue jäi 88,7 %:iin EU27:n keskimääräisestä bruttokansantuotteesta asukasta kohti laskettuna.

Kuva 5.3. Bruttokansantuote asukasta kohti suuralueittain, 2000–2007, indeksi EU27=100.

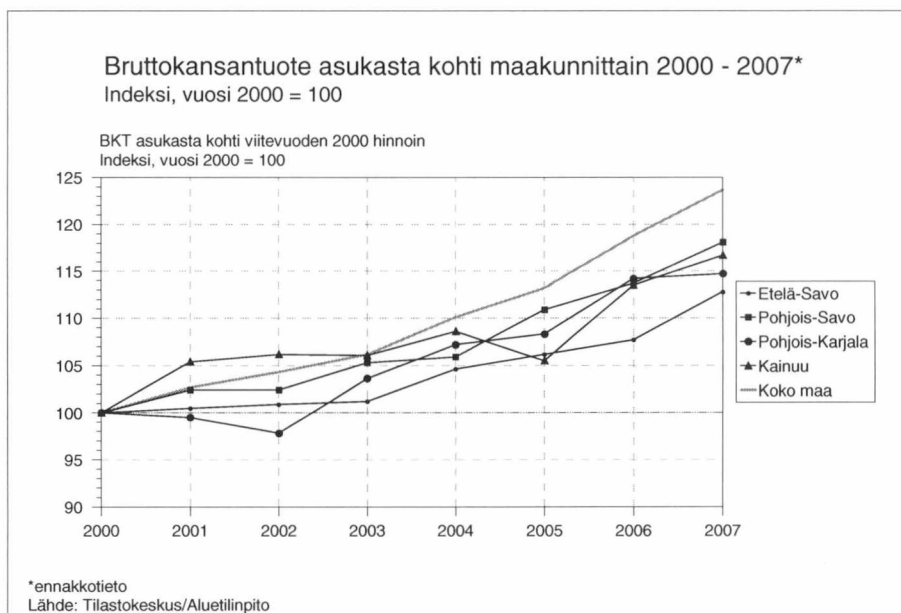

Kuva 5.4. Bruttokansantuote suuralueittain 2007.

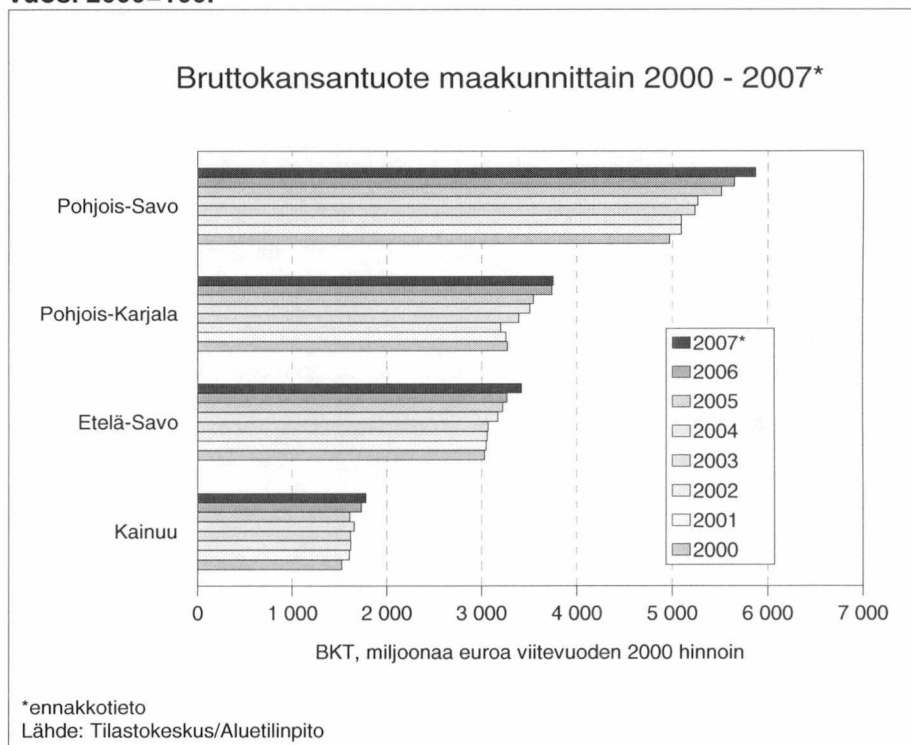

Kuva 5.5. Bruttokansantuote asukasta kohti maakunnittain 2000–2007.

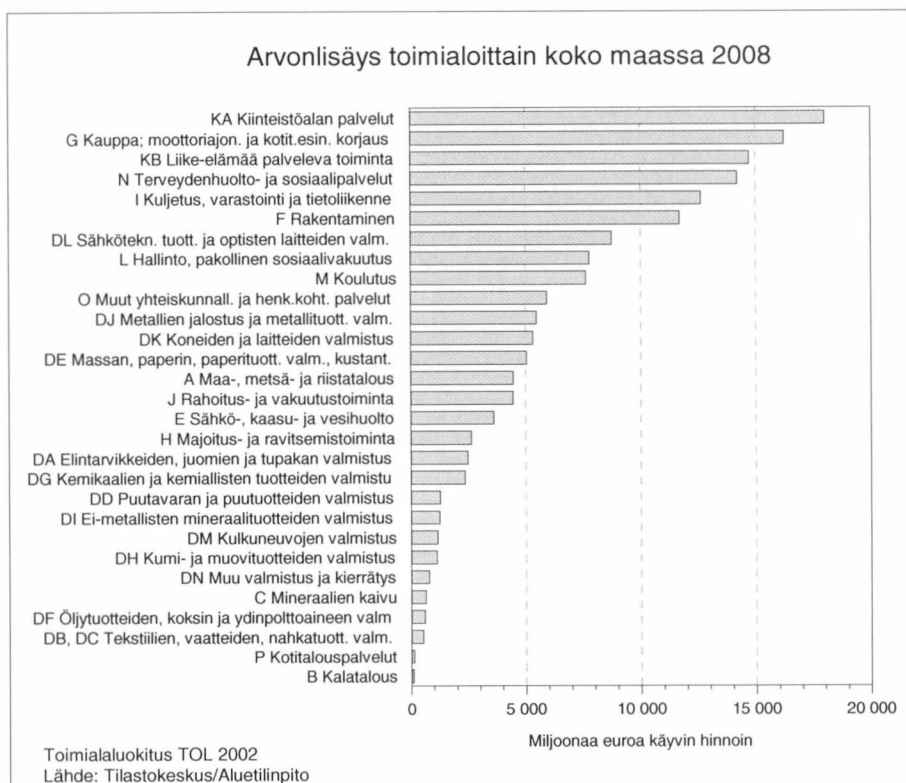
Kuva 5.6. Bruttokansantuote asukasta kohti maakunnittain 2000–2007, vuosi 2000=100.

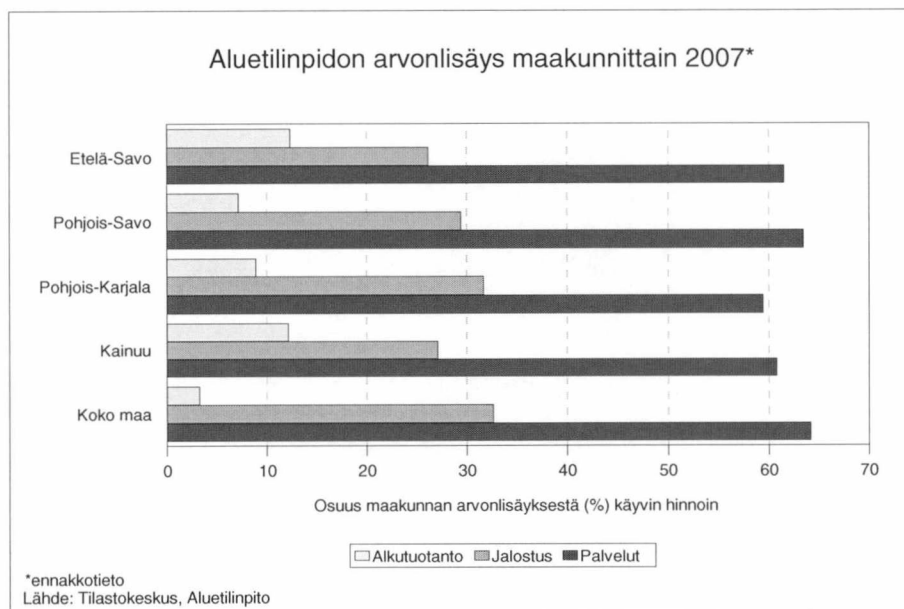
Kuva 5.7. Bruttokansantuote maakunnittain 2000–2007.

Kansantalouden tilinpidossa tiedot lasketaan käypähintaisina ja osa tiedoista myös kiinteähintaisina. Käypähintainen BKT-luku kuvaa kokonaistuotannon arvoa tällä hetkellä. Kiinteähintaiset luvut lasketaan suhteessa jonkin tietyn perusvuoden hintatasoon, eli niistä on "puhdistettu" pois inflaation aiheuttama hinnannousu. BKT:n reaalin kasvu eli BKT:n volyymimuutos lasketaan nimenomaan kiinteähintaisista luvuista.

Vuonna 2007 (ennakkotieto) asukasta kohti laskettu bruttokansantuote viitevuoden 2000 hinnoin oli koko maassa 30 932 euroa. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 4,2 %. Käypähintainen bruttokansantuote asukasta kohti oli samana vuonna 33 970 euroa.

Kuva 5.8. Arvonlisäys toimialoittain koko massa 2008.

Kuva 5.9. Aluutilinpidon arvonlisäys maakunnittain 2007.

Arvonlisäys (brutto) tarkoittaa tuotantoon osallistuvan yksikön synnyttämää arvoa. Se lasketaan markkinatuotannossa vähentämällä yksikön tuotoksesta tuotannossa käytetyt välituotteet (tavarat ja palvelut) ja markkinattomassa tuotannossa laskemalla yhteen palkansaajakorvaukset, kiinteän pääoman kuluminen ja mahdolliset tuotannon ja tuonnin verot.

Kaksi kolmasosaa koko maan arvonlisäyksen määrästä muodostui palvelujen toimialoilla vuonna 2007 (ennakkotieto). Suurimmat yksittäiset toimialat olivat seuraavan vuoden ennakkotiedon mukaan kiinteistöalan palvelut (Toimialaluokituksen 2002 mukainen toimialaluokka KA), kauppa ja kuljetus (G), varastointi ja tietoliikenne (I).

Koulutus

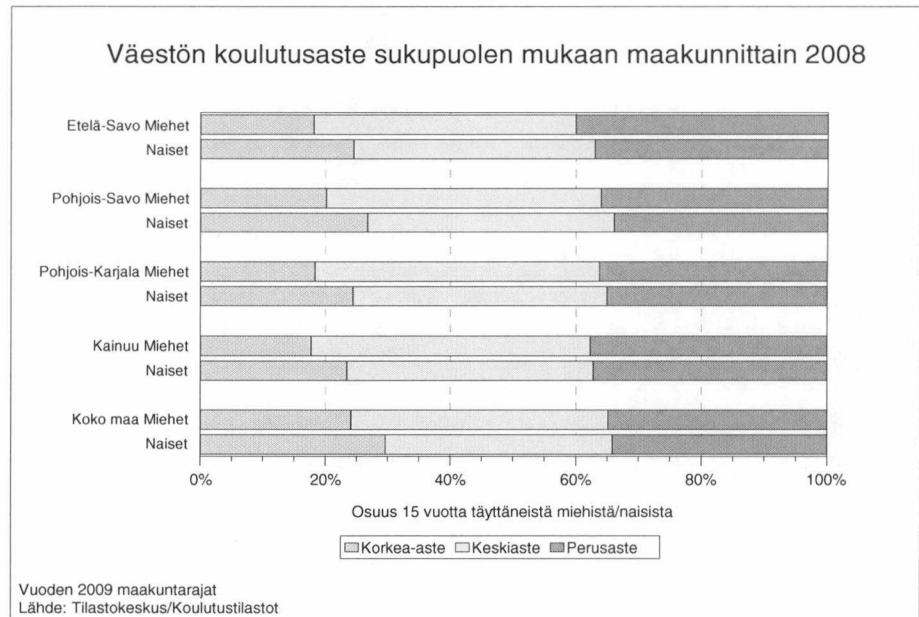
Tutkinnon suorittaneella väestöllä tarkoitetaan lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa, ammattikorkeakouluissa, yliopistoissa ja korkeakouluissa tutkinnon suorittaneita sekä näyttötutkintona ammatillisen perustutkinnon, ammatti- tai erikoisammattitutkinnon suorittaneita. Tutkinnon suorittaneiden eli perusasteen jälkeisiä opintoja suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneestä väestöstä oli koko maassa 65,5 % vuonna 2008.

Koulutusastejaottelu noudattaa pääosin koulujärjestelmän rakennetta. *Keskiasteen* koulutusta ovat ylioppilastutkinnot, ammatilliset perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot. Keskiasteen koulutus kestää pääsääntöisesti 2–3 vuotta. *Korkea-asteen* koulutus jaotellaan; *alin korkea-aste* (mm. entiset teknikon ja sairaanhoitajan tutkinnot), *alempi korkeakouluaste* (ammattikorkeakoulututkinnot), *ylempi korkeakouluaste* (maisteritutkinnot) ja *tutkijakoulutusaste* (lisensiaatin ja tohtorin tutkinnot).

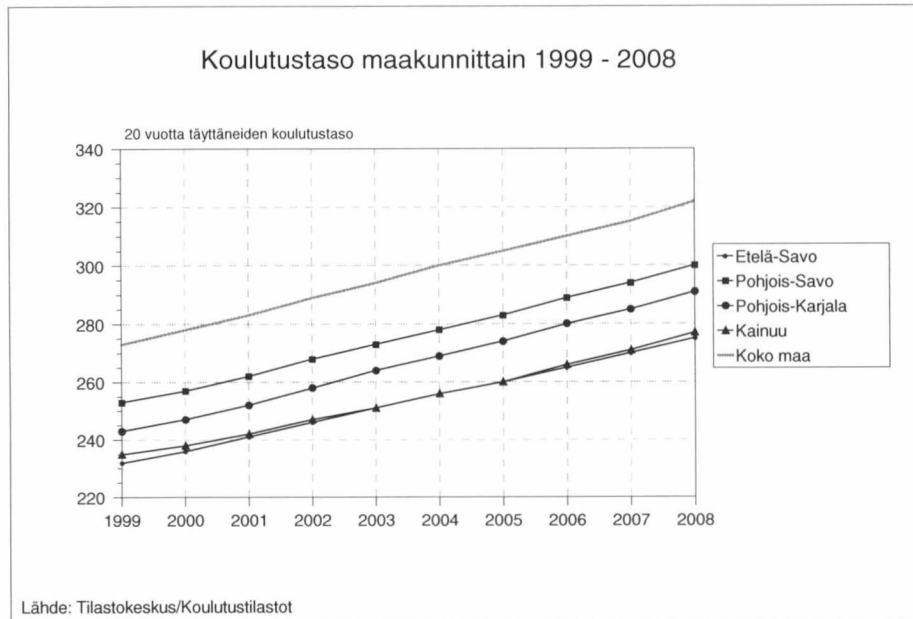
Keskiasteen tutkinnon suorittaneita on väestössä eniten. 15 vuotta täyttäneistä miehistä 41 % ja naisista 36,2 % oli suorittanut keskiasteen tutkinnon vuonna 2008. Vastaavasti korkea-asteen tutkinnon oli suorittanut miehistä 24,1 % ja naisista 29,6 %.

Koulutustasoa mitataan Tilastokeskuksessa kehitetyllä kolminumeroisella väestön koulutustasomittaimella. Luku osoittaa alueen tutkintojen keskiarvon suhteutettuna 20 vuotta täyttäneeseen väestöön, ja sen kriteerinä on koulutusaika vuosina. Mitä pitempi koulutuksen kokonaispituus on, sitä korkeampi on koulutustaso. Vuonna 2008 väestön koulutustasomittain oli koko maassa 322. Naisten koulutustaso oli 329 ja miesten 314.

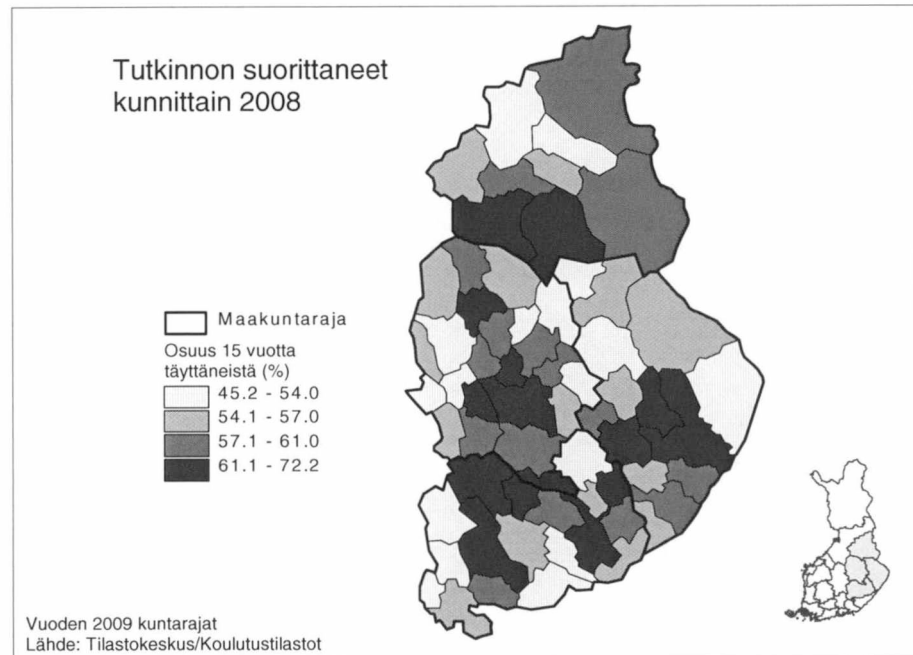
Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston mukaan vuonna 2007 koulutusallalla työskenteli koko maassa 162 700 henkilöä, eli 7 % kaikista työllisistä. Kaksi kolmesta koulutusalan työllisestä oli naisia.

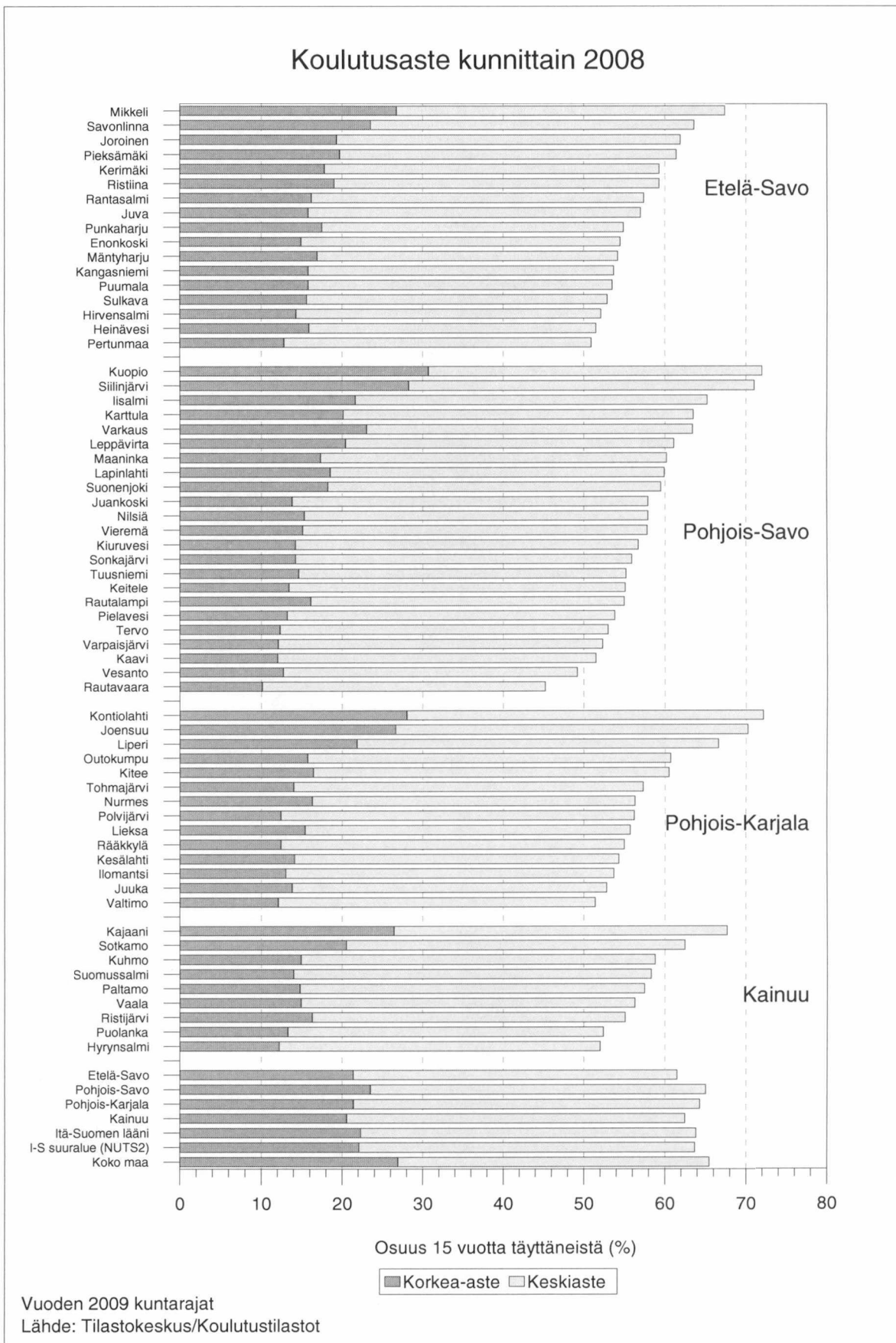
Kuva 6.1. Väestön koulutusaste sukupuolen mukaan maakunnittain 2008.

Kuva 6.2. Koulutustaso maakunnittain 1999–2008.

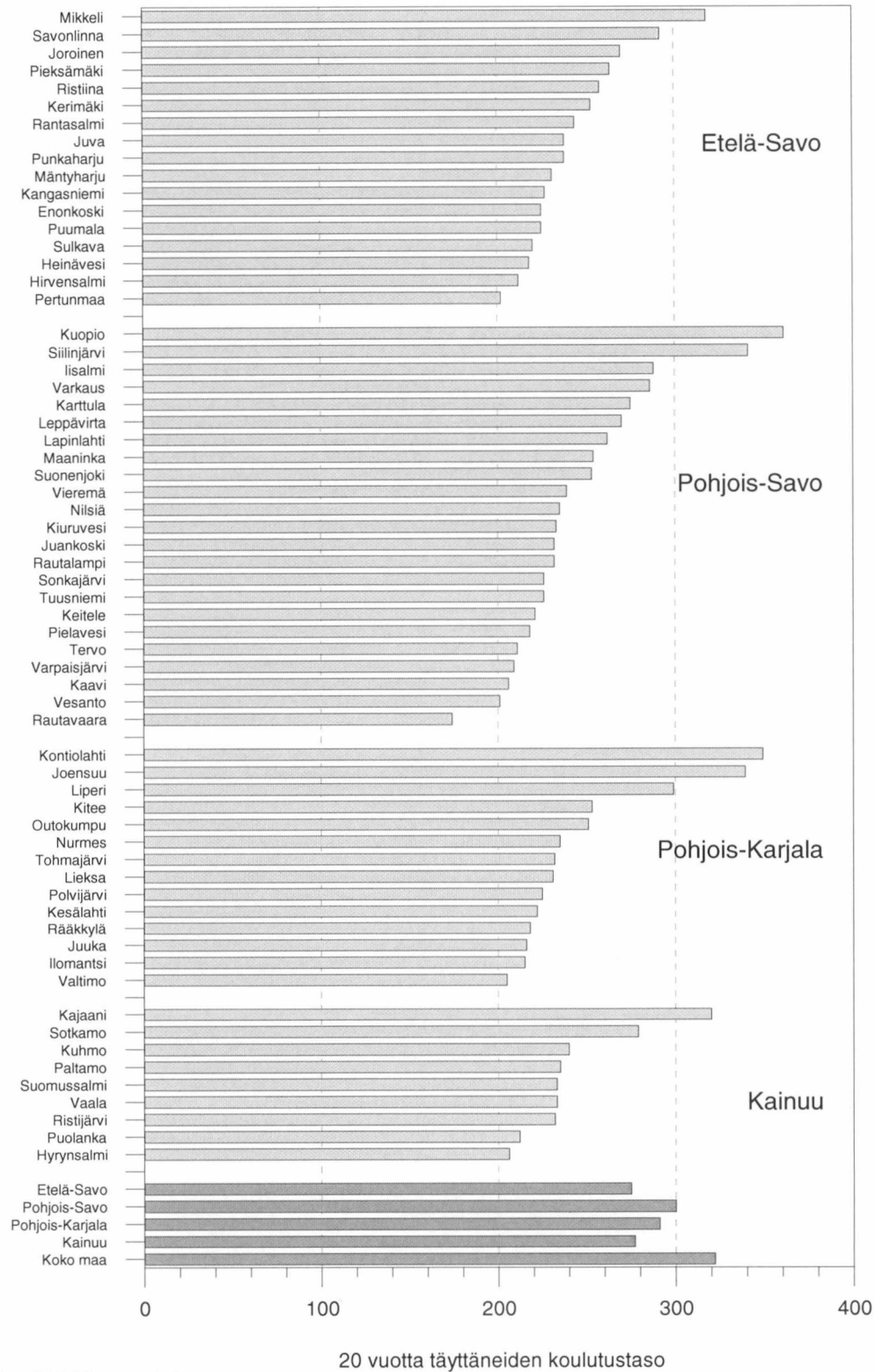

Kuva 6.3. Tutkinnon suorittaneet kunnittain 2008.

Kuva 6.4. Koulutusaste kunnittain 2008.

Koulutustaso kunnittain 2008

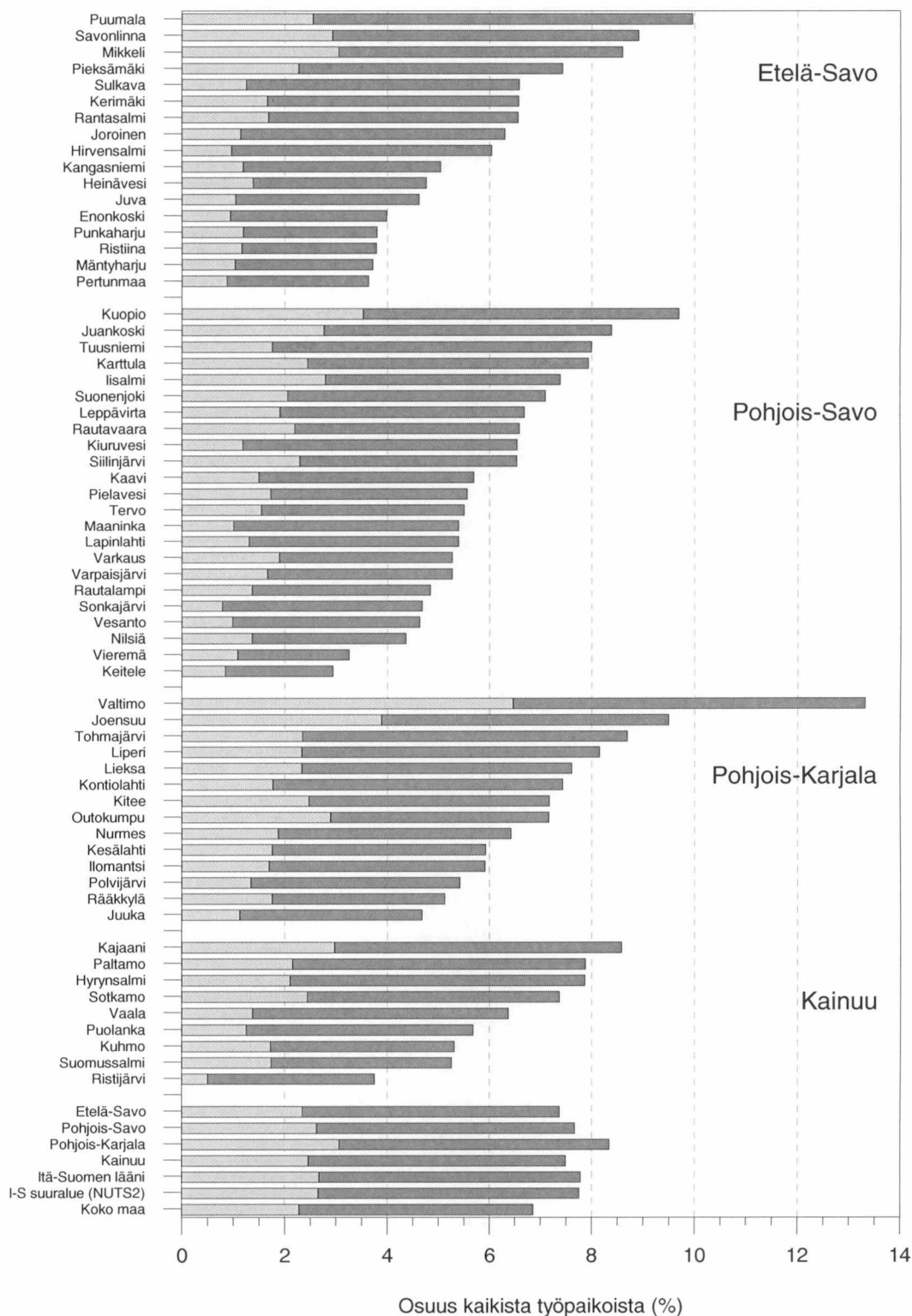

Vuoden 2009 kuntarajat

Lähde: Tilastokeskus/Koulutustilastot

Kuva 6.5. Koulutustaso kunnittain 2008.

Koulutusalan työpaikat sukupuolen mukaan kunnittain 2007

TOL 2008

Vuoden 2009 kantarajat

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto

■ Miehet ■ Naiset

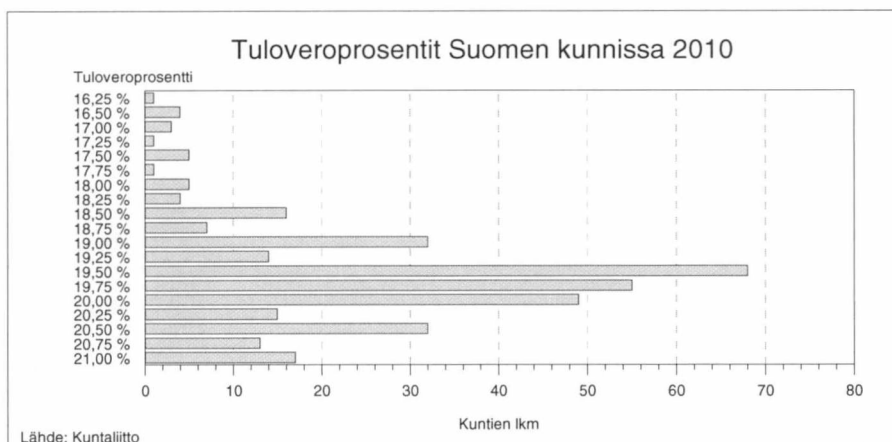
Kuva 6.6. Koulutusalan työpaikat sukupuolen mukaan kunnittain 2007.

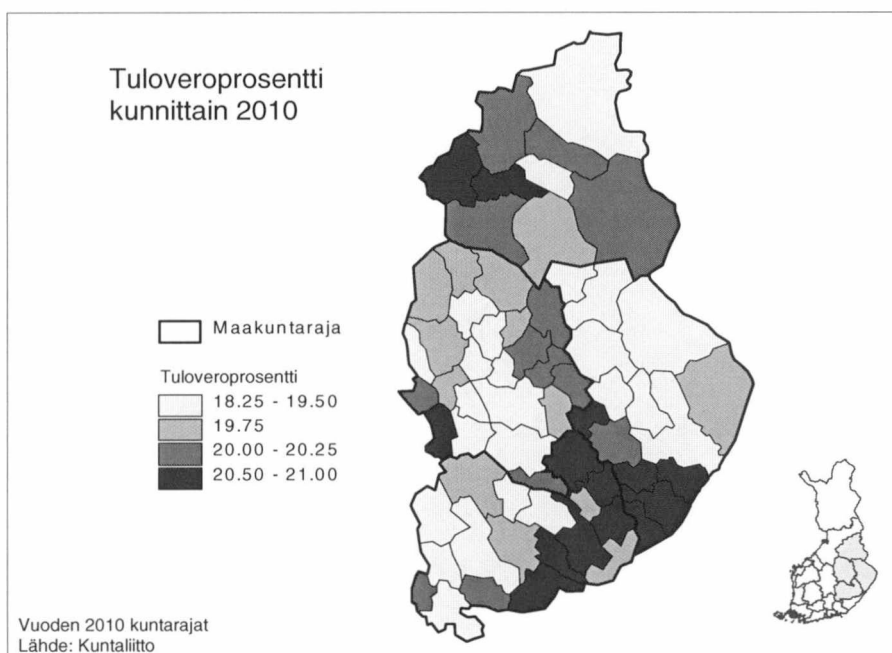
Kunnallistalous

Katsauksessa esitetyt kunnallistaloutta kuvaavat talousarvioluvut on laadittu kuntien Tilastokeskukselle ilmoittamien tietojen perusteella. Verrattaessa tunnuslukuja keskiarvoihin on hyvä huomioida, että kuntien tapa tuottaa palveluja eroaa toisistaan.

Esitetyt talousarviotiedot vuodelta 2010 poikkeavat kuntien virallisista talousarvioista siten, että kunnan lukuihin on yhdistetty ns. liikelaitosmallia noudattavien liikelaitosten tiedot. Näin talousarviotiedot ovat vertailukelpoisia tilinpäätöstietojen kanssa. Liikelaitosten käsittelytapa saattaa vaikuttaa huomattavasti mm. vuosikatteisiin.

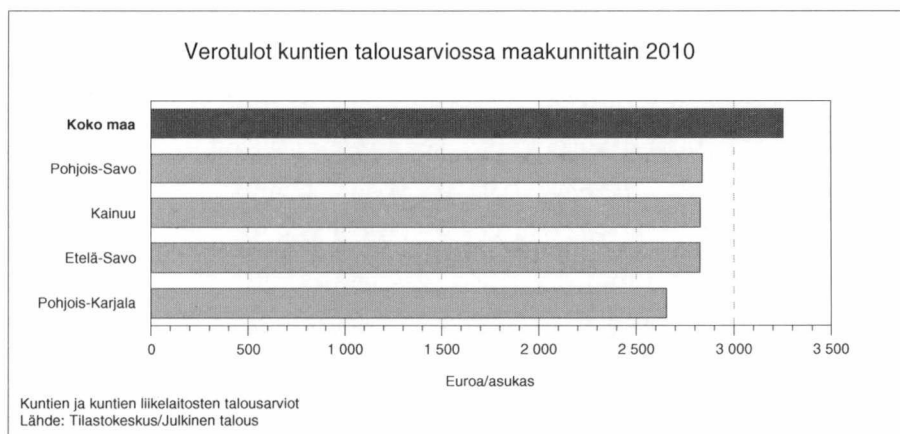
Kuva 7.1. Tuloveroprosentit Suomen kunnissa 2010.

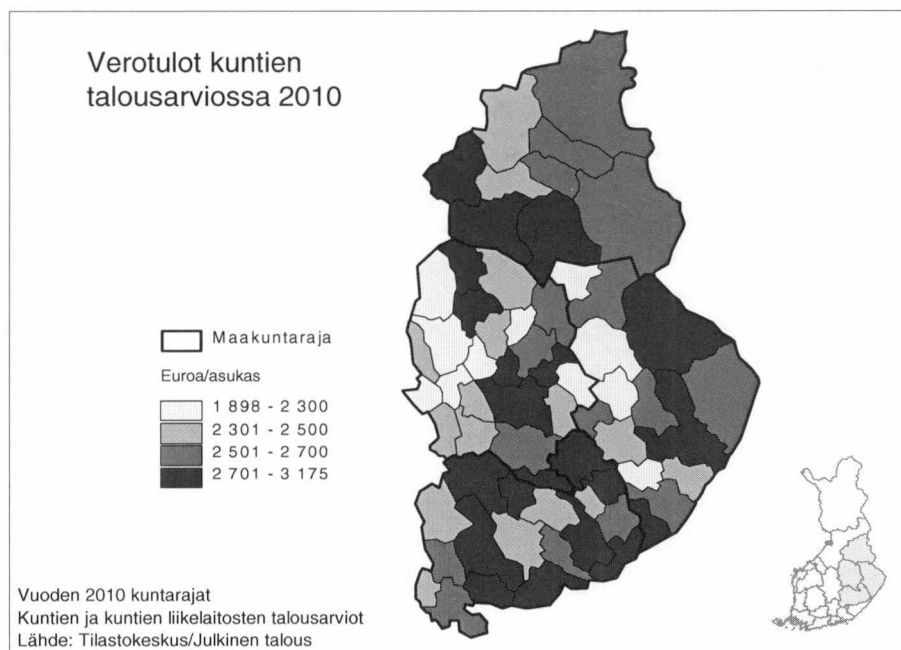
Kuva 7.2. Tuloveroprosentti kunnittain 2010.

Veroprosentti vaihtelee kunnittain vuonna 2010 koko maassa 16,25:n (7 kuntaa) ja 21,00:n (17 kuntaa) välillä. Kuntien yleisin tuloveroprosentti on 19,50. Kaksi kuntaa laski ja 181 nosti tuloveroprosenttiaan vuodesta 2009. Enimmillään korotus oli 1,50 prosenttiyksikköä (5 kuntaa).

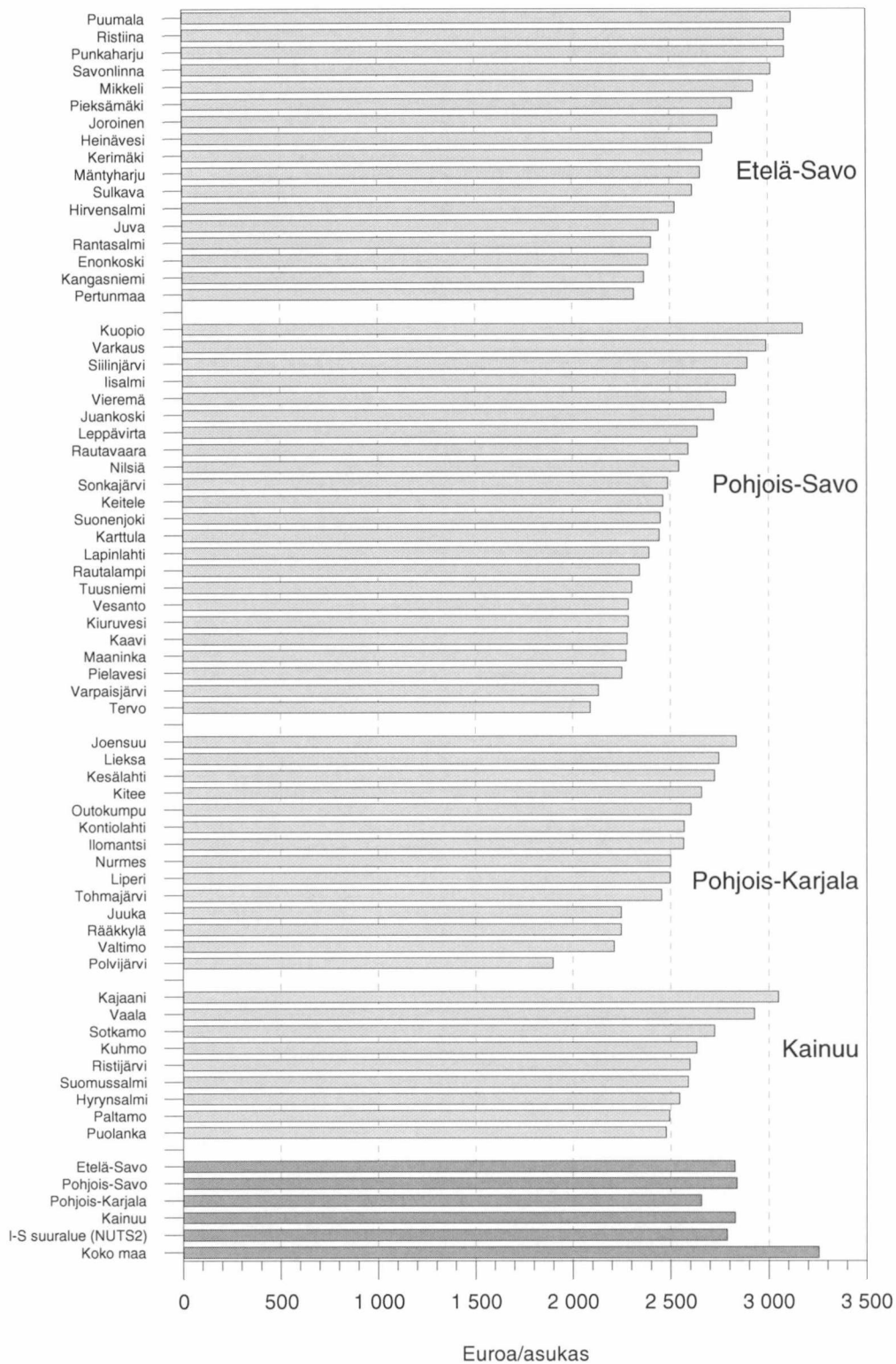
Kuva 7.3. Verotulot kuntien talousarviossa maakunnittain 2010.

Kuva 7.4. Verotulot kuntien talousarviossa 2010.

Verotulojen arvioidaan olevan koko maan kunnissa keskimäärin 3 254 euroa asukasta kohti vuonna 2010. Laskua edellisen vuoden talousarvioon verrattuna on 3,4 prosenttia. Asukasta kohti suhteutetut arviot vaihtelevat kunnittain 1 898 ja 5 600 euron välillä.

Verotulot kuntien talousarviossa 2010

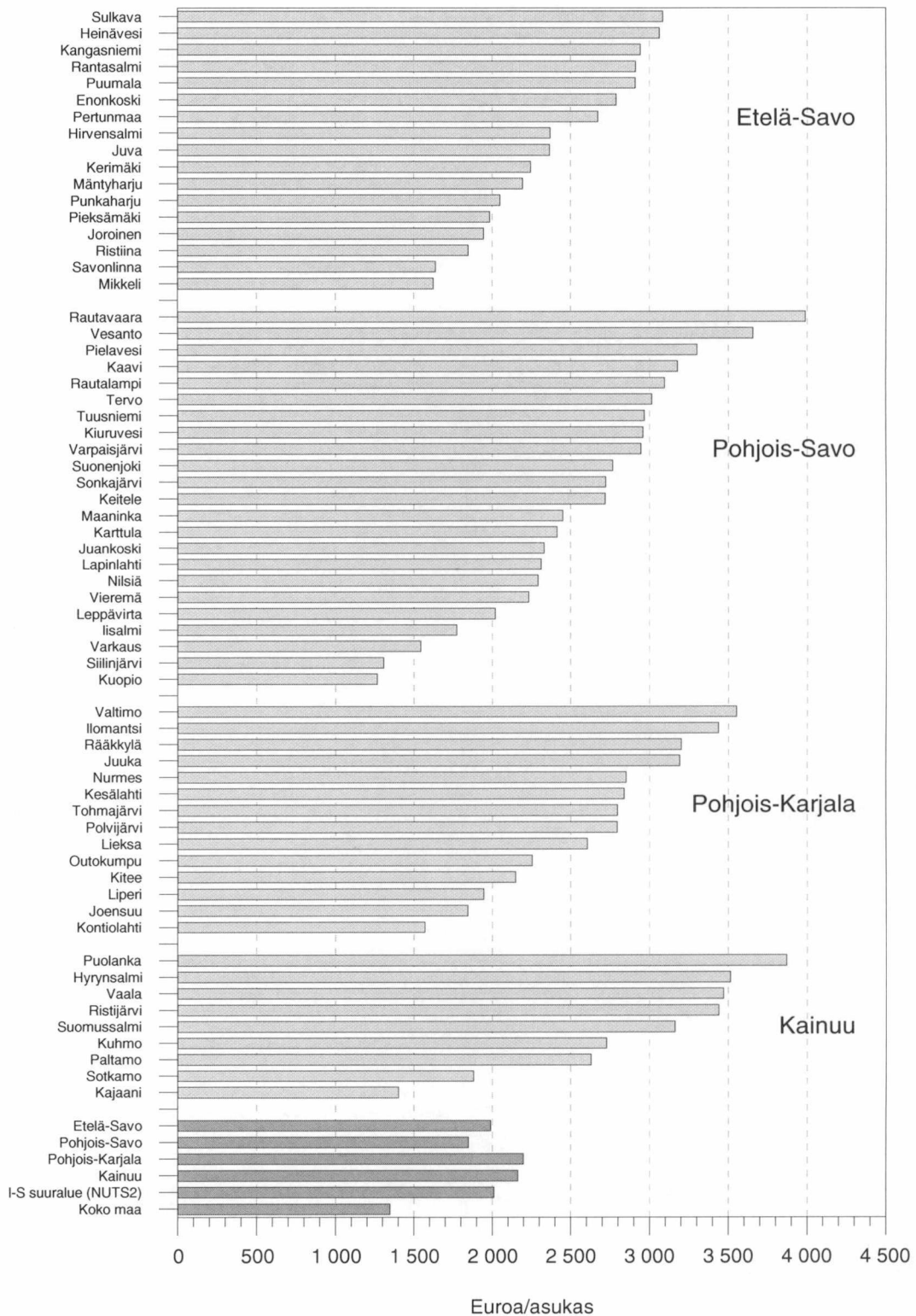
Vuoden 2010 kuntarajat

Kuntien ja kuntien liikelaitosten talousarviot

Lähde: Tilastokeskus/Julkinen talous

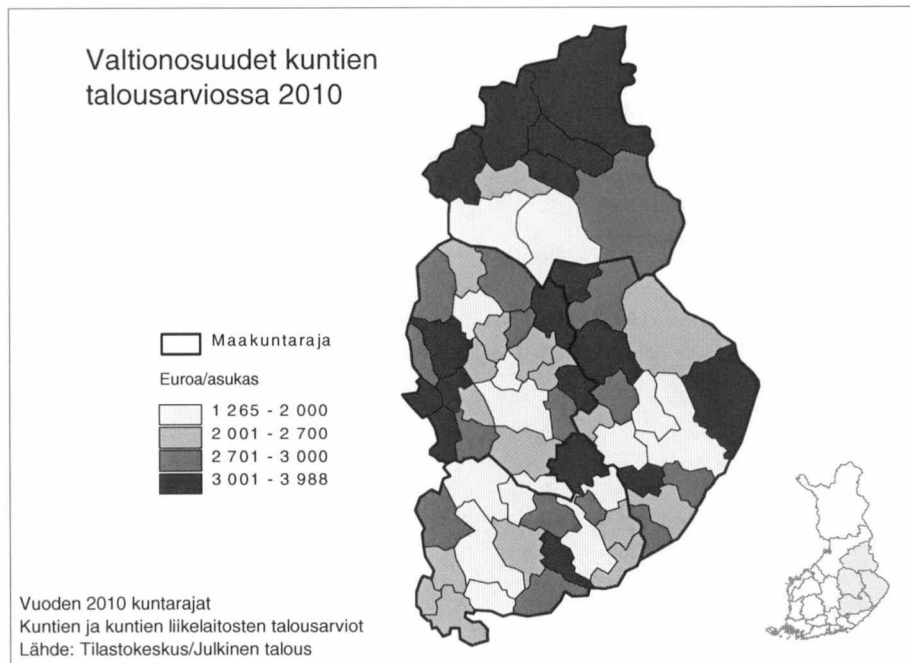
Kuva 7.5. Verotulot kuntien talousarviossa 2010.

Valtionosuudet kuntien talousarviossa 2010

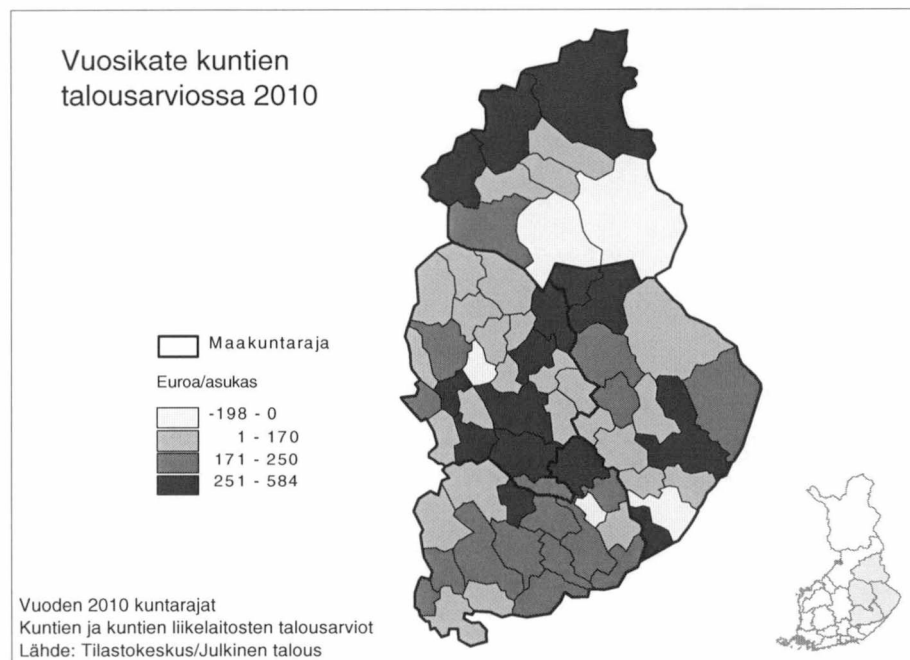

Vuoden 2010 kuntarajat
Kuntien ja kuntien liikelaitosten talousarviot
Lähde: Tilastokeskus/Julkinen talous

Kuva 7.6. Valtionosuudet kuntien talousarviossa 2010.

Kuva 7.7. Valtionosuudet kuntien talousarviossa 2010.

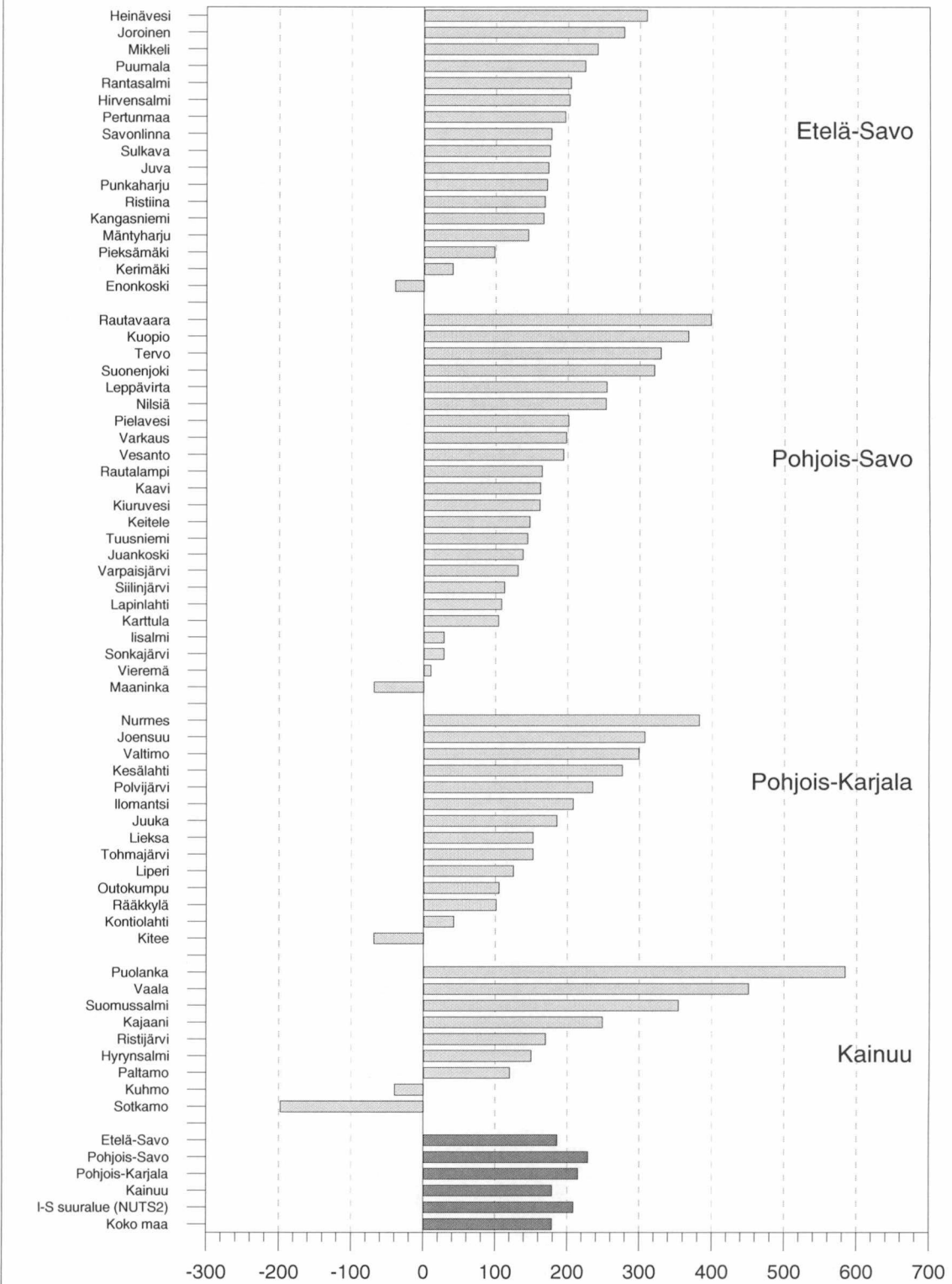

Kuva 7.8. Vuosikate kuntien talousarviossa 2010.

Koko maan kuntien keskimääräinen *valtionosuus* vuonna 2010 on arvioiden mukaan 1 347 euroa asukasta kohti. Suurimmillaan valtionosuuden arvioidaan olevan 4 537 euroa ja pienimmillään -18 euroa asukasta kohti.

Talousarvioiden mukaan kuntien ja kuntien liikelaitosten yhteenlaskettu *vuosikate* on 958 miljoonaa euroa vuonna 2010. Koko maan yhteenlasketujen vuosikatteiden pienenemisestä huolimatta vain 25 kuntaa arvioi vuosikatteensa jäävän negatiiviseksi. Keskimäärin vuosikatteen arvioidaan olevan 179 euroa asukasta kohti.

Vuosikate kuntien talousarviossa 2010

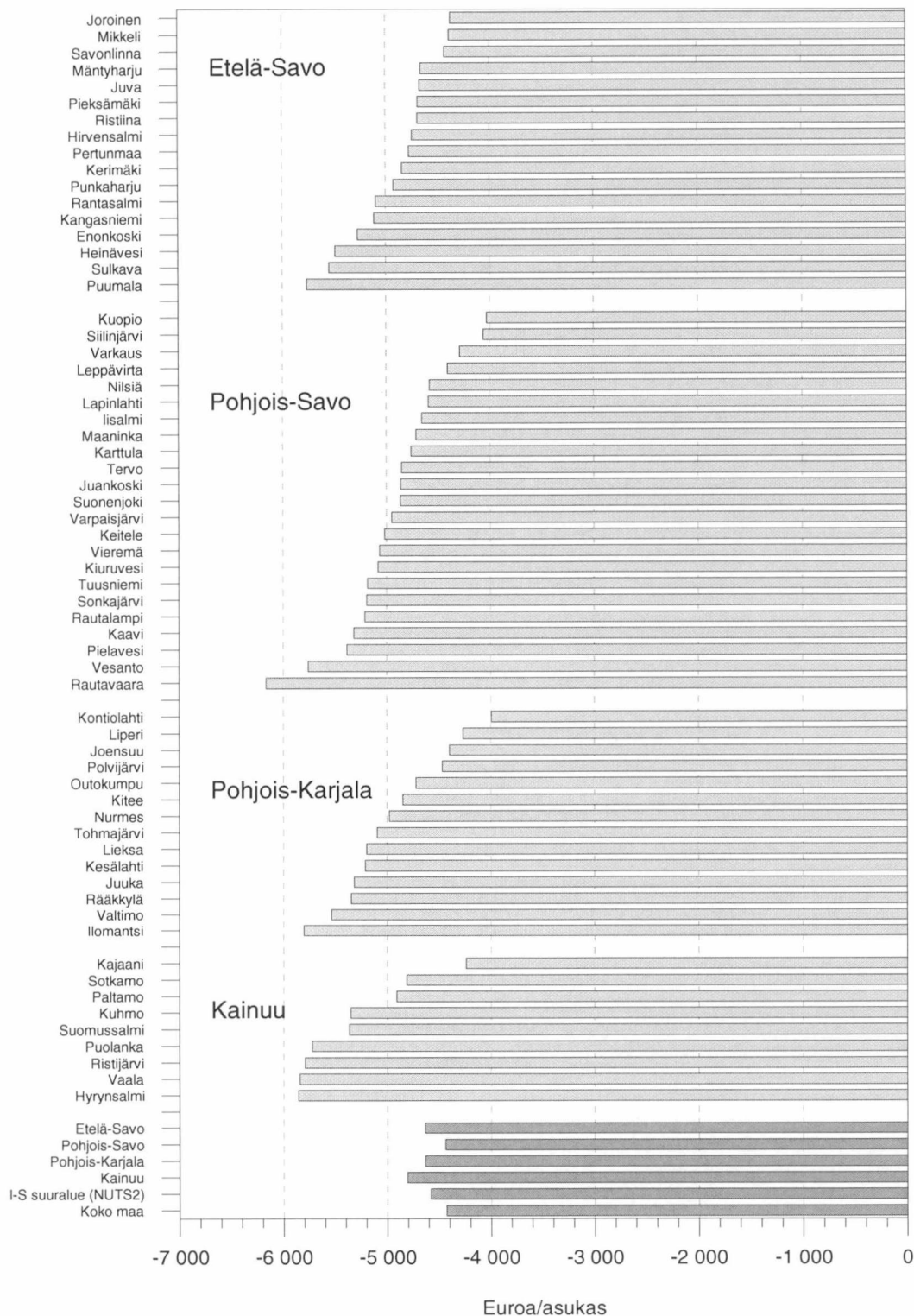
Vuoden 2010 kuntarajat

Kuntien ja kuntien liikelaitosten talousarviot

Lähde: Tilastokeskus/Julkinen talous

Kuva 7.9. Vuosikate kuntien talousarviossa 2010.

Toimintakate kuntien talousarviossa 2010

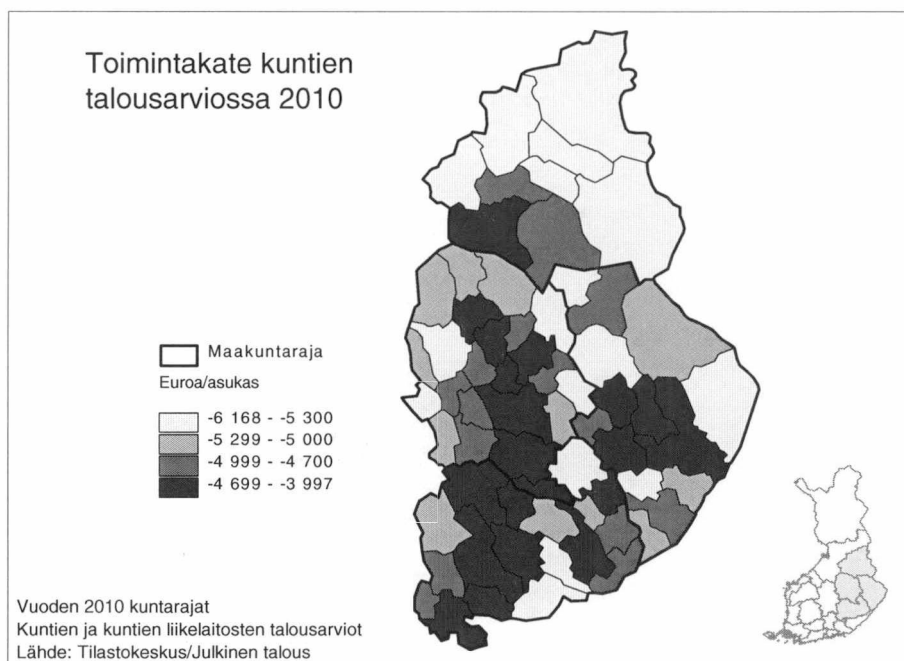

Vuoden 2010 kuntarajat

Kuntien ja kuntien liikelaitosten talousarviot

Lähde: Tilastokeskus/Julkinen talous

Kuva 7.10. Toimintakate kuntien talousarviossa 2010.

Kuva 7.11. Toimintakate kuntien talousarviossa 2010.

Kuntien ja kuntien liikelaitosten talousarvioiden mukaan kuntien *toimintakate* jää 23,7 miljardia euroa miinukselle. Toimintakatteen arvioidaan olevan kunnissa keskimäärin -4 434 euroa asukasta kohti.

Tunnuslukujen laskeminen:

Vuosikate muodostuu seuraavasti: toimintakate + verotulot ja valtionosuudet - arvonlisäveron takaisinperintä + korkotuotot + osinkotulot + muut rahoitustuotot - korkokulut - muut rahoituskulut.

Toimintakate muodostuu toimintatuottojen (=myyntitulot, maksutuotot, tuet ja avustukset, muut tuotot, valmisteverojen lisäys tai vähennys, valmistus omaan käyttöön) ja toimintakulujen (=henkilöstökulut, palvelujen ostot, aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot, varastojen lisäys tai vähennys, avustukset, muut kulut) erotuksesta.

Tehtäväkohtaiset nettokustannukset on laskettu seuraavasti: Käyttökustannuksiin on käyttötalouden menoista laskettu yhteen toimintamenot, käyttöomaisuuden poistot ja arvonalentumiset sekä vyörytyserät. Käyttötuoitoihin on laskettu toimintatulot ja vyörytyserät. Nettokustannukset ovat käyttökustannusten ja käyttötuoitojen erotus. Tehtäväkohtaisia kunnallistalouden nettokustannuksia vuodelta 2008 on tarkasteltu julkaisussa *Sosiaaliturvakappaleessa* (s. 74).

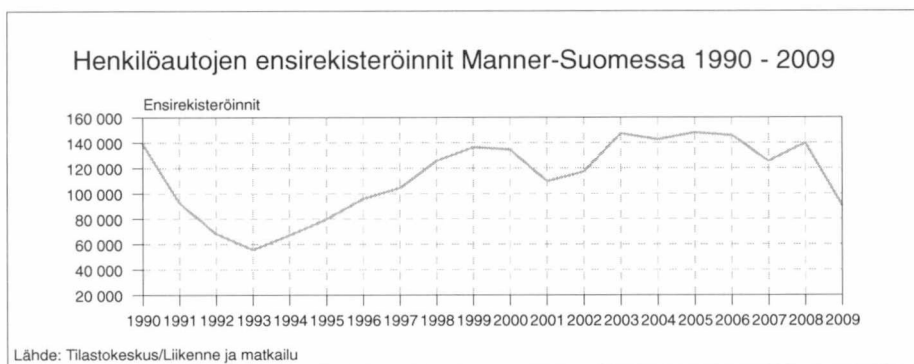

Liikenne ja matkailu

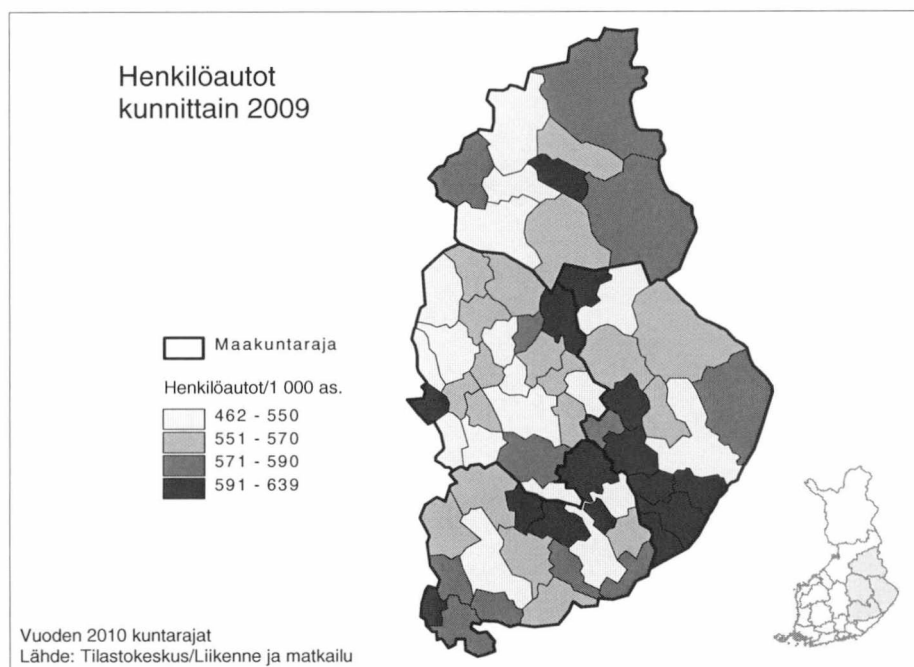
Liikenne

Rekisterissä olevia henkilöautoja oli vuoden 2009 lopussa Manner-Suomessa 2,8 miljoonaa kappaletta eli keskimäärin 515 henkilöautoa tuhatta asukasta kohti. Vuonna 2009 ensirekisteröitiin 90 575 henkilöautoa, mikä on yli 35 % vähemmän kuin edellisellä vuonna.

1970-luvun alkuvuosina tieliikenteessä menehtyi yli 1 000 henkilöä. Vuoden 2009 ennakkotiedon mukaan liikenteessä menehtyneitä oli 281 eli 5,3 henkilöä 100 000 asukasta kohti. Kuolleita oli 63 vähemmän kuin edellisellä vuonna. Liikenneuhreista 60 % menehtyi henkilöauto-onnettomuuksissa.

Kuva 8.1. Henkilöautojen ensirekisteröinnit Manner-Suomessa 1990–2009.

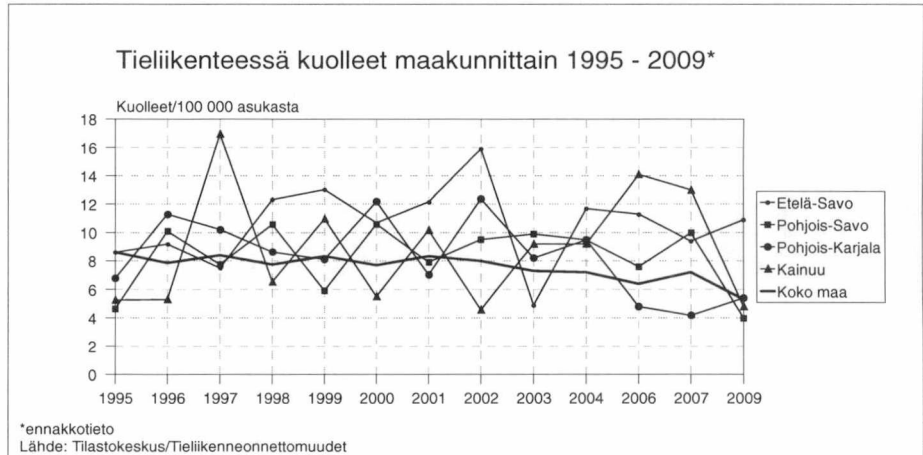

Kuva 8.2. Henkilöautot kunnittain 2009.

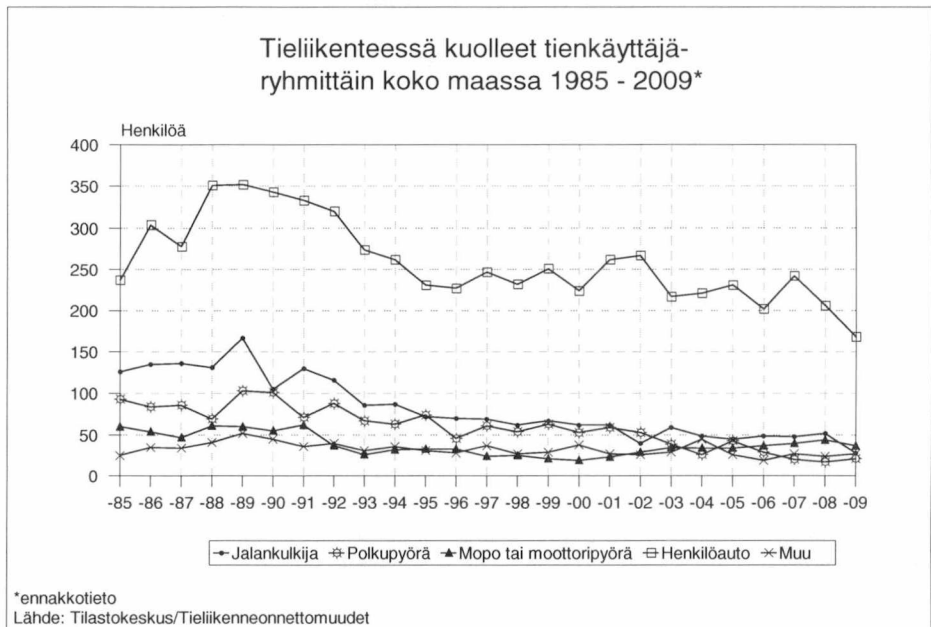

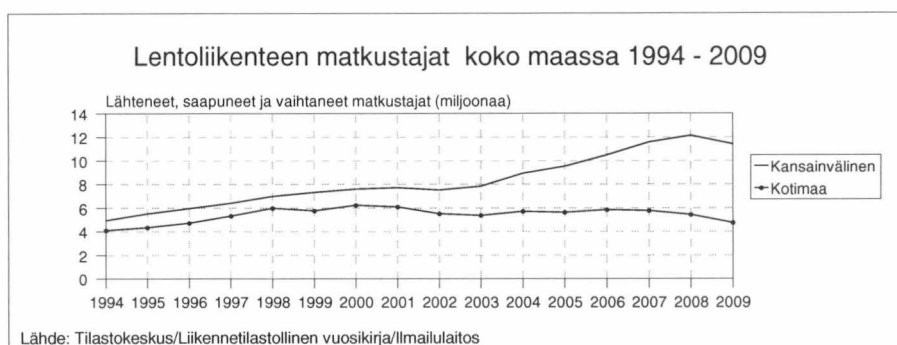
Kuva 8.3. Tieliikenteessä kuolleet koko maassa 1970–2009.

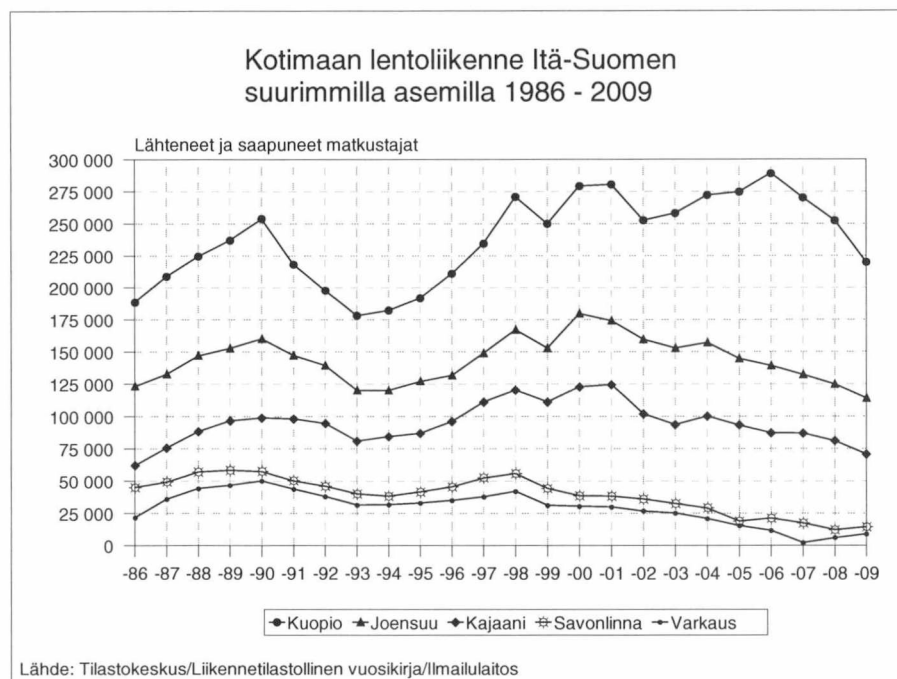
Kuva 8.4. Tieliikenteessä kuolleet maakunnittain 1995–2009.

Kuva 8.5. Tieliikenteessä kuolleet tienkäyttäjäryhmittäin koko maassa 1985–2009.

Kuva 8.6. Lentoliikenteen matkustajat koko maassa 1994–2009.

Kuva 8.7. Kotimaan lentoliikenne Itä-Suomen suurimmilla asemilla 1986–2009.

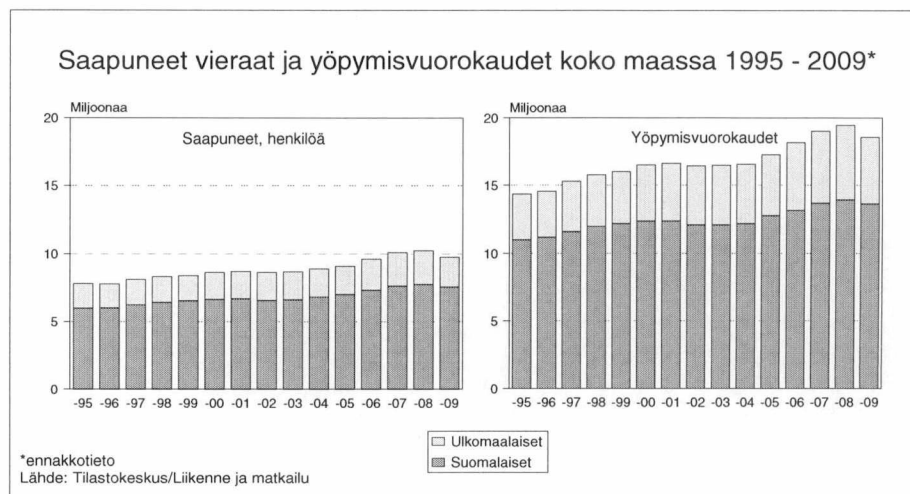
Kansainvälisen lentoliikenteen matkustajamäärät ovat kasvaneet lähes koko tarkastelujakson 1994–2009 ajan lukuun ottamatta vuosia 2002 ja 2009. Vuonna 2009 kansainvälisen lentoliikenteen matkustajia tilastoitiin 11,4 miljoonaa ja kotimaassa matkustajia 4,8 miljoonaa. Kotimaassa matkustajien määrä väheni edelliseen vuoteen verrattuna lähes 13 %. Kotimaan matkustajamäärä oli huipussaan vuonna 2000, jolloin se oli 6,2 miljoonaa.

Majoitustoiminta

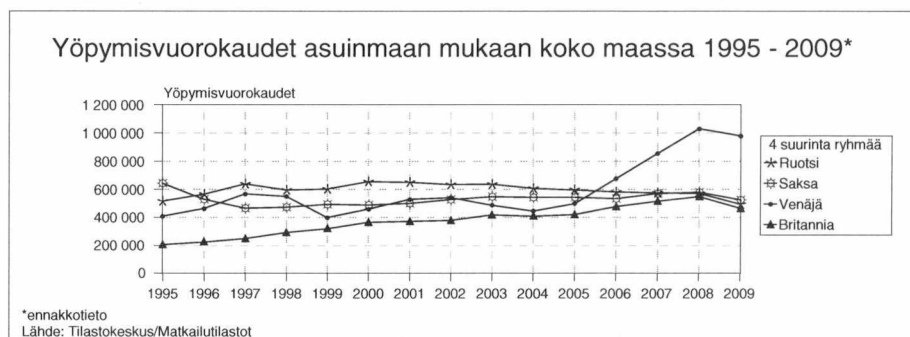
Suomen majoitusliikkeissä kirjattiin 18,6 miljoonaa yöpymisvuorokautta vuonna 2009 (ennakkotieto), mikä oli vajaa 5 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Kotimaisten matkailijoiden yöpymiset vähenivät 2 % ja ulkomaisten matkailijoiden yöpymiset 11 % vuoteen 2008 verrattuna. Ulkomaalaisten matkailijoiden osuus kaikista yöpymisistä oli 26,4 %.

Tilastokeskuksen majoitustilasto sisältää ne majoitusliikkeet, joissa on vähintään 10 huonetta, mökkiä tai matkailuvaunupaikkaa. Vuonna 2009 tilastoinnin piiriin kuului noin 1 350 majoitusliikettä, joissa oli hieman yli 63 000 huonetta tai mökkiä.

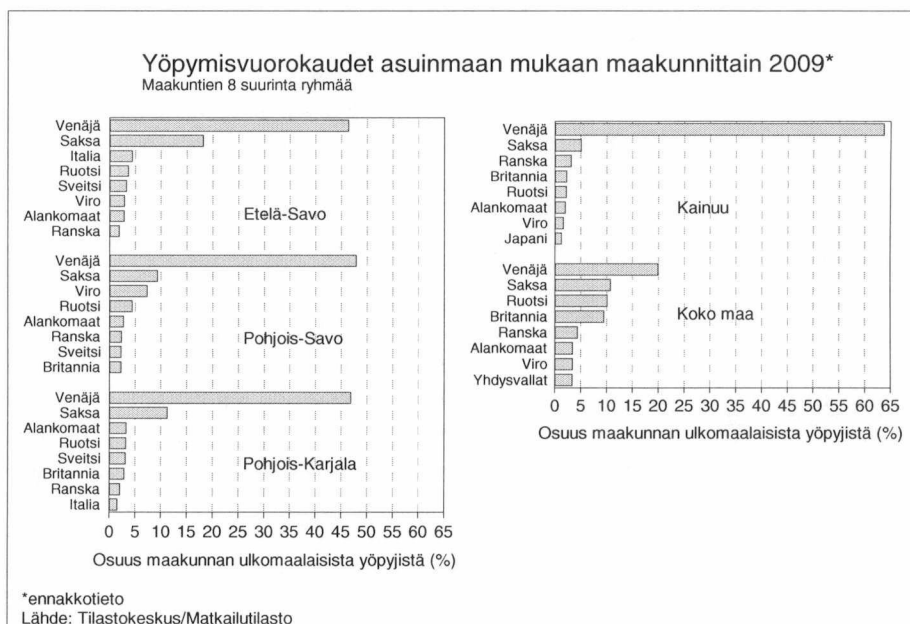
Venäläisille matkailijoille kirjattiin Suomen majoitusliikkeissä 980 000 yöpymisvuorokautta. Venäläiset olivat ylivoimaisesti suurin ulkomaisten matkailijoiden ryhmä, vaikka yöpymiset vähenivätkin 5 % edellisvuodesta. Venäläisten yöpyjien osuus oli 20 % kaikista ulkomaalaisista yöpyjistä. Saksalaisten osuus oli 11 %, ruotsalaisten 10 % ja brittien 9,4 %.

Kuva 8.8. Saapuneet vieraat ja yöpymisvuorokaudet koko maassa 1995–2009.

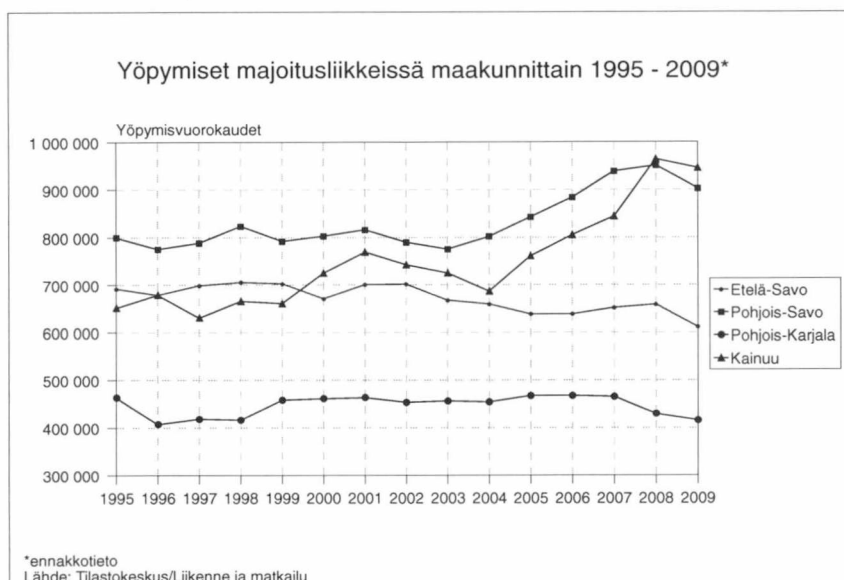
Kuva 8.9. Yöpymisvuorokaudet asuinmaan mukaan koko maassa 1995–2009.

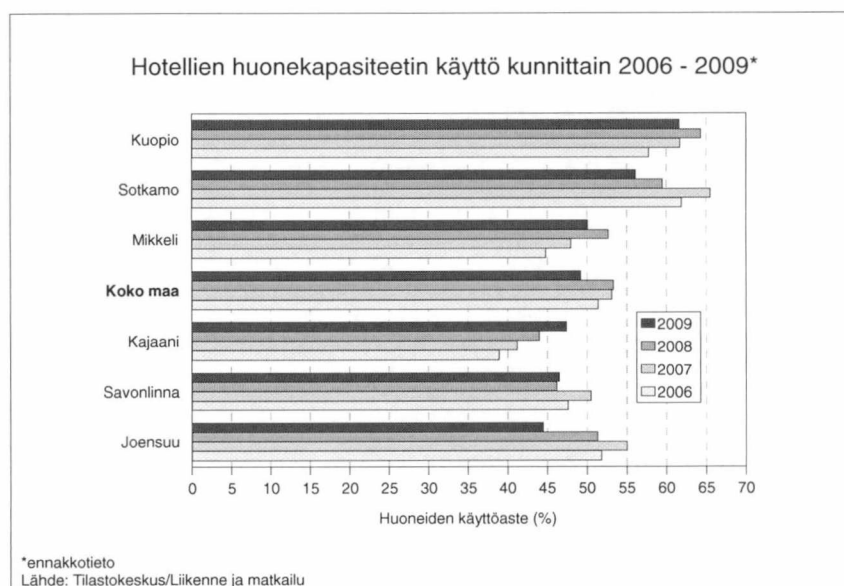
Kuva 8.10. Yöpymisvuorokaudet asuinmaan mukaan maakunnittain 2009.

Kuva 8.11. Majoituskapasiteetti maakunnittain 1995–2009.

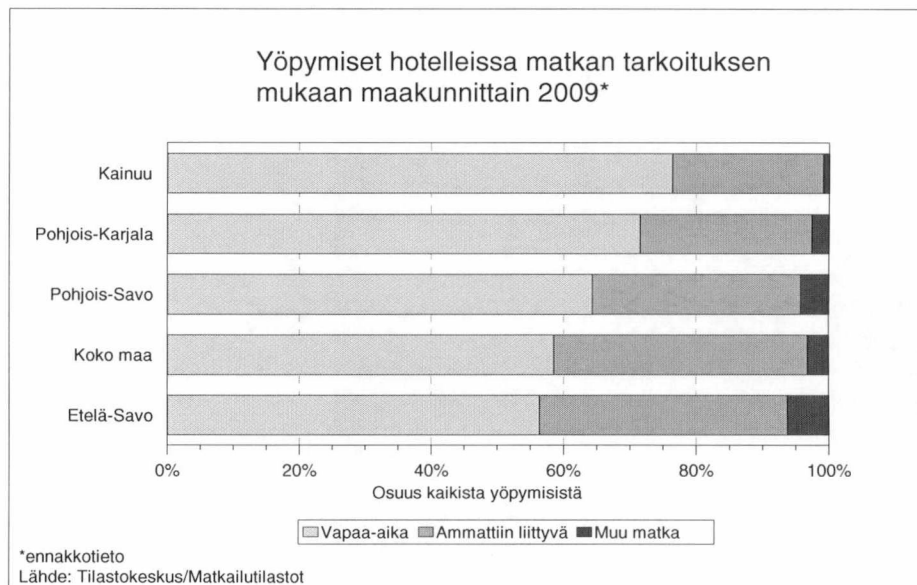
Kuva 8.12. Yöpymiset majoitusliikkeissä maakunnittain 1995–2009.

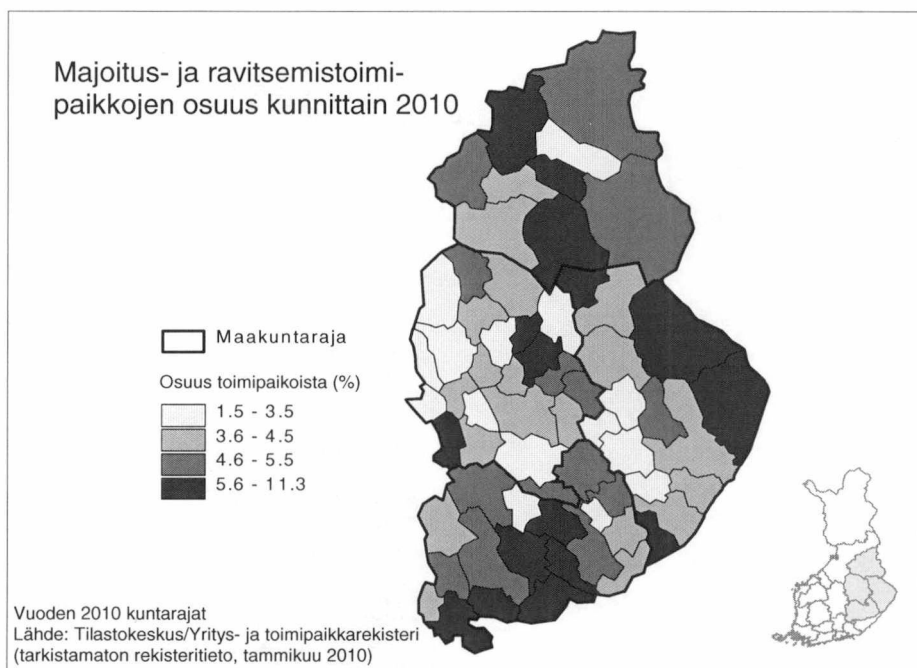
Kuva 8.13. Hotellien huonekapasiteetin käyttö alueittain 2006–2009.

Hotellihuoneiden käyttöaste oli koko maassa 49,2 % vuonna 2009 (ennakkotieto). Käyttöaste pieneni edellisestä vuodesta 4,3 prosenttiyksiköllä. Samana vuonna 59 % hotelliyöpymisistä liittyi vapaa-ajan viettoon.

Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin tarkistamattoman rekisteritiedon mukaan tammikuussa 2010 koko maassa oli 14 645 majoitus- ja ravitsemisalan toimipaikkaa, mikä on 4,3 % kaikista toimipaikoista.

Kuva 8.14. Yöpymiset hotelleissa matkan tarkoituksen mukaan maakunnittain 2009.

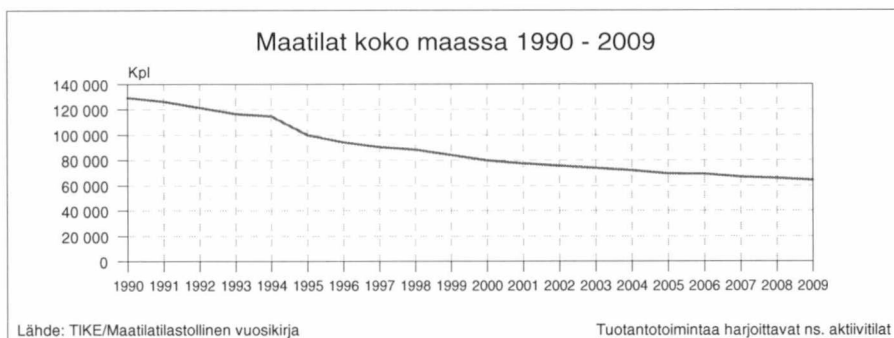

Kuva 8.15. Majoitus- ja ravitsemistoimipaikkojen osuus kunnittain 2010.

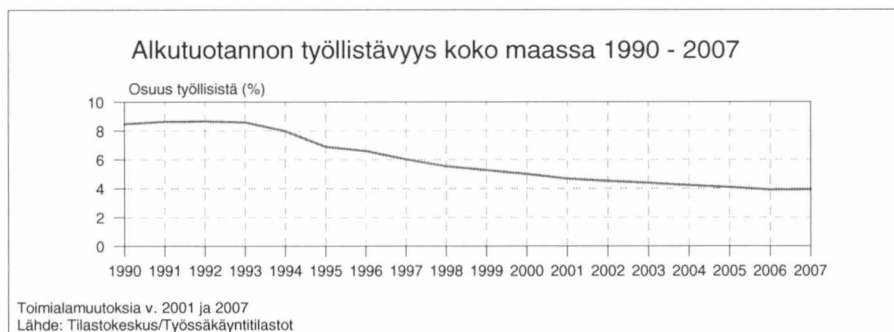
Maa-, metsä- ja kalatalous

Vuonna 2009 Suomessa oli 64 175 tuotantotoimintaa harjoittavaa maatilaa, mikä on yli 1 600 tilaa vähemmän kuin vuotta aiemmin. Maatilojen määrä on vähentynyt 50 % vuoteen 1990 verrattuna (Tiken maatilarekisteri).

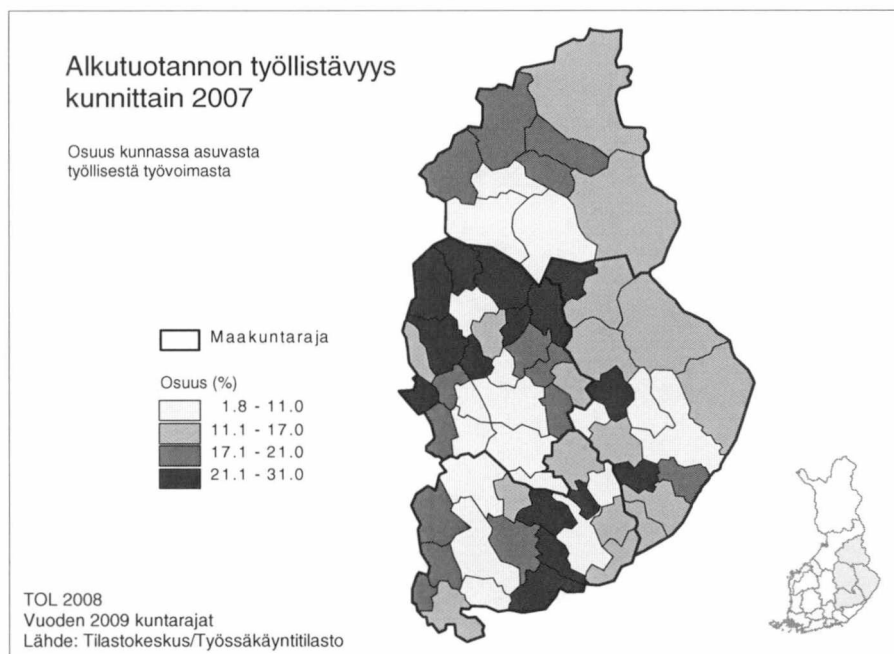
Alkutuotanto (maatalous, metsätalous ja kalatalous; TOL 2008 toimialaluokka A) työllisti vuonna 2007 koko maassa noin 93 300 henkilöä, mikä on 3,9 % kaikista työllisistä.

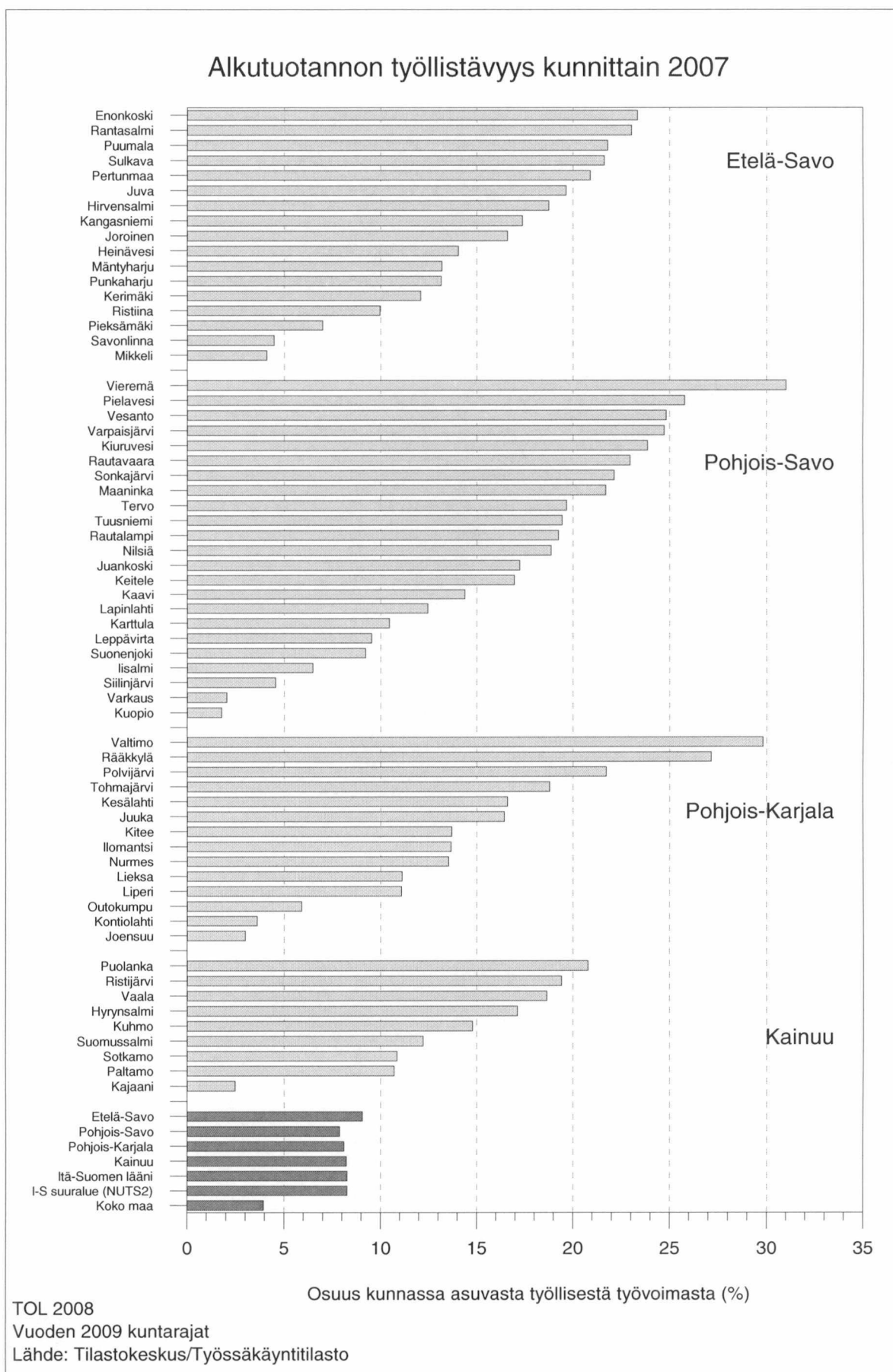
Kuva 9.1. Maatilat koko maassa 1990–2009.

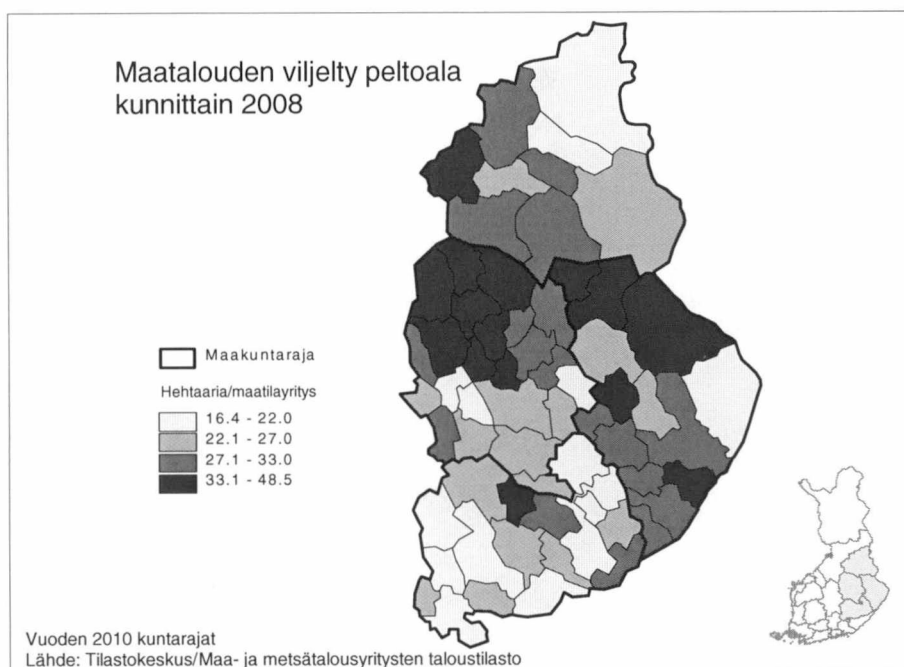
Kuva 9.2. Alkutuotannon työllistävyys koko maassa 1990–2007.

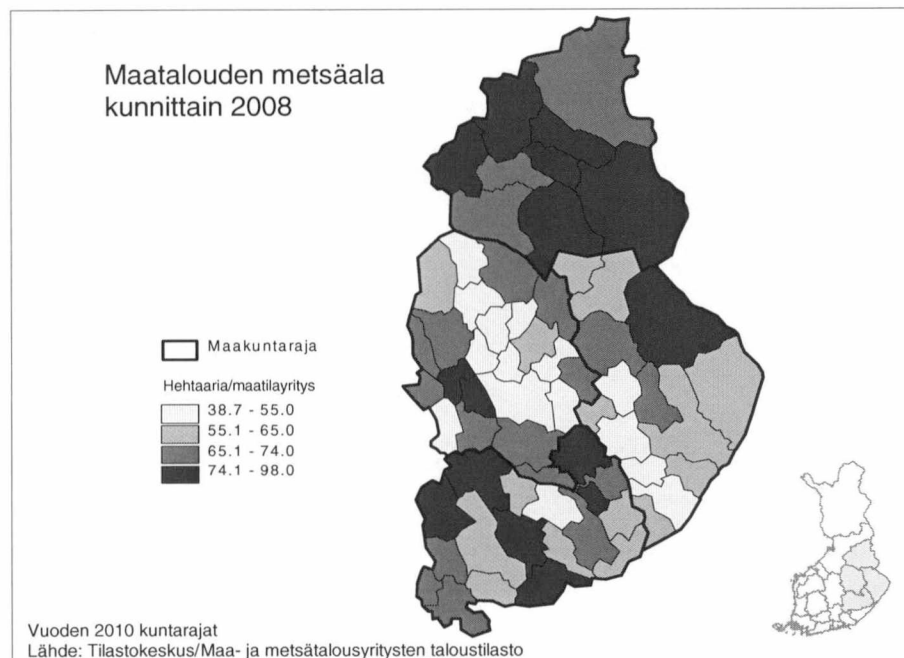
Kuva 9.3. Alkutuotannon työllistävyys kunnittain 2007.

Kuva 9.4. Alkutuotannon työllistävyyds kunnittain 2007.

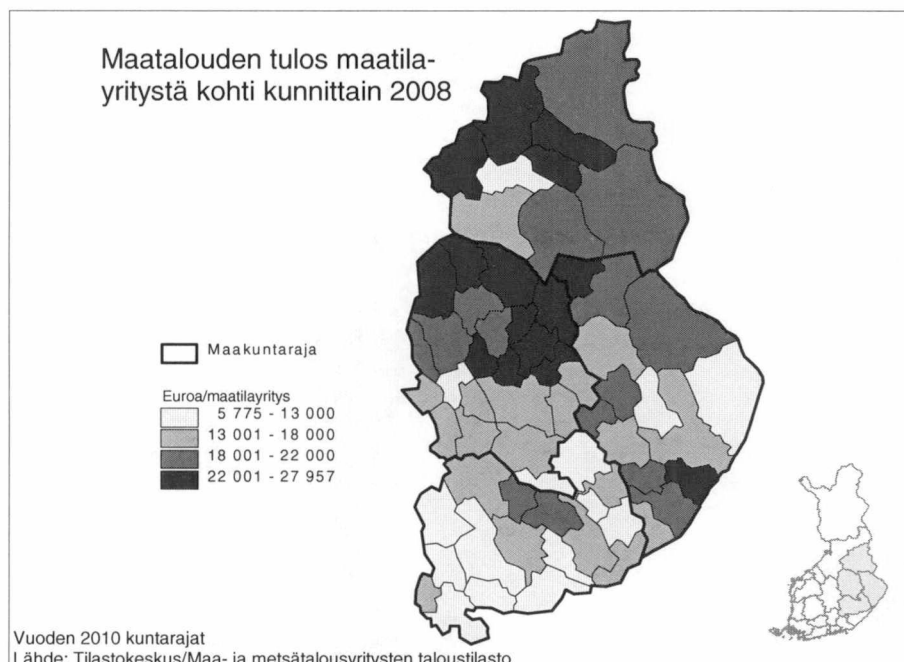
Kuva 9.5. Maatalouden viljelty peltoala kunnittain 2008.

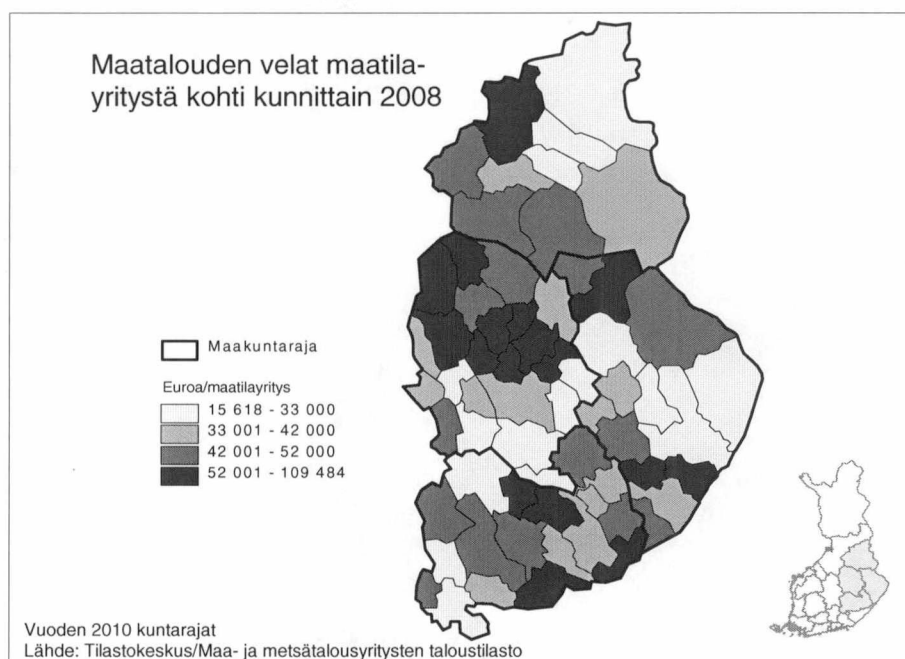
Kuva 9.6. Maatalouden metsäala kunnittain 2008.

Vuonna 2008 maatilayritysten *viljelty peltoala* oli koko maassa 35,1 hehtaaria ja *metsäala* 48,2 hehtaaria maatilayritystä kohti. Peltoalaltaan suurimmat tilat sijaitsevat eteläisessä Suomessa, metsäalat taas ovat suurimmat pohjoisessa. Tilaston pääasiallisena tietolähteenä käytetään maatilayritysten verotietoja, maaseutuelinkeinorekisterin tietoja sekä suoraan tiloille suunnattua tilastokyselyä. *Maatila* on tilastollisen maatilarekisterin mukaan yksikkö, jolla viljelty peltoala on yli 2 hehtaaria. Maatilatalouden yritys- ja tulotilaston perusjoukkoon kuulumisen edellytyksenä on lisäksi se, että tila on verotettu maatilatalouden tuloverolain mukaan.

Kuva 9.7. Maatalouden tulos maatalayritystä kohti kunnittain 2008.

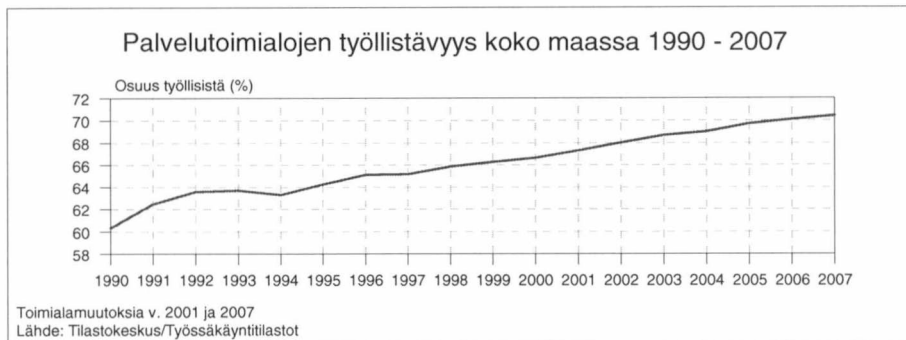
Kuva 9.8. Maatalouden velat maatalayritystä kohti kunnittain 2008.

Maatalouden tulos lasketaan vähentämällä maatalouden puhtaasta tulosta maataloudesta johtuneen velan korot sekä indeksi- ja kurssitappiot. Keskimääräinen maatalouden tulos maatalayritystä kohti oli koko maassa 17 300 euroa vuonna 2008. *Maatalouden velat* maatalayritystä kohti olivat keskimäärin 49 600 euroa.

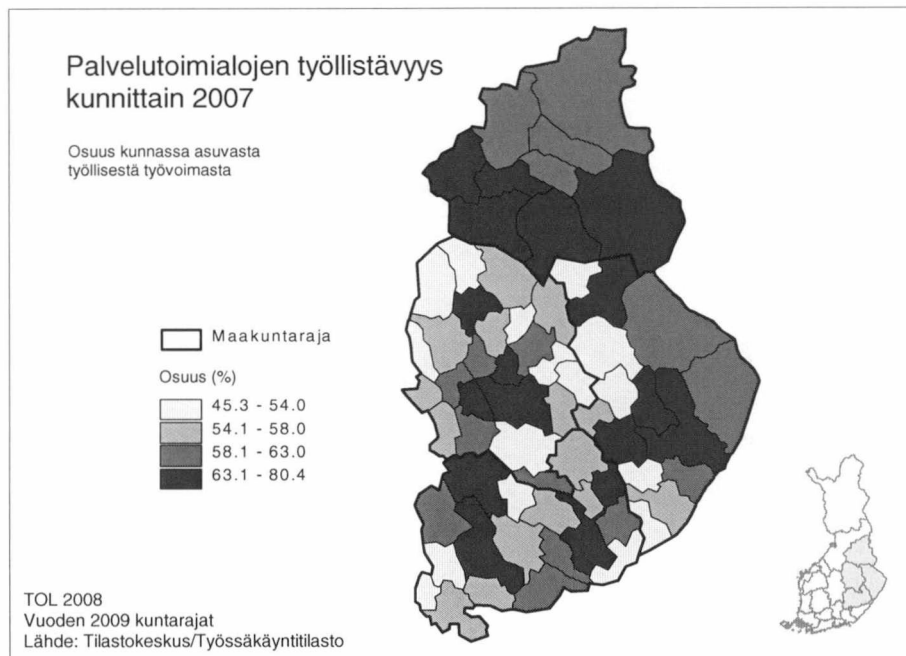
Palvelut

Palvelutoimialoihin lasketaan kuuluviksi uuden toimialaluokituksen (TOL 2008) kirjaintason luokat G–U. Toimialaluokituksen muutoksen yhteydessä (TOL 2002 → TOL 2008) palvelutoimialojen kirjaintasojen lukumäärä kasvoi yhdeksästä viiteentoista. Uusia kirjaintason luokkia palvelusektorilla ovat mm: informaatio ja viestintä, ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta sekä taiteet, viihde ja virkistys. Lisätietoa toimialaluokituksesta ja sen muutoksesta: liite 2 ja tilastokeskus.fi/luokitukset.

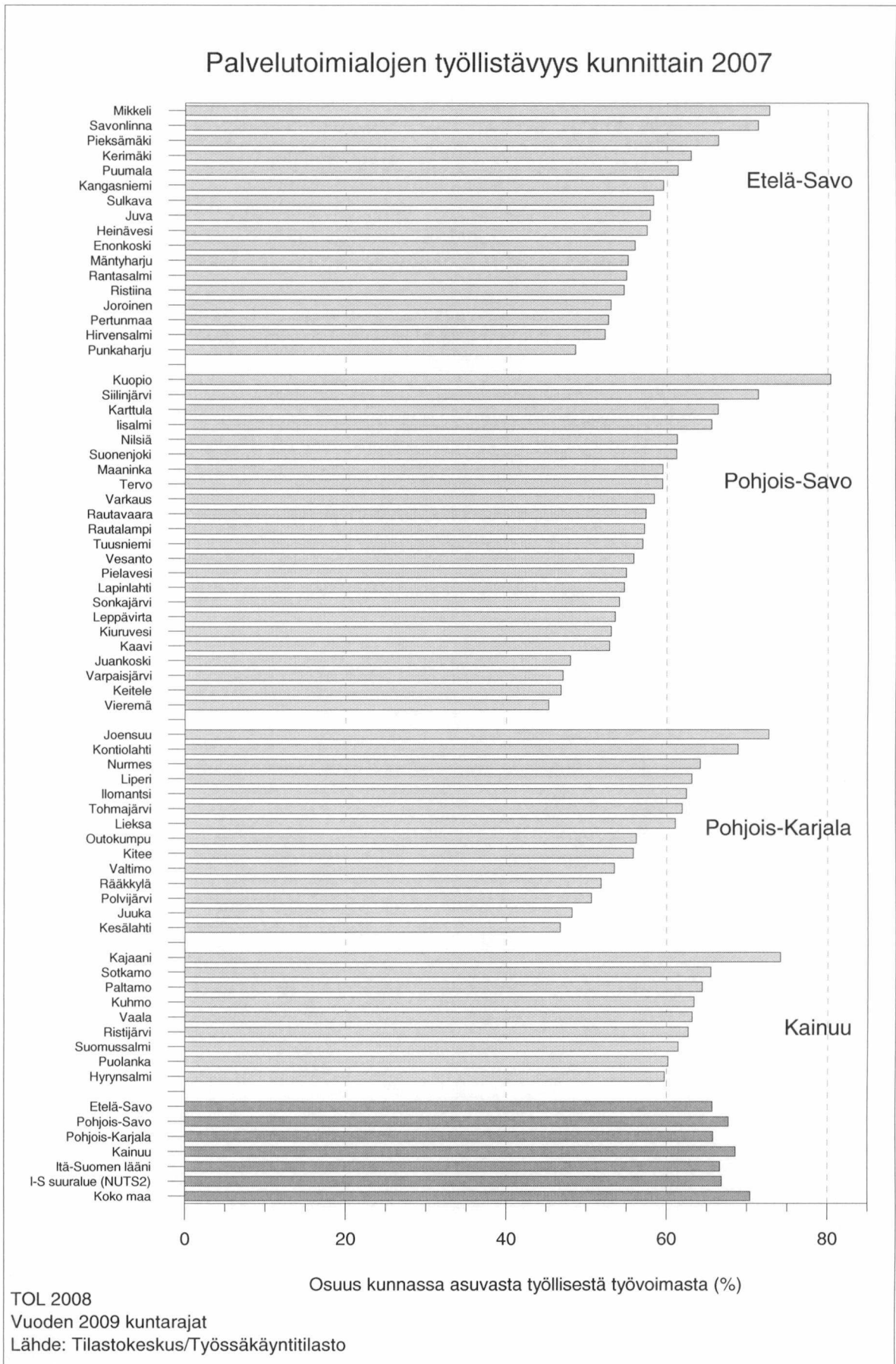
Vuoden 2007 tilastojen mukaan koko maan työllisistä yli 70 % työskenteli palvelualoilla, kun seitsemäntoista vuotta aiemmin vastaava osuus oli kymmenen prosenttia vähemmän. Palveluala on naisvaltainen, sillä 60 % kaikista palvelutoiminnan työllisistä on naisia. Yksittäisistä kirjaintason toimialoista työllistävin on terveys- ja sosiaalipalvelut (14,8 % kaikista työpaikoista), ja siellä naisten osuus on lähes 90 % (myös kuva 11.2. ja 14.1.)

Kuva 10.1. Palvelutoimialojen työllistävyys koko maassa 1990–2007.

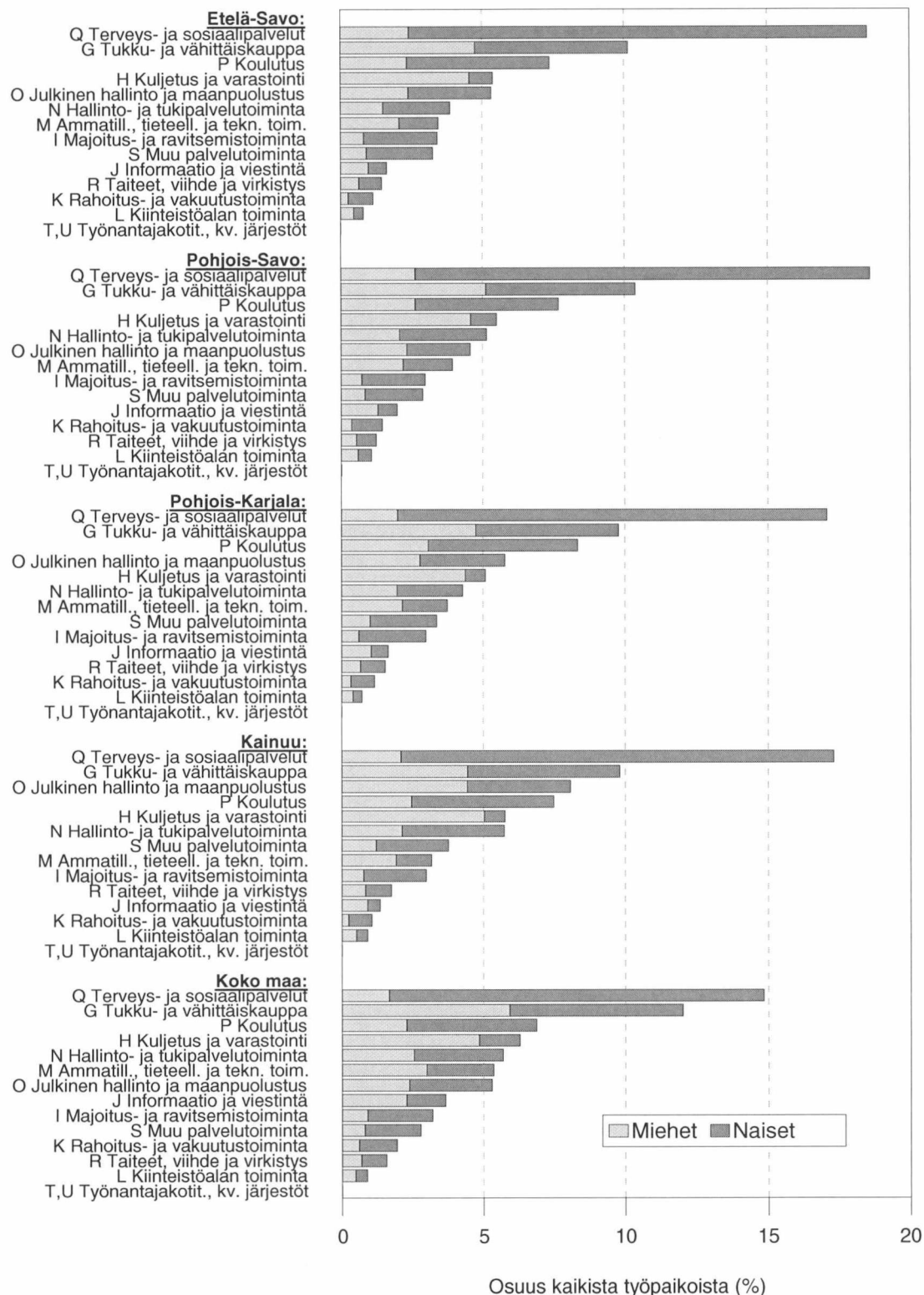

Kuva 10.2. Palvelutoimialojen työllistävyys kunnittain 2007.

Kuva 10.3. Palvelutoimialojen työllistävyys kunnittain 2007.

Palvelutyöpaikat toimialoittain ja sukupuolen mukaan maakunnittain 2007

TOL 2008

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto

Kuva 10.4. Palvelutyöpaikat toimialoittain ja sukupuolen mukaan maakunnittain 2007.

Sosiaaliturva

Koko maan terveys ja sosiaalipalvelun työllisten osuus kaikista työllisistä on noussut lähes koko tarkastelujakson ajan vuosina 1990–2007. Vuonna 2007 nämä alat työllistivät noin 351 500 henkilöä eli vajaa 15 % kaikista työllisistä. Heistä lähes 90 % oli naisia.

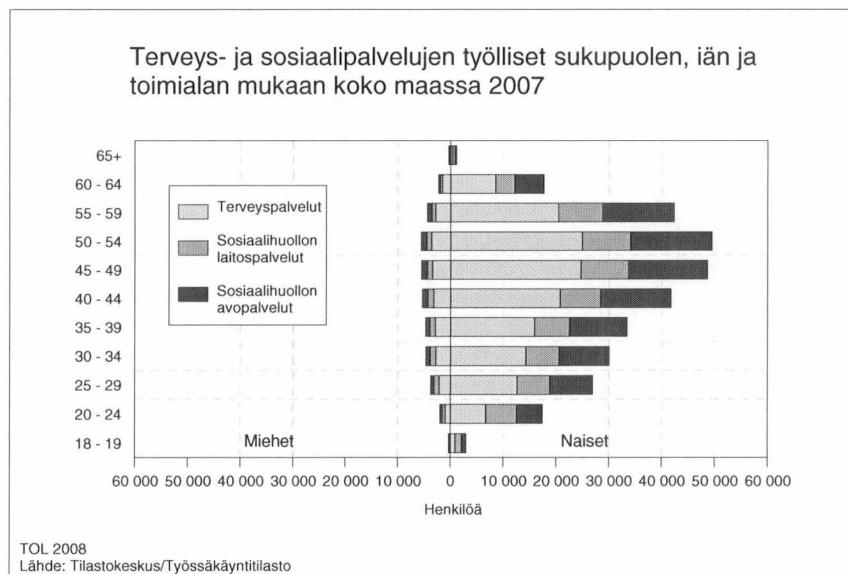
Uuden toimialaluokituksen (TOL 2008) mukaan terveys- ja sosiaalipalvelut (Q) jaetaan kolmeen alaluokkaan: terveyspalvelut, sosiaalihuollon laitospalvelut ja sosiaalihuollon avopalvelut (ks. tarkemmin: tilastokeskus.fi/luokitukset). Näistä terveyspalvelut ovat työllistävin.

Sosiaali- ja terveystoimen *nettokustannukset* olivat koko maassa 2 892 euroa asukasta kohti vuonna 2008. Erikoissairaanhoidon osuus tästä oli 906 euroa, lasten päivähoiton 399 euroa ja perusterveydenhuollon (sis. avohoito, hammas- ja vuodeosastohoito) osuus 586 euroa. Kotipalvelun nettokustannukset olivat keskimäärin 100 euroa ja nuorisotoimen kustannukset 27 euroa asukasta kohti.

Hallintokokeilusta johtuen Kainuun maakunnan sosiaali- ja terveystoimen kustannustietoja ei voida ilmoittaa kaikilta osin. Kainuun maakunta-kuntayhtymän tehtävänä on huolehtia ennen kuntien vastuulla olleista sosiaali- ja terveydenhuollon sekä osittain myös opetustoimen tehtävistä (kainuu.fi).

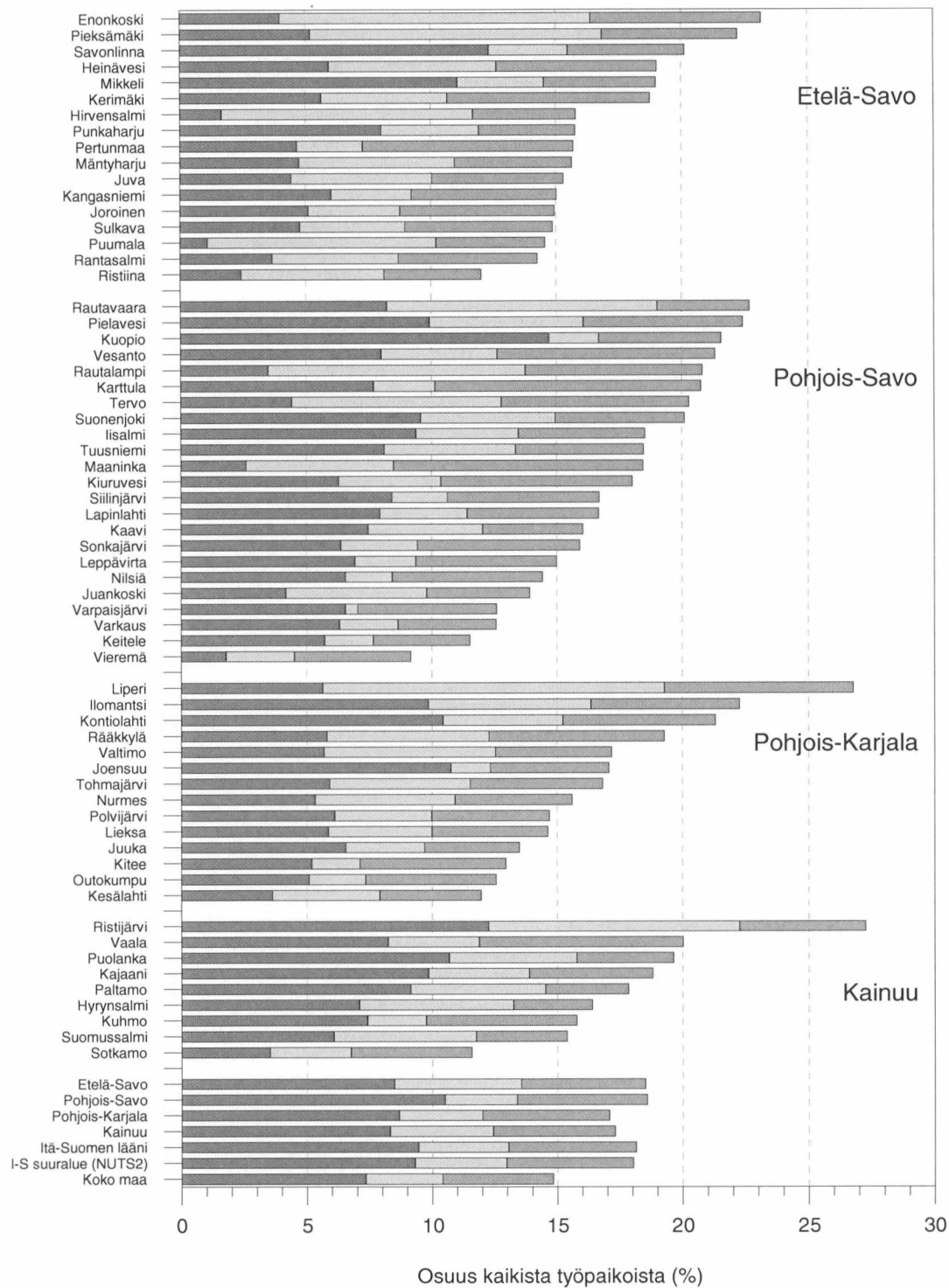

Kuva 11.1. Terveys- ja sosiaalipalvelujen työllistävyys koko maassa 1990–2007.

Kuva 11.2. Terveys- ja sosiaalipalvelujen työlliset sukupuolen, iän ja toimialan mukaan koko maassa 2007.

Terveys- ja sosiaalipalvelujen työpaikat kunnittain 2007

TOL 2008

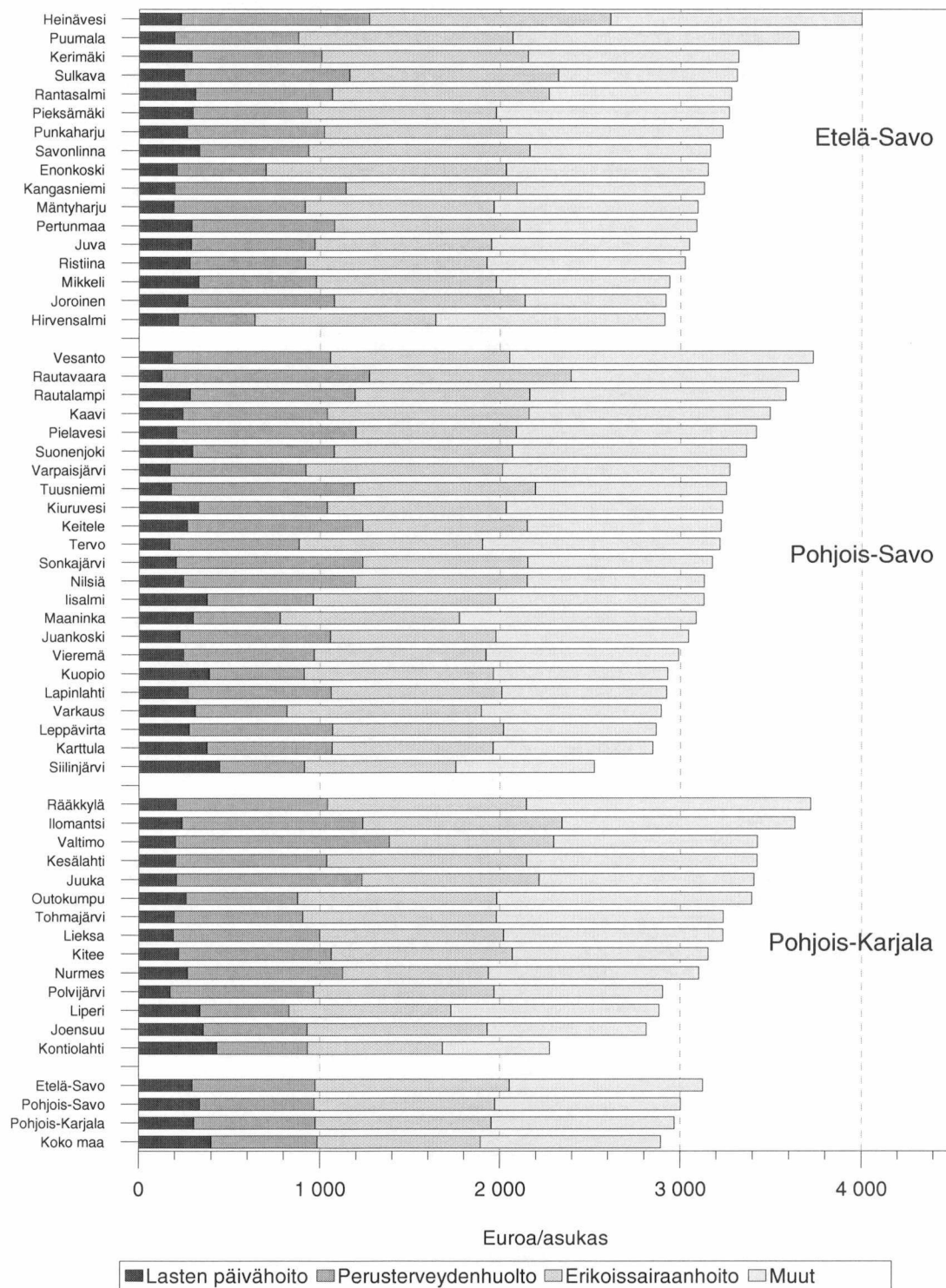
Vuoden 2009 kuntarajat

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto

Kuva 11.3. Terveys- ja sosiaalipalvelujen työpaikat kunnittain 2007.

Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset kunnittain 2008

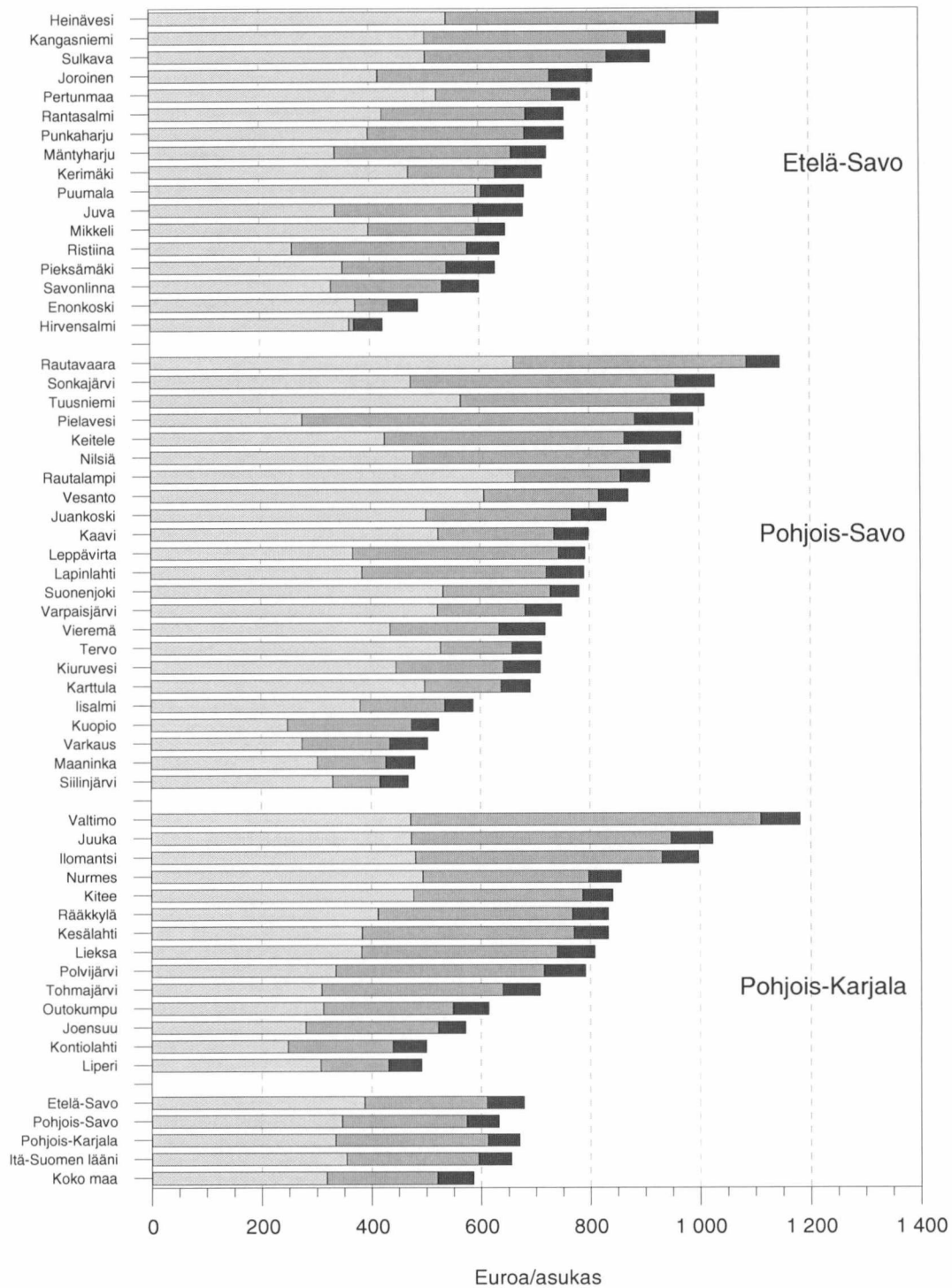
Kainuussa hallintokokeilu

Vuoden 2009 kuntarajat

Lähde: Tilastokeskus/Julkinen talous

Kuva 11.4. Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset kunnittain 2008.

Perusterveydenhuollon nettokustannukset kunnittain 2008

Kainuussa hallintokokeilu

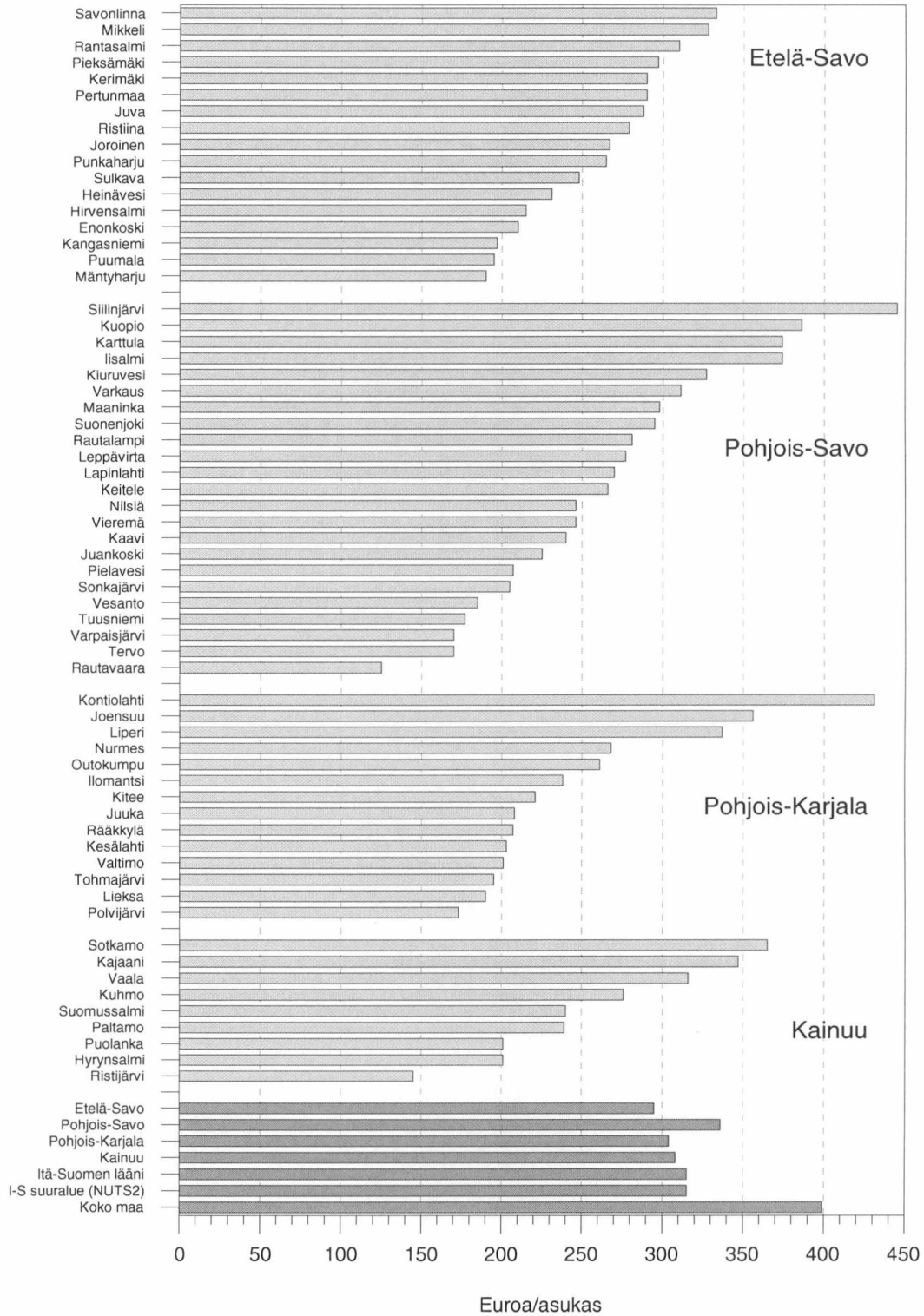
Vuoden 2009 kuntarajat

Lähde: Tilastokeskus/Julkinen talous

Kuva 11.5. Perusterveydenhuollon nettokustannukset kunnittain 2008.

Lasten päivähoidon nettokustannukset kunnittain 2008

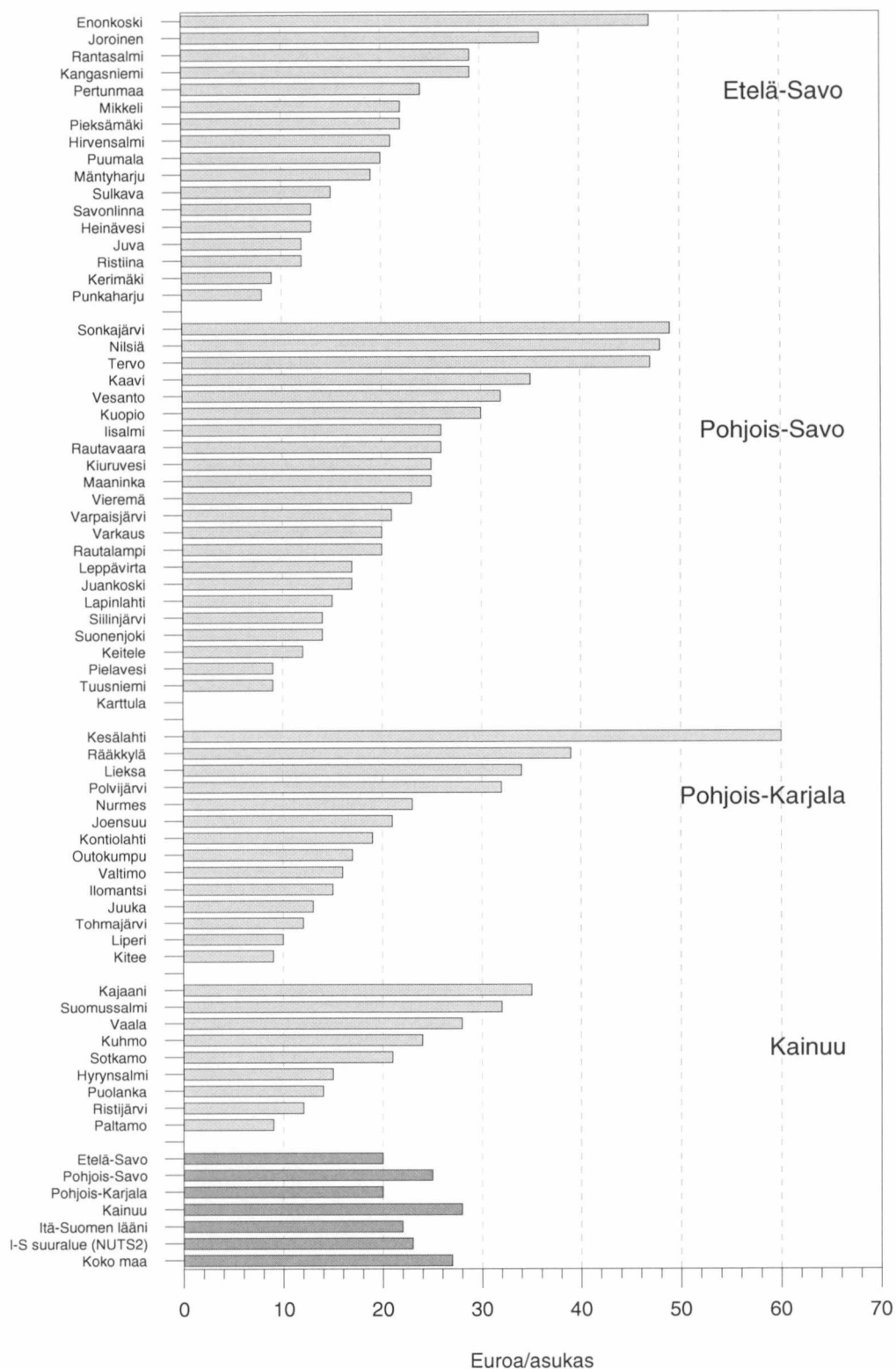

Vuoden 2009 kuntarajat

Lähde: Tilastokeskus/Julkinen talous

Kuva 11.6. Lasten päivähoidon nettokustannukset kunnittain 2008.

Nuorisotoimen nettokustannukset kunnittain 2008

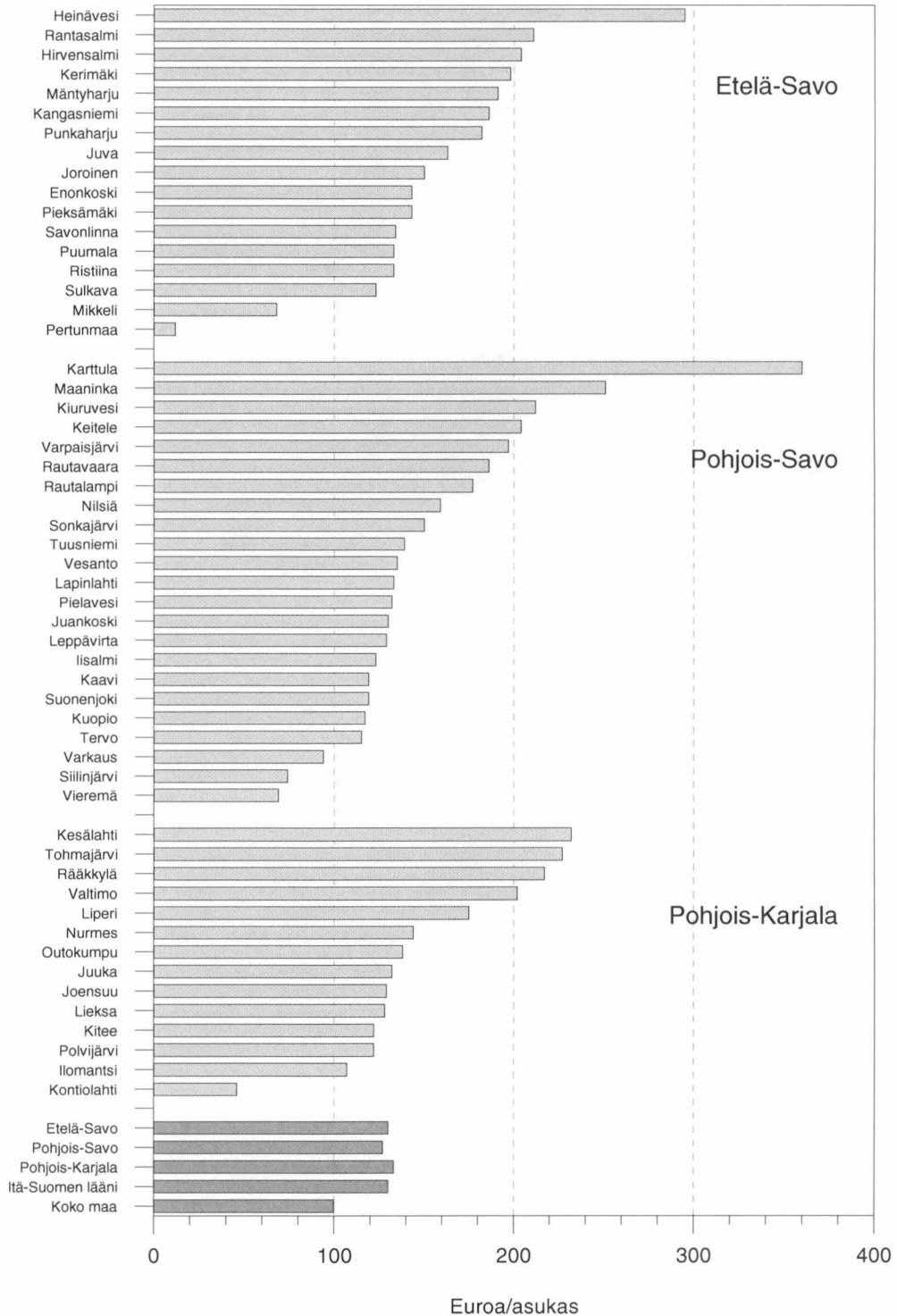

Vuoden 2009 kuntarajat

Lähde: Tilastokeskus/Julkinen talous

Kuva 11.7. Nuorisotoimen nettokustannukset kunnittain 2008.

Kotipalvelun nettokustannukset kunnittain 2008

Kainuussa hallintokokeilu

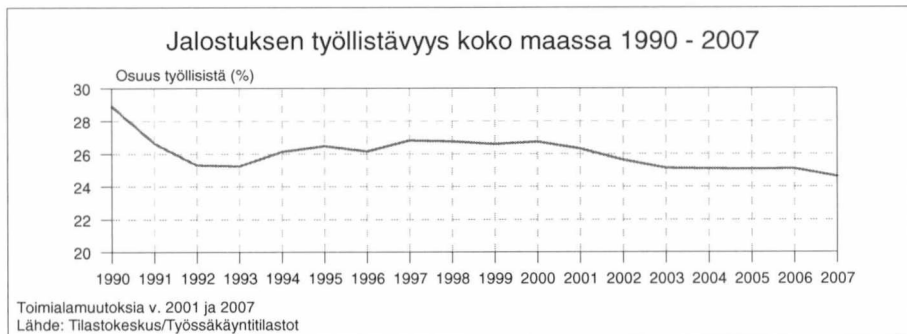
Vuoden 2009 kuntarajat

Lähde: Tilastokeskus/Julkinen talous

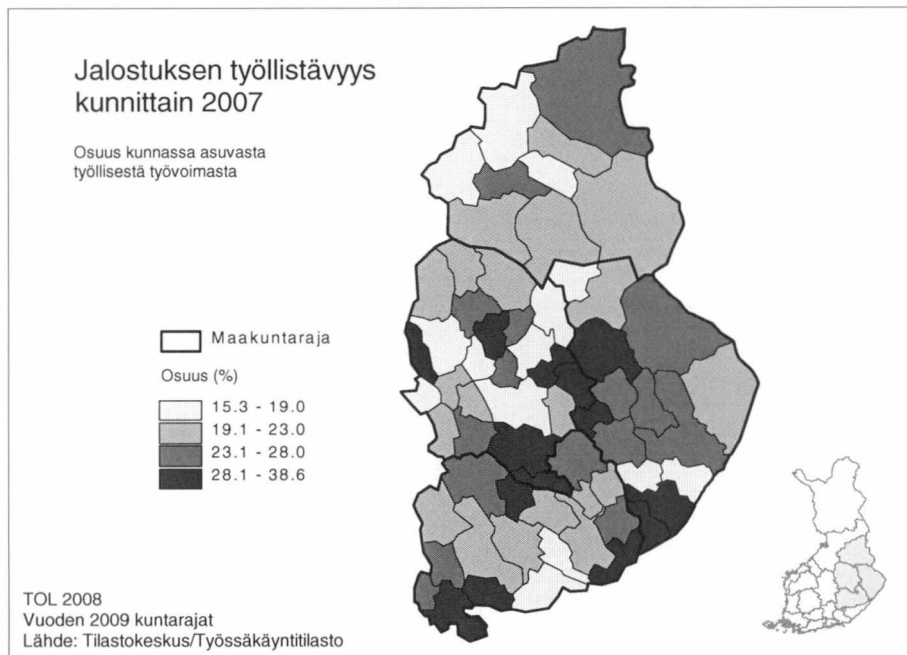
Kuva 11.8. Kotipalvelun nettokustannukset kunnittain 2008.

Teollisuus

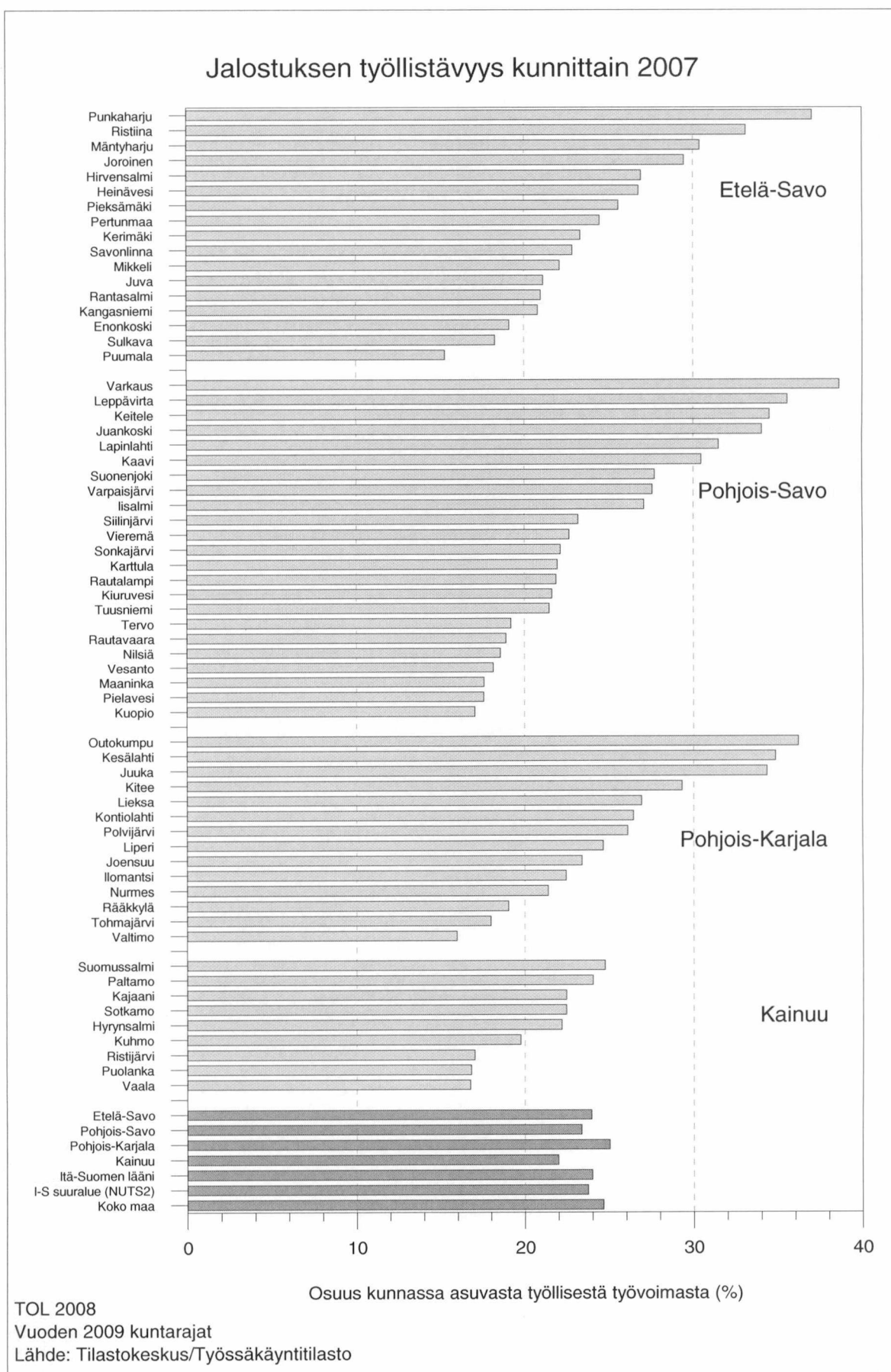
Jalostustoimialat työllistivät vuonna 2007 neljäsosan koko maan työllisestä työvoimasta. Toimialaluokitus TOL 2008:n mukaan *jalostustoimialoihin* lasketaan teollisuuden (C) lisäksi kaivostoiminta ja louhinta (B), sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto (D), vesi-, viemäri-, jätevesi- ja jätehuolto sekä muu ympäristön puhtaanapito (E) sekä rakentaminen (F). *Teollisuustoimintaan lasketaan tässä julkaisussa* toimialat B, C ja D sekä E36 (veden otto, puhdistus ja jakelu). Toimiala E täydentyy jätehuollon sekä muun ympäristön puhtaanapidon osalta vuoden 2009 tilastoihin. Uuden toimialaluokituksen mukaisia toimipaikkojen tietoja on saatavilla tällä hetkellä vuosilta 2006–2008 teollisuuden alue- ja toimialatilastosta.

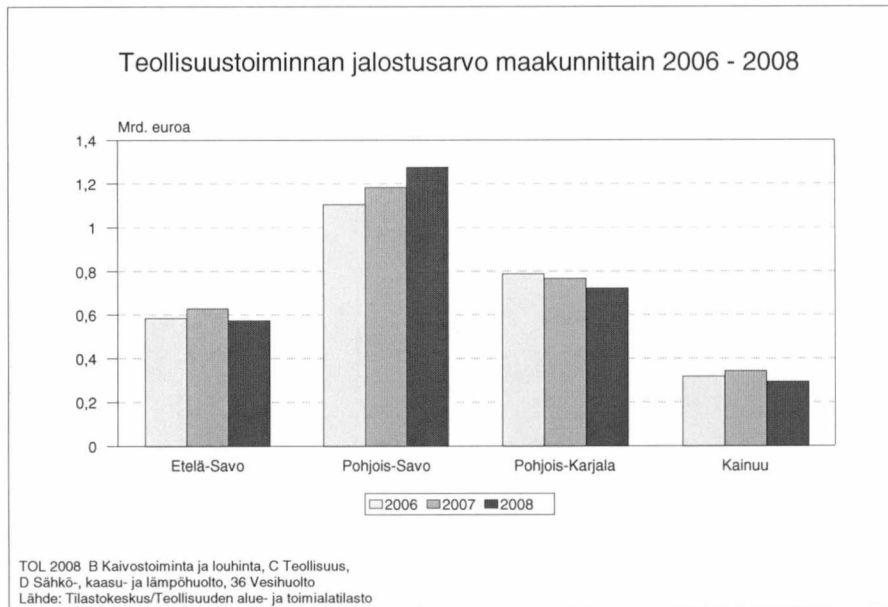
Kuva 12.1. Jalostuksen työllistävyys koko maassa 1990–2007.

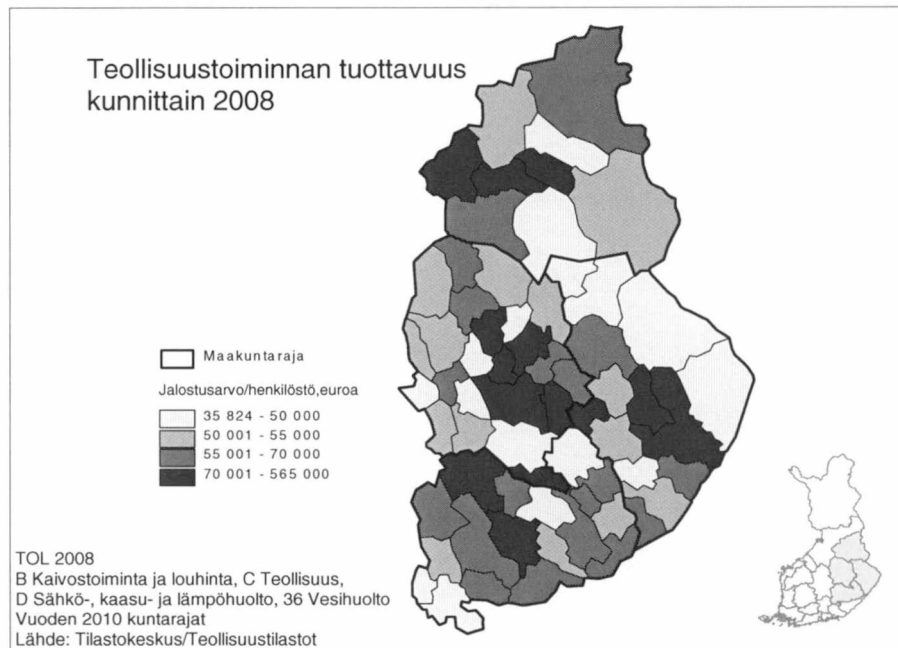
Kuva 12.2. Jalostuksen työllistävyys kunnittain 2007.

Kuva 12.3. Jalostuksen työllistävyys kunnittain 2007.

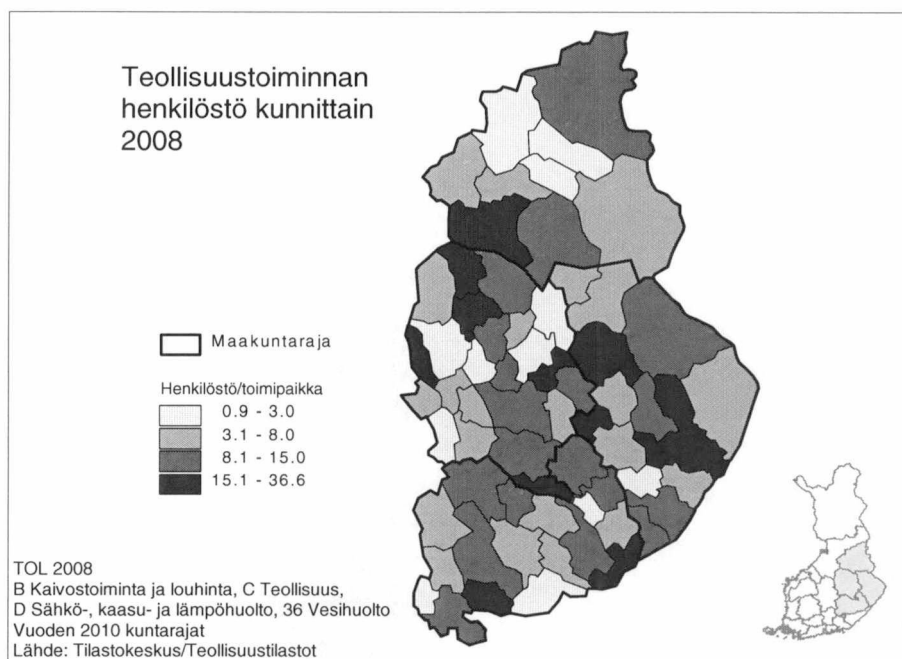
Kuva 12.4. Teollisuustoiminnan jalostusarvo maakunnittain 2006–2008.

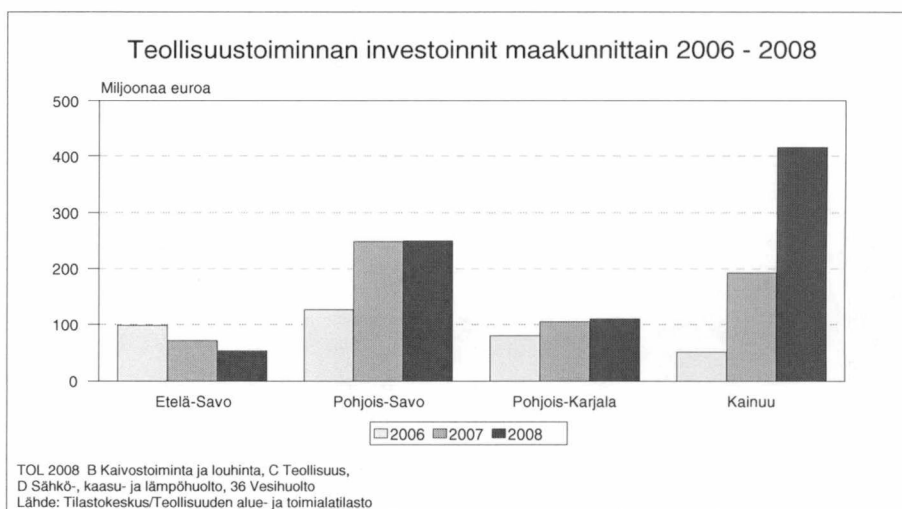
Kuva 12.5. Teollisuustoiminnan tuottavuus kunnittain 2008.

Jalostusarvo mittaa toimipaikan varsinaisessa tuotantotoiminnassa eri tuotannon tekijöiden tuottamaa yhteenlaskettua arvonlisäystä. Jalostusarvo lasketaan tuotantotoiminnasta saatujen tuottojen ja toiminnasta aiheutuneiden kustannusten erotuksena. Tuottoihin sisältyy myös toimipaikan toimitukset yrityksen toisille toimipaikoille ja kustannuksiin hankinnat yrityksen toisilta toimipaikoilta. Määritelmän mukaan kustannuksiin ei sisällytetä toimipaikan työvoimasta aiheutuvia kustannuksia.

Teollisuustoiminnan tuottavuutta laskettaessa jalostusarvo suhteutetaan teollisuustoimipaikkojen henkilöstön määrään. Koko maassa teollisuustoiminnan tuottavuus oli vuonna 2008 lähes 90 000 euroa/henkilöstö.

Kuva 12.6. Teollisuustoiminnan henkilöstö kunnittain 2008.

Kuva 12.7. Teollisuustoiminnan investoinnit maakunnittain 2006–2008.

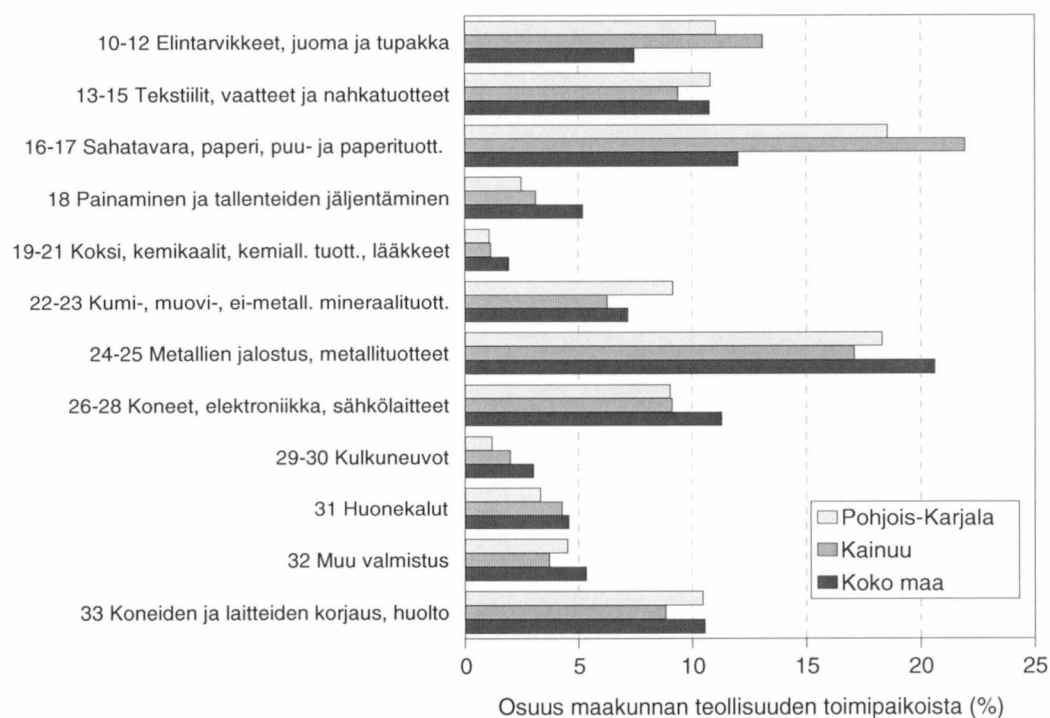
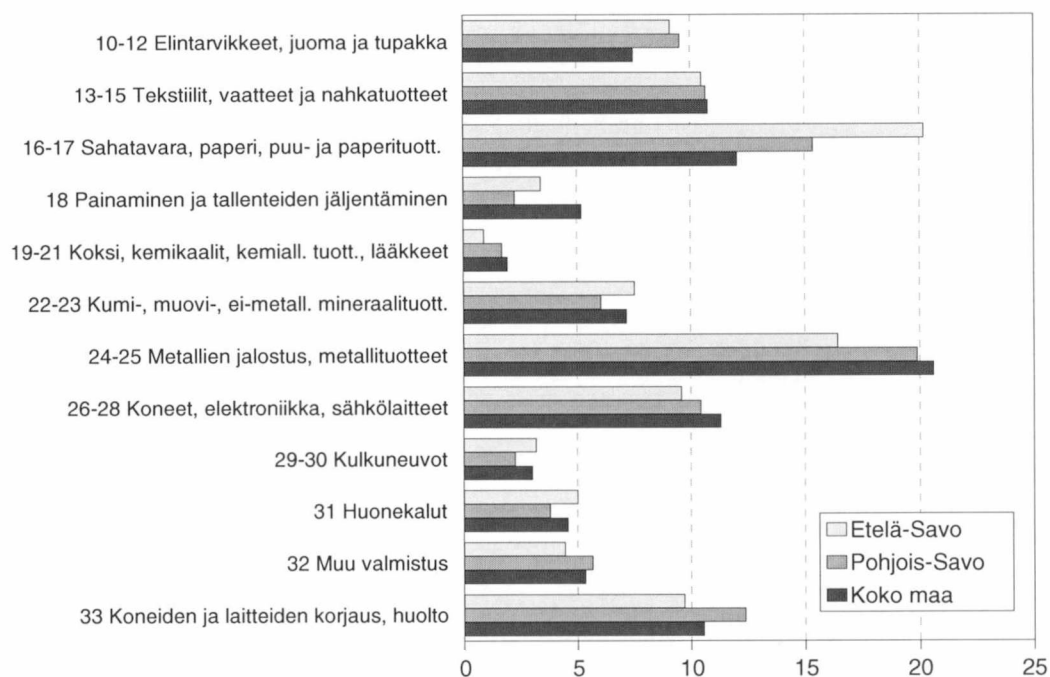
Teollisuuden alue- ja toimialatilastossa *henkilöstö* luokitellaan palkattuun henkilöstöön ja yrittäjiin. Tilastovuonna 2008 uudistettiin henkilöstön lukumäärän laskentatapa. Henkilöstön määrä saadaan nyt kokonaan yritysrekisteristä ja se noudattaa yritysrekisterin vuositilaston määritelmää. Vuonna 2008 koko maan teollisuustoiminnassa työskenteli keskimäärin 14,7 henkilöä toimipaikkaa kohden.

Investoinnit: käyttöomaisuuden investoinnit käsittää käyttöomaisuuden hankinnat ja perusparannukset, joista on vähennetty käyttöomaisuuden myynnit. Käyttöomaisuudella tarkoitetaan aineellisia hyödykkeitä mm. koneet ja kalusto, rakennukset ja rakennelmat sekä maa- ja vesialueet. Teollisuustoiminnan investoinnit olivat 5,5 miljardia euroa vuonna 2008.

Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin tarkistamattoman rekisteritiedon ja TOL 2008 -toimialaluokituksen mukaan tammikuussa 2010 koko Suomessa oli hieman yli 27 800 teollisuuden toimipaikkaa. Toimialoittain tarkasteltuna eniten toimipaikkoja oli metallien jalostuksen ja metallituotteiden valmistuksen toimialoilla.

Teollisuuden toimipaikat toimialoittain maakunnittain 2010

TOL 2008

Lähde: Tilastokeskus/Yritys- ja toimipaikkarekisteri
(tarkistamaton rekisteritieto, tammikuu 2010)

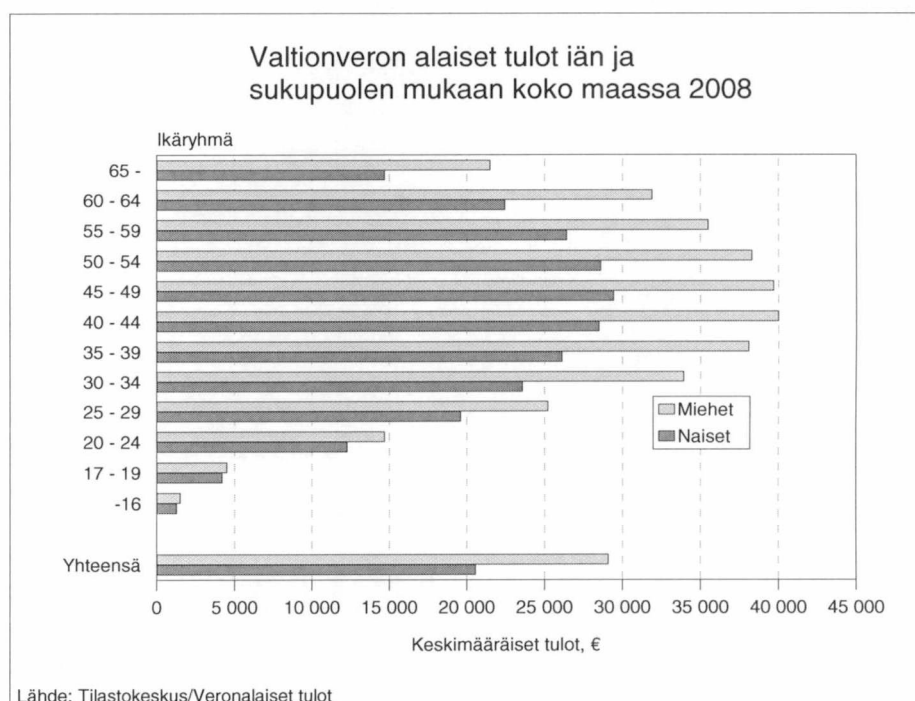
Kuva 12.8. Teollisuuden toimipaikat toimialoittain maakunnittain 2010.

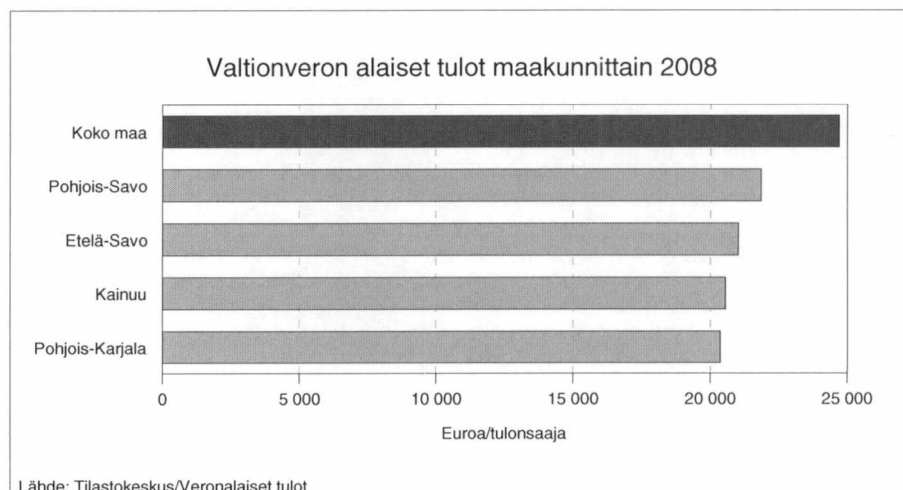
Tulot

Yksityishenkilöt ansaitsivat vuonna 2008 valtionveron alaista tuloa yhteensä 110,5 miljardia euroa, joka oli tulonsaajaa kohti keskimäärin 24 700 euroa. Tulonsaajien keskimääräiset tulot olivat suurimmillaan keski-iässä 40–50-vuotiailla. Miesten keskimääräiset veronalaiset tulot olivat 29 100 ja naisten vajaa 20 600 euroa tulonsaajaa kohti. Naisten tulot olivat noin 71 % miesten tuloista. Miesten keskimääräiset vuositulot olivat kaikissa ikäluokissa korkeammat kuin naisten.

Vuoden 2008 tulotilastojen mukaan 60 % tulonsaajista ansaitsi alle 25 000 euroa. Tämän ryhmän tulojen osuus kaikista tuloista oli 30 %. Suurituloisempien luokassa tulonsaajien lukumäärän ja tulojen kokonaismäärän suhde oli päinvastainen. Yli 60 000 euron tuloja sai 4,6 % tulonsaajista, mutta heidän ansaitsemansa tulot olivat lähes viidenneksen kaikista tuloista.

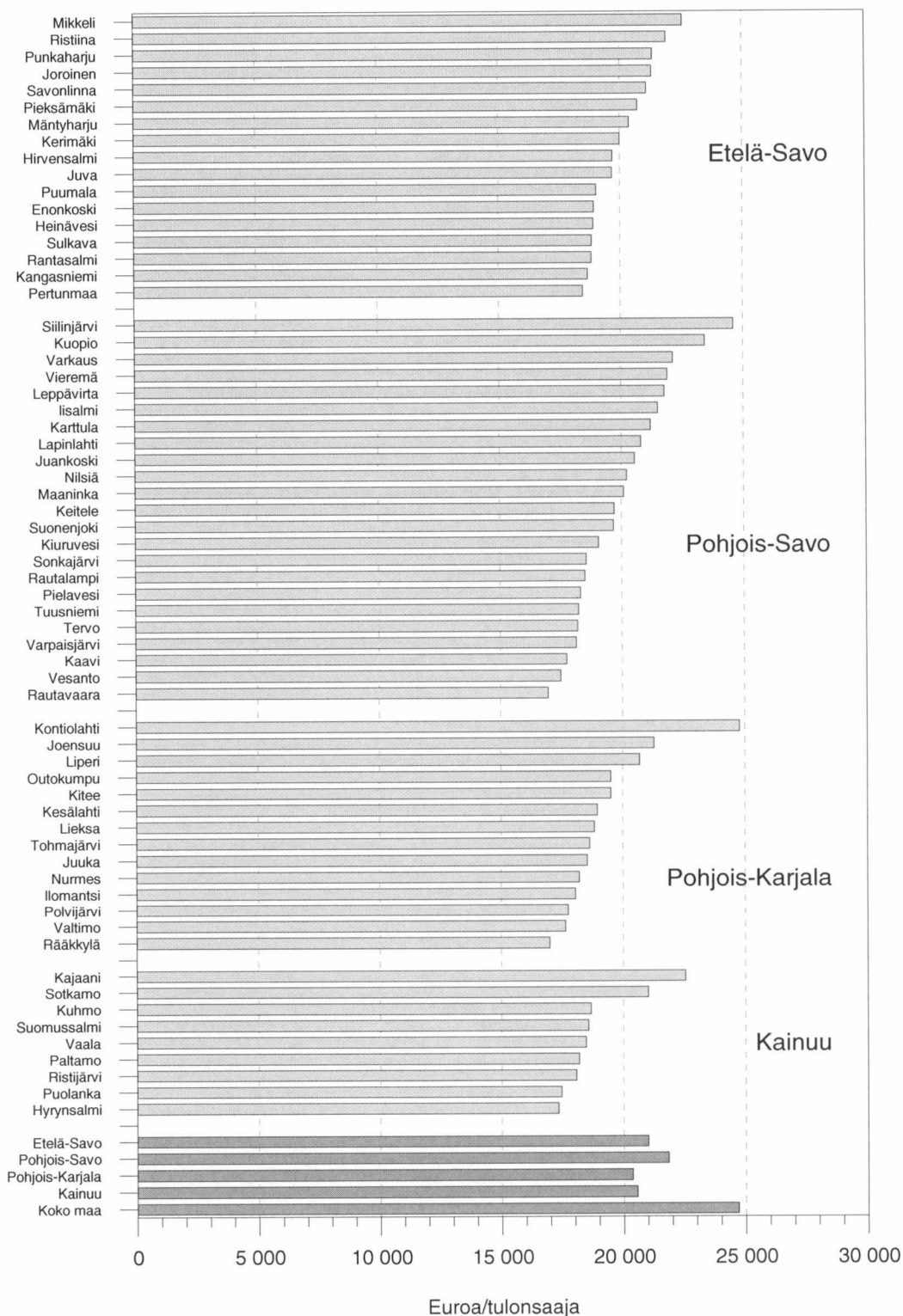

Kuva 13.1. Valtionveron alaiset tulot iän ja sukupuolen mukaan koko maassa 2008.

Kuva 13.2. Valtionveron alaiset tulot maakunnittain 2008.

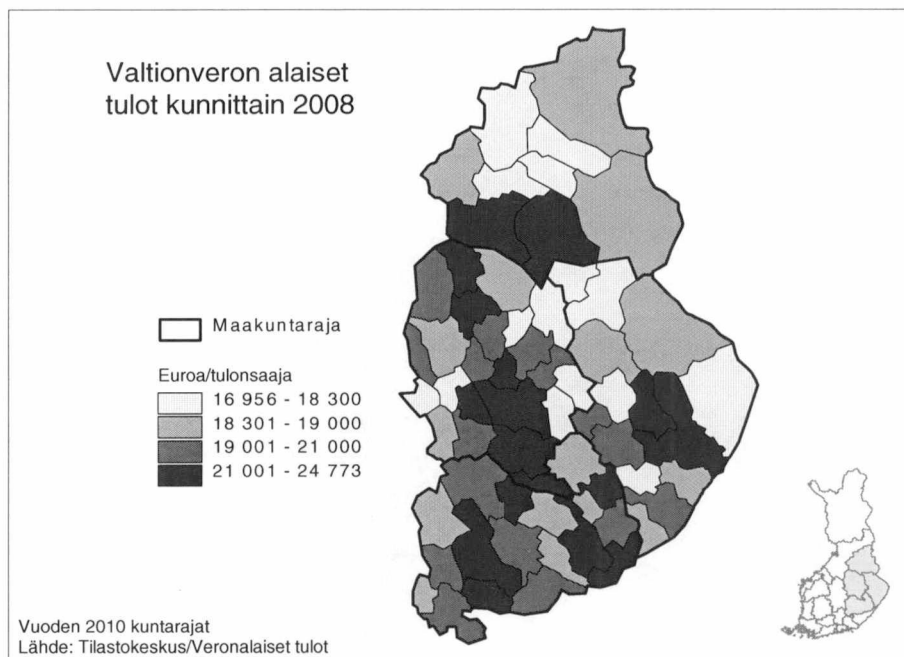
Valtionveron alaiset tulot kunnittain 2008

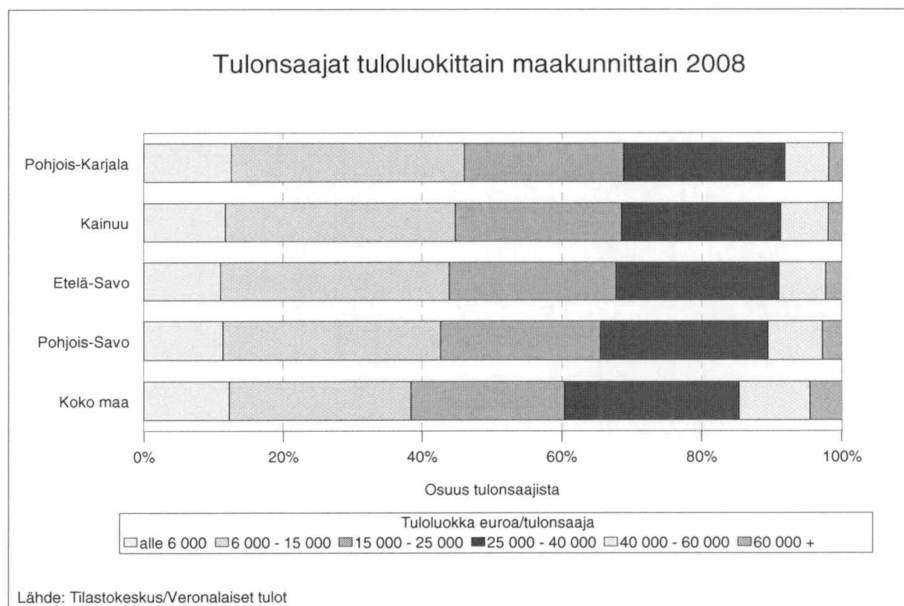
Vuoden 2010 kuntarajat

Lähde: Tilastokeskus/Veronalaiset tulot

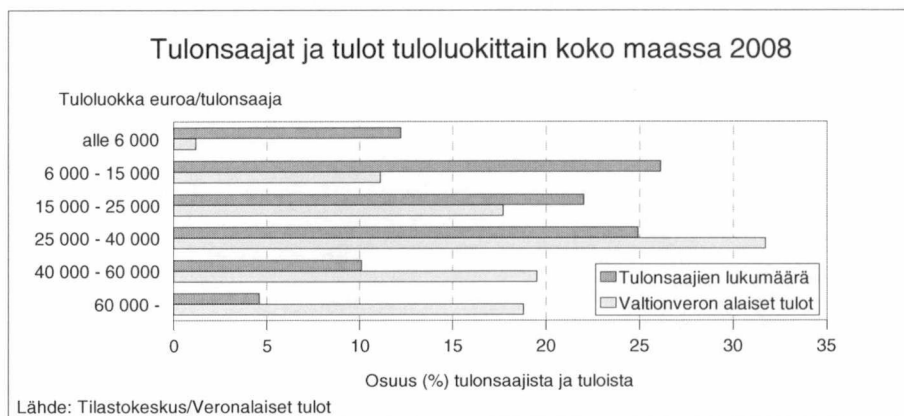
Kuva 13.3. Valtionveron alaiset tulot kunnittain 2008.

Kuva 13.4. Valtionveron alaiset tulot kunnittain 2008.

Kuva 13.5. Tulonsaajat tuloluokittain maakunnittain 2008.

Kuva 13.6. Tulonsaajat ja tulot tuloluokittain koko maassa 2008.

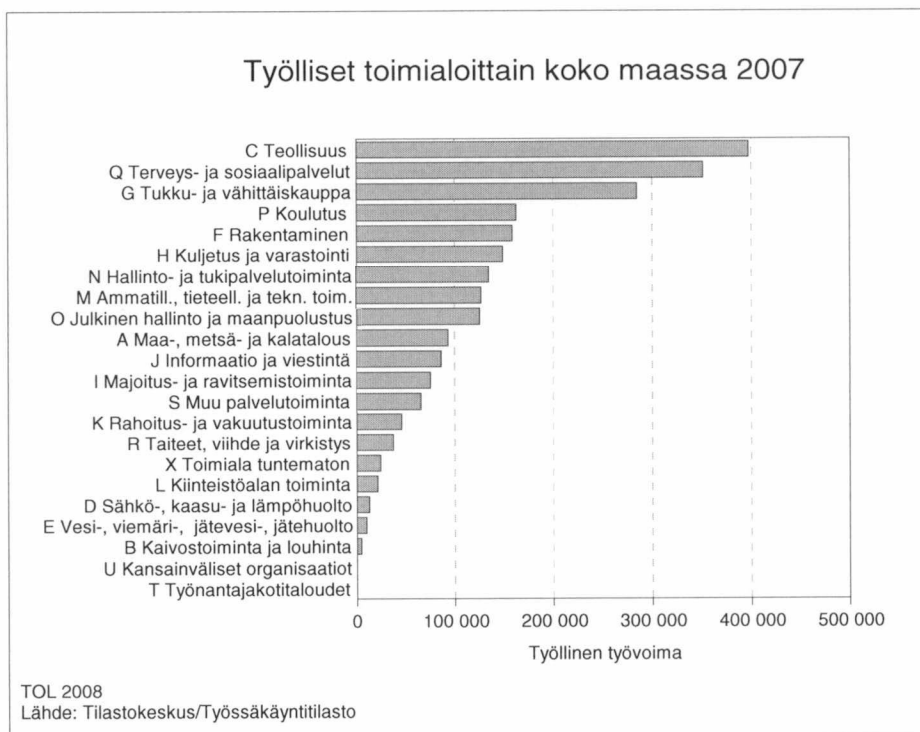
Työmarkkinat

Työllisyys

Katsauksessa tarkastellaan työllisyyttä *Tilastokeskuksen* työssäkäyntitilastojen sekä työttömyyttä *työ- ja elinkeinoministeriön* (TEM:n) tilastojen avulla. Tilastokeskuksen työssäkäyntitilasto on vuositilasto, joka tuottaa alueittaista tietoa väestön taloudellisesta toiminnasta ja työssäkäynnistä. Työssäkäyntitilastoa on laadittu vuosittain vuodesta 1987 lähtien. Tilaston viiteajankohta on vuoden viimeinen viikko, mutta tilasto sisältää myös kertymätietoja tilastovuoden ajalta (esim. tulotiedot, työ- ja työttömyyskuukaudet).

Työllisten määrä väheni Suomessa 1990-luvun alussa. Vuonna 1993 työllisiä oli 496 000 vähemmän kuin neljä vuotta aiemmin. Vuoden 1993 jälkeen työllisten määrä on kuitenkin kasvanut vuosittain. Viimeisimpien työssäkäyntitilastojen mukaan vuonna 2007 Suomessa oli yhteensä 2,37 miljoonaa työllistä.

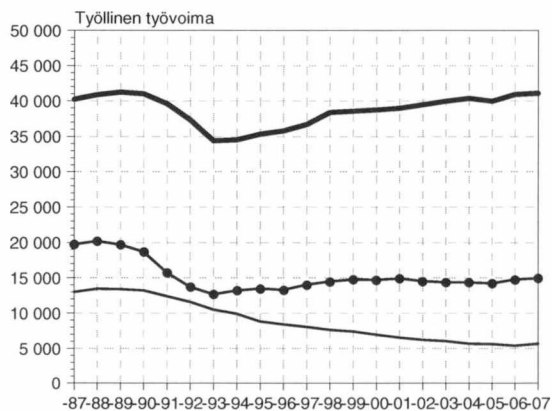
Vuonna 2007 teollisuus työllisti toimialaluokituksen kirjaintasolla mitattuna toimialoista eniten, lähes 400 000 henkilöä. Seuraavaksi työllistävimät sektorit olivat terveys- ja sosiaalipalvelut sekä tukku- ja vähittäiskauppa. Tämän julkaisun työssäkäyntitilastossa käytetään TOL 2008 toimialaluokitusta, joten tiedot eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia aiempien vuosien julkaisujen kanssa.

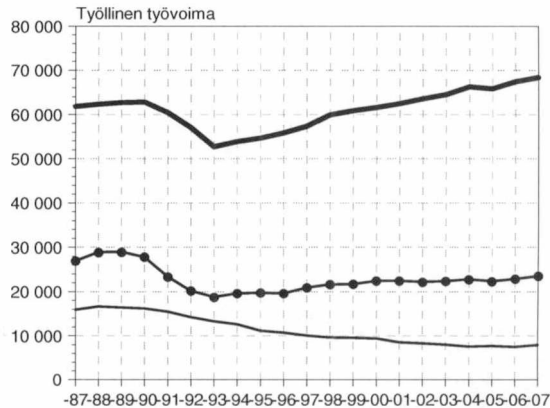
Kuva 14.1. Työlliset toimialoittain koko maassa 2007.

Työllinen työvoima maakunnittain 1987 - 2007

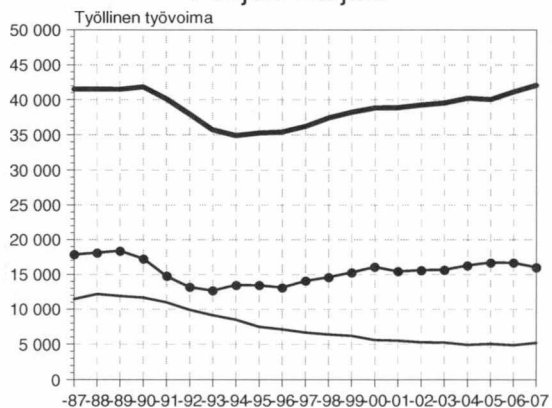
Etelä-Savo

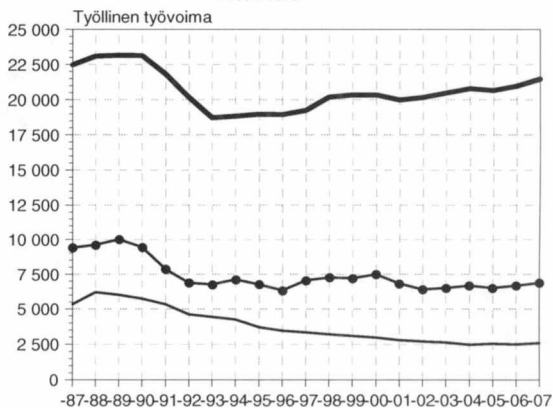
Pohjois-Savo

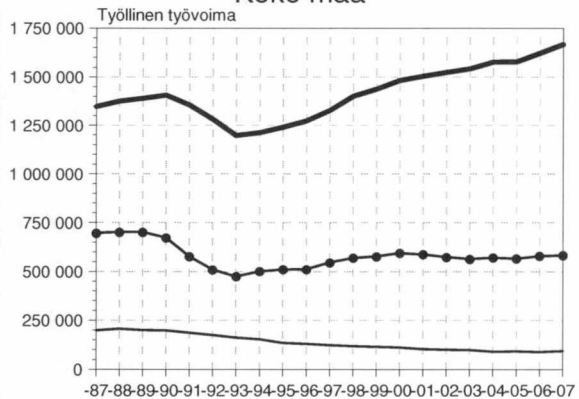
Pohjois-Karjala

Kainuu

Koko maa

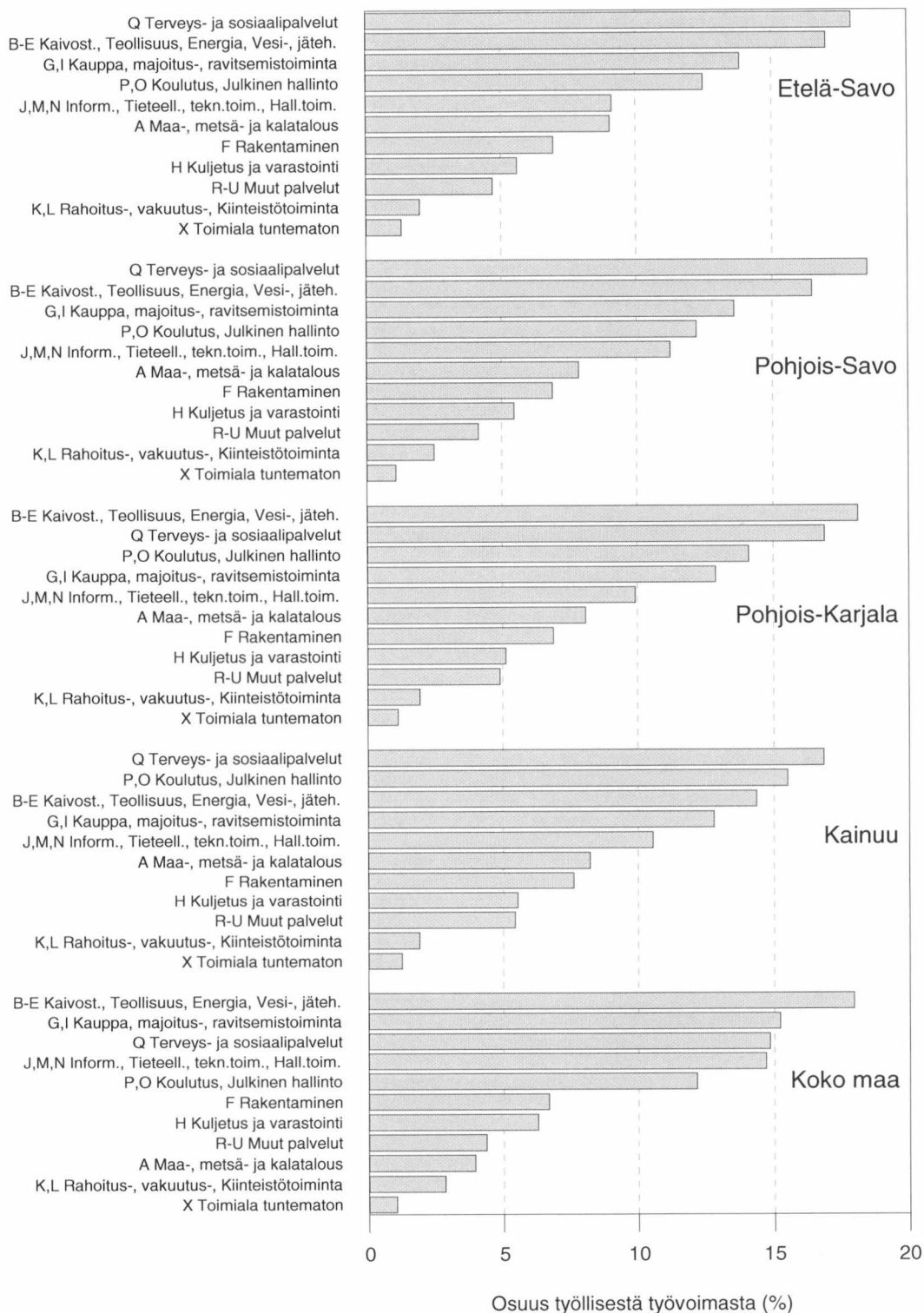
Huom! Erilaiset asteikot

- Palvelut
- Jalostus
- Alkutuotanto

Toimialamuutoksia v. 2001 ja 2007
Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilastot

Kuva 14.2. Työllinen työvoima maakunnittain 1987–2007.

Elinkeinorakenne maakunnittain 2007

TOL2008

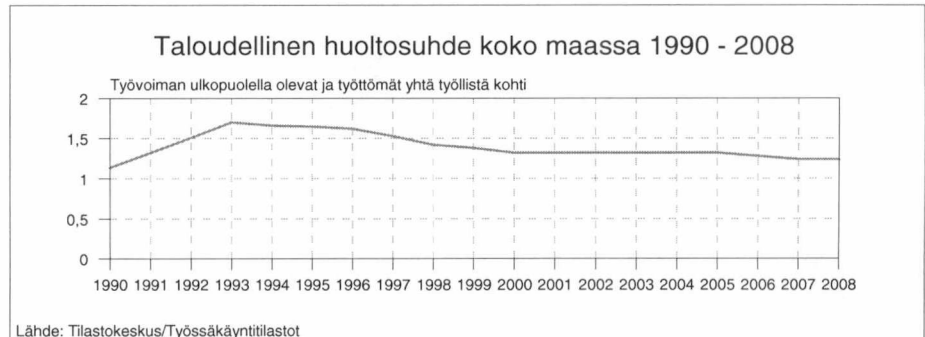
Vuoden 2009 aluerajat

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto

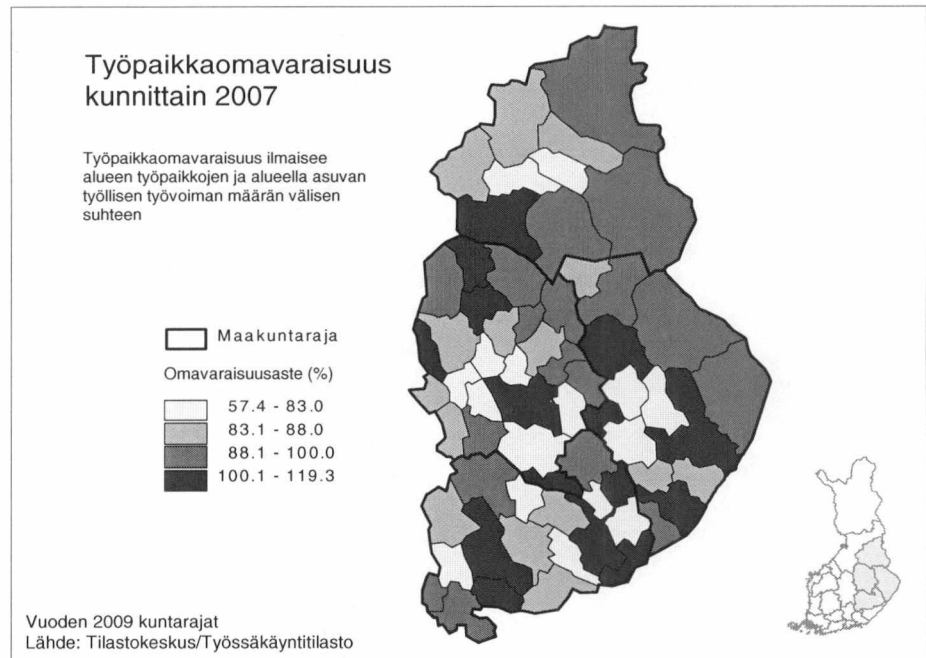
Kuva 14.3. Elinkeinorakenne maakunnittain 2007.

Taloudellinen huoltosuhde, joka kuvaa työvoiman ulkopuolella olevien ja työttömien määrää yhtä työllistä kohti, oli tarkastelujakson korkein vuonna 1993. Vuonna 2008 koko maan huoltosuhde oli 1,24.

Työpaikkaomavaraisuus kuvaa alueen työpaikkojen ja työllisten suhdetta. Mikäli alueen työpaikkojen määrä on suurempi kuin työllisten määrä, alueen omavaraisuusaste on yli 100 %. Maassamme oli 68 työpaikkaomavaraista kuntaa vuonna 2007.

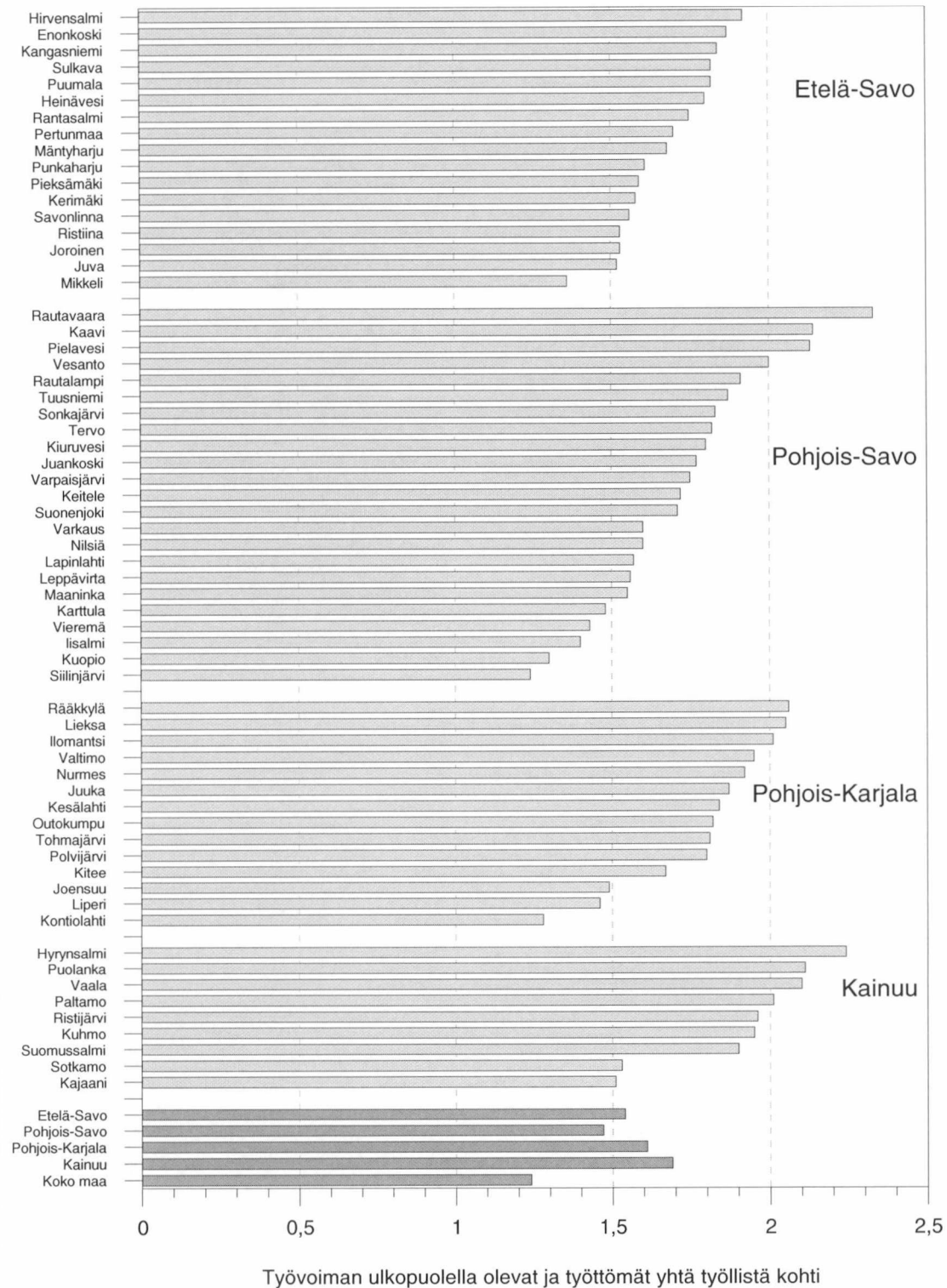
Kuva 14.4. Taloudellinen huoltosuhde koko maassa 1990–2008.

Kuva 14.5. Työpaikkaomavaraisuus kunnittain 2007.

Taloudellinen huoltosuhte kunnittain 2008

Vuoden 2010 kuntarajat

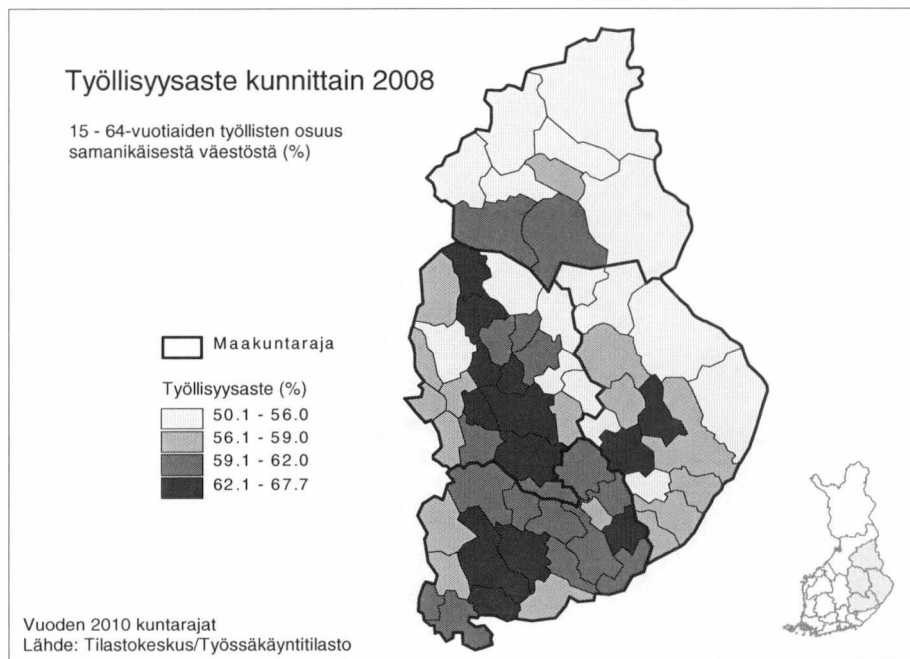
Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto

Kuva 14.6. Taloudellinen huoltosuhte kunnittain 2008.

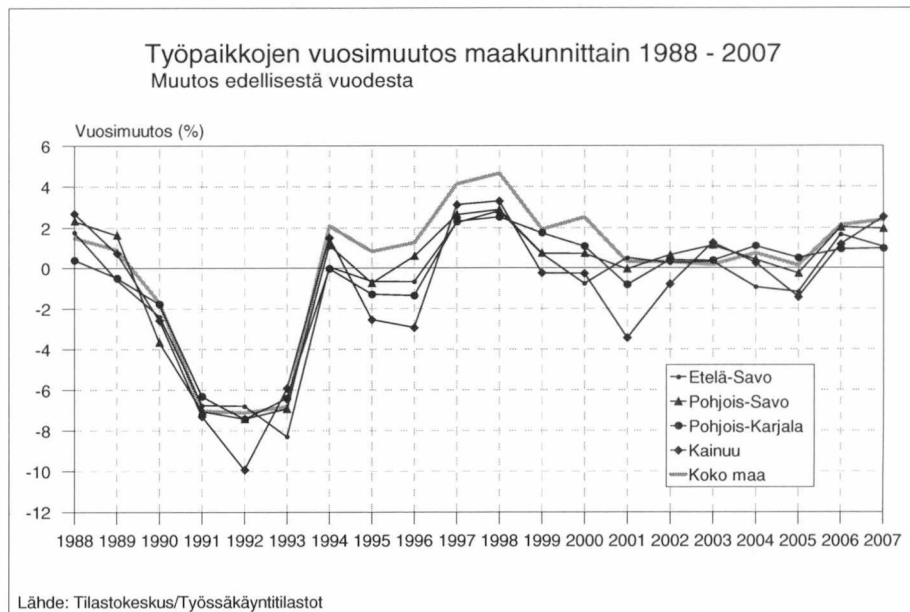

Työllisyysaste lasketaan 15–64-vuotiaiden työllisten prosenttiosuutena samanikäisestä väestöstä. Koko maan työllisyysaste oli 66,7 % vuonna 2008.

Viimeisen neljäntoista tarkasteluvuoden aikana koko maassa työpaikkojen määrä on ollut aina edellisvuotta suurempi. Vuodesta 2006 vuoteen 2007 työpaikkojen määrä lisääntyi 2,4 %.

Kuva 14.7. Työllisyysaste kunnittain 2008.

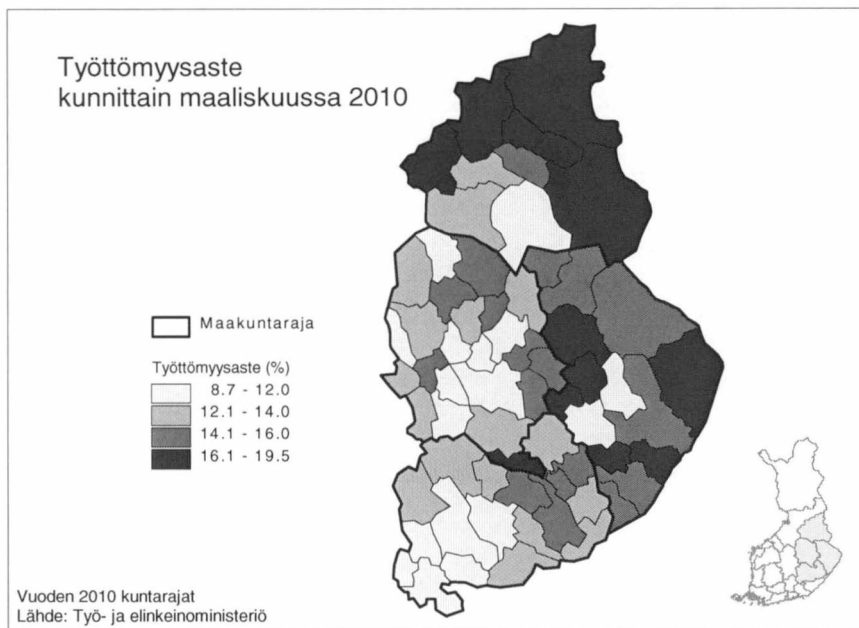

Kuva 14.8. Työpaikkojen vuosimuutos maakunnittain 1988–2007.

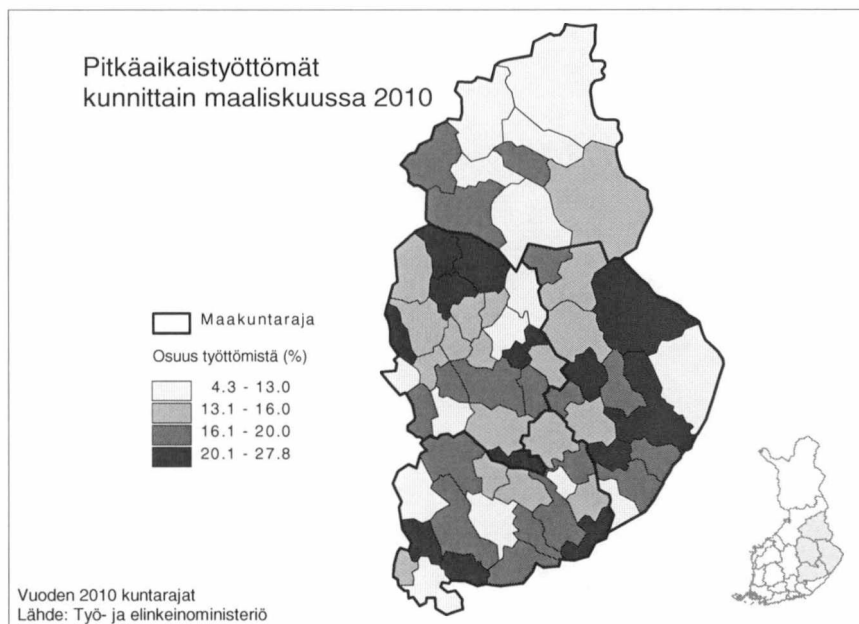
Työttömyys

Tämän katsauksen työttömyystiedot perustuvat työ- ja elinkeinoministeriön keräämiin tilastoihin. *Työttömyysaste* lasketaan työttömien työnhakijoiden (lomautetut mukaan lukien) prosenttiosuutena työvoimasta. Työvoiman määrä taas tilastoidaan Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksella.

Maaliskuun 2010 työttömyysaste koko maassa oli 10,4 %, mikä oli 0,9 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuotta aiemmin. *Pitkäaikaistyöttömäksi* lasketaan henkilö, joka on ollut yhtäjaksoisesti yli vuoden ilman työtä ja on käytettävissä kokopäivätyöhön tai joka odottaa sovitun työn alkamista. Maaliskuussa 2010 työttömistä työnhakijoista 18,7 % oli pitkäaikaistyöttömiä.

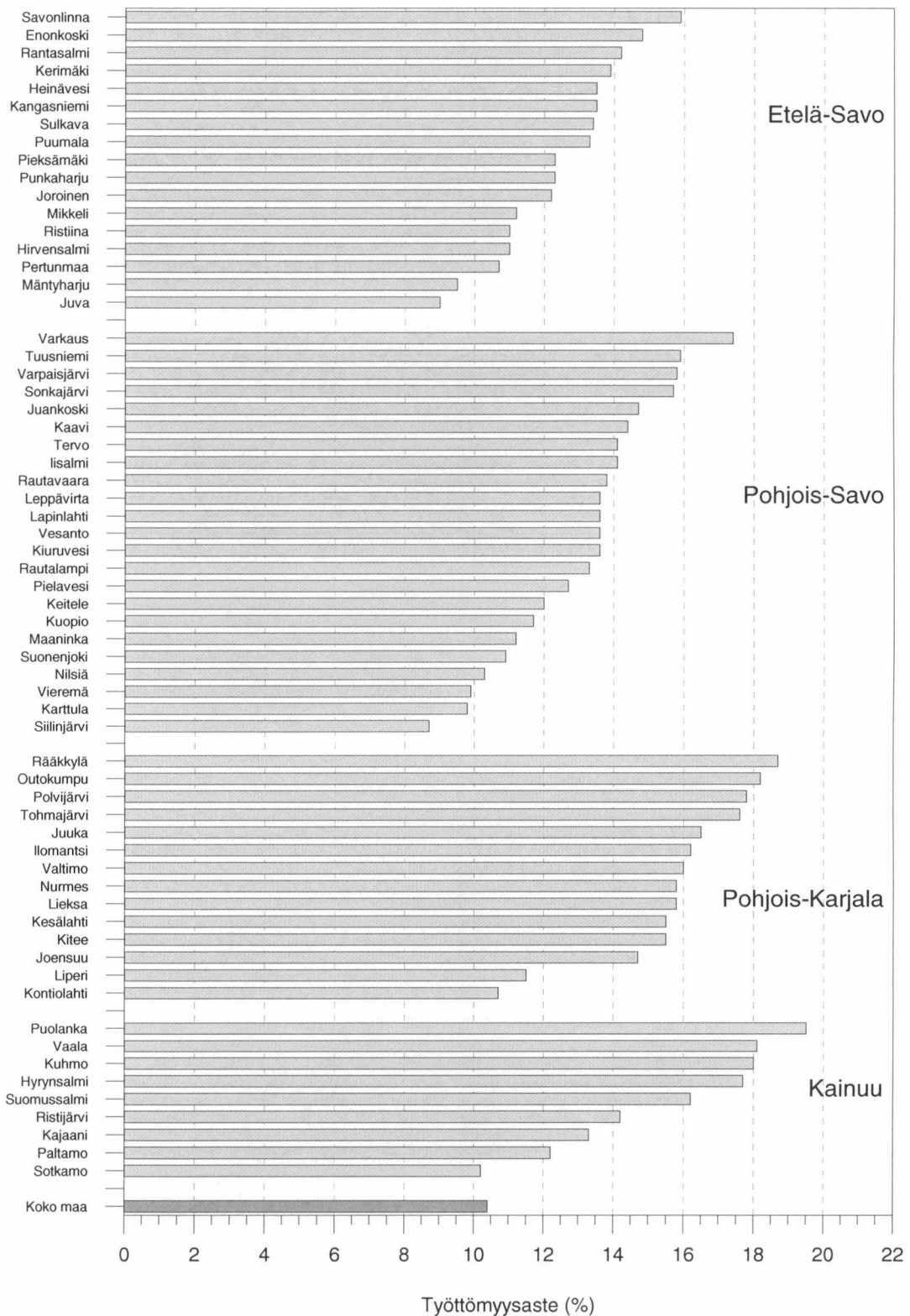

Kuva 14.9. Työttömyysaste kunnittain maaliskuussa 2010.

Kuva 14.10. Pitkäaikaistyöttömät kunnittain maaliskuussa 2010 (osuus työttömistä).

Työttömyysaste kunnittain maaliskuussa 2010

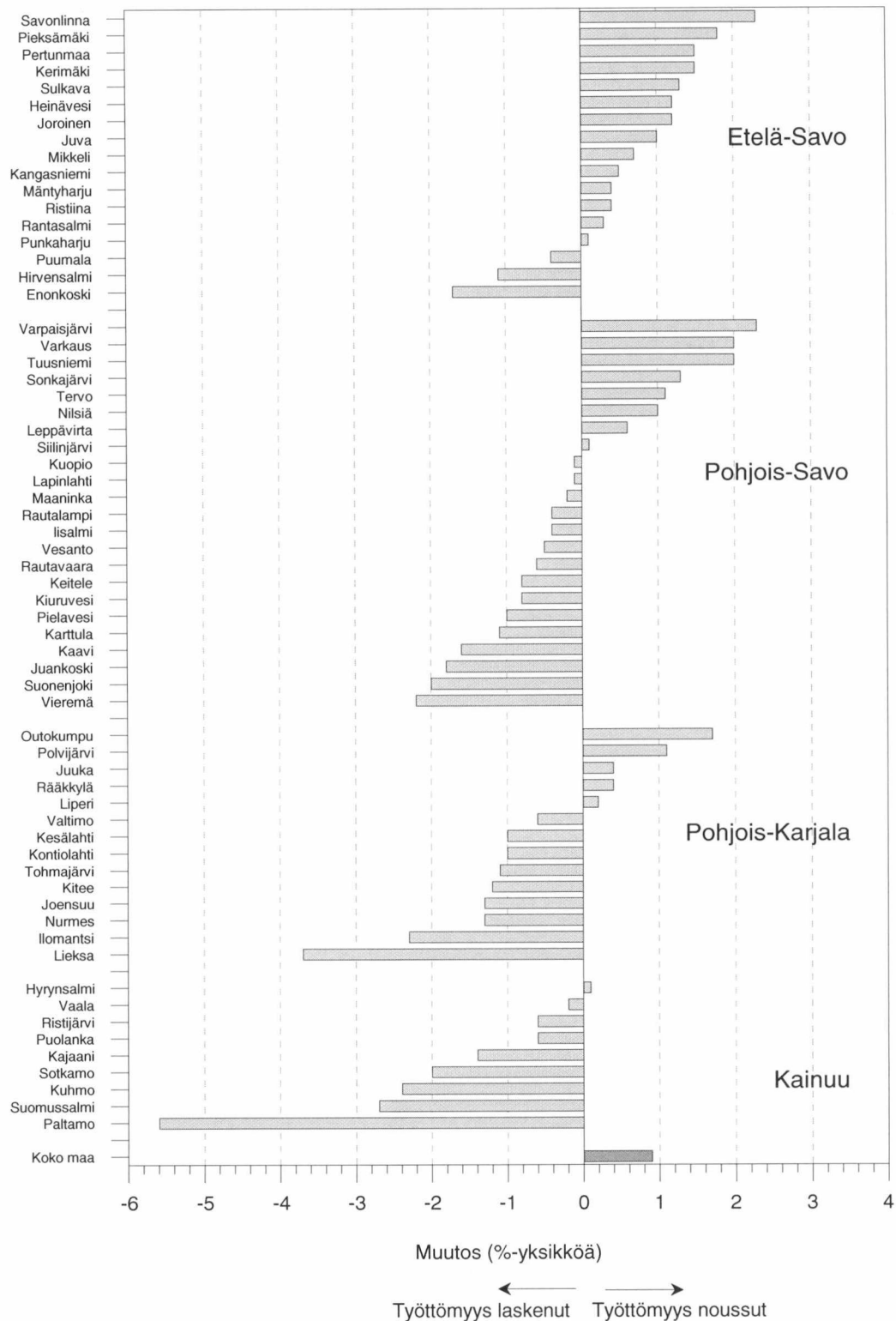
Vuoden 2010 kuntarajat

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö

Kuva 14.11. Työttömyysaste kunnittain maaliskuussa 2010.

Työttömyyden muutos kunnittain 2009 - 2010

Maaliskuu 2009 - maaliskuu 2010

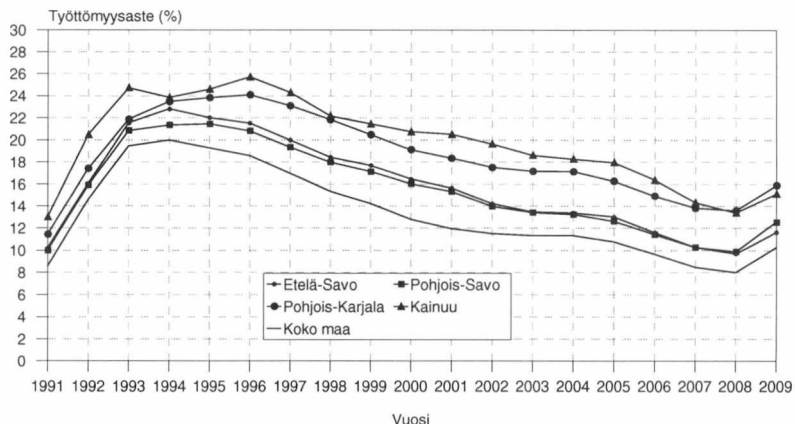
Vuoden 2010 kuntarajat

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö

Kuva 14.12. Työttömyyden muutos kunnittain maaliskuussa 2009–2010.

Työttömyysaste maakunnittain 1991 - 2009

Lomautetut mukaan lukien, laskettu kuukausien summattiedoista

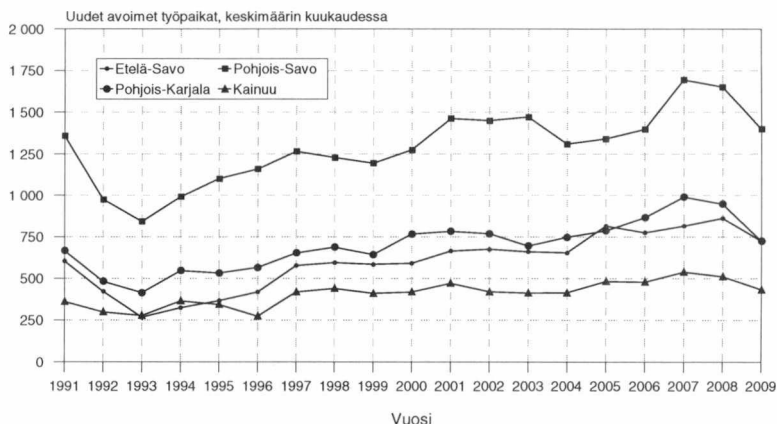
Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö

Kuva 14.13. Työttömyysaste maakunnittain 1991–2009.

Työ- ja elinkeinoministeriön ilmoittamat avoimet työpaikat ja työttömien määrät kuvaavat kuukauden viimeistä arkipäivää. Avoimet työpaikat on ilmoitettu TE-keskuksittain. Maakunnittaiset vuosien keskiarvotiedot työttömyysasteen osalta on laskettu kunnittaisista tiedoista. Vuositasolla työttömyys oli korkein 1990-luvun alkuvuosina, jolloin avoimia työpaikkoja oli vastaavasti vähiten.

Uudet avoimet työpaikat TE-keskuksittain 1991 - 2009

Kuukausien keskiarvotieto

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö

Kuva 14.14. Uudet avoimet työpaikat TE-keskuksittain 1991–2009.

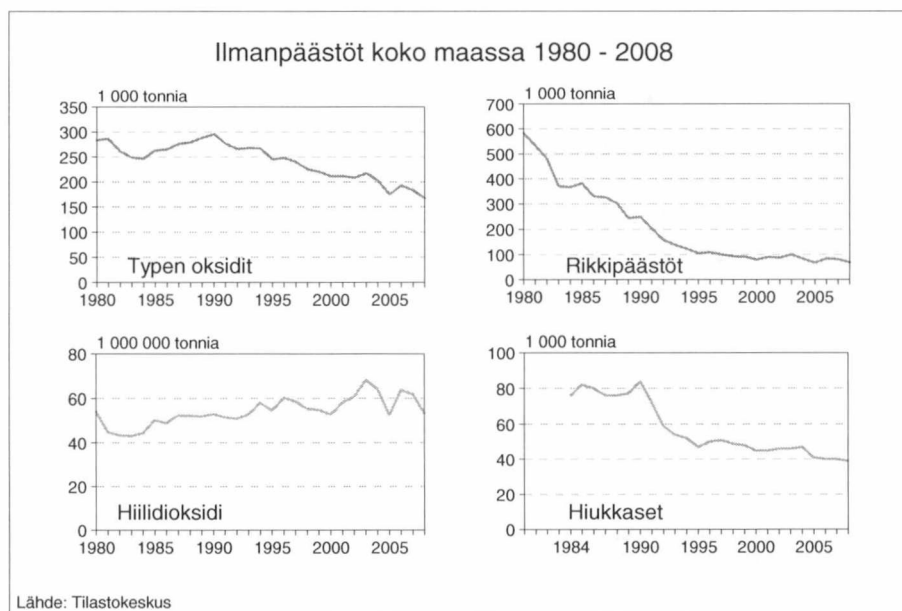
Ympäristö

Keskeisimmät ilman laatuun vaikuttavat epäpuhtaudet ovat typen oksidit, rikkidioksidi, hiilimonoksidi, hiilivedyt ja hiukkaset. Suurin osa päästöistä aiheutuu teollisuudesta, energiantuotannosta ja liikenteestä. Ne vaikuttavat kasvihuoneilmiön voimistumiseen, otsonikatoon ja happamaan laskeumaan.

Typen oksidien päästöt vähenivät 1980-luvun alkupuolella, mutta lähtivät uudelleen nousuun vuosikymmenen lopulla. 1990-luvulla päästöt ovat hitaasti laskeneet. Vuonna 2008 typpipäästöt olivat koko maassa lähes 170 000 tonnia. Rikkidioksidipäästöt ovat vähentyneet voimakkaasti viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana, ja ne olivat noin 69 000 tonnia vuonna 2008. Hiilidioksidipäästöt aiheutuvat pääasiassa fossiilisten polttoaineiden sekä turpeen poltosta, ja päästöissä tapahtuu vuosittaisia heilahteluja riippuen vesivoiman tuotannosta. Hiukkaspäästöihin sisältyvät polttoaineiden käytöstä ja teollisuusprosesseista aiheutuvat päästöt, jotka vähenivät erityisesti 1990-luvun alkuvuosina.

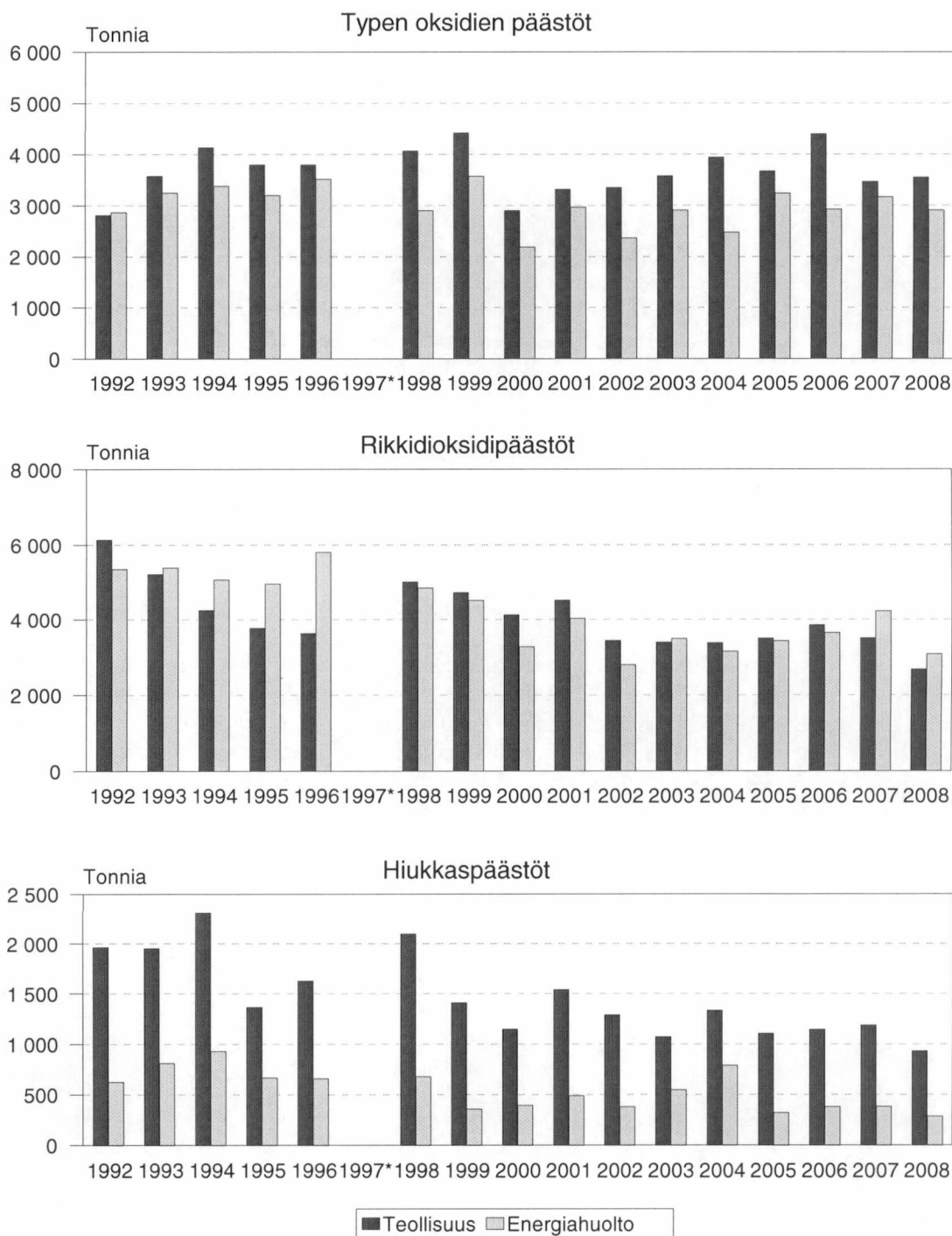
Kansallispuiston ja luonnonpuiston perustamisesta ja tarkoituksesta säädetään lailla. Ne muodostavat Suomen luonnonsuojelun alueverkoston rungon. Vuonna 2010 Suomessa on 35 kansallispuistoa, joiden kokonaispinta-ala on lähes 8 900 km². Luonnonpuistoja on 19, ja niiden pinta-ala on noin 1 500 km². Luonnonpuistot ovat pääosin yleisöltä suljettuja. Niiden suojelumääräykset ovat tiukemmat kuin kansallispuistojen (www.metsa.fi).

Kansallis- ja luonnonpuistojen lisäksi maassamme on soita, lintuvesiä, harjuja, lehtoja ja vanhoja metsiä sekä rantoja koskevat suojeluohjelmat. Koskia ja erämaa-alueita suojellaan, samoin arvokkaita kallioalueita ja pienvesiä. Luonnonsuojelualueiden rauhoittaminen perustuu luonnonsuojelulakiin. Valtion varoin toteutetaan valtakunnallisia suojeluohjelmia sekä seutu- ja yleiskaavojen suojelualuevarauksia. Valtio ostaa ja vaihtaa maata suojelualueiden perustamiseksi. Myös yksityisiä alueita rauhoitetaan maanomistajien hakemuksesta (www.ymparisto.fi).

Kuva 15.1. Ilmanpäästöt koko maassa 1980–2008.

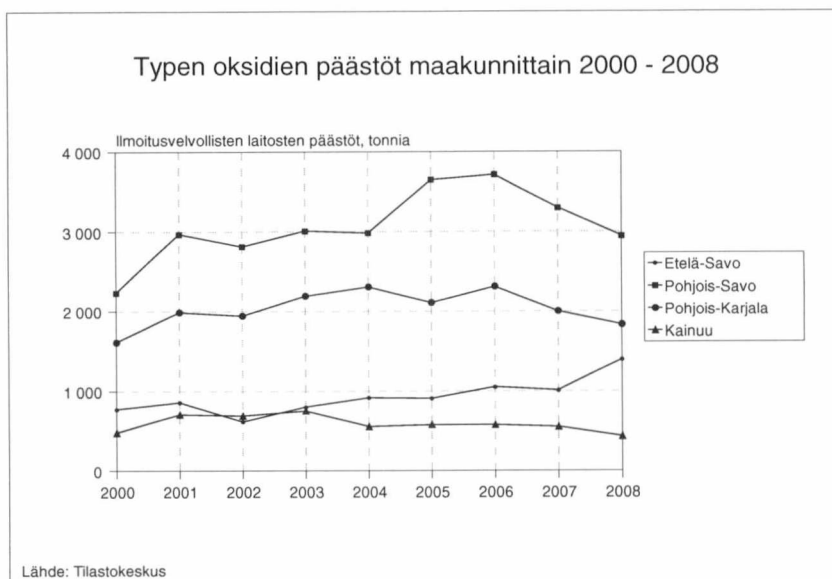
Teollisuuden ja energiahuollon päästöt Itä-Suomessa 1992 - 2008

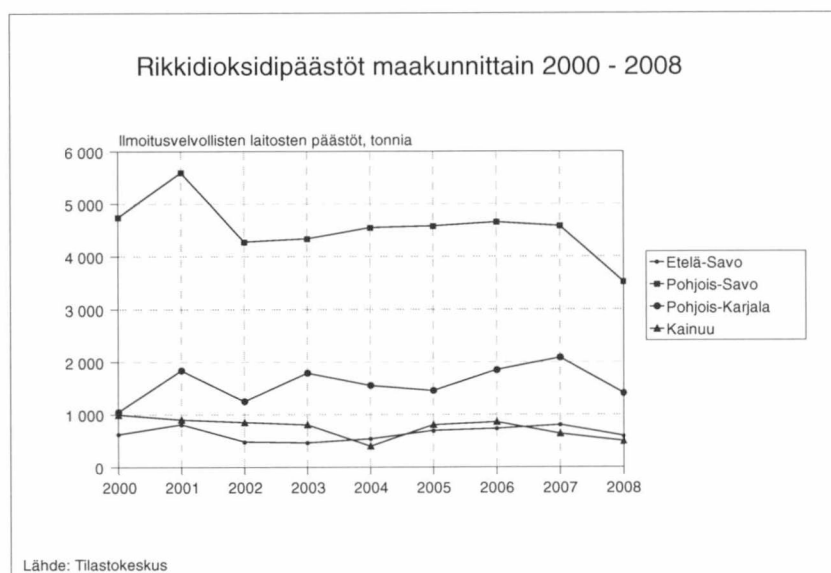
*Vuoden 1997 tiedot puuttuvat
Lähde: Tilastokeskus

Etelä-Savon, Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Kainuun maakunnat

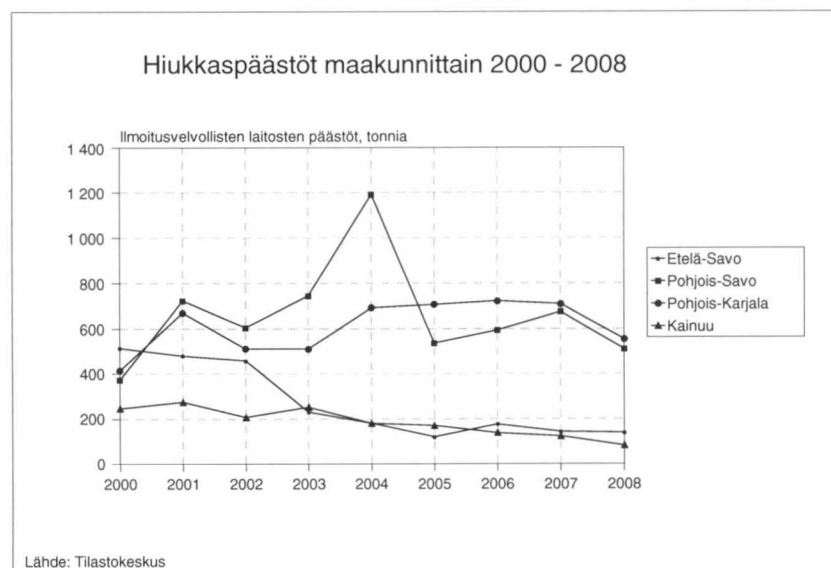
Kuva 15.2. Teollisuuden ja energiahuollon päästöt Itä-Suomessa 1992–2008.

Kuva 15.3. Typen oksidien päästöt maakunnittain 2000–2008.

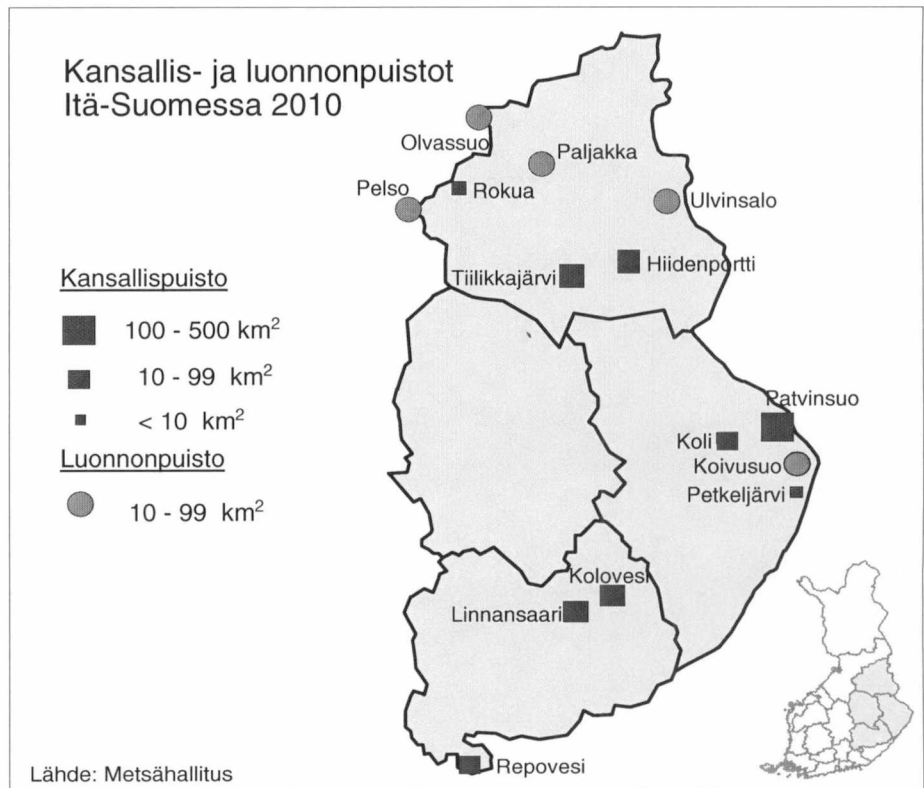

Kuva 15.4. Rikkidioksidipäästöt maakunnittain 2000–2008.

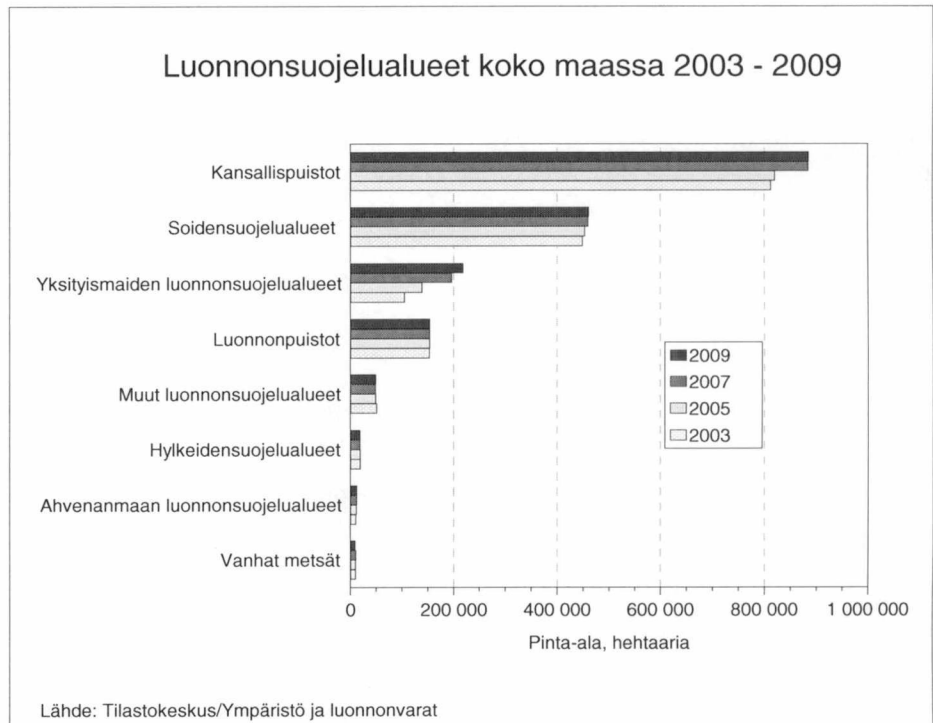

Kuva 15.5. Hiukaspäästöt maakunnittain 2000–2008.

Kuva 15.6. Kansallis- ja luonnonpuistot Itä-Suomessa 2010.

Kuva 15.7. Luonnonsuojelualueet koko maassa 2003–2009.

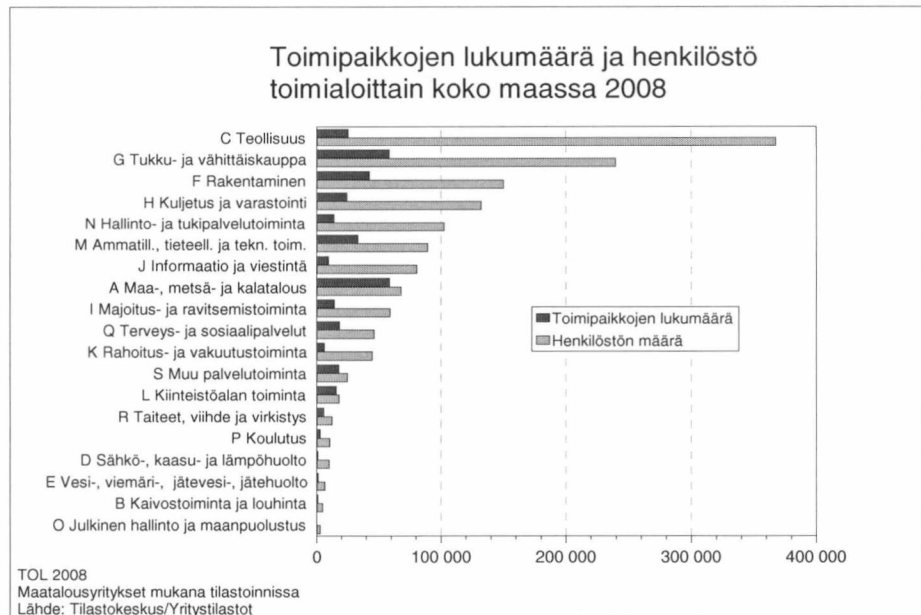
Yritykset ja toimipaikat

Julkaisun tiedot perustuvat Tilastokeskuksen Yritysrekisterin vuositilastoon sekä Tilastokeskuksen Yritys- ja toimipaikkarekisteriin. Tiedot eivät ole keskenään vertailukelpoisia.

Yritys- ja toimipaikkatilastojen tiedot kerätään pääasiassa kahdesta lähteestä: verohallinnon rekistereistä ja Tilastokeskuksen omista tiedusteluista. Vuositilastoon tulevat yritykset ja toimipaikat, jotka ovat toimineet tilastovuonna yli puoli vuotta ja jotka ovat työllistäneet enemmän kuin puoli henkilöä tai joiden liikevaihto on ylittänyt vuosittain määritellyn tilastorajan. Vuonna 2008 tilastoraja on 9 838 euroa. Yritysrekisterin vuositilaston kattavuus lisääntyi huomattavasti edellisen kerran vuonna 2007, jolloin tilastoinnin piiriin tulivat siitä aiemmin puuttuneet perheviljelmät. Yritysten määrä nousi tämän seurauksena lähes 46 000:lla.

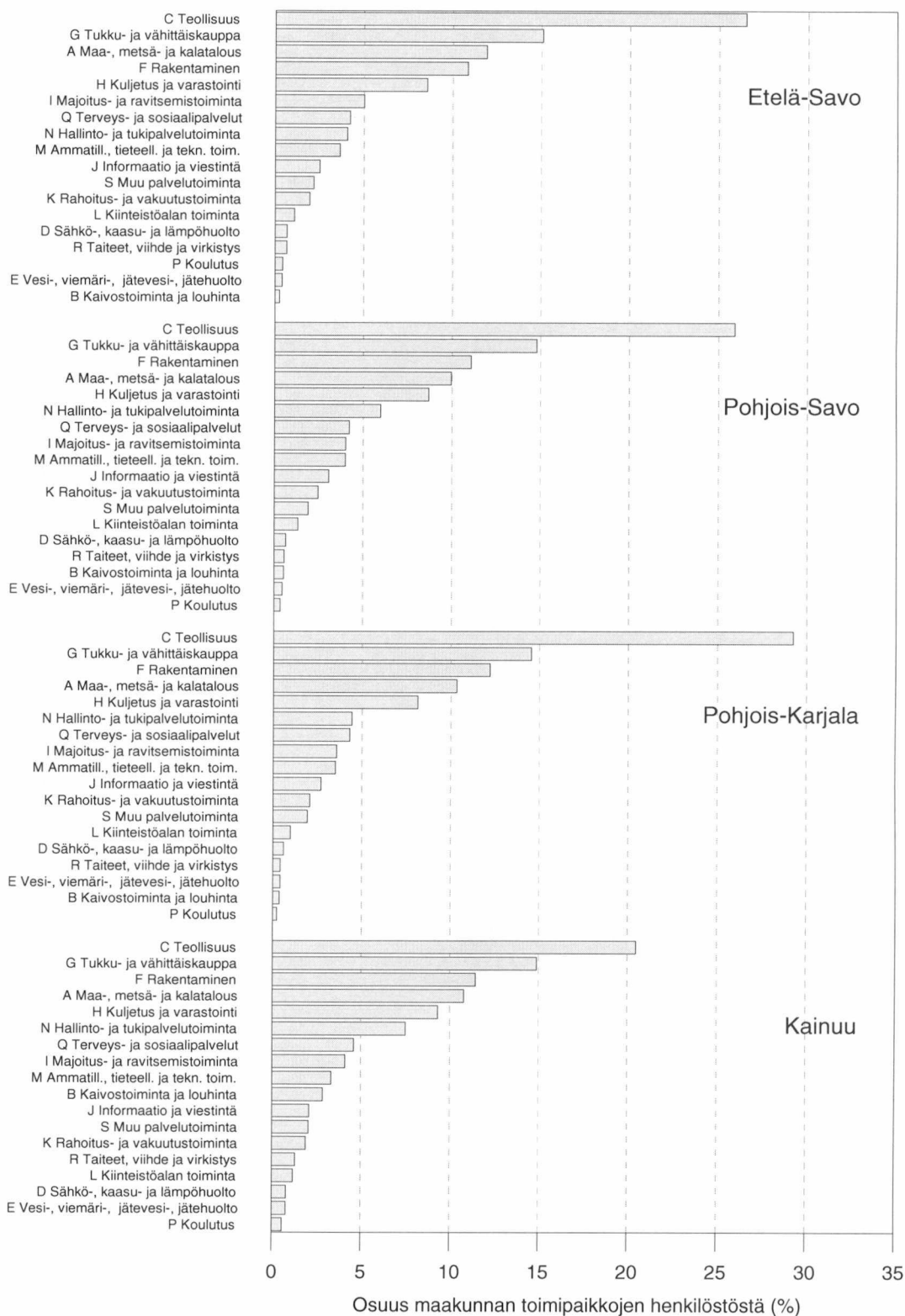
Viimeisimmät vuositilaston tiedot ovat vuodelta 2008. Koko maassa oli tuolloin 351 000 yritysten toimipaikkaa. Toimipaikkojen lukumäärä lisääntyi edellisestä vuodesta noin 12 500 kappaleella, eli lisäystä oli 3,7 %. Kaikkien toimipaikkojen henkilöstömäärä oli 1,47 miljoonaa, keskimäärin 4,2 henkilöä toimipaikkaa kohti. Toimipaikkojen liikevaihto oli yhteensä 394,6 miljardia euroa eli 1,1 miljoonaa euroa toimipaikkaa kohti.

Toimipaikkojen lukumäärä vuositilastossa oli suurin maa-, metsä- ja kalatalouden toimialalla vuonna 2008. Henkilöstöä oli kuitenkin eniten teollisuudessa. Henkilöstöön lasketaan sekä palkansaajat että yrittäjät.

Kuva 16.1. Toimipaikkojen lukumäärä ja henkilöstö toimialoittain koko maassa 2008.

Toimipaikkojen henkilöstö toimialoittain maakunnittain 2008

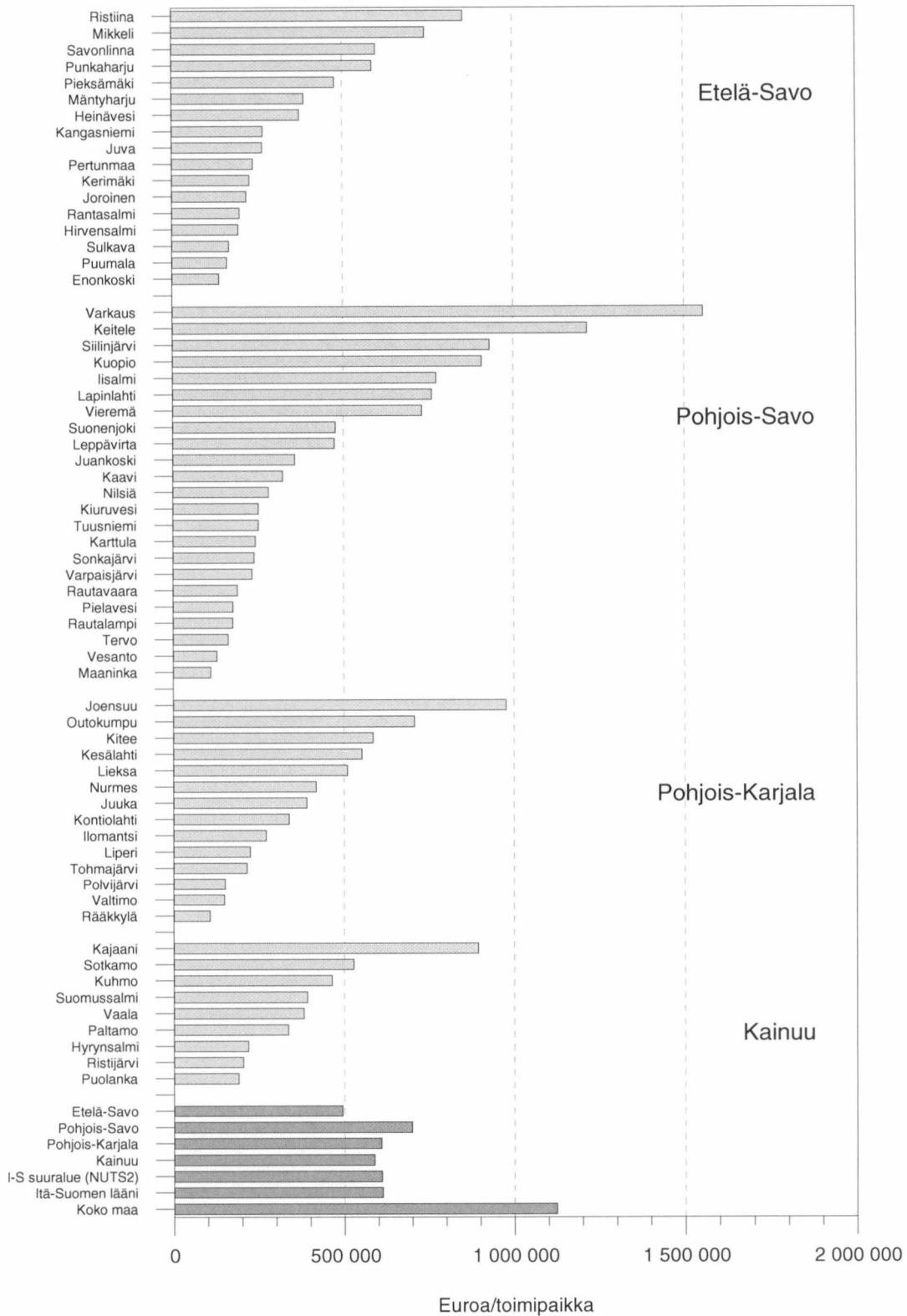

TOL 2008

Lähde: Tilastokeskus/StatFin

Kuva 16.2. Toimipaikkojen henkilöstö toimialoittain maakunnittain 2008.

Toimipaikkojen liikevaihto kunnittain 2008

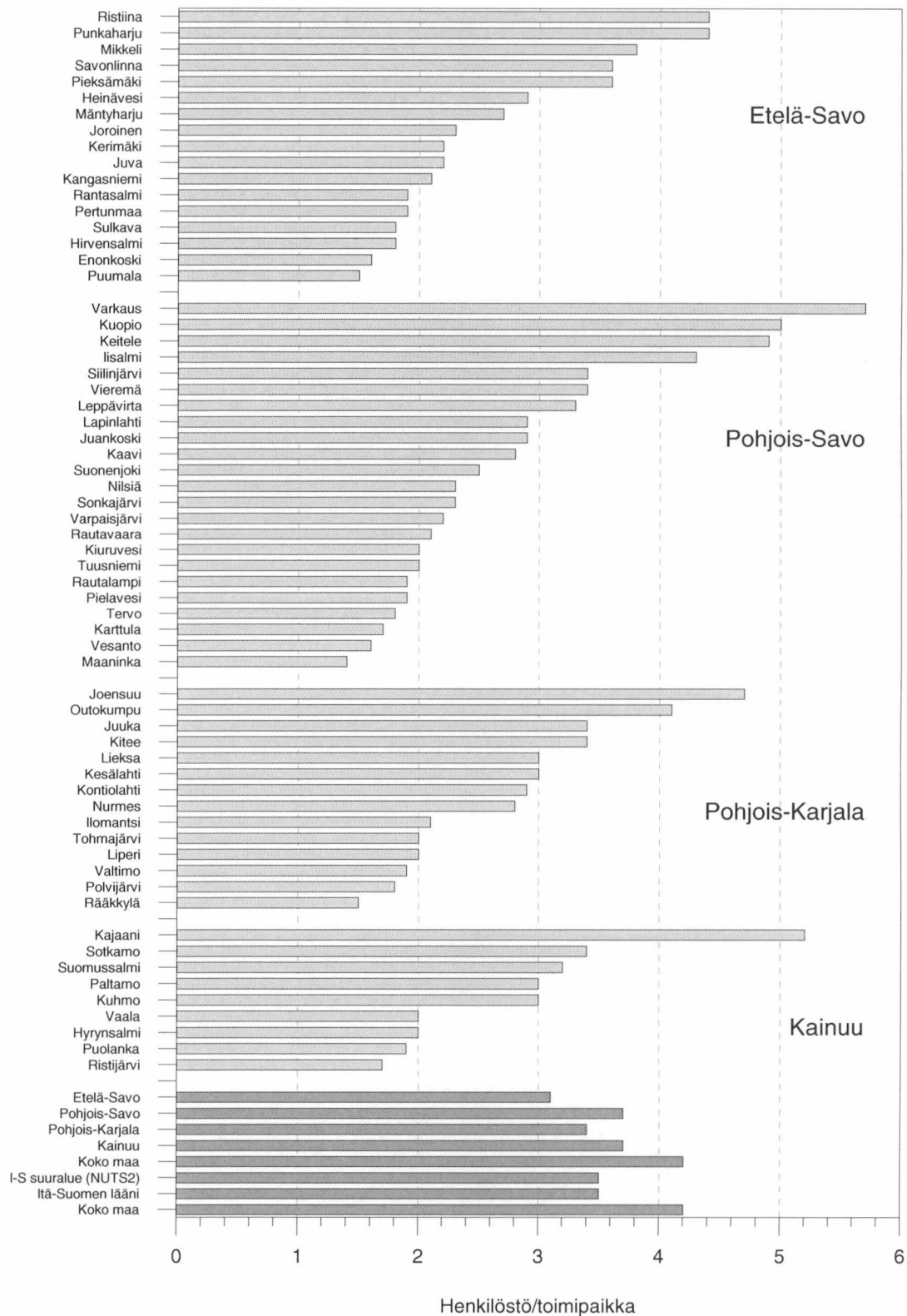

Vuoden 2009 kuntarajat

Lähde: Tilastokeskus/Yritystilastot

Kuva 16.3. Toimipaikkojen liikevaihto kunnittain 2008.

Toimipaikkojen henkilöstö kunnittain 2008

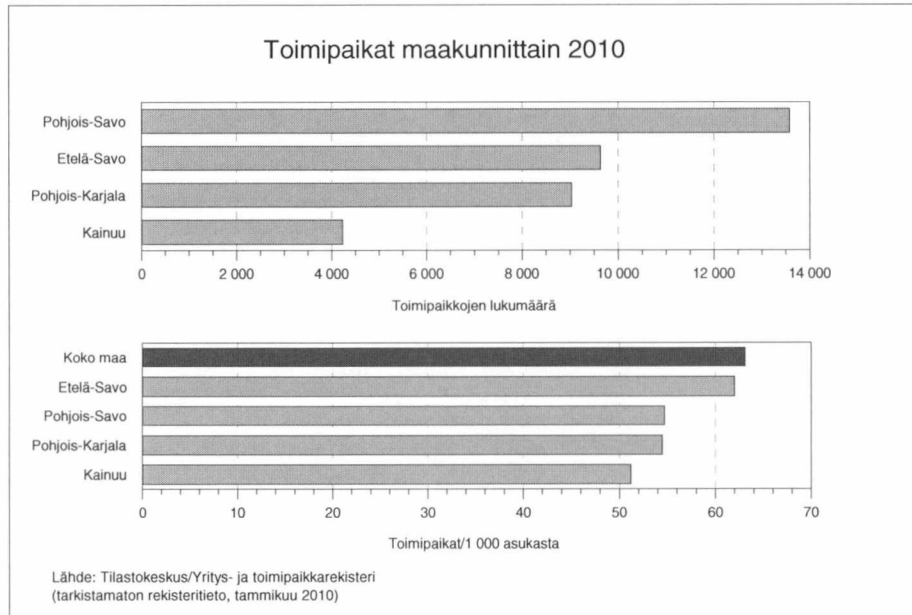
Vuoden 2009 kuntarajat

Lähde: Tilastokeskus/Yritystilastot

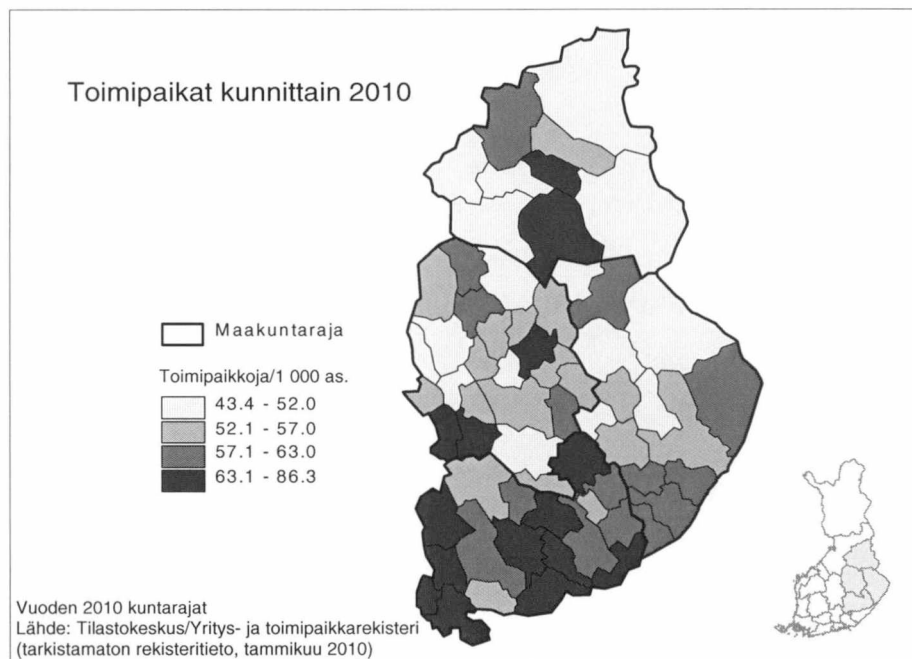
Kuva 16.4. Toimipaikkojen henkilöstö kunnittain 2008.

Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteri kattaa kaikki arvonlisäverovelvollisina, työnantajina tai ennakkoperintärekisteriin kuuluvina toimivat yritykset. Toimipaikkoihin sisältyvät sekä yksitoimipaikkaiset yritykset että monitoimipaikkaisten yritysten toimipaikat. Yritys- ja toimipaikkarekisterin tiedoissa ei ole mukana valtion virastoja, kuntia ja kuntayhtymiä tai niiden toimipaikkoja.

Yritys- ja toimipaikkarekisterin tarkistamattoman rekisteritiedon mukaan tammikuussa 2010 koko Suomessa oli 63 toimipaikkaa tuhatta asukasta kohti. Toimialoista tukku- ja vähittäiskaupan toimialalla (G) sekä rakentamisessa (F) oli eniten toimipaikkoja.

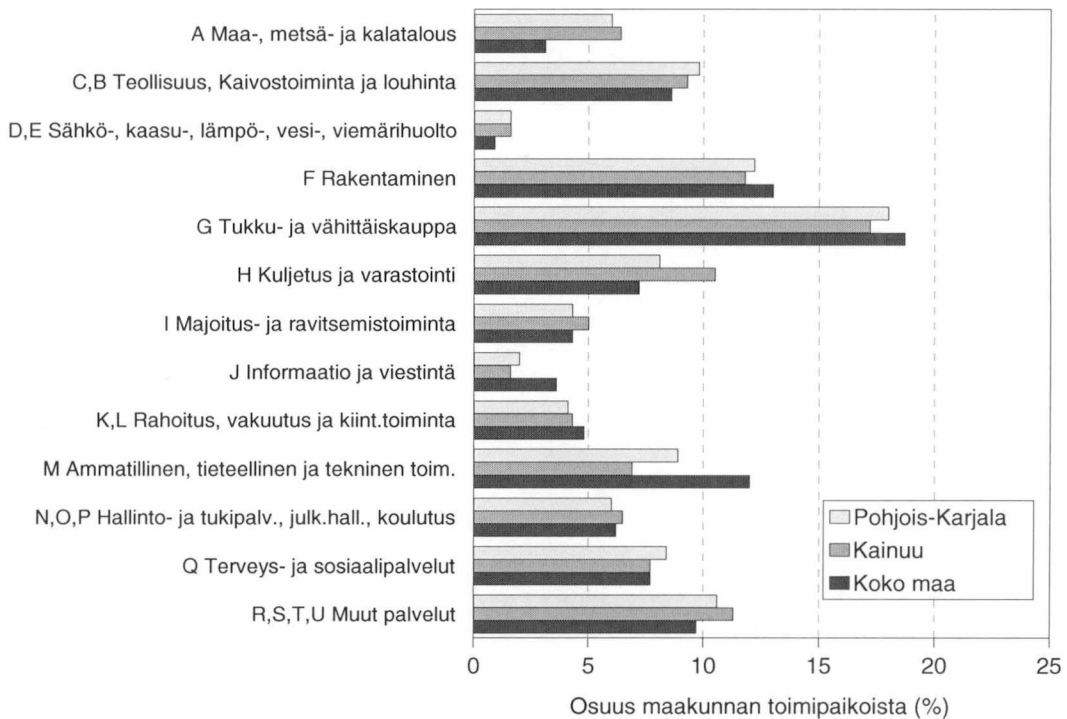
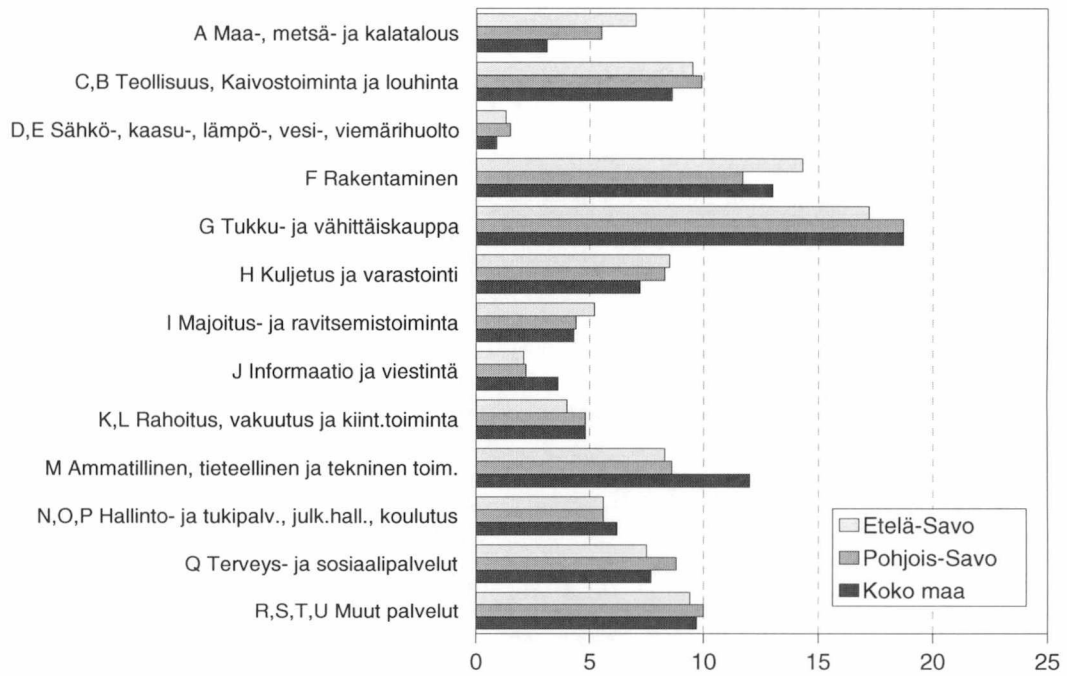

Kuva 16.5. Toimipaikat maakunnittain 2010.

Kuva 16.6. Toimipaikat kunnittain 2010.

Toimipaikat toimialoittain maakunnittain 2010

TOL 2008

Lähde: Tilastokeskus/Yritys- ja toimipaikkarekisteri
(tarkistamaton rekisteritieto, tammikuu 2010)

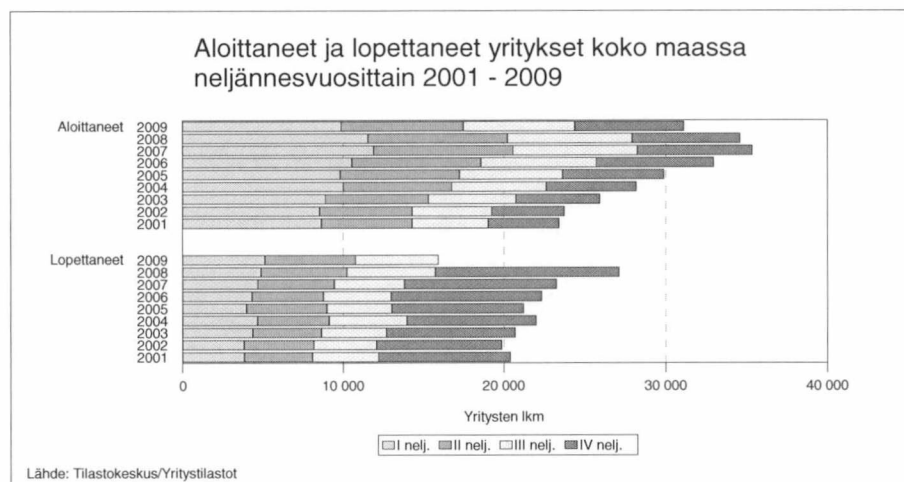
Kuva 16.7. Toimipaikat toimialoittain maakunnittain 2010.

Aloittaneet ja lopettaneet yritykset

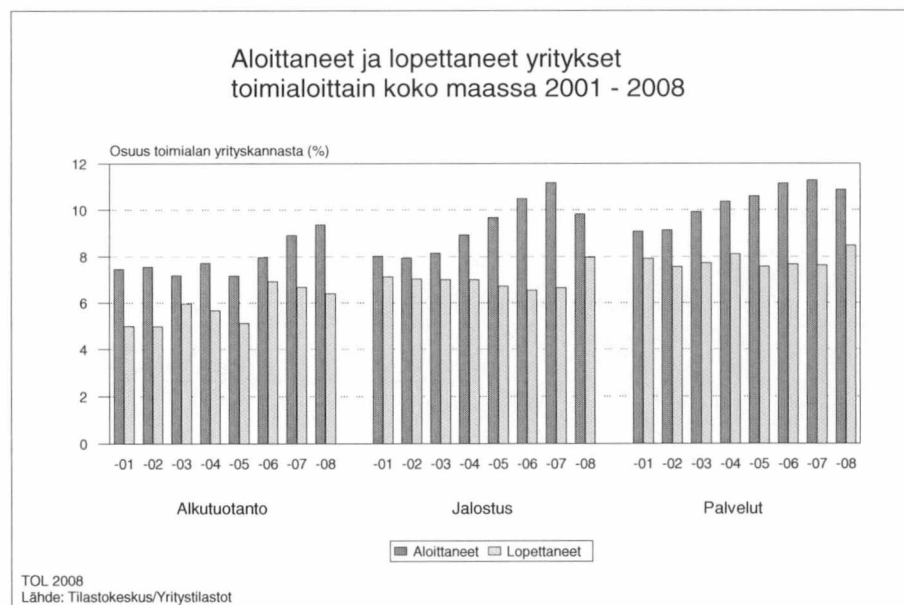
Aloittaneiden ja lopettaneiden yritysten tiedot perustuvat Tilastokeskuksen Yritysrekisteriin sekä rekisterin lähdeaineistoina käytettäviin Verohallinnon rekisteröintitietoihin. Tilastoon sisältyvät valtion liikelaitokset, mutta eivät kuntien liikelaitokset. Alue määräytyy yrityksen kotikunnan perusteella.

Vuonna 2008 toimintansa aloitti 36 600 uutta yritystä ja lopetti 29 100 yritystä. Vuonna 2009 toimintansa aloitti yli 3 450 yritystä vähemmän kuin edellisenä vuonna. Lopettaneiden yritysten kohdalla viimeisin koko vuotta koskeva tieto on vuodelta 2008.

Toimialoittain tarkasteltuna aloittaneiden yritysten osuus yrityskannasta kasvoi voimakkaasti jalostuksessa ja palveluissa vuosina 2001–2007. Vuoden 2008 tilastojen mukaan aloittaneiden yritysten osuus väheni edelliseen vuoteen verrattuna. Lopettaneiden yritysten osuudessa on ollut vähemmän vaihtelua.

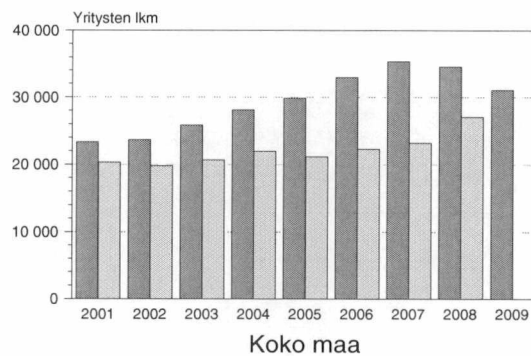
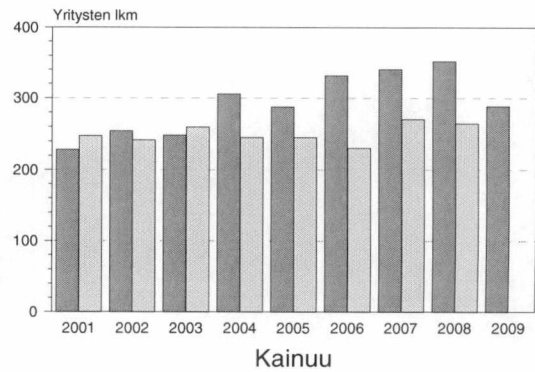
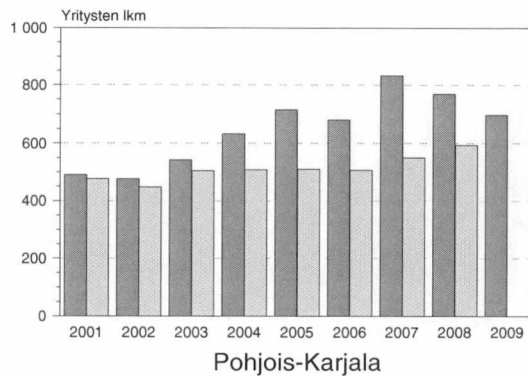
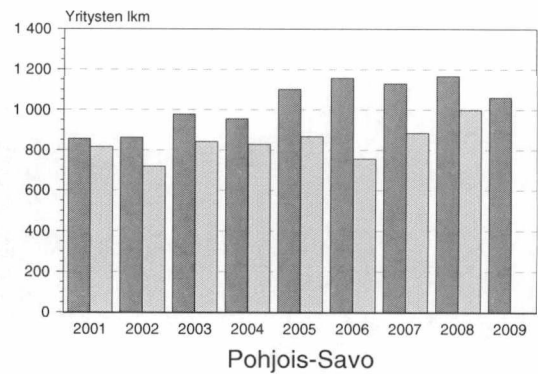
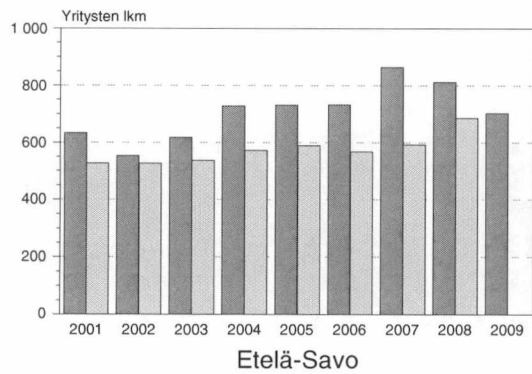
Kuva 16.8. Aloittaneet ja lopettaneet yritykset koko maassa neljännesvuosittain 2001–2009.

Kuva 16.9. Aloittaneet ja lopettaneet yritykset toimialoittain koko maassa 2001–2008.

Aloittaneet ja lopettaneet yritykset maakunnittain 2001 - 2009

■ Aloittaneita □ Lopettaneita

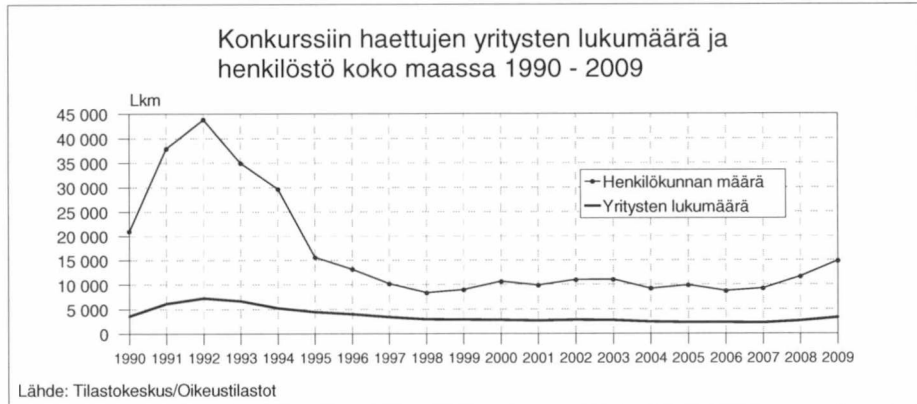
Huom! Erilaiset asteikot

Lähde: Tilastokeskus/Yritykset

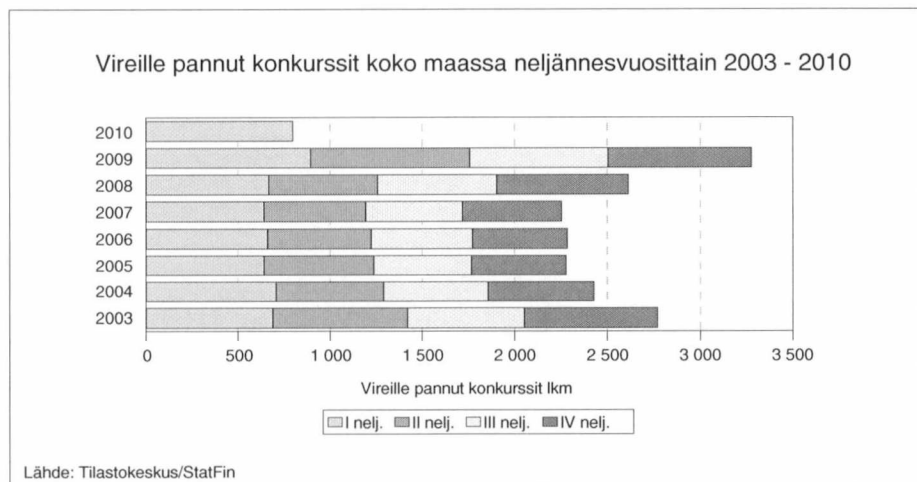
Kuva 16.10. Aloittaneet ja lopettaneet yritykset maakunnittain 2001–2009.

Konkurssit

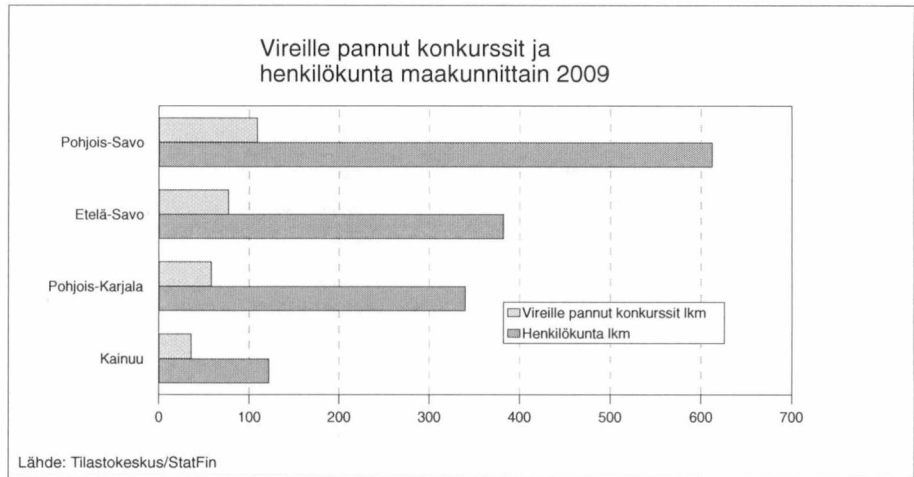
Vuoden 2009 aikana pantiin vireille 3 275 konkurssia, mikä on yli 25 % enemmän kuin vuonna 2008. Tilastokeskuksen konkurssitilastoissa *vireille pannulla konkurssilla* tarkoitetaan kalenterivuoden aikana konkurssiin haettuja yrityksiä, yhteisöjä, kuolinpesiä ja yksityishenkilöitä. Henkilökunnan määrä kaikissa konkurssiin haetuissa yrityksissä oli kaikkiaan 14 860, mikä on noin 27 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Vuoden 2010 ensimmäisellä vuosineljänneksellä pantiin vireille lähes 800 konkurssia, mikä 12 % vähemmän kuin vuotta aiemmin.

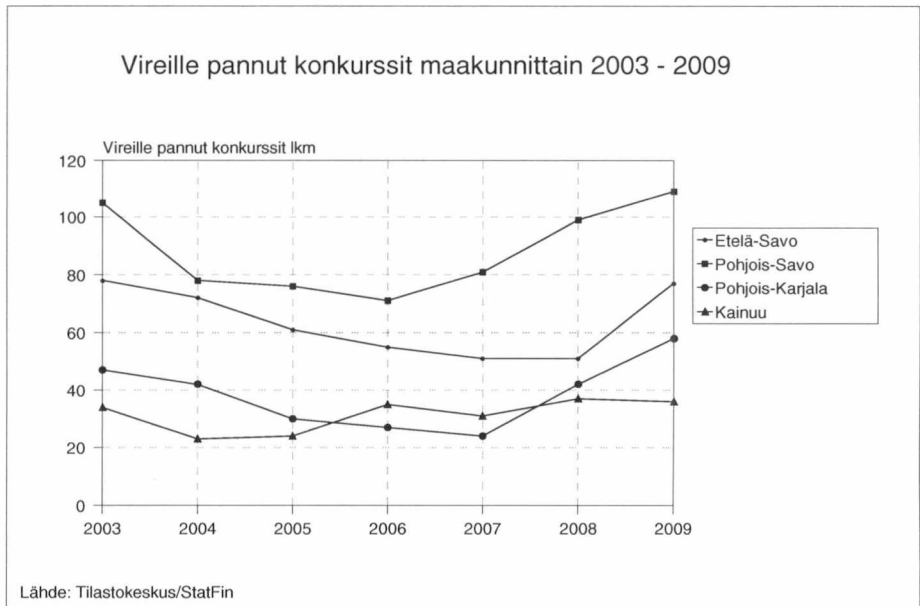
Kuva 16.11. Konkurssiin haettujen yritysten lukumäärä ja henkilöstö koko maassa 1990–2009.

Kuva 16.12. Vireille pannut konkurssit koko maassa neljännesvuosittain 2003–2010.

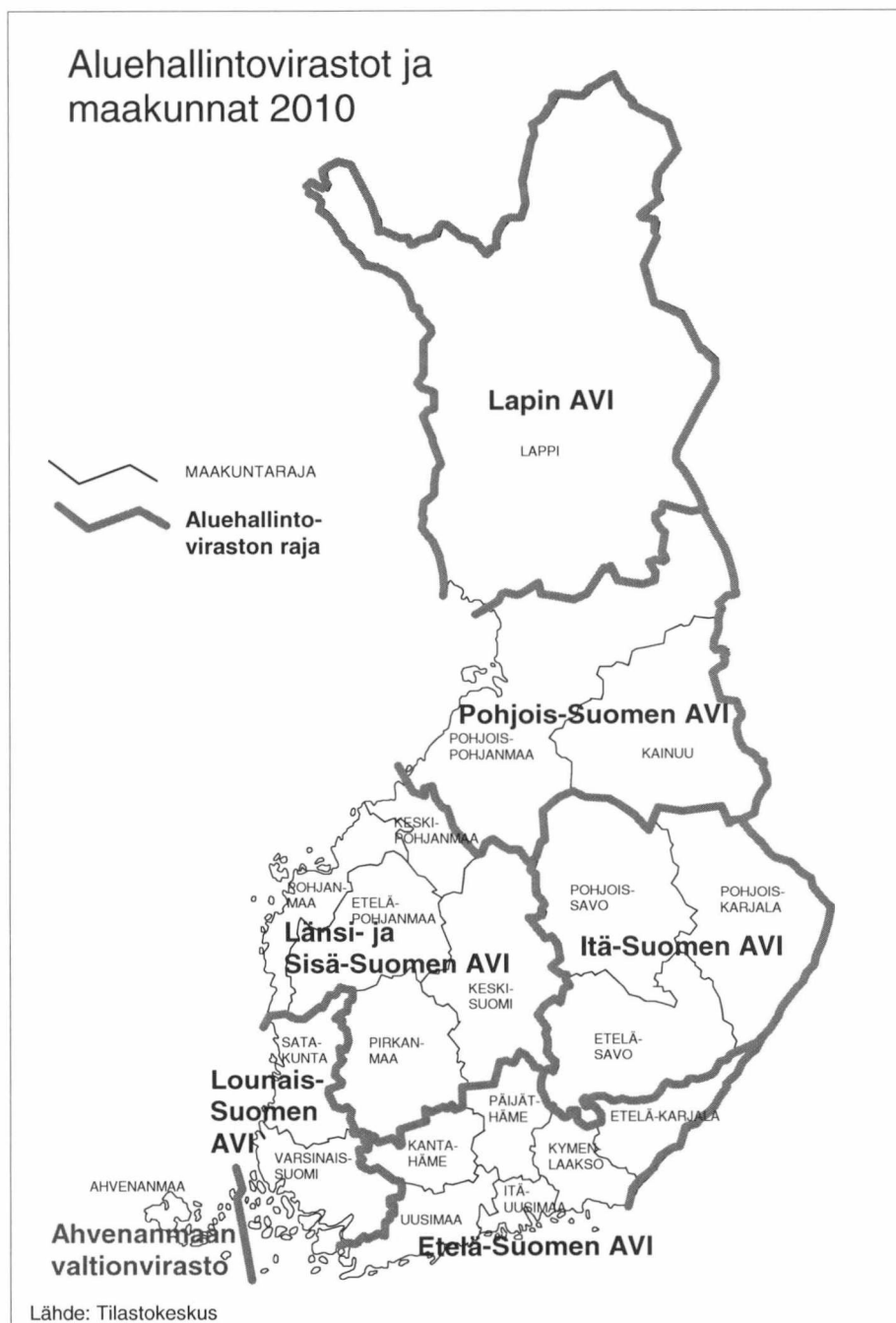
Kuva 16.13. Vireille pannut konkurssit ja henkilökunta maakunnittain 2009.

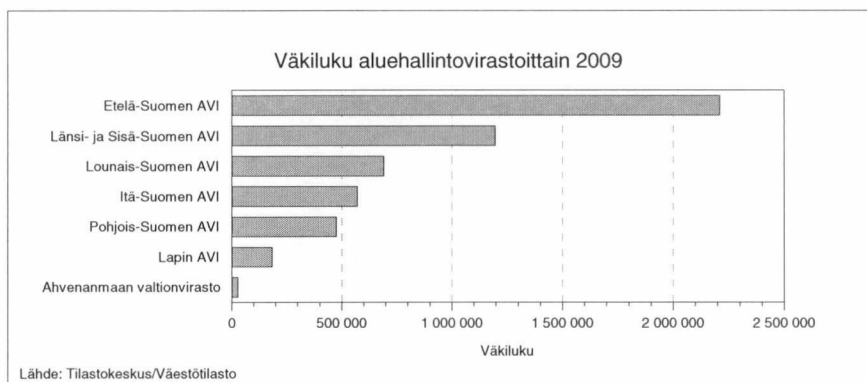
Kuva 16.14. Vireille pannut konkurssit maakunnittain 2003–2009.

Aluehallintovirastot

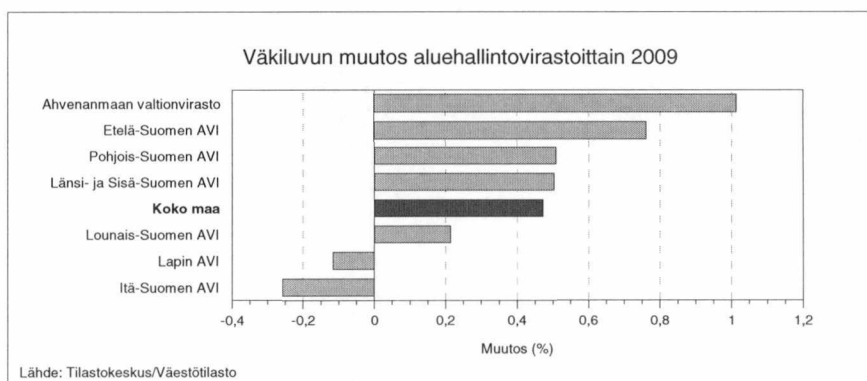
Valtion aluehallintoyksikkönä toimivat aluehallintovirastot aloittivat toimintansa 1.1.2010. Aluehallintovirastojen lukumäärästä, toimialueista, nimistä ja toimipaikoista säädetään valtioneuvoston asetuksilla. Aluehallintovirastoilla on viisi vastuualuetta: peruspalvelut, oikeusturva ja luvat; työsuojelu; ympäristöluvut; pelastustoimi ja varautuminen sekä poliisitoimi. Ahvenanmaalla on vastaavana valtionhallinnon viranomaisena Ahvenanmaan valtionvirasto.

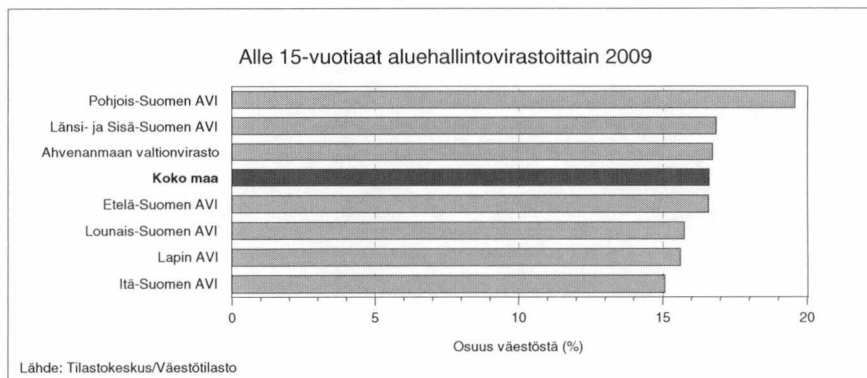
Kuva B1. Aluehallintovirastot ja maakunnat 2010.

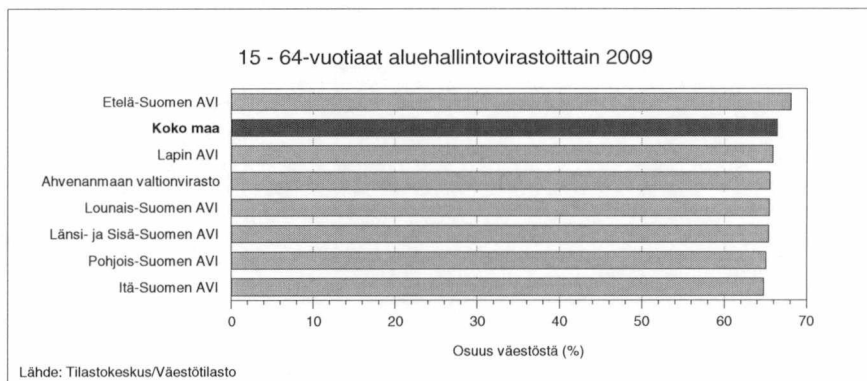
Kuva B2. Väkiluku aluehallintovirastoittain 2009.

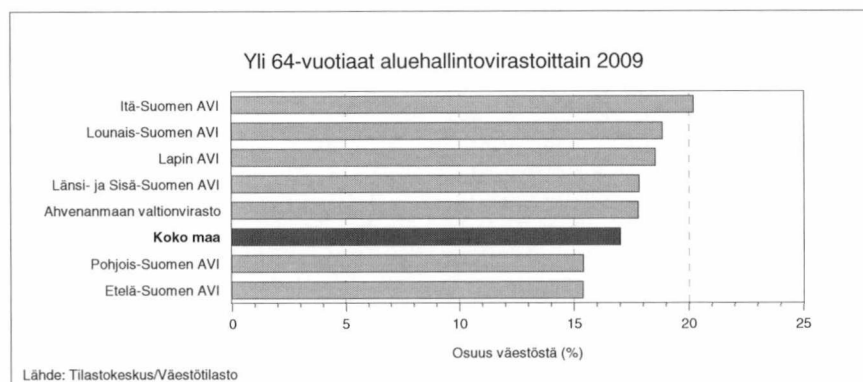
Kuva B3. Väkiluvun muutos aluehallintovirastoittain 2009.

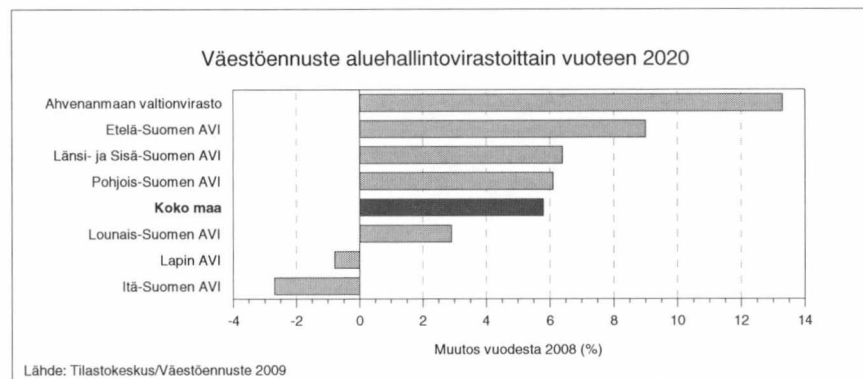
Kuva B4. Alle 15-vuotiaat aluehallintovirastoittain 2009.

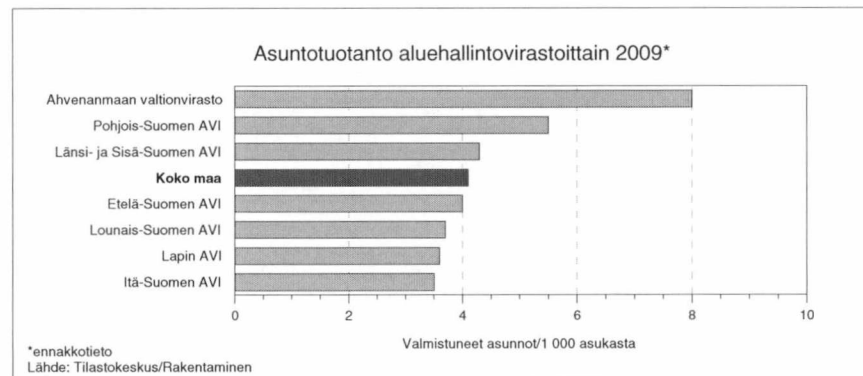
Kuva B5. 15–64-vuotiaat aluehallintovirastoittain 2009.

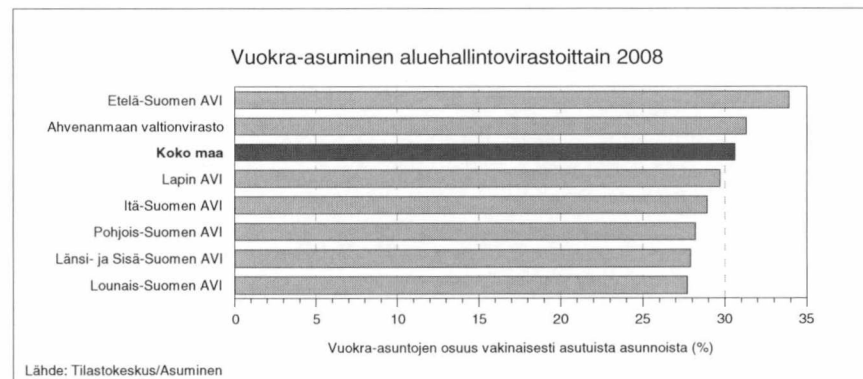
Kuva B6. Yli 64-vuotiaat aluehallintovirastoittain 2009.

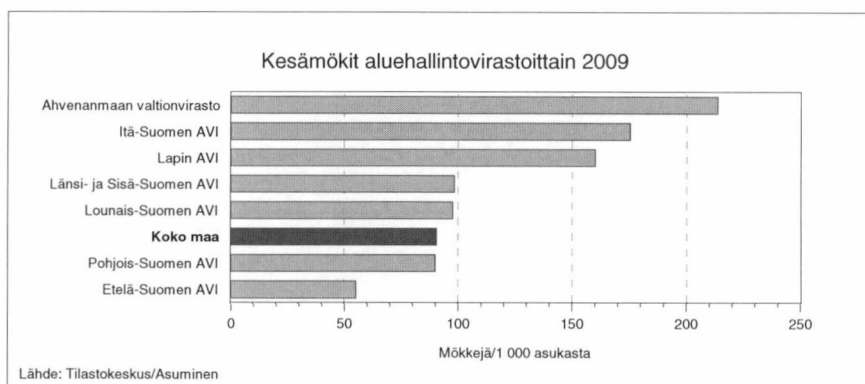
Kuva B7. Väestöennuste aluehallintovirastoittain vuoteen 2020.

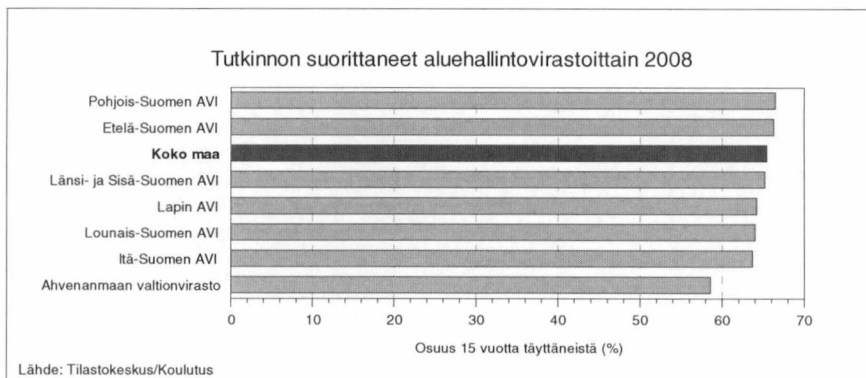
Kuva B8. Asuntotuotanto aluehallintovirastoittain 2009.

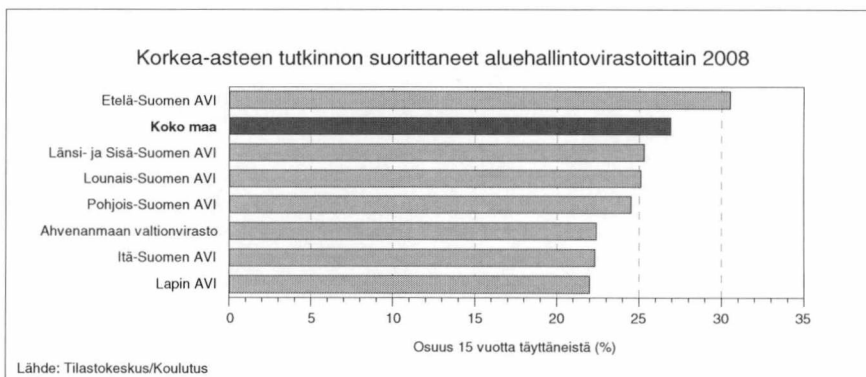
Kuva B9. Vuokra-asuminen aluehallintovirastoittain 2008.

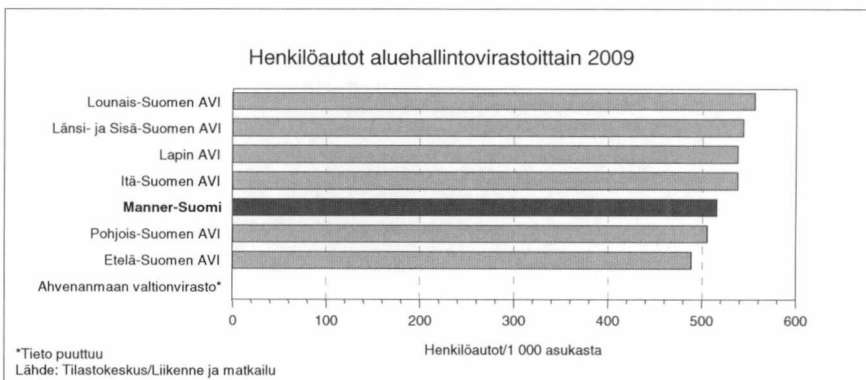
Kuva B10. Kesämökki aluehallintovirastoittain 2009.

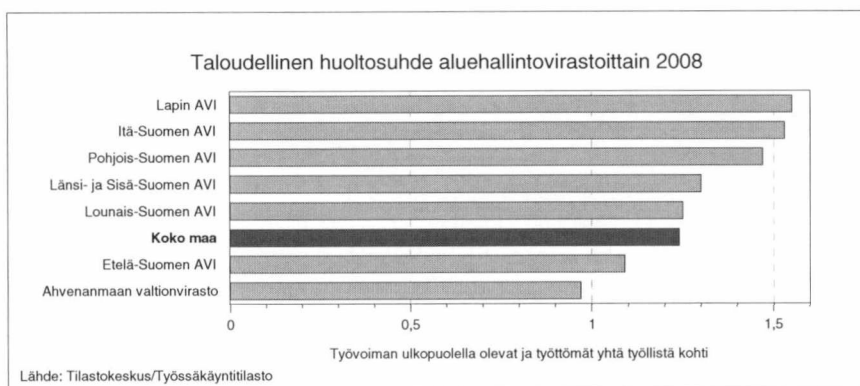
Kuva B11. Tutkinnon suorittaneet aluehallintovirastoittain 2008.

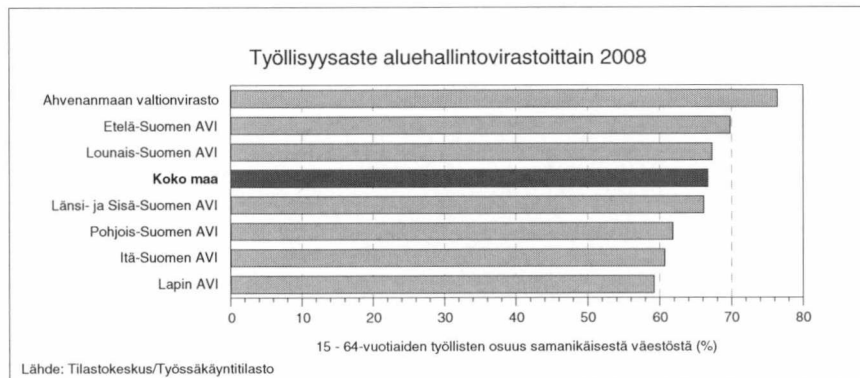
Kuva B12. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet aluehallintovirastoittain 2008.

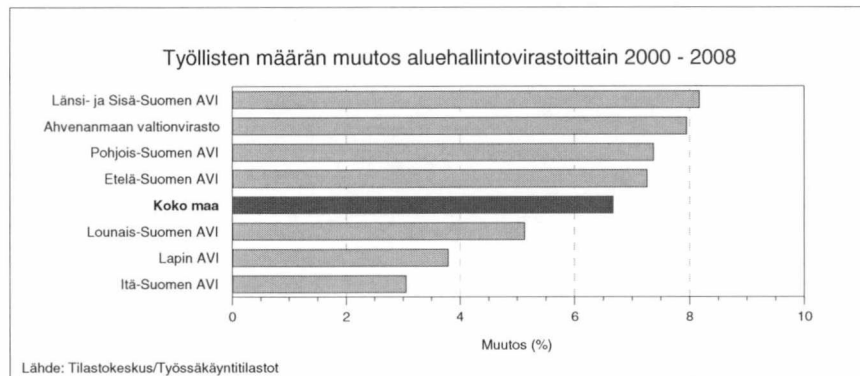
Kuva B13. Henkilöautot aluehallintovirastoittain 2009.

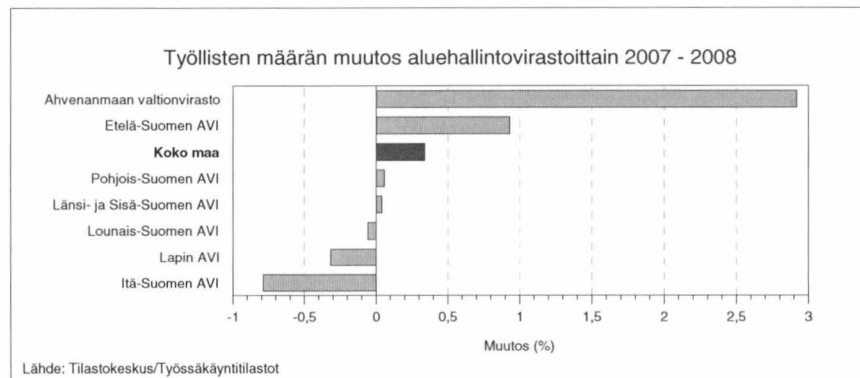
Kuva B14. Taloudellinen huoltosuhde aluehallintovirastoittain 2008.

Kuva B15. Työllisyysaste aluehallintovirastoittain 2008.

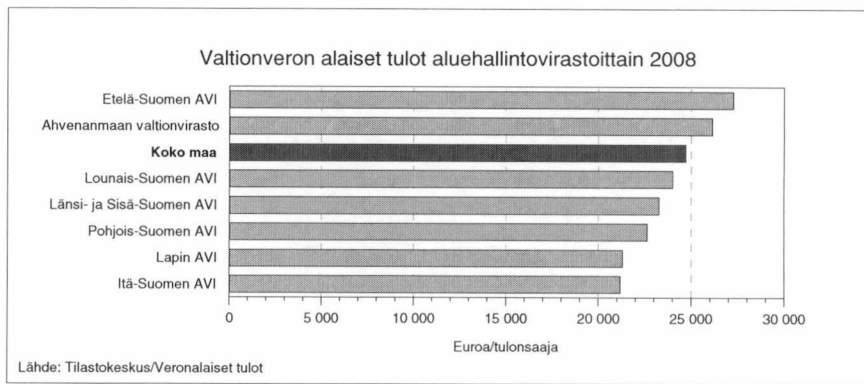

Kuva B16. Työllisten määrän muutos aluehallintovirastoittain 2000–2008.

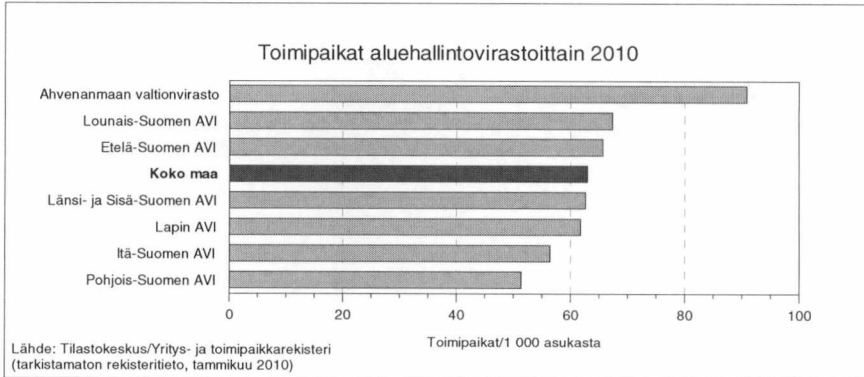

Kuva B17. Työllisten määrän muutos aluehallintovirastoittain 2007–2008.

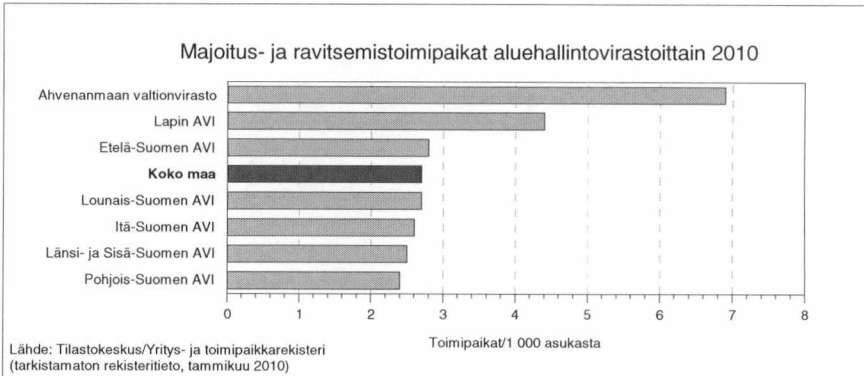

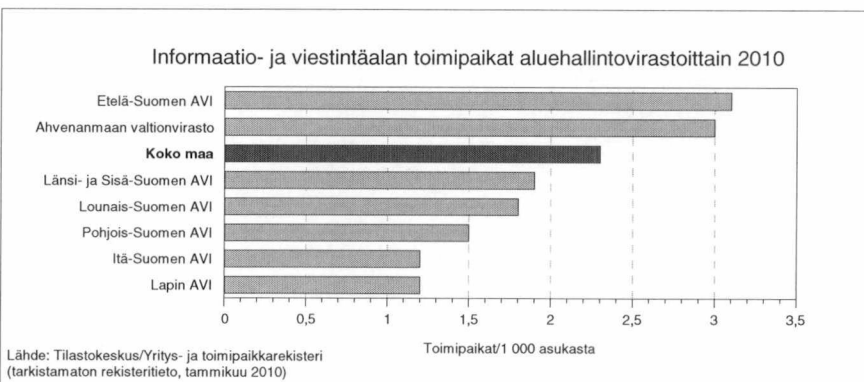
Kuva B18. Valtionveron alaiset tulot aluehallintovirastoittain 2008.

Kuva B19. Toimipaikat aluehallintovirastoittain 2010.

Kuva B20. Majoitus- ja ravitsemistoimipaikat aluehallintovirastoittain 2010.

Kuva B21. Informaatio- ja viestintäalan toimipaikat aluehallintovirastoittain 2010.

Kuvaluettelo

Itä-Suomi

- 1.1. Suuralueet ja maakunnat 2010
- 1.2. Itä-Suomen kunnat ja maakunnat 2010
- 1.3. Taajama-aste kunnittain 2009
- 1.4. Seutukunnat Itä-Suomessa 2010
- Väestö**
- 2.1. Väkiluku Suomessa 1850–2009
- 2.2. Väkiluvun kehitys maakunnittain 1990–2009 (1990=100)
- 2.3. Väkiluku kunnittain 31.12.2009
- 2.4. Väkiluvun muutos kunnittain 2009
- 2.5. Väkiluvun muutos kunnittain 2000–2009
- 2.6. Väkiluvun muutos kunnittain 2009
- 2.7. Syntyneiden enemmitys kunnittain 2007–2009
- 2.8. Syntyneiden enemmitys kunnittain 2007–2009
- 2.9. Muuttotase kunnittain 2007–2009
- 2.10. Muutot kunnittain 2007–2009
- 2.11. Maakuntien välinen nettomuutto iän mukaan 2009
- 2.12. Maahan- ja maastamuutto, nettomaahanmuutto koko maassa 1971–2009
- 2.13. Väestömuutokset maakunnittain 1980–2009
- 2.14. Alle 7-vuotiaat kunnittain 2009
- 2.15. Alle 15-vuotiaat kunnittain 2009
- 2.16. 15–64-vuotiaat kunnittain 2009
- 2.17. Yli 64-vuotiaat kunnittain 2009
- 2.18. Väestön keski-ikä kunnittain 2009
- 2.19. Sukupuolirakenne kunnittain 2009
- 2.20. Väestöennusteen ikä- ja sukupuolirakenne maakunnittain 2040 ja toteutunut väestö 2009
- 2.21. Naisia 1 000 miestä kohti iän mukaan koko maassa 2009
- 2.22. Demografinen huoltosuhde kunnittain 2009
- 2.23. Demografinen huoltosuhde kunnittain 2009
- 2.24. Ulkomaan kansalaiset maakunnittain 1990–2009
- 2.25. Suurimmat ulkomaalaisryhmät maakunnittain 2009
- 2.26. Ulkomaan kansalaiset kunnittain 2009
- 2.27. Väestö ikäryhmittäin koko maassa 1970–2009 ja ennuste 2010–2060
- 2.28. Demografinen huoltosuhde koko maassa 1970–2009 ja ennuste 2010–2060
- 2.29. Väestöennuste maakunnittain vuoteen 2040
- 2.30. Väestöennuste kunnittain vuoteen 2040
- 2.31. Väestöennuste ikäryhmittäin maakunnittain vuoteen 2040
- 2.32. Väestöennuste kunnittain vuoteen 2040
- 2.33. Väestöennuste kunnittain vuoteen 2020
- 2.34. Väestöennuste alle 15-vuotiaista kunnittain 2020
- 2.35. Väestöennuste 15–64-vuotiaista kunnittain 2020
- 2.36. Väestöennuste yli 64-vuotiaista kunnittain 2020
- Asuminen ja rakentaminen**
- 3.1. Asuntokunnat henkilöluvun mukaan koko maassa 1960–2009
- 3.2. Asuntokunnat vanhimman henkilön iän mukaan 2005 ja 2009 maakunnittain
- 3.3. Asuntokuntien keskikoko kunnittain 2009
- 3.4. Ahtaasti asuvat asuntokunnat kunnittain 2009
- 3.5. Vuokra-asuminen kunnittain 2008
- 3.6. Vakinaisesti asuttujen asuntojen pinta-ala kunnittain 2009
- 3.7. Vanhojen asunto-osakehuoneistojen hinnat neljännesvuosittain alueittain 2005–2010
- 3.8. Asuntojen hinnat kunnittain 2009
- 3.9. Asunnottomat maakunnittain 1993–2009
- 3.10. Kesämökit koko maassa 1990–2009
- 3.11. Kesämökit rakennusvuoden mukaan maakunnittain 2009
- 3.12. Kesämökit maakunnittain 1970–2009
- 3.13. Kesämökit kunnittain 2009

- 3.14. Myönnettyt rakennusluvat koko maassa 1988–2009
- 3.15. Myönnetty rakennusluvat asunnoille maakunnittain 1995–2009
- 3.16. Asuntotuotanto koko maassa 1988–2009
- 3.17. Asuntotuotanto maakunnittain 1988–2009
- 3.18. Asuntotuotanto kunnittain 2009
- Energia**
- 4.1. Sähkön tuotanto ja kulutus koko maassa 1970–2008
- 4.2. Sähkön tuotanto ja kulutus maakunnittain 2007–2008
- 4.3. Sähkön kulutus eri käyttäjäryhmissä maakunnittain 2008
- 4.4. Sähkön kokonaiskulutus kunnittain 2008
- 4.5. Asumisen ja maatalouden sähkön kulutus kunnittain 2008
- 4.6. Teollisuuden sähkön kulutus kunnittain 2008
- Kansantalous**
- 5.1. Bruttokansantuote koko maassa 1975–2009
- 5.2. Bruttokansantuotteen muutos koko maassa 1976–2009
- 5.3. Bruttokansantuote asukasta kohti suuralueittain, 2000–2007
- 5.4. Bruttokansantuote suuralueittain 2007
- 5.5. Bruttokansantuote asukasta kohti maakunnittain 2000–2007
- 5.6. Bruttokansantuote asukasta kohti maakunnittain 2000–2007
- 5.7. Bruttokansantuote maakunnittain 2000–2007
- 5.8. Arvonlisäys toimialoittain koko maassa 2008
- 5.9. Arvontilipidon arvonlisäys maakunnittain 2007
- Koulutus**
- 6.1. Väestön koulutusaste sukupuolen mukaan maakunnittain 2008
- 6.2. Koulutustaso maakunnittain 1999–2008
- 6.3. Tutkinnon suorittaneet kunnittain 2008
- 6.4. Koulutusaste kunnittain 2008
- 6.5. Koulutustaso kunnittain 2008
- 6.6. Koulutusalan työpaikat sukupuolen mukaan kunnittain 2007
- Kunnallistalous**
- 7.1. Tuloveroprosentit Suomen kunnissa 2010
- 7.2. Tuloveroprosentti kunnittain 2010
- 7.3. Verotulot kuntien talousarviossa maakunnittain 2010
- 7.4. Verotulot kuntien talousarviossa 2010
- 7.5. Verotulot kuntien talousarviossa 2010
- 7.6. Valtionosuudet kuntien talousarviossa 2010
- 7.7. Valtionosuudet kuntien talousarviossa 2010
- 7.8. Vuosikate kuntien talousarviossa 2010
- 7.9. Vuosikate kuntien talousarviossa 2010
- 7.10. Toimintakate kuntien talousarviossa 2010
- 7.11. Toimintakate kuntien talousarviossa 2010
- Liikenne ja matkailu**
- 8.1. Henkilöautojen ensirekisteröinnit Manner-Suomessa 1990–2009
- 8.2. Henkilöautot kunnittain 2009
- 8.3. Tieliikenteessä kuolleet koko maassa 1970–2009
- 8.4. Tieliikenteessä kuolleet maakunnittain 1995–2009
- 8.5. Tieliikenteessä kuolleet tienkäyttäjryhmittäin koko maassa 1985–2009
- 8.6. Lentoliikenteen matkustajat koko maassa 1994–2009
- 8.7. Kotimaan lentoliikenne Itä-Suomen suurimmilla asemilla 1986–2009
- 8.8. Saapuneet vieraat ja yöpymisvuorokaudet koko maassa 1995–2009
- 8.9. Yöpymisvuorokaudet asuinmaan mukaan koko maassa 1995–2009

- 8.10. Yöpymisvuorokaudet asuinmaan mukaan maakunnittain 2009
 8.11. Majoituskapasiteetti maakunnittain 1995–2009
 8.12. Yöpymiset majoitusliikkeissä maakunnittain 1995–2009
 8.13. Hotellien huonekapasiteetin käyttö alueittain 2006–2009
 8.14. Yöpymiset hotelleissa matkan tarkoituksen mukaan maakunnittain 2009
 8.15. Majoitus- ja ravitsemistoimipaikkojen osuus kunnittain 2010

Maa-, metsä- ja kalatalous

- 9.1. Maatilat koko maassa 1990–2009
 9.2. Alkutuotannon työllistyvyys koko maassa 1990–2007
 9.3. Alkutuotannon työllistyvyys kunnittain 2007
 9.4. Alkutuotannon työllistyvyys kunnittain 2007
 9.5. Maatalouden viljelty peltoala kunnittain 2008
 9.6. Maatalouden metsäala kunnittain 2008
 9.7. Maatalouden tulos maatilayritystä kohti kunnittain 2008
 9.8. Maatalouden velat maatilayritystä kohti 2008

Palvelut

- 10.1. Palveluomalojen työllistyvyys koko maassa 1990–2007
 10.2. Palveluomalojen työllistyvyys kunnittain 2007
 10.3. Palveluomalojen työllistyvyys kunnittain 2007
 10.4. Palvelutyöpaikat toimialoittain ja sukupuolen mukaan maakunnittain 2007

Sosiaaliturva ja terveys

- 11.1. Terveys- ja sosiaalipalvelujen työllistyvyys koko maassa 1990–2007
 11.2. Terveys- ja sosiaalipalvelujen työlliset sukupuolen ja toimialan mukaan koko maassa 1995–2007
 11.3. Terveys- ja sosiaalipalvelujen työpaikat kunnittain 2007
 11.4. Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset kunnittain 2008
 11.5. Perusterveydenhuollon nettokustannukset kunnittain 2008
 11.6. Lasten päivähoidon nettokustannukset kunnittain 2008
 11.7. Nuorisotoimen nettokustannukset kunnittain 2008
 11.8. Kotipalvelun nettokustannukset kunnittain 2008

Teollisuus

- 12.1. Jalostuksen työllistyvyys koko maassa 1990–2007
 12.2. Jalostuksen työllistyvyys kunnittain 2007
 12.3. Jalostuksen työllistyvyys kunnittain 2007
 12.4. Teollisuustoiminnan jalostusarvo maakunnittain 2006–2008
 12.5. Teollisuustoiminnan tuottavuus kunnittain 2007
 12.6. Teollisuustoiminnan henkilöstö kunnittain 2008
 12.7. Teollisuustoiminnan investoinnit maakunnittain 2006–2008
 12.8. Teollisuuden toimipaikat toimialoittain maakunnittain 2010

Tulot

- 13.1. Valtionveron alaiset tulot iän ja sukupuolen mukaan koko maassa 2008
 13.2. Valtionveron alaiset tulot maakunnittain 2008
 13.3. Valtionveron alaiset tulot kunnittain 2008
 13.4. Valtionveron alaiset tulot kunnittain 2008
 13.5. Tulonsaajat tuloluokittain maakunnittain 2008
 13.6. Tulonsaajat ja tulot tuloluokittain koko maassa 2008

Työmarkkinat

- 14.1. Työlliset toimialoittain koko maassa 2007
 14.2. Työllinen työvoima maakunnittain 1987–2007
 14.3. Elinkeinorakenne maakunnittain 2007
 14.4. Taloudellinen huoltosuhde koko maassa 1990–2008
 14.5. Työpaikkaomavaraisuus kunnittain 2007

- 14.6. Taloudellinen huoltosuhde kunnittain 2008
 14.7. Työllisyysaste kunnittain 2008
 14.8. Työpaikkojen vuosimuutos maakunnittain 1988–2007
 14.9. Työttömyysaste kunnittain maaliskuussa 2010.
 14.10. Pitkäaikaistyöttömät kunnittain maaliskuussa 2010 (osuus työttömistä).
 14.11. Työttömyysaste kunnittain maaliskuussa 2010
 14.12. Työttömyyden muutos kunnittain maaliskuussa 2009–2010
 14.13. Työttömyysaste maakunnittain 1991–2009
 14.14. Uudet avoimet työpaikat TE-keskuksittain 1991–2009

Ympäristö

- 15.1. Ilmanpäästöt koko maassa 1980–2008
 15.2. Teollisuuden ja energiahuollon päästöt Itä-Suomessa 1992–2008
 15.3. Typen oksidien päästöt maakunnittain 2000–2008
 15.4. Rikkidioksidipäästöt maakunnittain 2000–2008
 15.5. Hiukkaspäästöt maakunnittain 2000–2008
 15.6. Kansallis- ja luonnonpuistot Itä-Suomessa 2010
 15.7. Luonnonsuojelualueet koko maassa 2002–2009

Yritykset ja toimipaikat

- 16.1. Toimipaikkojen lukumäärä ja henkilöstö toimialoittain koko maassa 2008
 16.2. Toimipaikkojen henkilöstö toimialoittain maakunnittain 2008
 16.3. Toimipaikkojen liikevaihto kunnittain 2008
 16.4. Toimipaikkojen henkilöstö kunnittain 2008
 16.5. Toimipaikat maakunnittain 2010
 16.6. Toimipaikat kunnittain 2010
 16.7. Toimipaikat toimialoittain maakunnittain 2010
 16.8. Aloittaneet ja lopettaneet yritykset koko maassa neljännesvuosittain 2001–2009
 16.9. Aloittaneet ja lopettaneet yritykset toimialoittain koko maassa 2001–2008
 16.10. Aloittaneet ja lopettaneet yritykset maakunnittain 2001–2009
 16.11. Konkurssiin haettujen yritysten lukumäärä ja henkilöstö koko maassa 1990–2009
 16.12. Vireille pannut konkurssit koko maassa neljännesvuosittain 2003–2010
 16.13. Vireille pannut konkurssit ja henkilökunta maakunnittain 2009
 16.14. Vireille pannut konkurssit maakunnittain 2003–2009

Aluehallintovirastot (AVI)

- B1. Aluehallintovirastot ja maakunnat 2010
 B2. Väkiluku aluehallintovirastoittain 2009
 B3. Väkiluvun muutos aluehallintovirastoittain 2009
 B4. Alle 15-vuotiaat aluehallintovirastoittain 2009
 B5. 15–64-vuotiaat aluehallintovirastoittain 2009
 B6. Yli 64-vuotiaat aluehallintovirastoittain 2009
 B7. Väestöennuste aluehallintovirastoittain vuoteen 2020
 B8. Asuntotuotanto aluehallintovirastoittain 2009
 B9. Vuokra-asuminen aluehallintovirastoittain 2008
 B10. Kesämökkit aluehallintovirastoittain 2009
 B11. Tutkinnon suorittaneet aluehallintovirastoittain 2008
 B12. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet 2008
 B13. Henkilöautot aluehallintovirastoittain 2009
 B14. Taloudellinen huoltosuhde aluehallintovirastoittain 2008
 B15. Työllisyysaste aluehallintovirastoittain 2008
 B16. Työllisten määrän muutos 2000–2008
 B17. Työllisten määrän muutos 2007–2008
 B18. Valtionveron alaiset aluehallintovirastoittain 2008
 B19. Toimipaikat aluehallintovirastoittain 2010
 B20. Majoitus- ja ravitsemistoimipaikat 2010
 B21. Informaatio- ja viestintäalan toimipaikat 2010

*Käytetyt tietolähteet***Tilastokeskuksen Internet-palveluita:****AlueOnline**www.tilastokeskus.fi/alueonline**StatFin-tilastopalvelu**www.tilastokeskus.fi/statfin**Kaupunki- ja seutuindikaattorit**www.tilastokeskus.fi/kasit**Altika-tilastopalvelu**www.tilastokeskus.fi/altika**Väestötilastopalvelu**www.tilastokeskus.fi/vaestotilastopalvelu

Tilastokeskus	www.tilastokeskus.fi
Energiateollisuus ry	www.energia.fi
Ilmailulaitos	www.ilmailulaitos.fi
Kuntaliitto	www.kuntaliitto.fi
Metsähallitus	www.metsa.fi
Sisäasiainministeriö	www.intermin.fi
TE-keskus	www.te-keskus.fi
TIKE	www.mmmtike.fi
Tullihallitus	www.tulli.fi
Työ- ja elinkeino- ministeriö	www.tem.fi
Ympäristöhallinto	www.ymparisto.fi

*Aluemuutokset Itä-Suomessa:***Aluemuutokset 1.1.2009 lähtien**

Kunnat:

- Savonlinna (740) ja Savonranta (741) yhdistyivät. Uuden kunnan nimi on **Savonlinna** (740).
- Eno (045), Joensuu (167) ja Pyhäselkä (632) yhdistyivät. Uuden kunnan nimi on **Joensuu** (167).

Aluemuutokset 1.1.2008 lähtien

Tilastollinen kuntaryhmitys:

- Pieksämäen (593) kuntaryhmitys muuttui Kaupunkimaisesta kunnasta (1) Taajaan asutuksi kunnaksi (2).
- Kontiolahden (276) kuntaryhmitys muuttui Maaseutumaisesta kunnasta (3) Taajaan asutuksi kunnaksi (1).

Aluemuutokset 1.1.2007 lähtien

Kunnat:

- Pieksämäki (593) ja Pieksänmaa (640) yhdistyivät. Uuden kunnan nimi on **Pieksämäki**, ja sen kunnanumero on 593.
- Kajaani (205) ja Vuolijoki (940) yhdistyivät. Uuden kunnan nimi on **Kajaani**, ja sen kunnanumero on 205.
- Haukivuori (085) ja Mikkeli (491) yhdistyivät. Uuden kunnan nimi on **Mikkeli**, ja sen kunnanumero on 491.

Taulukko 1. Perustietoja Itä-Suomen kunnista.

Liite 1.

Vuoden 2010 kuntarajat	Väkiluku 31.12.2009	Väkiluvun muutos 2009 (%)	Synt. enem. 2007-2009 (%)	Muuttotase 2007-2009 (%)	Ikärakenne 2009 (%)			Naisia / 1 000 miestä 2009	Taloudellinen huoltosuhte 2008	Työllisyys- aste 2008 (%)	Teollisuustuot. jal.arvo € / as. 2008
					0-14	15-64	65-				
Etelä-Savo:											
Enonkoski	1 617	-2,1	-11,0	-4,7	13	60	27	989	1,9	56,7	356
Heinävesi	3 975	-2,2	-10,9	-11,0	13	59	29	950	1,8	59,3	4 002
Hirvensalmi	2 436	-2,1	-15,7	-2,0	13	59	28	958	1,9	58,6	2 550
Joroinen	5 423	-1,0	-4,2	-6,2	15	64	21	992	1,5	61,2	3 478
Juva	7 064	-1,0	-6,6	-5,7	14	61	25	983	1,5	64,4	2 382
Kangasniemi	6 024	-1,1	-7,6	-2,5	13	60	28	989	1,8	58,7	2 928
Kerimäki	5 658	-0,7	-5,5	-6,8	15	61	23	975	1,6	62,5	1 442
Mikkeli	48 688	0,0	-0,1	-0,8	15	66	19	1 065	1,4	64,2	3 148
Mäntyharju	6 475	-1,4	-10,0	-1,3	13	61	26	1 023	1,7	61,3	3 520
Pertunmaa	1 983	0,2	-11,1	-2,1	14	58	28	967	1,7	62,0	1 702
Pieksämäki	20 151	-0,8	-5,1	-4,2	13	63	24	1 052	1,6	60,9	4 562
Punkaharju	3 804	-2,0	-7,7	-11,7	13	61	26	991	1,6	61,7	11 800
Puumala	2 549	-3,6	-16,3	-10,6	9	61	29	970	1,8	57,1	827
Rantasalmi	4 076	-1,7	-9,0	-10,3	13	61	26	980	1,7	59,2	1 834
Ristiina	4 938	-0,5	-4,9	-3,2	16	61	22	982	1,5	63,8	11 431
Savonlinna	27 742	-0,3	-3,5	-3,1	14	64	22	1 099	1,6	60,2	3 560
Sulkava	2 965	-2,2	-12,4	-7,8	13	58	29	1 003	1,8	59,5	1 948
Pohjois-Savo:											
Iisalmi	22 169	-0,5	-0,4	-1,6	15	66	19	1 045	1,4	62,8	5 809
Juankoski	5 273	-1,9	-3,9	-10,4	14	64	23	978	1,8	55,8	6 363
Kaavi	3 429	-0,8	-7,6	-4,5	15	60	26	986	2,1	53,3	4 296
Karttula	3 509	-0,5	0,3	-5,0	20	63	17	913	1,5	63,8	909
Keitele	2 563	-2,1	-5,9	-10,5	13	62	25	954	1,7	58,7	10 667
Kiuruvesi	9 318	-0,9	-5,7	-5,6	16	61	23	1 012	1,8	58,5	1 801
Kuopio	92 626	0,7	2,4	3,6	15	69	16	1 087	1,3	62,8	3 429
Lapinlahti	7 525	-0,4	-1,5	0,0	17	63	19	1 022	1,6	60,7	8 173
Leppävirta	10 633	-1,2	-3,8	-5,2	15	62	23	987	1,6	62,1	4 366
Maaninka	3 870	0,4	-5,9	7,1	18	61	21	972	1,6	63,2	356
Nilsiä	6 521	0,2	-4,1	2,8	15	62	23	975	1,6	61,7	843
Pielavesi	5 147	-1,9	-8,9	-5,1	15	57	28	960	2,1	55,8	705
Rautalampi	3 520	-0,5	-8,7	0,8	14	59	27	983	1,9	57,2	1 892
Rautavaara	1 918	-1,6	-14,3	-9,3	11	59	30	841	2,3	50,7	714
Siilinjärvi	20 964	0,9	6,4	-0,8	21	65	14	998	1,2	67,7	12 689
Sonkajärvi	4 694	-0,3	-4,8	-9,5	14	63	23	925	1,8	56,0	2 491
Suonenjoki	7 611	0,1	-6,6	0,6	15	61	25	1 022	1,7	60,1	2 933
Tervo	1 744	-0,3	-12,8	3,6	11	62	27	912	1,8	57,0	1 289
Tuusniemi	2 864	-0,5	-12,8	-1,3	13	61	26	925	1,9	56,1	1 982
Varkaus	22 935	-1,1	-3,8	-6,2	14	65	21	1 016	1,6	59,1	10 165
Varpaisjärvi	2 952	-1,5	-8,3	-4,3	14	61	25	916	1,8	59,8	3 286
Vesanto	2 412	-1,0	-9,7	-9,1	12	58	30	967	2,0	56,6	707
Vieremä	3 985	-1,9	-6,3	-2,7	15	64	21	941	1,4	64,6	13 100
Pohjois-Karjala:											
Ilomantsi	6 022	-0,5	-10,2	-5,4	11	60	28	987	2,0	53,9	1 112
Joensuu	72 704	0,4	1,7	0,6	15	68	17	1 061	1,5	58,5	5 077
Juuka	5 705	-1,0	-8,6	-4,9	14	61	25	946	1,9	56,3	7 005
Kesälahti	2 460	-2,9	-7,3	-17,7	13	59	28	994	1,8	58,8	5 154
Kitee	9 401	-0,8	-3,5	-5,7	13	64	23	995	1,7	58,0	5 666
Kontiolahti	13 677	1,4	8,1	8,7	23	66	11	974	1,3	66,1	3 008
Lieksa	12 788	-1,0	-10,5	-8,2	11	63	26	974	2,1	52,1	2 368
Liperi	12 133	0,6	2,5	5,5	19	65	16	981	1,5	63,1	1 288
Nurmes	8 573	-1,2	-8,2	-5,8	13	62	25	992	1,9	54,6	2 173
Outokumpu	7 492	-0,8	-4,5	-6,3	13	64	22	1 001	1,8	54,7	16 091
Pölvijärvi	4 821	-0,5	-5,7	-3,0	14	63	22	946	1,8	56,1	1 447
Rääkkylä	2 625	-1,7	-12,7	-6,6	12	60	27	904	2,1	53,7	779
Tohmajärvi	5 079	-1,6	-9,8	-7,6	14	63	23	946	1,8	56,2	1 063
Valtimo	2 482	-1,0	-7,5	-6,6	13	61	27	950	2,0	54,4	727
Kainuu:											
Hyrynsalmi	2 791	-3,0	-11,6	-14,2	12	61	27	950	2,2	50,1	916
Kajaani	38 211	0,2	3,0	-1,5	17	66	17	1 046	1,5	59,9	4 164
Kuhmo	9 636	-1,7	-4,2	-10,7	13	63	24	936	2,0	53,0	1 728
Paltamo	3 917	-2,0	-7,0	-8,0	15	63	22	939	2,0	52,3	1 621
Puolanka	3 123	-1,9	-12,9	-8,9	12	62	26	931	2,1	51,6	377
Ristijärvi	1 521	-1,7	-14,1	-4,7	10	60	29	965	2,0	56,2	3 285
Sotkamo	10 703	-0,1	-2,9	1,7	16	64	20	1 016	1,5	61,4	3 490
Suomussalmi	9 332	-1,1	-9,1	-8,7	12	63	25	958	1,9	54,5	3 102
Vaala	3 400	-2,0	-8,6	-10,8	15	60	26	910	2,1	53,8	10 822

Uusi toimialaluokitus TOL 2008

Kansallinen toimialaluokitus, TOL 2008, otettiin käyttöön vuoden 2009 alusta. TOL 2008 perustuu Euroopan unionin toimialaluokitukseen, NACE Rev. 2:een, joka on vahvistettu Euroopan unionin komission asetuksella. Asetus on jäsenmaita velvoittava, ts. kaikissa EU-jäsenmaissa aletaan soveltaa tilastotoimessa NACE Rev. 2:ta tai siihen perustuvaa kansallista versiota.

Uuden luokituksen käyttöönoton ja soveltamisen kannalta merkittävinä on luokituksen rakenteen ja luokitusperiaatteiden muuttuminen, mikä tulee heijastumaan tilastolukuihin. Luokituksessa on useita uusia ja uudelleen muotoiltuja pääluokkia, uusia 2-numerotason luokkia 26 sekä lukuisia hajoamisia ja siirtymisiä 3- ja 4-numerotason luokissa. Ne heijastuvat myös kansallisen tason nimikkeisiin (5-numerotason luokat). Lisätietoja: www.tilastokeskus.fi/luokitukset

Toimialaluokitus 2008

Kirjaintaso Toimiala (2-numerotasot)

- A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)
- B Kaivostoiminta ja louhinta (05-09)
- C Teollisuus (10-33)
- D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta (35)
- E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätetuolto ja muu ympäristön puhtaanapito (36-39)
- F Rakentaminen (41-43)
- G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)
- H Kuljetus ja varastointi (49-53)
- I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)
- J Informaatio ja viestintä (58-63)
- K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)
- L Kiinteistöalan toiminta (68)
- M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)
- N Hallinto- ja tukipalvelustoiminta (77-82)
- O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus (84)
- P Koulutus (85)
- Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)
- R Taiteet, viihde ja virkistys (90-93)
- S Muu palvelustoiminta (94-96)
- T Kotitalouksien toiminta työnantajina (97-98)
- U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta (99)
- X Toimiala tuntematon (00)

Itä-Suomen katsaus 2010 on kokoomajulkaisu, joka tarjoaa päättäjille, asiantuntijoille ja muille tiedonkäyttäjille ajankohtaista ja valmiiksi muokattua aluetietoa. Itä-Suomen katsauksessa vertailun kohteena ovat Etelä-Savon, Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Kainuun maakuntien kunnat. Katsaus sisältää havainnollisia diagrammeja ja teemakarttoja eri aihealueilta:

– Alueet	– Palvelut
– Asuminen ja rakentaminen	– Sosiaaliturva ja terveys
– Energia	– Teollisuus
– Kansantalous	– Tulot
– Koulutus	– Työmarkkinat
– Kunnallistalous	– Väestö
– Liikenne ja matkailu	– Ympäristö
– Maa-, metsä- ja kalatalous	– Yritykset ja toimipaikat

Itä-Suomen katsauksen sisältämä materiaali on tilattavissa myös AlueOnline-palvelusta. Tutustu palveluun osoitteessa: www.tilastokeskus.fi/alueonline

Aluekatsaus-sarjan julkaisut:

Tuotenumero

- 3059 Etelä-Suomen katsaus 2010
3088 Itä-Suomen katsaus 2010
3185 Länsi-Suomen katsaus 2010
3242 Pohjois-Suomen katsaus 2010
3155 Kuntakatsaus 2010
3277 Seutukunta- ja maakuntakatsaus 2010

www.tilastokeskus.fi/aluekatsaus

Julkaisujen myynti: Tilastokeskus

Aluepalvelut:

Oulu
Seinäjoki
Tampere
Turku
Myyntipalvelu

puhelin

(08) 535 1410
(06) 429 0600
(03) 3141 5900
(02) 478 2300
(09) 1734 2011

faksi

(08) 535 1430
(06) 429 0645
(03) 3141 5950
(02) 245 6444
(09) 1734 2500

sähköposti

aluepalvelu@tilastokeskus.fi

myynti@tilastokeskus.fi

ISSN 1239-7466

ISBN 978-952-244-237-6
Tuotenumero 3088

9 789522 442376